

ИКОНОМИКА

economy **MAGAZINE**

economic.bg

Mr. & Mrs.
ИКОНОМИКА

**Атанас
Добрев**

ATANAS
DOBREV

2019

**Теодора
Петкова**

TEODORA
PETKOVA

Винаги в крак с времето

Безконтактни разплащания Garmin pay watch powered by Fibank

Часовниците Garmin с Pay Watch функция са на специални преференциални цени за клиенти на Банката до 31.01.2020 г. при закупуване с дебитна или кредитна карта от Fibank на www.garmin.bg и в магазини MaxSport.

www.fibank.bg [*bank \(*2265\)](tel:*bank(*2265)

Научете повече на www.fibank.bg

ЗА ВСИЧКИ СЕЗОНИ. ЗА ВСИЧКИ ПЪТИЩА. ЗА ТЕБ.

Открийте луксозната високотехнологична гама на Volvo със специални условия за автомобили на склад

Заповядайте на място и открийте новия си автомобил в най-близкия VOLVO шоурум.

VOLVOCARS.BG

София: 02/ 400 72 99; Пловдив: 02/ 602 672
Варна: 052/ 680 214; Бургас: 056/ 807 130

**Изображението е с илюстративна цел.*

XC40: среден разход на гориво от 4.9 до 7.1 л/100 км и CO₂ емисии от 128 до 166 г/км

XC60: среден разход на гориво от 5.0 до 7.5 л/100 км и CO₂ емисии от 50 до 177 г/км

**Средният разход на гориво зависи от вида на избрания двигател.*

МОТО-РФОНЕ

8

24

116

120

НОЕМВРИ-ДЕКЕМВРИ 2019 NOVEMBER-DECEMBER 2019

БРОЙ 93 / ISSUE 93

- 8** Изкуственият интелект и Аз / Artificial Intelligence and I
- 20** Нели Илиева: Постепенно създаваме нова среда с нови цели
Neli Ilieva: We Are Gradually Creating a New Environment with New Goals
- 24** Мистър и Мисис Икономика – триумф на работещия бизнес
Mr. and Mrs. Economics - A Triumph of a Working Business
- 40** Краят на неолиберализма и възраждането на историята
The End of Neoliberalism and the Rebirth of History
- 44** Монетаристката ера приключи / The Monetarist Era is Over
- 48** Данчо Данчев: Управлението е лична отговорност
Dancho Danchev: Management is a Personal Responsibility
- 52** Асен Великов: Промяната е единствената константа
Asen Velikov: Change is the Only Constant
- 56** Анна Ангелова: БОРИКА е в нова роля:
Платежна институция / Anna Angelova: Borica
Has a New Role: A Payment Institution
- 60** Европейският инвестиционен фонд събра
акционерите си в София / The European Investment
Fund's shareholders gathered in Sofia
- 62** Инж. Ирена Цакова: Създаваме нов модел за
устойчив бизнес / Irena Tsakova, Eng.: We are
setting up a new sustainable business model
- 66** Карел Крал: Не можем да решим проблемите на
бъдещето с днешните технологии / Karel Kral: We can't
solve problems of the future with the Technologies of Today
- 72** Телеком трансформация: А1 навлиза в ICT сектора
с нови решения за бизнеса / Telecom transformation:
A1 Enters the ICT Sector with New Business Solutions
- 76** Д-р Красимира Чемишанска: Амгжен инвестира 20%
от годишния си оборот в наука и нови лекарства
Dr. Krasimira Chemishanska: Amgen Invests 20% of Its
Annual Turnover In Science and New Medicines
- 78** Джордж Маргонис: Вече две години в България работим
за бъдеще без дим / George Margonis: For two years in Bulgaria
we have been working for a smoke-free future
- 82** Антоанета Барес: Да мислим в перспектива за развитието на
индустриалните зони / Antoaneta Bares: We should think long-term
about the development of the industrial zones
- 86** Геотрејдинг стана партньор на Rolls-Royce за продуктите MTU
Geotrading Becomes A Partner of Rolls-Royce For MTU Products
- 88** Свободната конкуренция и залезът на илюзиите
Free Competition and The Twilight of Illusions

Списание „Икономика“. София 1111, жк. „Яворов“, бл. 73, ет. 6, ап. 11; Телефони: (02) 852 9696; (02) 852 9699; e-mail: office@economic.bg
Издател „Медия Икономика България“; Изпълнителен директор: Боян Томов; Главен редактор: Невена Мирчева
Счетоводство: София Стрелкова; Реклама и Маркетинг: ikova@economic.bg; katzarova@economic.bg
Редактор: Татяна Явашева; Автори: Александър Александров, Божидара Иванова, Бранислава Бобанац,
Мая Цанева, Преслава Георгиева, Цветан Петров; Превод: Мелиана БГ
Дизайн: Едуард Лолов; Фото: Красимир Свраков; Фото корица: Цветан Игнатовски
Печат: Дегракс АД; Разпространени: „Медия Икономика България“

Най-гобромто предстои

Декември идва с празници, но и с равностметки. По традиция в последния месец на годината отличаваме хората, които движат българския бизнес напред - КРИБ и списание „Икономика“ връчват престижните награди „Мистър и Мисис Икономика“. Големите победители на 2019-а са Атанас Добрев, главен изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Vivacom, и Теодора Петкова, главен изпълнителен директор и председател на Управителния съвет на УниКредит Булбанк.

В темата на броя говорим за двигателя на дигиталната трансформация - „Изкуственият интелект и Аз“ (AI&I) е специалната конференция на сп. „Икономика“, Economic.bg и Дигиталната национална коалиция, която идва в края на ноември.

2019 г. беше специална за „Икономика“. Списанието отбеляза своята 30 годишнина с увереност, че остава гласа на българските предприемачи, лидер в бизнес печата, но и модерна професионална дигитална медия.

Догодина също предстои да отбележим важната - 30 години от връчването на първата награда „Мистър Икономика“. Уверени сме, че най-гобромто предстои!

Приятно четене и весели празници!

НЕВЕНА МИРЧЕВА
главен редактор

NEVENA MIRCHEVA
Editor-in-Chief

The Best Is Yet to Come...

December comes with holidays but also will conclusions. Traditionally, in the last month of the year, we pay tribute to the people who move Bulgarian business forward – CEIBG and Economy Magazine present the prestigious Mr. and Mrs. Economy awards. The big winners of 2019 are Atanas Dobrev, CEO and member of the Management Board of Vivacom, and Teodora Petkova, CEO and Chairman of the Management board of UniCredit Bulbank.

In the main topic of the issue, we talk about the drivers of digital transformation – “Artificial Intelligence and I” (AI&I) is a special conference of Economic.bg and the Digital National Alliance that takes place at the end of November.

2019 was special for Economy Magazine. We celebrated our 30-year anniversary with the confidence that the Magazine would remain the voice of Bulgarian entrepreneurs, a leader in the business printed materials, but also a modern professional digital media.

Next year, we will have another important date to celebrate – 30 years since the presentation of the first Mr. Economy award. We are convinced that the best is yet to come!

Enjoy your reading and happy holidays!

132

- 92** Има ли живот след провалите в бизнеса / Is There Life after Business Failures
- 96** Изкуството на презентацията / The Art of Presentation
- 100** Потребителят и ключът към него / Consumers and the Key to Them
- 104** Акселераторът на Клинтех България и EIT Climate-KIC / The Accelerator of CleanTech Bulgaria and EIT Climate-KIC
- 108** Все по-умни разговори / Ever Smarter Talks
- 112** Старата столица с нови възможности / The Old Capital with New Opportunities

146

- 116** Львчета в предприемачеството / Lion Cubs in Entrepreneurship
- 120** Чудният свят на науката / The Wonderful World of Science
- 124** Предприемачът и философията на естественото здраве / The Entrepreneur and the Philosophy of Natural Health

128 Малък бизнес със зеолит от Родопите / A Small Business with Zeolite from the Rhodopes

132 Конопът - забравя или ренесанс / Hemp - Oblivion or Renaissance

136 Еволюцията на технологиите в строителството / The Evolution of Technology in Construction

140 8 несъстояли се придобивания, които можеха да променят историята / 8 Acquisitions That Didn't Happen but Could Have Changed History

146 Заплахите на Deepfake / The Threats of Deepfake

150 По следите на Сатоши Накамото / On the Trail of Satoshi Nakamoto

154 Дизайните за 3D принтиране - нова екосистема за милиарди / 3D Printing Designs - a New Ecosystem Worth Billions

158 Сетивата като метод за диагностика / Senses as a Method of Diagnostics

162 Еволюцията на регистрационните табели / The Evolution of Registration Plates

166 InterContinental Sofia и тайните на успешния бизнес / InterContinental Sofia and the Secrets to a Successful Business

168 Розата на ветровете - тайната на тероарните вина / Vineyards Selection / The Wind Rose - the Secret of Vineyards Selection terroir wines

172 Акварелът, това диво животно / Watercolour, That Wild Animal

176 Зеленото злато на Китай / China's Green Gold

180 Сградите говорят / The Buildings Speak

184 Юстаг - средновековното спокойствие на шведската филмова мека / Ystad - the medieval serenity of Sweden's major film mecca

162

184

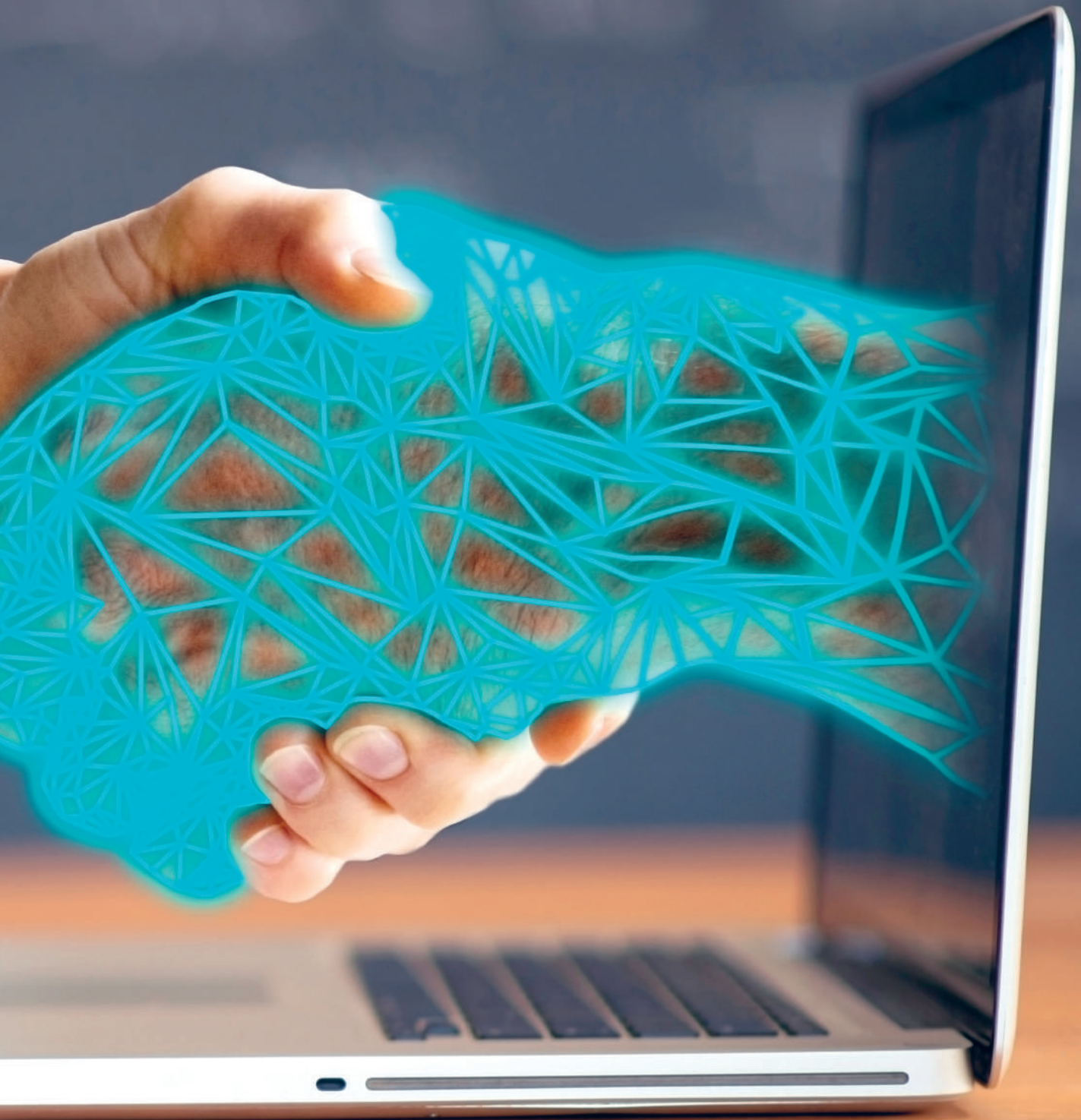

ECONOMIC.BG
THE ECONOMIC PORTAL

WWW.ECONOMIC.BG

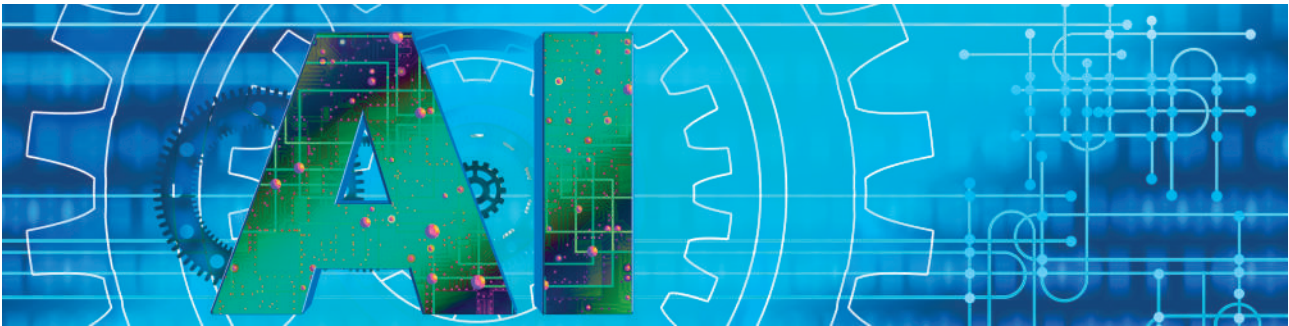
Изкуственият интелект и Аз

Технологичната промяна става толкова бързо, че има опасност скоро някои компании да осъмнат във филм на бъдещето, за което те изобщо не са готови

Artificial Intelligence and I

Technological change is getting so fast that some companies may soon find themselves in a sci-fi movie for which they are not ready at all

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Международната конференция „Изкуственият интелект и Аз“ (AI&I) събира на 26 ноември в София Тех Парк най-знаещите и най-любопитните за създаването и внедряването на изкуствен интелект (ИИ). Организатори на събитието са списание „Икономика“, икономическият портал Econopic.bg и Дигиталната национална коалиция.

Развитието на ИИ през годините вървеше някак бавно, но в един момент се получи натрупване на достатъчно знание и това по естествен път ускори процеса на неговото използване. Разбира се, през това време технологиите достигнаха ниво, което позволява да се твърди, че вече се наблюдава сливане на физическия и дигиталния свят. Конкуренцията между бизнеса навлиза в нови измерения, в които иновациите стават двигател на промяната и залог за успеха. За да остане на пазара, всеки бизнес и всяка компания трябва да осъществи преход към създаването на интелигентно предприятие.

Няма връщане назад

Водещи технологични компании ще подпомагат осъществяването на голямата бизнес трансформация чрез развитието и използването на технологии на знанието. Това е постоянен процес, който получава все по-силно ускорение. Експерти напомнят, че първият етап от създаването на ИИ капацитета на всяка организация се свежда до разработването на корпоративни интелигентни софтуерни системи, базирани на технологии на знанието, които прилагат техники и алгоритми за изкуствен интелект, правят анализи, изпълняват автономни бизнес процеси и предоставят „човешки“ интерфейси към потребителите. Този процес вече започна.

Къде и какъде

Индустрии като банковия сектор, търговията на гребно и дискретното производство ще продължат да инвестират активно в изкуствен интелект. Сред най-перспективните области за внедряване на ИИ технологиите са здравеопазването и логистиката.

Както по всичко личи, ИИ тихо и незабележимо ще превзема нови територии, за да създава улеснения за човека. Това неминуемо ще дава конкурентно предимство на едни бизнеси пред други. И всичко може да се случи толкова бързо, че един ден някои компании да се събудят изненадани, че са попаднали във филм на бъдещето. Тогава ще разберем кои от сегашните ни страхове са били оправдани.

Предлагаме няколко мнения за разработването и навлизането на ИИ.

The international conference “Artificial Intelligence and I” (AI & I) in Sofia Tech Park on November 26th brings together the most knowledgeable and the most curious ones about the creation and implementation of artificial intelligence (AI). Organizers of the event are Economy Magazine, Econopic.bg economic portal and the Digital National Alliance.

The development of AI over the years has been somewhat slow, but at one point, there was an ample accumulation of knowledge and this has naturally accelerated the process of its application. Of course, during this time, technologies have reached a level that allows us to argue that there is already a merger of the physical and digital worlds. Business competition is entering a new dimension in which the innovations are turning into the engine of change and the key to success. In order to stay on the market, every business and every company must make the transition to creating a smart enterprise.

No Turning Back

Leading technology companies will support the implementation of the big business transformation through the development and use of knowledge technologies. It is a constant process that is getting more and more accelerated. Experts remind that the first stage of creating the AI capacity of every organization comes down to the development of corporate intelligent software systems, based on knowledge technologies that apply artificial intelligence techniques and algorithms, make analyses, execute autonomous business processes and provide “human” interfaces to their users. This process has already started.

Where and Where to

Industries, such as the banking sector, retail, and discrete production, will continue to invest heavily in artificial intelligence. Healthcare and logistics are among the most promising areas for implementing AI technology.

As it seems, AI will quietly and unnoticeable seize new territories in order to make it easier for humans. This will inevitably give competitive advantage to some businesses over others. And anything can happen so quickly that one day some companies may be surprised to find themselves in a sci-fi movie. Then, we will find out which of our current fears have been justified.

We present some opinions on the development and entry of AI.

Digital National Alliance

ECONOMIC·BG

ИКОНОМИКА
economyMAGAZINE

AI & I

The Biggest
AI Conference
in the Balkans

Google

DELL
Technologies

VIVACOM

Microsoft

SAS

UniCredit Bulbank

Visteon

INTERNATIONAL GROUP
Sabbatky

DENTAL CLINIC
PETAR DUCHEV

POPOV-ARNAUDOV
& PARTNERS

NATIONAL
ARCHIVES

SOFIA
TECHPARK

KMETA
ПОРТАЛЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ОБЩИНИ

FOUR FRIENDS

NESCAFÉ
Dolce
Gusto

Coca-Cola HBC
Bulgaria

Държавата трябва да е близък партньор във въвеждането на изкуствен интелект, тъй като той ще даде сериозен отпечатък върху обществения живот

Георги Робев: Подготвяме Петата индустриална революция

Georgi Robev: We Are Preparing the Fifth Industrial Revolution

Георги Робев е изпълнителен директор на Стратегическия център по изкуствен интелект. Той е технологичен мениджър с над 17 години опит в IT индустрията. Заемал е ключови ръководни позиции в компании като IBM и SAP, а от началото на 2018 г. ръководи бизнеса на SAS Institute в България. Един от идеолозите за създаването на Националния център по суперкомпютърни приложения – част от Паневропейската суперкомпютърна мрежа (PRACE).

Georgi Robev is the Executive Director of the Strategic Center for Artificial Intelligence. He is a technology manager with over 17 years of experience in the IT sector. He has held key leadership positions at companies, such as IBM and SAP, and since the beginning of 2018, he has been managing the business of SAS Institute in Bulgaria. One of the ideologues behind the creation of the National Center for Supercomputing Applications - part of the Pan-European Supercomputer Network (PRACE).

Г-н Робев, все повече се говори за изкуствения интелект (ИИ), но нека да уточним какво е това?

- Изкуственият интелект е като бялата лястовица, много хора говорят за нея, но малко са я виждали. И в това има сериозна причина – в основата си ИИ трябва да е невидим. Негова цел, а и направления, които попадат в тази категория, са:

- ✓ Създаване на дигитален прототип на човешки мозък, който се опитва да функционира като такъв (процес, известен като прехвърляне на съзнание).
- ✓ Машинен интелект – мозъчни невронни функции, изпълнявани от машинно конструиран набор от инструменти, целящи обучението на невронните мрежи.
- ✓ Увеличаване на когнитивните способности на човешкия мозък чрез генетично или фармакологично моделиране – биоинформатиката също се занимава с този дял на ИИ.
- ✓ Мозъчно-компютърни интерфейси – в ежедневието познати като augmented reality, но не лимитирани до тази граница.

Роботиката също е интердисциплинарен дял на ИИ. Освен това всяка година се появяват нови деривати на изобретените дисциплини.

- Невидим е за нас, но къде като потребители имаме досег именно с ИИ?

- Всеки ден (и все по-често в бъдеще) комуникираме с ИИ без дори да разбираме, че това се случва. Технологията е толкова всеобхватна, че почти няма сектор, област и бизнес модел, кой-

Mr Robev, artificial intelligence (AI) is being discussed more and more, but let's explain what it really is? - Artificial intelligence is like the

The state should be a close partner in the introduction of artificial intelligence, since it will have a great influence on public life

то да не е повлиян от ИИ. Вземете дори едно търсене в търсачка, пазаруване онлайн или няколко клика с мишката в социалните мрежи... Знаете ли, че Фейсбук знае повече за вас, отколкото вие знаете за себе си, след стотния ви клик с мишката в тази мрежа? Образната диагностика в медицината (ЯМР, ПЕТ скенери и т. н.) се разчита и анализира от машинен интелект, за да може да се избегне човешката грешка. Самото лечение често се консултира с „машини/агенти“, които в реално време анализират непосилен за човешкия мозък обем от информация. Земеделieto, машиностроенето, транспортът, дори развлекателният бранш са силно повлияни от различните форми на изкуствен или машинен интелект.

- До какъв етап в разработването на ИИ е стигнал светът и къде е България?

- Мнението на експертите относно настоящето и бъдещето на ИИ варира в широки граници, но може да се каже, че ИИ е в своята „юношеска възраст“. Темповете на растеж обаче са бързи и много зависят от готовността на бизнеса да презгърне тази технология, философия, нова идеология. България не прави изключение – у нас „творят“ немалък брой компании, които базират своите продукти и решения на ИИ. Но те работят основно на външни пазари, където адаптирането на ИИ в бизнес процесите е значително по-голямо.

white swallow, many people talk about it, but few have seen it. And there is a good reason for this – at its basis, AI must be invisible. Its goal, as well as the directions that fall into this category, are:

- ✓ *Creating a digital prototype of a human brain that tries to function as such (a process known as consciousness transfer);*
- ✓ *Machine Intelligence – brain neural functions performed by a machine-designed set of tools with the purpose of training neural networks;*
- ✓ *Increasing the cognitive capacity of the human brain through genetic or pharmacological modelling – bioinformatics also deals with this part of AI;*
- ✓ *Brain-computer interfaces – in everyday life known as augmented reality, but not limited to that.*

Robotics is also an interdisciplinary part of AI. In addition, new derivatives of the listed disciplines appear every year.

- It is invisible to us, but where do we, as consumers, get in contact with AI?

- *Every day (and more and more in the future) we communicate with AI without even realizing that this is happening. The technology is so comprehensive that there is almost no sector, area and business model that is not affected by AI. Every single search on our web browser,*

- Как се променят бизнес моделите при създаването на ИИ и как тези разработки променят моделите на самия бизнес?

- ИИ направи така, че се появи цял нов икономически модел, с нова екосистема от участници, често децентрализирана (независеща от единен орган), трудно подлежаща на регулации, носеща много етични и правни дилеми. Нека вземем като пример blockchain token икономиката, за която много традиционни организации и институции заемат „щраусова поза“ и се правят, че не съществуват. Тя е типичен пример за нова социално-икономическа парадигма, базирана на ИИ. Към днешна дата въпросите са повече от отговорите и трябва много да се работи за плавното еволюционно адаптиране в обществения живот на тази амалгама от технология, философия и икономика, наречена ИИ. Това е и една от целите на Стратегическия център по ИИ.

- Каква организация е Стратегическият център по изкуствен интелект и какви цели преследва?

- Това е младо сдружение с идеална цел на съмишленици, които се опитват да бъдат част от Петата индустриална революция, тази на ИИ. Центърът комбинира научни и правни експерти и инвеститори, които имат стремеж активно да участват в разработването на приложна технология, етични и правни норми, да са „инкубатор“ за новите бизнес модели, които неминуемо ще последват технологията. Основните ни цели са свързани с ранното адаптиране на технологии, базирани на ИИ в процесите на един бизнес, популяризиране на българските разработчици в областта, инвестиции в нови и авангардни направления на машинния интелект, работа по конкретни европейски проекти в областта на ИИ и високоизчислителните машини. Амбициите ни са да бъдем липсващата връзка между наука/разработка и индустрията, където е реалното

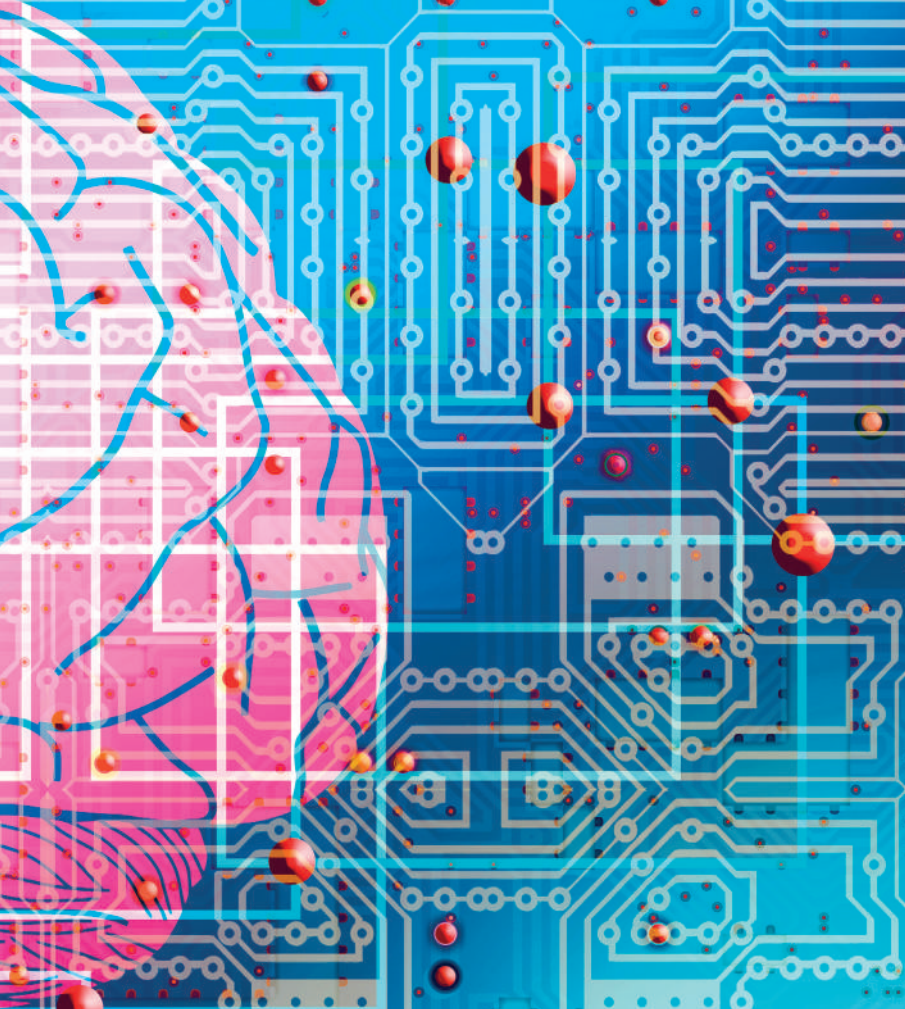
online shopping, or just a few clicks on social networks... Did you know that Facebook knows more about you than you know about yourself after your hundredth mouse click on that network? Imaging in medicine (MRI, PET scanners, etc.) is read and analysed by machine intelligence to avoid human error. The treatment itself is often consulted with “machines/agents” that analyse in real time the volume of information that the human brain is not capable of doing. Agriculture, mechanical engineering, transportation, even the entertainment industry are all heavily influenced by various forms of artificial or mechanical intelligence.

- What stage in the development of AI has the world reached and where is Bulgaria at?

- Expert opinion on the present and future of AI varies widely, but it can be said that AI is in its “adolescence.” However, the pace of growth is fast and very much dependant on the willingness of the business sector to embrace this technology, philosophy, new ideology. Bulgaria is no exception – here, a number of companies, which base their products and solutions on AI, are “making their creations”. But they operate mainly on external markets, where the adaptation of AI into the business processes is much greater.

- How do business models change with the creation of AI and how do these developments change the models of the business itself?

- AI has made the emergence of a whole new economic model possible, with a new ecosystem of participants, often decentralized (independent from a single body), difficult to regulate, with many ethical and legal dilemmas. Let us take the blockchain token as an economy, for which many traditional organizations and institutions take an “ostrich” stance and pretend it does not exist. It is a typical example

приложение на ИИ.

- Отворен ли е бизнесът в България да разработва ИИ, но и да го внедрява?

- В България се разработват много технологии, базирани на ИИ. Системи за автономен транспорт, компютърна визия, диагностично-консултативни системи на база на машинен интелект, добавена реалност в логистиката и управлението на складове, информационната и киберсигурност. По-скоро ми се ще да съм оптимист, че българският бизнес е отворен към темата внедряване на ИИ. В новата класация на Enabling Digitalization Index България се е преместила с 11 позиции напред (до 47-о място) в темпове по дигитализация на бизнеса. Това е добра новина, но да не забравяме, че нашият мащаб е ограничен. По-скоро въпросът е как да направим от „дефекта“ ефект, а това става чрез качествено образование и инфраструктура. Най-важните компоненти за наличието на приложен ИИ и дигитализация.

- Необходими ли са целенасочени усилия, в това число от държавата, с които да ускорим разработването на ИИ в България, или да го оставим да следва своя естествен ход?

- Мненията са разнопосочни. Коя държава направи стратегия за масовото навлизане на интернет в края на 90-те години на миналия век? Но и коя държава не се интересува от технология, която променя изначално принципите на общественоекономическите взаимоотношения? Според мен държавата трябва да е близък партньор във въвеждането на ИИ, тъй като това влияе върху пазара на труда, образованието и най-вече върху националната сигурност.

of a new socio-economic paradigm, based on AI. To date, the questions are more than the answers, and much work needs to be done to smooth the evolutionary adaptation in public life of these amalgams of technology, philosophy, and economics, called AI. This is also one of the goals of the AI Strategic Center.

- What kind of organization is the Strategic Center for Artificial Intelligence and what are its goals?

- This is a young non-profit association of like-minded people trying to be part of the Fifth Industrial Revolution, the one of AI. The Center brings together scientific and legal experts and investors who are trying to actively participate in the development of applied technology, ethical and legal standards, to be an “incubator” for new business models that will inevitably follow the technology. Our main goals are related to the early adaptation of AI-based technologies in the processes of a business, the promotion of Bulgarian developers in the field, investments in new and advanced areas of machine intelligence, work on specific European projects in AI and high-end machines. Our ambition is to be the missing link between science/development and the industry where the actual implementation of AI lies.

- Is the business in Bulgaria open to develop AI, but also to implement it?

- Many AI-based technologies are being developed in Bulgaria. Autonomous transport systems, computer vision, diagnostic and consulting systems based on machine intelligence, augmented reality in logistics and warehouse management, information and cybersecurity. I prefer to be optimistic and say that Bulgarian businesses are open to the implementation of AI. In the new ranking of the Enabling Digitalization Index, Bulgaria has moved up with 11 positions (up to 47th) in terms of the pace of business digitalization. This is good news, but let's not forget that our scale is limited. The question is, rather, how to make an effect out of the “defect”, and this is done through quality education and infrastructure. These are the most important components for the presence of AI and digitalization.

- Do we need targeted efforts, including by the state, in order to accelerate the development of AI in Bulgaria, or should we let it follow its natural course?

- Opinions vary. Which country made a strategy for the mass penetration of the Internet in the late 1990s? But which country is also not interested in technology that alters the principles of the socio-economic relations at their basis? In my opinion, the state should be a close partner in the introduction of AI, since it affects the labour market, education and, above all, national security.

”

В България немалко компании разработват изкуствен интелект, но основно за външни пазари

In Bulgaria, many companies develop artificial intelligence, but mainly for foreign markets

“

Димитър Димитров, изпълнителен директор и член на УС на Софарма Трейдинг АД: Започна глобалната промяна В грижата за здравето

Dimitar Dimitrov, Executive Director and Member of the Board of Directors of Sopharma Trading AD:

A Global Shift in Healthcare Has Begun

Системите за управление на роботизираните складови бази на Софарма Трейдинг са пример за разнообразните ползи от изкуствения интелект

The robotic warehouse management systems of Sopharma Trading are an example of the diverse benefits of artificial intelligence

Димитров, как се стигна до първата healthtech иновационна програма и докъде стигна тя?

- Създаването на иновационната ни програма SOInventure беше логична стъпка в развитието и реализацията на амбицията ни да бъдем двигател в сектора на грижата за здравето. Давахме си ясна сметка, че при този бум на технологии и иновации е немислимо да не използваме техния потенциал и то точно за здравето на хората, физическото и менталното, което само по себе си пък е основа за просперитет и устойчиво бъдеще на всяка общност. Със SOInventure искаме да бъдем тази активна страна, която чрез технологиите създава по-смислен и по-удовлетворяващ живот на всеки човек. Фокусът ни още в началото е върху промяната на нагласите и подхода, така че да трансформираме традиционния реактивен подход в грижата за здравето в активен, като насърчаваме превенцията, профилактиката и добрата грижа като цяло. Именно тук технологиите играят много важна роля - те са незаменим инструмент за по-добър достъп до интегрирани здравни услуги във всеки етап от живота на индивида, без значение къде се намира той.

- В голямата технологична промяна каква според вас ще е ролята на изкуствения интелект (ИИ)?

- Не бих използвал бъдеще време, когато говорим за изкуствен интелект. Той е тук и сега. Ефектите от него вече са налице. Ще взема за пример някои от стартъпите, част от външния ни акселератор в SOInventure - всяко едно от решенията използва различни форми на изкуствен интелект. Diasyst подпомага пациентите с диабет за ефективно следене на лечението им и неговото адаптиране от лекаря, а Healee е с фокус телемедицина, като свързва пациентите с най-правилния за тях специалист и им дава възможност за осъществяването на виртуална консултация, както и чатбот услуга, която да помогне на пациента в диагностицирането.

Сами виждате колко е всеобхватна ролята на изкуствения интелект, особено що се отнася до грижата за здравето. И това са само малка част от примерите, а в бъдеще съм сигурен, че реше-

Mr. Dimitrov, how did you get to the first healthtech innovation program and how far did it go?

- Creating our innovative SOInventure program was a logical step in the development and realization of our ambition to be a driver in the healthcare sector. We were aware that amid this boom in technology and innovation, it is inconceivable not to use their potential, and exactly for human health, physical and mental, which in itself is the basis for the prosperity and sustainable future of each community. With SOInventure, we want to be the active party that, through technology, creates a more meaningful and satisfying life for everyone. Our focus at the very beginning is on changing attitudes and approaches, so that we transform the traditional reactive approach to healthcare into an active one by promoting prevention, prophylaxis and good care in general. It is here that technologies play a very important role - they are an indispensable tool for better access to integrated healthcare at every stage of a person's life, no matter where they are located.

- What do you think will be the role of artificial intelligence (AI) in the big technological change?

- I would not use future tense when talking about artificial intelligence. It is here even now. The effects of it are already present. Let me take as an example some of the startups, part of our external accelerator at SOInventure - each solution uses different forms of artificial intelligence. Diasyst assists diabetic patients to effectively monitor their treatment and its adaptation by the doctor, and Healee focuses on telemedicine by connecting patients with the right specialist for them and enabling them to provide virtual consultation, as well as a chatbot service that is to assist the patient in their diagnosis.

You see for yourself how comprehensive the role of artificial intelligence is, especially when it comes to healthcare. And these are just a small number of the examples, and in the future, I am sure that decisions based on them will not be a new thing, but will come as

нията, базирани на него, няма да са иновация, а ще навлязат като естествена част от ежедневието ни.

- Как използването на ИИ ще улесни дейността на Софарма Трейдинг - при кои процеси на този етап ще е са най-големи ползите?

- Един интересен пример от Софарма Трейдинг за ползите от изкуствения интелект са роботизираните ни складови бази в София и Варна. Нашите роботизирани решения успешно заменят човешката намеса в част от логистичните процеси, но това е сравнително малък пример за амбициите и дългосрочните ни цели. Ние искаме да предложим изцяло нов похват за разрешаване на проблеми и да създаваме услуги, които изцяло пасват на нуждите на нашите клиенти. Затова в момента работим по проект за създаване на т. нар. data analytics, която ще ни позволи с помощта на изкуствен интелект да анализираме богатството от данни, с което разполагаме, за да създаваме изцяло персонализирани решения за потребителите. А това, логично, ще доведе до оптимизация на цели процеси във всеки от сегментите, в които оперираме – търговия на едро, ритейл услуги, медицинска апаратура, както и ще подпомогне значително експанзията ни в Сърбия.

- „Изкуственият интелект и Аз“ е темата на конференцията, на която сп. „Икономика“ е съорганизатор. През призмата на бизнеса, който ръководите, с каква тази тема точно тук и сега е важна?

- Във всеки аспект темата е важна, защото технологиите, и в частност изкуственият интелект, водят до глобална промяна във всеки сектор. За мен тази промяна е позитивна. Тя ни учи да бъдем по-ефективни във всичко, което правим, защото ни поставя в ситуации, в които да сме много по-гъвкави, отворени и ориентирани към конкретни нужди на клиентите. От двете страни, технологиите и иновациите, в това число и изкуственият интелект, създават по-здравословна среда за конкуренция, която работи както за бизнеса, така и за просперитета на обществото ни.

a natural part of our daily lives.

- How the use of AI facilitate the activity of Sopharma Trading – what processes will benefit the most at this stage?

- An interesting example from Sopharma Trading about the benefits of artificial intelligence is our robotised warehouses in Sofia and Varna. Our robotised solutions successfully replace human intervention in some of the logistics processes, but this is a relatively small example of our ambitions and long-term goals. We want to offer a whole new approach to problem solving and to create services that fully meet the needs of our customers. That is why we are currently working on a project to create the so-called data analytics that will allow us, with the help of artificial intelligence, to analyse the richness of data we have at our disposal in order to create fully customized consumer solutions. And that, of course, will lead to optimization of entire processes in each of the segments in which we operate – wholesale, retail services, medical equipment, and will significantly facilitate our expansion in Serbia.

- “Artificial Intelligence and I” is the topic of the conference, to which Economy Magazine is a co-organizer. Through the perspective of the business you run, why is this topic important to you right now?

- In every aspect, the topic is important because technology, and in particular artificial intelligence, is driving global change in every sector. For me, this change is positive. It teaches us to be more efficient in everything we do because it puts us in situations where we are much more flexible, open and focused on specific client needs. On the other hand, technology and innovation, including artificial intelligence, create a healthier environment for competition that works for both businesses and the prosperity of our society.

Цветанка Минчева, директор Глобално банково обслужване и член на УС на УниКредит Булбанк: **Използваме възможностите на роботите в някои процеси**

Tsvetanka Mincheva, Director of Global Banking Services and Member of the Management Board of UniCredit Bulbank:

We Use the Capacities of Robots in Some Processes

УниКредит Булбанк инвестира непрекъснато в подобряване на технологичните си платформи, технологиите обаче не могат сами да движат бизнеса

UniCredit Bulbank is constantly investing in improving its technology platforms, but technologies cannot manage the business on their own

К-жо Минчева, как променящият се свят форсира УниКредит Булбанк към използване на автоматизация и изкуствен интелект (ИИ)?

- Банкирането вече не е това, което познаваме от ХХ век. Поведението на клиентите на банките се променя на база на цялостната промяна в използването на технологиите, както и непрекъснатата свързаност. Ако преди 20 години в банката ключови бяха служителите с традиционните банкови умения, то сега в банковия сектор се появиха и много нови професии. Сред тях са анализаторите на големи бази данни (big data) и дизайнерите на мобилни апликациии (UX and development of Mobile APPs). Но само технологичните познания не са достатъчни. Фокусът в момента е върху хора, които могат да интегрират бизнес познанията с технологиите. Заради навлизането на интернет и мобилната свързаност все повече нарастват като брой интеракциите и операциите с клиенти, но вместо като в ХХ век да се отварят филиали за тяхното обслужване, се развиват автоматизирани интелигентни процеси.

- Каква е визията ви за навлизането на ИИ в банката, в банките? Какво предстои?

- ИИ има неизменно своето място в съвременното ни и банките няма да останат по-назад от другите сектори, дори напротив. Традиционно в нашия бизнес се използват множество модели за предвиждане и управление, например на риска. Изключително интересна и значима става и сферата на защита в киберпространството. Но не само аналитичните процеси в банката биха се възползвали от ИИ, процесите за работа с клиенти също. Целта е да се предостави максимално персонализирана лична услуга по възможно най-ефективния и бърз начин.

Mrs. Mincheva, in what way is the changing world forcing UniCredit Bulbank to use automation and artificial intelligence (AI)?

- Banking is no longer what we know from the 20th century. The behaviour of bank clients is changing, based on the overall change in the use of technology, as well as the continuous connectivity. If 20 years ago, the key employees in the bank were those with traditional banking skills, now, many new professions have emerged in the banking sector. These include big data analysts and mobile application designers (UX and development of Mobile APPs). But

Голяма част от това, което изброих, вече е факт в УниКредит Булбанк и ние активно използваме възможностите на роботите в някои процеси.

- Кои диктува промяната и кой ще командва „парада“ - човекът или изкуственият интелект?

- Технологиите сами не могат да движат бизнеса. Колкото и да е персонализирана, точна и добра дадена оферта, тя трябва да стигне до клиента. Личното ми мнение е, че хората ще продължат да имат водеща роля, но определено техните умения и познанията, които ще бъдат ключови за кариерата им, ще се променят. Бизнес лидерите ще трябва да разбират от технологии, а технологичните хора няма как да не говорят на бизнес език. Организациите, които успеят да овладеят добре и двете, ще водят парада в следващите години. В тази посока в УниКредит Булбанк инвестираме непрекъснато в подобрене на нашите технологични платформи, но и в начина на работа и доближаването на бизнес и оперативните, технологични профили. Работим за фокусирането на всички към една цел – доброто и бързо обслужване на клиента.

- С навлизането на автоматизацията и ИИ какво ще става с мрежата от човешки взаимоотношения?

- Човешките взаимоотношения ще стават все по-важни. Комуникацията, уменията за критично мислене, ученето през целия живот ще бъдат основни за бъдещето. На много хора с традиционни банкови профили ще им се наложи да се променят и да усвояват нови умения. Няма да има толкова рутинни операции, но ще трябва да се търсят нови подходи за комуникация и близост до клиента. Ще има екипи, чиято роля ще бъде да преведат технологиите на бизнес език, и това вече се случва. Ще се изисква адаптация на хората и организациите, но същевременно ще има страхотни възможности за развитие. (1)

technological knowledge alone is not enough. The focus right now is on people who can integrate business knowledge with technology. With the entry of the Internet and mobile connectivity, customer interactions and transactions are increasing in number, but instead of opening branches to serve them as in the 20th century, automated intelligent processes are being developed.

- What is your vision for the introduction of AI in the bank, in banks as a whole? What does the future hold?

- AI has invariably taken its place in our lives, and banks will not lag behind other sectors, even on the contrary. Traditionally, many business models are used to predict and manage, for example, risks. The field of protection in cyberspace is also getting very fascinating and significant. But not only analytical processes at the bank would benefit from AI, customer service processes would do so, as well. The goal is to provide the most individualized personal service in the most efficient and fast way possible. Much of what I have listed is already a fact at UniCredit Bulbank and we are actively using the capacities of robots in some processes.

- Who dictates the change and who will be running the show – man or artificial intelligence?

- Technology alone cannot manage any business.

No matter how personalized, accurate and good a deal is, it should reach the customer. My personal opinion is that people will continue to play a leading role, but

definitely their skills and knowledge that will be key to their careers will change. Business leaders will have to understand technology, and technology people will be able to speak a business language. Organizations that manage to handle both will lead the show in the coming years. In this direction, UniCredit Bulbank invests constantly in improving our technology platforms, but also in the way we work and bring business and operational/technology profiles closer. We work towards focusing everyone on a common goal – good and fast customer service.

- What will happen to the network of human relationships with the penetration of automation and AI?

- Human relationships will become more and more important. Communication, critical thinking skills, lifelong learning will all be fundamental to the future. Many people with traditional bank accounts will have to change and learn new skills. There will be fewer routine operations, but new approaches to communication and proximity to the customer will have to be sought. There will be teams whose role will be to translate technology into a business language and this is already happening. Adaptation of people and organizations will be required, but at the same time, there will be great opportunities for development. (2)

Нели Илиева: Постепенно създаваме нова среда с нови цели

В момента изкуственият интелект е ограничен основно от ефективността на алгоритмите и компютърния ресурс

Neli Ilieva: *We Are Gradually Creating A New Environment with New Goals*

Currently, artificial intelligence is limited mainly by the efficiency of algorithms and computer resources

Дигиталните технологии се превърнаха в неразделна част от по-развитите икономически общества. Изкуственият интелект (ИИ) прави революционни промени и машините стават полезни в извършването на много дейности, в които човешката грешка може да се окаже фатална. ИИ намира все повече приложения в технологични решения, свързани със здравеопазването, автомобилната индустрия, сигурността и къде ли още не. И разбира се, ИИ не бива да се отъждествява само с роботите, които симулират човешко поведение и интелект. ИИ е

автономен интелект

който може да се интегрира в различни устройства, които събират данни и посредством алгоритми реализират различни цели. Ето един пример: ИИ стои в основата на интелигентните системи за управление на автомобили, които отчитат състоянието на водача и неговото по-

Нели Илиева е директор „Корпоративни клиенти“ в Dell Technologies България. Има повече от 18 години опит в областта на информационните технологии, телекомуникациите и инфраструктурните проекти.

Neli Ilieva is the Corporate Clients Director at Dell Technologies Bulgaria. She has more than 18 years of experience in information technology, telecommunications and infrastructure projects.

Дigital technology has turned into an integral part of the more economically developed societies. Artificial intelligence (AI) is making revolutionary changes and machines are becoming useful in the performance of many activities where human error could be fatal. AI is finding more and more applications in technology solutions related to human health, automotive industry, security and many more. And, of course, AI should not be equated only to robots that simulate human behaviour and intelligence. AI is an

autonomous intellect

that can be integrated into various devices that collect data and realize various goals through algorithms. Here is an example: AI is at the basis of the smart car driving assistance systems that take into account the driver's state and behaviour. Depending on the driver's status, the system can generate warnings and even stop the vehicle if he or she is not in a condition to drive. Thus,

Красимир Свракоф © Красимир Свракоф

Виктор Насър е регионален мениджър Продажби на решения за съхранение на неструктурирани данни в Dell Technologies България и отговаря за страни от ЦЕИ и ОНД. В компанията е от 4 години, в IT сферата работи вече 9 години.

Victor Nasr is the Regional Territory Manager of Unstructured Data Solutions at Dell Technologies Bulgaria and is responsible for countries from CEI and CIS. He has been with the company for 4 years and has been working in the IT sector for 9 years.

ведение. В зависимост от състоянието на шофьора системата може да генерира предупреждения или дори да спре превозното средство, ако той не е в състояние да го управлява. Така тези системи може да предотвратят редица пътни инциденти и да спасят човешки живот. Събирането на данни чрез датчици, анализирането им и предприемането на последващи действия става посредством изкуствен интелект.

Смята се, че ИИ има потенциала един ден да замени човешката дейност в почти всяка област, когато машините ще се самообучават, развиват и самостоятелно ще изпълняват задачите

с перфектна точност, без да се уморяват

Но все още сме далече от това бъдеще. В момента ИИ е ограничен основно от капацитета на компютърния ресурс и комплексността на алгоритмите. Въпреки че се опитваме да създадем технология, която работи по-добре от човешкия мозък в обработката на информация, ние далеч не сме разкрили тайните на нашия мозък и нашия интелект, за да може да усъвършенстваме технологичния свят.

ИИ изглежда по-ефективен, когато се разглеждат аспекти като бързина и прецизност в изпълнението на задачите, но всъщност трябва да се отчита и фактът, че използването му изисква много енергия за захранване и достатъчно пространство за неговата инфраструктура. В сравнение с компютъра, природният интелект все още има своите предимства при определени операции, но пък мозъкът ни не може да наскочи своите ограничения и нива на ефективност. ИИ за разлика от човешкия мозък

these systems can prevent a number of car accidents and save human lives. Collecting data through sensors, analysing them and taking action is done through artificial intelligence.

It is believed that AI has the potential to one day replace human activity in almost every area of life, when machines will be self-learning, self-developing and will perform tasks on their own

with perfect precision without getting tired

But we are still far from this future. Currently, AI is mainly limited by the capacity of computer resource and the complexity of algorithms. Although we are trying to create technology that works better in processing information than the human brain, we are far from uncovering the secrets of our brains and our intellect, so that we can perfect the technological world.

AI seems more efficient when aspects, such as speed and accuracy in performing tasks, are taken into account, but actually the fact that its use requires a lot of energy for charging and enough space for its infrastructure should also be considered. Compared to a computer, natural intelligence still has its advantages in certain operations; on the other hand, our brain cannot go beyond its limitations and levels of efficiency. Unlike human brain, AI

can perform one process a million times a second

without losing any efficiency. It is programmed to collect information in a certain way and to process it through algorithms.

Algorithms require memory, processing power, large quantities of energy, even with the development of computers and the powerful integrated circuits supporting microprocessors.

AI has its limitations, but I believe in its potential to increase efficiency in current and potentially future professions, to make people's lives more secure, and even to help find solutions to the global problems we are facing.

Some fears arose of an apocalypse

that occur after AI becomes more intelligent than us and takes over. I, however, believe that this will depend on the way we implement its development and application. Much attention is paid to ethical procedures in creating AI, giving it the freedom to think, find solutions, and train itself.

If we are constantly developing AI by paying more attention to how we can coexist with these technologies and what our goal is, after it becomes more efficient and useful to people, then we can create a society where people can develop and realize their potential in a new environment with new goals.

може да изпълни един процес милион пъти в секунда

без да губи никаква ефективност. Той е програмиран да събира информация по определен начин и посредством алгоритми да я обработва.

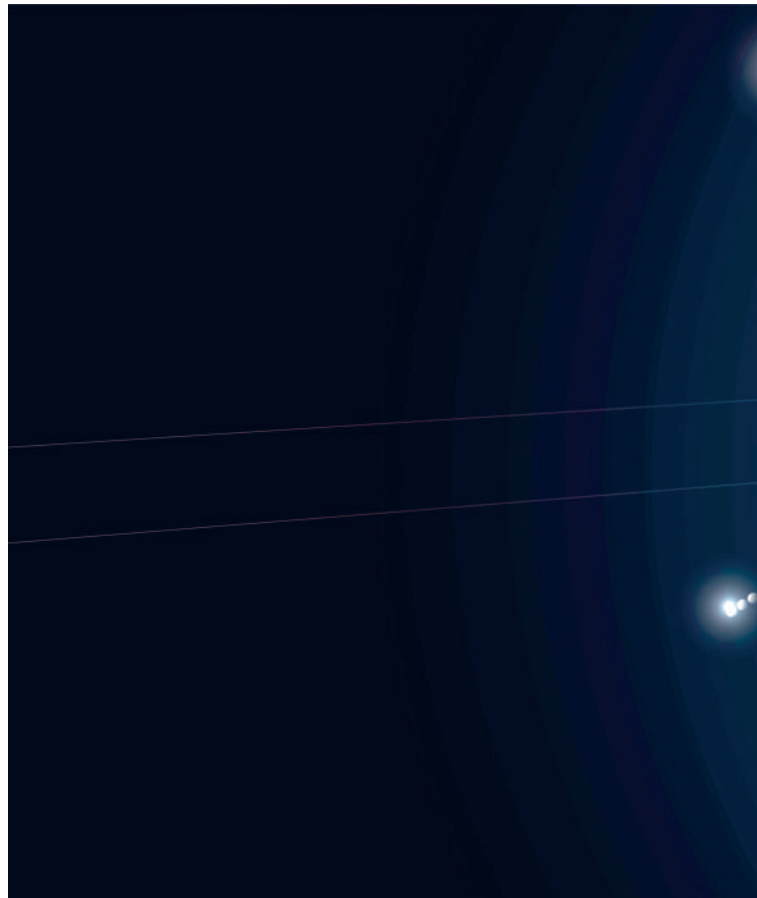
Алгоритмите изискват памет, процесорна мощ, енергия в големи количества, дори при еволюцията на компютрите и мощните интегрални схеми в подкрепа на микропроцесорите.

ИИ има своите ограничения, но аз вярвам в неговия потенциал да увеличи ефективността в сегашните и потенциално бъдещи професии, да направи живота на хората по-сигурен и дори да помогне в намирането на решения за глобалните проблеми, пред които сме изправени.

Рогиха се страховете от апокалипсис

който може да настъпи, след като ИИ стане по-интелигентен от нас и вземе надмощие. Аз обаче вярвам, че това ще зависи от начина, по който осъществяваме неговото развитие и приложение. Отделя се много внимание на етичните процедури при създаване на ИИ, давайки му свобода да мисли, да намира решения и да се самообучава.

Ако развиваме ИИ постоянно, като обръщаме повече внимание на това как да съществуваме заедно с тези технологии и каква да е нашата цел, след като технологията стане по-ефективна и полезна за хората, тогава можем да създадем общество, в което хората да могат да се развиват и реализират в една нова среда с нови цели.

Виктор Насър: Сега проектираме нашия най-надежден помощник

Изкуственият интелект става съществена част от нашето всекидневие и в повечето случаи дори не подозираме за това. Когато общувате с обслужващата ви финансова институция, чатботове контактуват с вас. ИИ на банката, с която работите, вече знае много от вашите навици. ИИ с бърза скорост навлиза и в медицинската диагностика - като разширение на опита на лекаря, прилага се в транспорта, а авиацията е сред пионерите в използването му. Самолетният автопилот почти изцяло контролира управлението. Твърди се, че реално около 7 минути от целия полет се пилотират от човек, през останалото време е подпомаган от автопилота. Добре е да знаете, че съвременните коли се адаптират към стила ви на шофиране и ако ИИ усети, че сте по-агресивен зад волана, той започва да ви имитира или да контролира.

Ще дам интересен пример – снимките на главата на чихуахуа и на мъфин с боровинки. Те поразително си приличат на цвят, но и по трите тъмни точки. За да различат снимката на мъфин от куче, едно дете трябва да е на 3-4 години. Колко бързо софтуерът ще бъде обучен да го прави, зависи от това колко добре са написани алгоритмите и колко бързо му предоставяте данните, от които да се учи.

Dell Technologies е от компаниите, които разработват, но и използват ИИ. Разширяваме възможностите за поставяне на ИИ върху оборудване на Dell и съобразяваме устройствата с това. ИИ изисква висока процесорна мощ и пространство за съхранение на данни на самото оборудване. За да може колата ви да разпознава знаците, да паркира сама и да взема решения вместо шофьора, се изисква събиране на десетки PB информация, за да може софтуерът да се научи.

В оборудването на Dell Technologies също има ИИ и то трябва да предвиди кои данни ще са нужни на софтуера, за да може да осигури бърз достъп до тях. ИИ за Dell – той обработва информацията за клиентите и се използва за оптимизиране на веригата за доставки.

Развитието и внедряването на ИИ ще продължава. Всяка компания, която иска да е в крак с новите тенденции, трябва да възприеме ИИ като част от своето съществуване. Ролята на ИИ ще се разраства и се надявам да е само в полза на човечеството. Убеден съм, че това ще е надеждният помощник на хората. Все още човекът управлява ИИ и нека го проектираме такъв, какъвто го искаме да ни служи. Не изключвам вероятността някой ден ИИ да вземе нещата в свои ръце, кой знае. 😊

Victor Nasr: We Are Now Designing Our Most Trusted Assistant

Artificial intelligence is becoming an essential part of our everyday lives, and in most cases we don't even know about it. When you communicate with your financial institution, it is chatbots that are in contact with you. The AI of the bank you operate with is already familiar with many of your habits. AI is quickly entering medical diagnostics as an extension of the physician's skills; it is also applied in the transport, and the aviation is a pioneer in its use. The airplane autopilot controls the flight almost entirely. IT is claimed that in fact around 7 minutes of the whole flight are piloted by a person, the rest of the time, they are assisted by an autopilot. It is you should to know that modern cars can adapt to your driving style and if the AI senses that you are more aggressive behind the wheel, it starts imitating you or taking the control.

I will give an interesting example – photos of a head of a Chihuahua dog and a blueberry muffin. They are strikingly similar in colour, but also in the three dark spots. In order to distinguish the photo of a muffin from a dog, a child has to be 3-4 years old. How fast the software will learn to do it depends on how well the algorithms were written and how quickly you provide it

with from data to learn.

Dell Technologies is one of the companies that develop and use AI. We are expanding the possibilities of placing AI on Dell equipment and tailor devices to that. AI requires high processing power and space for storing data for the equipment itself. In order for your car to recognize signs, park on its own and make decisions instead of the driver, it needs to collect dozens of PB information in order for the software to learn.

In the Dell Technologies equipment, there is also AI and it has to predict what data the software will need in order to ensure quick access. AI for Dell – it processes customer information and is used to optimize the supply chain.

The development and implementation of AI will continue. Any company that wants to keep up with the new trends should embrace AI as part of its existence. The role of AI will grow and I hope it is only for the benefit of humanity. I am convinced that this will be the reliable assistant to people. Still it is man that manages AI, so let's designs it as we want it to serve us. I do not rule out the possibility that one day AI will take matters into its own hands, who knows. (→)

Mr. & Mrs. ИКОНОМИКА 2019

триумф на работещия бизнес *Mr. and Mrs. Economy – a triumph of the working business*

Бизнесът обича наградите, затова и тържествената церемония „Мистър и Мисис Икономика“ всяка година се чака с нетърпение. Тя фокусира вниманието върху бизнес лидерите и постиженията, които управляваните от тях компании са постигнали. Отличията насърчават към още по-високи резултати, които може да отведат най-добрите мениджъри на сцената на победителите и като признание да получат и статуетката „Рибарят и златната рибка“.

Значими резултати

Наградите за успешен бизнес „Мистър и Мисис Икономика 2019“ бяха връчени на тържествена церемония на 12 ноември. За пръв път конкурсът се провежда преди 29 години, като за пета поредна година това значимо събитие се организира съвместно от списание „Икономика“ и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) - най-голямата работодателска организация у нас. Тържествената церемония се проведе в зала „Джон Атанасов“ на София Тех Парк и има нещо твърде символично в това, тъй като все повече конкурентоспособността на бизнеса зависи от нивото на технологиите и иновациите в компаниите. Факт е,

Бusinesses loves awards, so the grand ceremony of Mr. and Mrs. Economy is eagerly awaited every year. It focuses attention on business leaders and the accomplishments that the companies they manage have achieved. The awards serve as an encouragement for achieving even higher results, which can take top executives to the winners' stage to receive "The Fisherman and the Goldfish" statuette as a recognition.

Significant results

Mr. and Mrs. Economy 2019 Awards for successful business were presented at a grand ceremony on November 12th. The first competition was held 29 years ago, and for the fifth consecutive year this significant event was jointly organized by the Economy Magazine and the Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria (CEIBC) - the largest employer organization in Bulgaria. The ceremony was held at the John Atanasov Hall of Sofia Tech Park which was very symbolic, as the competitiveness of the business is increasingly dependent on the level of technology and innovation in the companies. It is a fact that the winners of the two biggest awards are CEOs of organizations where new technologies in their specific business play a determining

Отличията се дават по преценка на Управителния съвет на КРИБ и за пети пореден път бяха връчени заедно със сп. „Икономика“

The awards are given at the discretion of the Managing Board of CEIBG and were presented together with the Economy Magazine for the fifth consecutive time

че носителите на двете най-големи награди са главни изпълнителни директори на организации, в които новите технологии в техния специфичен бизнес са фактор с определящо значение за лидерската им позиция. Главният изпълнителен директор на VIVACOM Атанас Добрев и главният изпълнителен директор на УниКредит Булбанк Теодора Петкова са носителите на престижните награди „Мистър Икономика“ и „Мисис Икономика“ за 2019 г. Призовете връчиха вицепремиерът Марияна Николова и финансовият министър Владислав Горанов. Статуетката „Рибарят и златната рибка“ на Ставри Калинов ще ги подтиква към размисъл за постиженията, късмета и успехите и за преследването на мечтите. За Теодора Петкова наградата е екипна и е признание за труда на всички над 4 хиляди служители на УниКредит Булбанк, които се раздават, за да може банката да е подкрепящ бизнеса партньор. Всяка втора компания в България е клиент на тази банка. За нея това е първата значима награда, която получава на тази позиция. Атанас Добрев също прие статуетката повече като признание за успехите на компанията: „През 2019 г. брандът VIVACOM стана на 10 години, а през този период компанията инвестира близо 2 млрд. лв., за да е най-големият телеком. Инфраструктурата е важна и телекомите работят за цифровата инфраструктура, заедно с транспортната инфраструктура това са артериите на цялата икономика. Според него всяка индустрия трябва да се замисли за своята цифровизация. Смартфонът трябва да се използва за трансформация на бизнеса – и на вътрешните процеси, и на начина на общуване с клиентите“.

Освен двете най-големи награди, в конкурса има още осем категории, като победителите са избрани с гласуване от членовете на Управителния съвет на КРИБ:

role in their leadership positions. Atanas Dobrev, CEO of VIVACOM and Teodora Petkova, CEO of UniCredit Bulbank, are the winners of the prestigious Mr. Economy and Mrs. Economy awards for 2019.

The awards were presented by Deputy Prime Minister Mariana Nikolova and the Minister of Finance Vladislav Goranov. "The Fisherman and the Goldfish" statuette by Stavri Kalinov will encourage them to reflect on achievements, good fortune and successes, and the pursuit of dreams. For Teodora Petkova, the award is a team award and it is a recognition for the work of all, more than 4,000 UniCredit Bulbank employees, who are dedicated to their jobs, in order for the bank to be a reliable business partner. Every second company in Bulgaria is a customer of this bank. For her, this is the first significant award she receives in this position. Atanas Dobrev also took the statuette more as an award for the company's success: "In 2019, the VIVACOM brand became 10 years old, and during this period the company invested nearly BGN 2 billion to become the largest telecom. Infrastructure is important and telecoms work towards building a digital infrastructure, as, along with the transport infrastructure, these are the arteries of the entire economy. According to him, every industry should think about its digitization. The smartphone should be used to transform businesses - both internal processes and the way they interact with customers."

In addition to the two biggest prizes, there are eight more categories in the competition, the winners being determined by a vote of the Board Members of KRIB:

- ✓ "Industry" Category – Angel Zhelyazkov, CEO of Biovet;
- ✓ "Finance and Insurance" Category - Mihail Antonov, Manager of AVVI Insurance Broker;
- ✓ "Trade and Services" Category - Yordan Chorbadzhiyski, Commercial Director of Black Sea Gold;

Марияна Николова, заместник министър-председател по икономическата и демографската политика, и министърът на финансите Владислав Горанов връччиха големите награди – „Мистър Икономика“ за главния изпълнителен директор на Vivacot Атанас Добрев и „Мисис Икономика“ за главния изпълнителен директор на „УниКредит Булбанк“ Теодора Петкова
 Mariana Nikolova, Deputy Prime Minister for Economic and Demographic Policy, and Vladislav Goranov, Minister of Finance, presented the big awards - Mr. Economy to Atanas Dobrev, CEO of Vivacot and Mrs. Economy to Teodora Petkova, CEO of UniCredit Bulbank

- ✓ Категория „Индустрия“ - изпълнителният директор на „Биовет“ Ангел Желязков;
- ✓ Категория „Финанси и застраховане“ - Михаил Антонов, управител на застрахователен брокер „АВВИ“;
- ✓ Категория „Търговия и Услуги“ - Йордан Чорбаджийски, търговски директор на „Черноморско злато“;
- ✓ Категория „Транспорт и логистика“ – Мариела Велинова, регионален директор за България и Гърция на „Гопет Транс“;
- ✓ Категория „ИКТ и аутсорсинг“ - Ли Дзие, генерален мениджър на „Хуауей Технологџис България“;
- ✓ Категория „Корпоративна социална отговорност“ - агв. Свилена Димитрова, председател на Българска болнична асоциация за инициативата „Национална класация - най-добрите болници“ (съвместно с Investor Media Group);
- ✓ Категория „Консултантски бизнес/услуги“ - агв. Намалия Димитрова, управляващ съдружник в адвокатско дружество „Димитрова и партньори“;
- ✓ Категория „Земеделие и хранителна промишленост“ - Иван Папазов, председател на Съвета на директорите на VP Brands International.

Бяха връчени и три специални награди, които отидоха при:

„Кода-Кола ХБК България“ и нейния изпълнителен директор Юрг Буркхалтер,

Изпълнителният директор на „Биовет“ Ангел Желязков получи наградата си в категория „Индустрия“ от Тим Курт, директор на „Аурубис България“
 Biovet Executive Director Angel Zhelyazkov received his award in the “Industry” category by Tim Kurt, Director of Aurubis Bulgaria

- ✓ "Transport and Logistics" Category - Mariela Velinova, Regional Director for Bulgaria and Greece of "Gopet Trans";
- ✓ "ICT & Outsourcing" Category - Lee Jie, General Manager of Huawei Technologies Bulgaria;
- ✓ "Corporate Social Responsibility" Category - lawyer Svilena Dimitrova, President of the Bulgarian Hospital Association for the "National Ranking - Best Hospitals Initiative" (with Investor Media Group)
- ✓ "Consulting Business / Services" Category - lawyer Natalia Dimitrova, Managing Partner at Dimitrova & Partners Law Firm;
- ✓ "Agriculture and Food Industry" Category - Ivan Papazov, Chairman of the Board of Directors of VP Brands International.

Three special awards were also presented, which went to:

Coca-Cola HBK Bulgaria and its CEO Jurg Burkhalter; Marina Valkanova, Manager of Minstroy Hotels and Stoyan Stavrev, Manager and owner of Bulgarian Consulting Organization.

Reactions

Prime Minister Boyko Borisov and the President of CEIBG welcomed over 300 guests, representatives of the Bulgarian business. "You are enabling the economy to grow," Borisov addressed business leaders and entrepreneurs. He stressed that the economy is developing at a good pace and dozens of new businesses have been opened this year.

Министър-председателят Бойко Борисов и председателят на Управителния съвет на КРИБ Кирил Домусчиев поздравиха представителите на бизнеса

Prime Minister Boyko Borisov and Chairman of the Board of Directors of CEIBG Kirill Domuschiev congratulated the representatives of the business

Марина Вълканова, управител на „Минстрой Хотели“, и Стоян Ставрев, управител и собственик на „Българска консултантска организация“.

Реакции

Министър-председателят Бойко Борисов и председателят на КРИБ отправиха приветствия към събралите се над 300 гости, представители на българския бизнес. „Вие давате възможност на икономиката да расте“, обърна се Борисов към бизнес лидерите и предприемачите. Той подчерта, че икономиката се развива с добри темпове и тази година са открити десетки нови предприятия. Борисов увери представителите на бизнеса, че сържавата ще продължи да инвестира в инфраструктура, иновации и образование. Премиерът отбеляза, че износет бележи ръст от 4%, че в страната се изграждат десетки заводи. Той посочи, че дълго време икономиката е била в застои през годините на прехода, но през последните десетина години „вървим все нагоре“. Премиерът обърна внимание на данните, изнесени от Международния валутен фонд, според които светът се намира в най-голямата задължнялост в историята, възлизаща на стоици трилиони долари. България обаче продължава активно да инвестира в редица проекти, включително инфраструктурни. Той фокусира вниманието върху магистралите и енергийните проекти, които дълго време са били пренебрегвани и в застои, въпреки че са основополагащи за развитието на икономиката.

Borisov assured business representatives that the state will continue to invest in infrastructure, innovation and education. The Prime Minister noted that exports have increased by 4%, that dozens of factories were being built in the country. He pointed out that the economy had been stagnant for many years during the transition period, but that in the last ten years it had been "going up". The prime minister drew attention to data released by the International Monetary Fund, according to which the world is in the largest debt in history, amounting to hundreds of trillions of dollars. However, Bulgaria continued to actively invest in a number of projects, including infrastructure projects. It focused on highways and energy projects, which have long been neglected and stagnant, although they are fundamental to economic development.

Although investments in the country amount to billions of levs, the budget was still at a surplus, the Prime Minister stressed.

"I think we are fulfilling our commitment to Prime Minister Boyko Borisov, which we made during our meetings with the unions, for a double-digit

Иван Папазов получи своята статуетка от министъра на енергетиката Теменужка Петкова

Ivan Papazov received his statuette from Temenuzhka Petkova, Minister of Energy

Издателят на сп. „Икономика“ Боян Томов отличи със специална награда изпълнителния директор на „Кока-Кола Хеленик Ботълинг Къмпани България“ Юрг Бурхалтер
 Economy magazine publisher Boyan Tomov honors Jurg Burghalter, CEO of Coca-Cola Hellenic Bottling Company Bulgaria with a special award

Ли Дзие, генерален мениджър на „Хуауей Технолоджис България“, получи отличието си от Стамен Янев, председател на Българската агенция за инвестиции
 Li Jie, General Manager of Huawei Technologies Bulgaria received his award from Stamen Yanev, Chairman of the Bulgarian Investment Agency

Изпълнителният директор на КРИБ Евгений Иванов даде приза на адв. Наталия Димитрова в категория „Консултантски бизнес“
 CEIBG Executive Director Evgeniy Ivanov presented the award to lawyer Natalia Dimitrova in the "Consulting business" category

Адв. Свилена Димитрова, председател на Българска болнична асоциация, получава статуетката си от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията Росен Желязков
 Lawyer Svilena Dimitrova, President of the Bulgarian Hospital Association, receives her statuette from Rosen Zhelyazkov, Minister of Transport, Information Technology and Communications

Кметът на София Йорданка Фандъкова даде приза на Михаил Антонов от „АВВИ“ в категория „Финанси и застраховане“
 Mayor of Sofia Yordanka Fandakova presented the prize to Mihail Antonov from AVVI in the "Finance and Insurance" category

Макар инвестициите в страната да се равняват на милиарди левове, бюджетът продължава да е с излишък, подчерта премиерът.

„Мисля, че изпълняваме ангажимента си към министър-председателя Бойко Борисов, който пое при срещи със синдикатите, за повишение с двущифрен процент на заплатите. Надявам се все така България да е добро място за бизнес и инвестиции“, заяви председателят на CEIBG Кирил Домусчиев в началото на церемонията. Той подчерта, че за него е чест за пета поредна година да открива конкурса „Мистър и Мисис Икономика“. По неговите думи списание „Икономика“ е не само с голяма история, но то остава едно от най-значимите бизнес издания в страната. Той изрази увереност, че и занапред в конкурса ще има все така голяма конкуренция при номинирането и избирането на победители.

pay raise. I hope Bulgaria will continue to be a good place for business and investment”, KRIB Chairman Kiril Domuschiev said at the start of the ceremony. He stressed that it was an honour for him to open the Mr. and Mrs. Economy competition for the fifth consecutive year. In his words, Economy magazine not only had a great history, but it remained one of the most important business publications in the country. He expressed confidence that in the future the nomination and selection of winners would be ever competitive.

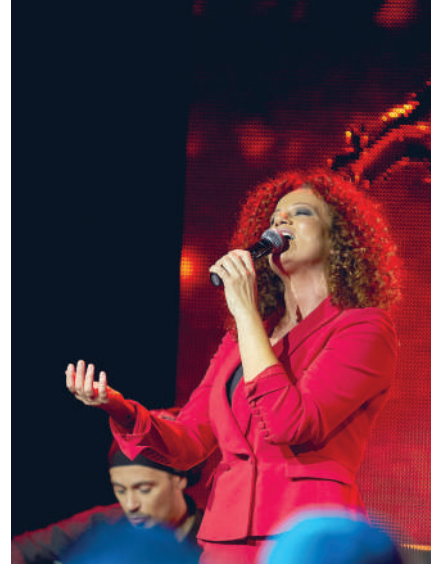
"Without business, without industrialists, there will be no jobs, no development. That is why the business activity is

Любомир Пейновски награди Йордан Чорбаджийски от „Черноморско злато“
Lubomir Peynovski received his award from Yordan Chorbadzhiyski from Black Sea Gold

Веселин Тодоров от „Сиела“ награди Мариела Белитова, регионален директор за България и Гърция в логистичния гигант „Гопет Транс“
Vesela Todorov from Ciela presented the award to Mariela Belitova, Regional Director for Bulgaria and Greece, in the logistics giant Gopet Trans.

Белослава вдъхнови присъстващите на церемонията с нежните си изпълнения
Beloslava inspired the guests of the ceremony with her delicate performance

„Без бизнес, без индустриалци, няма да има работни места, няма да има развитие. Именно затова дейността на бизнеса е важна както за правителството, така и за икономиката, но най-вече за обикновените хора“ - това заяви издателят на списание „Икономика“ Боян Томов, който връчи специална награда на „Кока-Кола ХБК България“ за инвестициите и високите ѝ стандарти на работа в България. „Ако нямаше икономика, нямаше да има кого да награждаваме в този конкурс. Искам да благодаря на правителството, което допринесе за реализирането на инвестициите, за отварянето на нови работни места, което е неразделна част от икономическото развитие. Тази година в списание „Икономика“ бяха публикувани материали за нови работни места и проспериращ бизнес, което за нас, като журналисти, е изключително важно“, заяви Боян Томов. Той подчерта, че бизнесът и правителството трябва да останат надеждни партньори, да допринесат за развитието на страната и изрази надежда през 2020 г. да има повече инвестиции.

Церемонията беше излъчена по БНТ 1, а водеща бе любимото лице от ефира на националната телевизия Филипа Иванова. За настроението на гостите се грижеше популярната изпълнителка Белослава, която пях с чар и от гуша.

important for both the government and the economy, but especially for the common people”, said the publisher of Economy magazine Boyan Tomov, who presented a special award to Coca-Cola HBK Bulgaria for its investments and high standards of work in Bulgaria. “If there was no economy, there would be no one to award in this competition. I would like to thank the government which contributes to the realization of the investments, the creation of new jobs, which is an integral part of the economic development. This year, Economy magazine published materials for new jobs and a thriving business, which is extremely important for us as journalists”, said Boyan Tomov. He stressed that business and government must remain reliable partners, contribute to the country’s development, and expressed hope that there would be more investments in 2020.

The ceremony was broadcast on BNT 1 and was hosted by one of the much-beloved faces on the national TV channel - Filipa Ivanova. The good mood of the guests was ensured by the popular singer Beloslava, who sang with charm and from the soul.

Министърът на туризма Николлина Ангелкова връчи специалните награди на Марина Вълканова и Стоян Ставрев
Minister of Tourism Nikolina Angelkova presented the special awards to Marina Valkanova and Stoyan Stavrev

АТАНАС ДОБРЕВ, МИСТЪР ИКОНОМИКА 2019:

Промяната става еволюционно, с усилия всеки ден

ATANAS DOBREV, MR. ECONOMY 2019:

Change is evolutionary, it requires effort every day

Г-н Добрев, как усещате статуетката „Рибарят и златната рибка“?

- Тя е тежка, не само защото е от метал, а и защото възлага отговорност – да продължим по пътя, който сме поели, да инвестираме и да правим все по-добри услуги, за да останем номер едно. Това е възможно само с непрекъснати усилия и с поглед в бъдещето.

- Към какво бъдеще водите компанията и клиентите?

- Там, където всички устройства са свързани, където процесите са автоматизирани, а хората са освободени от трудоемки задачи и са ангажирани с творческа дейност.

- В технологичния рай ли ще влезем?

- Това е път за развитие на икономиката, път, който ще позволи в България да повишим доходите си, ако хората се занимават с дейности с висока добавена стойност. Затова е важно всеки бизнес да използва предимствата на технологиите. В „технологичния рай“, както го нарекохте, са необходими хора, които са добре образовани, високо квалифицирани и добре платени.

- А тези, които не прескачат високата летва на изискванията?

- Образованието е въпрос на усилия – не само на индивида, но и на обществото. Ето защо ние от години инвестираме в инициативата Образование 4.0. Преди 100 години за високотехнологична е смятана работата с трактор. Тогава в престижни американски вестници са обяснявали как има багери, а няма трактористи, тъй като тази професия е трудна. И като говорим за „летвата“, трябва да се разбере, че тя е там, където я вдигнем. И за да я задържим високо, трябва всички да работим.

- Готова ли е образователната ни система за такъв скок?

- Промяната няма да стане революционно, а еволюционно, някак бавно и полека, но когато се обърнем, няма да познаем къде се намираме. Преди 20 години мобилните телефони изглеждаха като скъпа екзотика. Ако някой твърдеше, че ще гоиде ден смартфонът да е по-мошен от компютъра на бюрото ви, щяха са го помислят за мечтател. Но ето че това е вече факт, който стана с усилията на много умни хора, след като потребителите видяха, че това им е необходимо.

- Какъв ще е животът, какви ще са технологиите

Mr Dobrev, how do you feel about “The Fisherman and the Goldfish” statuette?

- It is heavy, not only because it is metal, but also because it assigns responsibility - to continue on the path we have taken, to invest and to offer ever better services, in order to remain on the top. This is only possible with continuous efforts and a vision for the future.

- What is the future towards which you are leading the company and its customers?

- A future in which all devices are connected, where processes are automated and people are freed from laborious tasks and engaged in creative activity.

- Are we going to enter a technological paradise?

- This is a path for economic development, a path that will allow us to raise our incomes in Bulgaria if people are engaged in high value-added activities. Therefore, it is important for every business to take advantage of technology. In the “technological paradise”, as you called it, you need people who are well educated, highly skilled and well paid.

- And what about those who do not manage to jump over the high bar of requirements?

- Education is a matter of effort - not only for each individual, but also for society. That is why we have been investing in the Education 4.0 initiative for years. 100 years ago, the use of a tractor was considered high-tech. Back then, in prestigious American newspapers they were saying they had tractors but no operators for them, as this profession was hard to learn. And when we talk about the “bar”, it must be clear that it goes as high as we raise it. And to keep it high, we must all work in that direction.

- Is our education system ready for such a leap?

- Change will not be revolutionary, but evolutionary, somehow slow and unnoticeable, but when we turn back, we won't believe how far we have gone. 20 years ago, mobile phones looked like expensive exotics. If someone claimed that your mobile phone would be more powerful than the computer on your desk, one would have been considered a dreamer. But this is already a fact that became possible thanks to the efforts of many smart people, after consumers have realized that they needed it.

- What would life be like, what would technology be

Атанас Добрев е член на УС и главен изпълнителен директор на VIVACOM. В компанията е от 2008 г., когато поема поста главен финансов директор

Atanas Dobrev is a Member of the Board of Directors and CEO of VIVACOM. He has been at the company since 2008, when he took over as Chief Financial Officer

след още 20 години?

- Прогнозата ми е, че животът ще е по-добър. Колите ще се движат без шофьор, мобилните комуникации и широколентовият интернет ще е част от живота ни. Живеем в предизвикателно време, което позволява животът на хората да се подобрява.

- **С работата си във VIVACOM каква приказка пишете?**

- Че съединението прави силата. На езика на XXI в. това означава, че екипите движат компаниите, компаниите движат икономиката на държавите, а държавите движат света към по-добро.

- **След 30 години в преход какво ще пожелаете на бизнеса в България?**

- Да продължава експанзията си навън, но да работи и в България, за достигнем средноевропейския доход. Да се възползваме от предимствата на общия европейски пазар.

- **Вашето послание от вечерта на наградите?**

- Във вечерта на наградите снимат печелившите, има много позитивни емоции. Но тези награди показват, че обществото върви напред. Благодаря на сп. „Икономика“, че показва доброто в бизнеса. В това интервю успях да помечтая колко високо ще стигне българската икономика.

like in another 20 years?

- My prognosis is that life will be better. Cars will run without a driver, mobile communications and broadband will be part of our lives. We live in a challenging time which allows people's lives to improve.

- **What kind of story are you writing with your work at VIVACOM?**

- That unity makes strength. In the language of the 21st century, this means that teams move companies, companies move the economy of countries, and countries move the world for the better.

- **After 30 years in transition, what would you wish for the business in Bulgaria?**

- To continue its expansion outside, but to work in Bulgaria, as well, in order to reach the average European income. To take advantage of the common European market.

- **Your message from the night of the awards?**

- In the night of the awards the winners are being photographed, there are many positive emotions. But these awards show that society is moving forward. I thank Economy magazine for showing the good in the Bulgarian economy. In this interview I was able to imagine how high the Bulgarian economy would go.

ТЕОДОРА ПЕТКОВА, Мисис Икономика 2019:

Банката на бъдещето вече е в ръцете ни

TEODORA PETKOVA, MRS. ECONOMY 2019:

The bank of the future is already in our hands

М-жо Петкова, какво е усещането да държите статуетката „Рибарят и златната рибка“?

- От една страна, е тежка, защото неимоверно е свързана с отговорност, като същевременно има силен емоционален положителен заряд. Самата статуетка е стойностна и наситена със смисъл, тъй като рибата е символ на достойнството. Това отличие е признание, че целият екип на УниКредит Булбанк прави правилните неща и подкрепя бизнеса в страната, инвестиционните му идеи и проекти с кауза. Вярвам, че трябва да се правят добри неща и че бизнесът трябва да се прави по почтен начин.

- В словото ви при получаване на наградата отекна гумата отговорност. Защо тя има толкова важно значение за вас?

- Защото в личен, професионален, корпоративен и обществен план е добре да знаем, че зад всяка дума и действие стои отговорност за последствията. Искам да съм пример за моя 6-годишен син Александър, за колегите в компанията, която управлявам. Вярвам в ценностите етика и респект, върху които гради бизнеса си нашата компания.

- Напоследък говорим много за дигитална трансформация, за технологии и бърза промяна. Какво става в света на парите?

- За нас дигитализацията и иновациите са свързани с опростяване, чрез което процесите стават доста по-бързи, по-прозрачни и адаптирани към променящите се клиентски очаквания. Технологиите ни позволяват да автоматизираме част от процесите и да оставим роботите да вършат голяма част от операциите, докато ние, хората, правим това, което можем най-добре – да управляваме доверието и клиентските очаквания. И понеже ние, банките, управляваме доверието, що се отнася до парите – те са сигурно място.

- Какво ще кажете на служителите на УниКредит Булбанк отвъд аплодисментите на сцената?

- Благодаря на всички, които са всеотдайни и позитивни. Благодаря и на тези, които понякога се оплакват, тъй като те ни дават вътрешен стимул да се подобряваме. Благодаря на всички, които правят нещата по най-добър начин. УниКредит Булбанк е успешна, защото мениджърските ни стилове се допълват, допълват се и качествата на хората, заемачи различни позиции. Заедно сме невероятен екип.

- Твърди се, че финтех компаниите ще изместят класическите банки. Какво правите, за да не се случи това?

- Даваме повод да припомним една приказка. В „Алиса в Страната на чудесата“ се казва, че трябва да тичаме, за

Мrs. Petkova, what does it feel like to hold the “Fisherman and the goldfish” statuette?

- On the one hand, it is heavy because it is undoubtedly associated with responsibility while having a strong positive emotional charge, as well. The statuette itself is valuable and meaningful, since the fish is a symbol of dignity. This award is a recognition that the entire team of UniCredit Bulbank is doing the right thing and supporting the country's business, its investment ideas and projects with a cause. I believe that good things must be done and that business must be done in an honourable way.

- The word responsibility resonated during your acceptance speech at the awards. Why is it so important to you?

- Because it is good to know that on a personal, professional, corporate and public level, behind every word and action lies responsibility for the consequences. I want to set an example for my 6-year-old son Alexander, for my colleagues at the company I manage. I believe in the values of ethics and respect on which our company builds its business.

- Lately, we have been talking a lot about digital transformation, technology and rapid change. What's happening in the world of money?

- For us, digitalization and innovation are about simplification, making processes much faster, more transparent and adaptable to the changing customer expectations. Technology allows us to automate part of the processes and let the robots do most of the operations while we humans do what we do best - manage trust and customer expectations. And because, we banks manage trust when it comes to money – it is in a safe place.

- What would you like to say to UniCredit Bulbank employees beyond the applause on stage?

- I would like to thank everyone who is dedicated and positive. I'd also like to thank all those who sometimes complain as they give us an inner incentive to improve. I would like to thank everyone who give their all to do the best. UniCredit Bulbank is successful because our managerial styles complement, the qualities of people in different positions complement, as well. Together we are an incredible team.

- It is claimed that fintech companies will displace traditional banks. What is it that you do to prevent this from happening?

- It's a good occasion to recall a certain fairy tale. Alice in Wonderland says we have to run to stay in one place, and

Теодора Петкова е председател на УС и главен изпълнителен директор на "УниКредит Булбанк". Кариерата ѝ в тази банка започва през 2002 г.

Teodora Petkova is Chairman of the Board and CEO of UniCredit Bulbank. Her career at the bank started in 2002.

да стоим на едно място, и трябва да тичаме два пъти по-бързо, за да се движим напред. За нас финтех компаниите са позитивно явление, което ни кара да тичаме по-бързо.

- Накъде тичате? Накъде ни водите?

- Тичаме към клиента. Голяма част от нас вече държат банката на бъдещето в ръцете си, тъй като тя е в телефона ни. Банката на бъдещето ще е невидим, прозрачен и лесен за работа партньор, който се адаптира спрямо конкретните нужди.

- Изминаха 30 години в преход. Ако трябва да ги разкажете като приказка...

- Може би това ще е приказката за Пинокио – в нея има препятствия, мъдрост и поуки, но и хубав край. Радвам се, че преходът е дошъл. Имаме конкуренция, корпоративните ценности, бизнес с кауза. За прехода обаче не можем да говорим в минало време. Той никога няма да свърши, защото ще се променяме постоянно. Има една поговорка, според която успехът не идва случайно, а идва чрез промяната. Затова промяната е важно условие да ставаме по-добри. Но постоянната промяна често създава стрес в организациите. Ето защо е важно да променяме бизнеса, но когато основите остават стабилни. А стабилните основи са да правим почтен бизнес, базиран на етика и респект.

we have to run twice as fast to move forward. For us fintech companies are a positive phenomenon that make us run faster.

- Where are you running to? Where are you taking us?

- We are running towards the client. Many of us already hold the bank of the future in our hands, as it is in our phones. The bank of the future will be an invisible, transparent and easy-to-work with partner who adapts to our specific needs.

- It's been 30 years in transition. If you have to describe them as a fairy tale ...

"Maybe it will be the tale of Pinocchio - it has obstacles, wisdom and lessons, but it has a happy ending." I'm glad the transition has come. We have competition, corporate values, business with a cause. However, we cannot talk about transition as something that has passed. It will never end because we will change constantly. There is a saying that success does not come by chance, but comes through change. Therefore, change is an important condition for us to become better. But constant change often creates stress in organizations. That is why it is important to change the business, but for the fundamentals to remain stable. And the solid foundations are to do an honest business based on ethics and respect.

Категория „ИНДУСТРИЯ“ / INDUSTRY category

АНГЕЛ ЖЕЛЯЗКОВ, изпълнителен директор на „Биовет“:

Само преди два месеца приключи един важен стратегически проект за „Биовет“, чрез който увеличихме нашата производствена мощност с 50%. В него инвестирахме над 130 млн. евро и чрез него утвърдихме нашата компания, но и България, като водеща в цяла Европа в биотехнологичната индустрия. Благодаря на всички, които помогнаха проектът да се реализира – в това число на държавните и местните институции, на финансовите институции, но и на колегите, с които работихме по него в продължение на две години.

ANGEL ZHELYAZKOV, CEO of Biovet:

Just two months ago, an important strategic project for Biovet was completed, through which we increased our production capacity by 50%. We have invested in it over EUR 130 million and through it we have established our company, but also Bulgaria, as the leader in the biotechnology industry in the whole Europe. I would like to thank everyone who helped the project come to fruition - including state and local institutions, financial institutions, but also our colleagues who have worked on it for two years.

Категория „ФИНАНСИ И ЗАСТРАХОВАНЕ“ / FINANCE AND INSURANCE Category

МИХАИЛ АНТОНОВ, управител на застрахователен брокер „АВВИ“:

Наградата е сериозна оценка за положения труд и постиженията, тъй като съм в застраховането от 32 години и съм създал няколко застрахователни компании. Застраховането в България в последно време се развива бурно и трескаво, конкуренцията се увеличава. Това е интердисциплинарна област, която изисква постоянно усъвършенстване. Не върви ли ръка за ръка с прогреса, застраховането ще изостане. Ключът на успеха според мен е в правилната комуникация между застрахователите и ползвателите на тези услуги.

MIHAIL ANTONOV, Director of AVVI Insurance Broker:

The award is a significant recognition for the work done and the accomplishments, as I have been in the insurance industry for 32 years and have set up several insurance companies. In Bulgaria, insurance has been developing rapidly and fiercely, and competition is increasing. This is an interdisciplinary field that requires continuous improvement. If it doesn't go hand in hand with progress, insurance will fall behind. The key to success, in my opinion, is in the proper communication between insurers and users of these services.

ЙОРДАН ЧОРБАДЖИЙСКИ, търговски директор на „Черноморско злато“:

Приемам наградата от името на целия екип на „Черноморско злато“. Благодаря на нашите технолози, които правят най-добрите напитки, благодаря на нашите търговци и на нашите служители - тази награда е за всички тях. Пазарните проучвания и статистиката показват, че пазарът се развива. Качеството е от все по-голямо значение за българския потребител и ниската цена не е най-решаваща при покупка. Днес успехът на всяка компания зависи именно от качеството на продукта или услугата и от правилната търговска политика.

YORDAN CHORBADZHIYSKI, Commercial Director of Black Sea Gold:

I accept the award on behalf of the entire Black Sea team. I would like to thank our technologists who make the best drinks, our merchants and our employees - this award is for all of them. Market research and statistics show that the market is developing. Quality is of increasing importance for the Bulgarian consumer and low price is not the most decisive factor in the purchase process. Today, the success of any company depends on the quality of the product or service and on the right trade policy.

МАРИЕЛА БЕЛИТОВА, регионален директор за България и Гърция на „Гопет Транс“:

Благодаря на нашите клиенти за доверието и за възможността повече от 20 години да сме с тях в партньорство. Благодаря и на всеки от моите колеги от екипа на „Гопет Транс“ за тяхната всеотдайност и ангажираност, тъй като те направиха възможно нашето присъствие във вечерта на наградите като най-голямата българска компания в областта на международната спедиция и транспорт. Радвам се, че сме сред това поколение, което има възможността да утвърждава позициите на българските транспортни услуги на европейските пазари. Заедно с всички ангажирани колеги от транспортния сектор опитваме да защитаваме нашите интереси на европейско ниво.

MARIELA BELITOVA, Regional Director for Gopet Trans Bulgaria and Greece:

I would like to thank our customers for their trust and for the opportunity to be partners for over 20 years. I would also like to thank each of my colleagues from the Gopet Trans team for their dedication and commitment, as they made possible our presence at the awards night as the largest Bulgarian company in the field of international freight forwarding and transport. I am glad that we are among this generation, which has the opportunity to consolidate the position of Bulgarian transport services in the European markets, together with all the engaged colleagues in the transport sector, we try to defend our interests on European level.

Категория „ИКТ, АУТСОРСИНГ И БИЗНЕС ПРОЦЕСИ“

ICT, Outsourcing and Business Processes category

ЛИ ДЗИЕ, генерален мениджър на „Хуауей Технологии България“:

„Хуауей“ е компанията лидер в ИКТ сектора в цял свят. Имаме много дълга история както по света, така и в България. Тук се чувстваме като у дома и благодарим на всички организации, които ни помагат за това. България е една от първите страни, които казаха „Добре дошли“ на „Хуауей“ в Европа. Съединението прави силата! Ние сме лоялен и прозрачен партньор.

LI JIE, General Manager of Huawei Technologies Bulgaria:

Huawei is the company leader in the ICT sector worldwide. We have a very long history both globally and in Bulgaria. We feel at home here and we would like to thank all the organizations that have helped us with this. Bulgaria is one of the first countries to say "Welcome" to Huawei in Europe. Unity makes strength! We are a loyal and transparent partner.

Категория „КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ“

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY Category

АДВ. СВИЛЕНА ДИМИТРОВА, председател на Българската болнична асоциация:

Българската болнична асоциация (ББА) още от появянето си досега се опитва да покаже, че в здравеопазването и неговите реформи лечебните заведения за болнична помощ имат важно място и Асоциацията се стреми да е техен обединител. Водим борба да докажем, че пациентите в България имат право на достъп до цялата информация, която здравеопазването и болничните заведения могат да им осигурят. С националната класация „Най-добрите болници“ ББА постави началото на откриването на лечебните заведения за пациентите и вярваме, че ще успеем да установим добри стандарти.

LAWYER SVILENA DIMITROVA, President of the Bulgarian Hospital Association:

Since its founding, the Bulgarian Hospital Association (BHA) has been trying to show that hospitals have an important role to play in the healthcare sector and its reforms, and the Association strives to be their unifier. We are striving to prove that patients in Bulgaria have the right to access all the information that healthcare and hospitals can provide them. With the national ranking of the Best Hospitals, the BHA has initiated the opening of patient care facilities and we believe that we will be able to establish good standards.

Категория „**КОНСУЛТАНСКИ БИЗНЕС/УСЛУГИ**“

CONSULTING BUSINESS/SERVICES category

АДВ. НАТАЛИЯ ДИМИТРОВА, управляващ съдружник в адвокатско дружество „Димитрова и партньори“:

С всекидневните си усилия успяваме да помогнем на нашите клиенти да изпълняват своите високи цели и намерения. Бизнес средата се развива динамично, регулациите постоянно се променят и това налага предприемачите и мениджърите да ползват опитни юридически консултанти, с чиято подкрепа безпрепятствено да осъществяват дейността си. Има смисъл от нашата работа и наградата ни дава още по-голяма мотивация да продължим напред.

LAWYER NATALIA DIMITROVA, Managing Partner at Dimitrova & Partners Law Firm:

Through our daily efforts, we are able to help our clients fulfil their high goals and intentions. The business environment is dynamically evolving, regulations are constantly changing, and this requires entrepreneurs and managers to use experienced legal advisors to help them run their business smoothly. Our work is useful and the award gives us even more motivation to move forward.

Категория „**ЗЕМЕДЕЛИЕ И ХРАНИТЕЛНА ПРОМИШЛЕНОСТ**“

AGRICULTURE AND FOOD INDUSTRY Category

ИВАН ПАПАЗОВ, председател на Съвета на директорите на VP Brands International:

Изключителна чест е да съм сред наградените. На тържествената церемония виждаме много хора, допринесли за развитието на българската икономика, като всеки е достоен да е на почетната стълбица и да приеме наградата. VP Brands е добре позната със своите качествени продукти, но зад тях стои трудът на много хора, които остават на заден план и са незабележими. През годините създадохме земеделска структура, която помага на стопаните да се развиват, а на нас – да контролираме качеството на продукцията. Благодаря на всички мои колеги за труда, който полагат. На КРИБ и на сп. „Икономика“ пожелавам да продължават напред и все така уверено да работят.

IVAN PAPAZOV, Chairman of the Board of Directors of VP Brands International:

It is a great honour to be among the winners. At the ceremony we see many people who have contributed to the development of the Bulgarian economy, each worthy of being among the winners and accepting the award. VP Brands is well known for its quality products, but behind it is the work of many people who remain in the background

and are unnoticeable. Over the years, we have created an agricultural structure that helps farmers grow, and us - control the quality of production. Thank you to all my colleagues for the work they do. I wish the CEIBG and the Economy magazine to continue moving forward and work with confidence.

СПЕЦИАЛНИ НАГРАДИ / SPECIAL AWARDS

ЮРГ БУРКХАЛТЕР, изпълнителен директор на „Кока-Кола ХБК България“:

Голяма чест е да получа тази награда за приноса на „Кока-Кола“ към българската икономика. България винаги е заемала специално място в семейството на нашата компания. Преди 54 години от България нашите продукти за първи път стъпиха на територията на Източна Европа. Преди 23 години изградихме завода в Костинброд, където сме инвестирали над 200 млн. лв. Сега в страната за нас работят около 2 800 души. Много се гордеем, че в пет поредни години заемаме водеща позиция в индекса Дау Джоунс за устойчиво развитие. Този дълъг път го изминахме благодарение на помощта на много хора тук. „Кока-Кола“ благодари за подкрепата, която сме получавали през годините. Ангажираме се да работим за по-доброто бъдеще на България.

JURG BURKHALTER, CEO of Coca-Cola HBK Bulgaria:

It is a great honour to receive this award for Coca-Cola's contribution to the Bulgarian economy. Bulgaria has always held a special place in the family of our company. 54 years ago, from Bulgaria our products first entered the territory of Eastern Europe. 23 years ago, we built a factory in Kostinbrod, where we invested over BGN 200 million. Now, about 2,800 people work for us in the country. We are very proud to be at the forefront of the Dow Jones Sustainable Development Index for five consecutive years. We have come a long way thanks to the help of many people here. Coca-Cola is grateful for the support we have received over the years. We are committed to working for a better future for Bulgaria.

ЮРГ БУРКХАЛТЕР / JURG BURKHALTER

МАРИНА ВЪЛКАНОВА, управител на „Минстрой Хотели“:

Тежка статуетка, наградата е отговорност! За мен е чест да я получа, защото усилията, които правим, са забелязани и оценени, но това ни задължава да поддържаме качеството и да награждаме постигнатото. Усеща се, че хотелският бизнес в България страда от липсата на стратегическа реклама у нас и по света, която

въпреки усилията на гържавата и общините не е достатъчна. Имаме увереност, че лечебният туризъм е нашата сила, защото хората идват болни и си тръгват здрави. Туристите пътуват по цял свят, техните изисквания постоянно се повишават и ние успяваме да създаваме продукт от висока класа. 🇬🇧

СТОЯН СТАВРЕВ / STOYAN STAVREV

МАРИНА ВЪЛКАНОВА / MARINA VALKANOVA

СТОЯН СТАВРЕВ, управител и собственик на „Българска консултантска организация“:

Радостен съм, че колегите от КРИБ оценяха нашия труд и усилията да изпълним съвместно със Секретариата на Конфедерацията доста сложни проекти. И ако на този ден се чувствам специален, то е, защото заедно успяхме да спечелим най-много точки, когато кандидатствахме, а когато ги изпълнихме - те бяха най-високо оценени. Нека през 2020 г. да направим успешни стъпки в сферата на човешките ресурси и образованието. Имаме сериозна отговорност към младите хора на България и това ме да останат тук.

STOYAN STAVREV, Manager and Owner of Bulgarian Consulting Organization:

I am delighted that the colleagues from KRIB have appreciated our work and efforts to implement quite complex projects, in conjunction with the Secretariat of the Confederation. And if I feel special on this day, it is because together we were able to earn the most points when we applied, and when we fulfilled them, they were the highest rated. Let us make successful steps in the field of human resources and education in 2020. We have a serious responsibility to the young people of Bulgaria and for them to remain here.

MARINA VALKANOVA, Director of Minstroy Hotels:

It's a heavy statuette, this prize means responsibility! It is an honour for me to receive it because the efforts we make are noticed and appreciated, but it obliges us to maintain quality and build on what has been achieved. It is obvious that the hotel business in Bulgaria suffers from the lack of strategic advertising in Bulgaria and

globally, which, despite the efforts of the state and the municipalities, is not enough. We have confidence that medical tourism is our strength because people come ill and leave healthy. Tourists travel all over the world, their demands are constantly rising and we are able to create a high-end product. (→)

От Джоузеф Е.
Стиглиц

By Joseph E. Stiglitz

Джоузеф Е. Стиглиц,
Нобелов лауреат
по икономика, е
университетски
професор в
Колумбийския
университет и
главен икономист в
Института „Рузвелт“.

Joseph E. Stiglitz,
a Nobel laureate in
economics, is University
Professor at Columbia
University and Chief
Economist at the
Roosevelt Institute.

Крайт на неолиберализма и възраждането на историята

The End of Neoliberalism and the Rebirth of History

Project Syndicate

В края на Студената война политологът Франсис Фукуяма написва знаменито есе, наречено „Крайт на историята?“. Крахът на комунизма, твърди той, ще премахне последната пречка, спъваща целия свят да последва своята съдба на либерална демокрация и пазарна икономика. Много хора се съгласяват.

Днес, когато сме изправени пред отстъпление от базирания на правила либерален глобален ред, с авторитарни владетели и демагози, управляващи страни, които съставляват над половината от населението на света, идеята на Фукуяма изглежда остаряла и наивна. Но тя затвърждава неолибералната икономическа доктрина, която преобладаваше през последните 40 години.

Увереността на неолиберализма в неограничените пазари като най-сигурният път към споделен просперитет в последно време едва се крепи. И има защо да е така. Едновременно спад на доверието в неолиберализма и в демокрацията не е случайност или просто съвпадение. Неолиберализмът подкопава демокрацията в продължение на 40 години.

Рецептата за глобализация, предписана от неолиберализма, остави индивиди и цели общества, които не могат да контролират важна част от собствената си съдба, както Дани Родрик от Харвардския университет ясно обяснява и както твърдя аз в последните си книги „Глобализация и недоволството от нея“ и „Народ, власт и печалба“. Ефектите от либерализацията на капиталовия пазар бяха особено пагубни: ако водещ кандидат за президент на развиващ се пазар изпадне в немилост от Уолстрийт, банките ще изтеглят парите си от страната. Тогава избирателите ще са изправени пред тежък избор: Да се поддадат на

At the end of the Cold War, political scientist Francis Fukuyama wrote a celebrated essay called “The End of History?” Communism’s collapse, he argued, would clear the last obstacle separating the entire world from its destiny of liberal democracy and market economies. Many people agreed.

Today, as we face a retreat from the rules-based, liberal global order, with autocratic rulers and demagogues leading countries that contain well over half the world’s population, Fukuyama’s idea seems quaint and naive. But it reinforced the neoliberal economic doctrine that has prevailed for the last 40 years.

The credibility of neoliberalism’s faith in unfettered markets as the surest road to shared prosperity is on life-support these days. And well it should be. The simultaneous waning of confidence in neoliberalism and in democracy is no coincidence or mere correlation. Neoliberalism has undermined democracy for 40 years.

The form of globalization prescribed by neoliberalism left individuals and entire societies unable to control an important part of their own destiny, as Dani Rodrik of Harvard University has explained so clearly, and as I argue in my recent books *Globalization and Its Discontents Revisited* and *People, Power, and Profits*. The effects of capital-market liberalization were particularly odious:

Уолстрийт или да се сблъска с тежка финансова криза. Сякаш Уолстрийт има повече политическа власт от гражданите на страната.

Дори в богатите страни на обикновените граждани се казваше: „Не можете да следвате политиката, която искате“ – дори и да става въпрос за адекватна социална защита, добро заплащане на труда, прогресивно данъчно облагане или добре регулирана финансова система - „защото страната ще загуби конкурентоспособността си, ще се закрият работни места и пострадалият ще сте вие.“

И в богатите, и в бедните страни елитът обещавахе, че неолибералните политики ще доведат до по-бърз икономически растеж и че ползите ще бъдат усетени от всички, и включително и най-бедните ще бъдат по-добре. За да се стигне дотам обаче, работниците ще трябва да се съгласят да получават по-ниски заплати, а всички граждани ще трябва да приемат оръзването на важни държавни програми.

Елитът твърдеше, че обещанията им се основават на научни икономически модели и „базирани на доказателства от изследвания“. Е, след 40 години резултатите са налице: растежът се забави и плодовете на този растеж достигнаха до много малка част от върхушката. При застои на заплатите и скок на фондовия пазар доходите и богатството се придвижиха в посока нагоре, вместо да достигнат до масите.

Как замразяването на заплатите - за постигане или поддържане на конкурентоспособност - и оръзването на държавни програми изобщо биха могли да допринесат за по-висок стандарт на живот? Обикновените граждани се почувстваха все едно им беше продадена празна кошница. И с право се чувстваха измамени.

Сега усещаме политическите последици от тази велика измама: недоверието към елита, към икономическата „наука“, на която се основаваше неолиберализмът, и коруптира-

If a leading presidential candidate in an emerging market lost favor with Wall Street, the banks would pull their money out of the country. Voters then faced a stark choice: Give in to Wall Street or face a severe financial crisis. It was as if Wall Street had more political power than the country's citizens.

Even in rich countries, ordinary citizens were told, "You can't pursue the policies you want" – whether adequate social protection, decent wages, progressive taxation, or a well-regulated financial system – "because the country will lose competitiveness, jobs will disappear, and you will suffer."

In rich and poor countries alike, elites promised that neoliberal policies would lead to faster economic growth, and that the benefits would trickle down so that everyone, including the poorest, would be better off. To get there, though, workers would have to accept lower wages, and all citizens would have to accept cutbacks in important government programs.

The elites claimed that their promises were based on scientific economic models and "evidence-based research." Well, after 40 years, the numbers are in: growth has slowed, and the fruits of that growth went overwhelmingly to a very few at the top. As wages stagnated and the stock market soared, income and wealth flowed up, rather than trickling down.

How can wage restraint – to attain or maintain competitiveness – and reduced government programs possibly add up to higher standards of living? Ordinary citizens felt like they had been sold a bill of goods. They were right to feel conned.

We are now experiencing the political

ната политическа система, която направи всичко това възможно.

Реалността е, че въпреки името си, ерата на неолиберализма беше далеч от либерална. Наложена беше интелектуална праволинейност, чиито пазители бяха крайно нетолерантни към несъгласието. Инакомислещите икономисти бяха третирани като еретици, които трябва да бъдат отлъчени или в най-лошия случай ограничени в няколко изолирани институции. Неолиберализмът не приличаше на „отвореното общество“, което Карл Попър проповядва. Както Джордж Сорос подчертава, Попър признава, че нашето общество е сложна, непрекъснато развиваща се система, в която колкото повече научаваме, толкова повече знанията ни променят поведението на системата.

Никъде тази непоносимост не беше по-голяма, отколкото в макроикономиката, където преобладаващите модели изключваха възможността за криза като тази, която преживяхме през 2008 г. Когато невъзможното се случи, тя се третираше така, сякаш става дума за наводнение, което се случва веднъж на 500 години - странно явление, което никои модел не би могъл да предвиди. Дори и днес защитниците на тези теории отказват да приемат, че тяхната съпяла вяра в саморегулиращите се пазари и тяхното отхвърляне на външни фактори като несъществуващи или маловажни са довели до дерегулацията, в основата на разпалването на кризата. Теорията продължава да оцелява, с птолемееви опити да бъде напасната към фактите, което свидетелства за истината, че лошите идеи, веднъж приети, често умират бавно.

Ако финансовата криза от 2008 г. не успя да ни накара да разберем, че неограничените пазари не работят, климатичната криза със сигурност би трябвало: неолиберализмът буквално ще сложи край на нашата цивилизация. Но също така е ясно, че демагозите, които биха ни накарали да обърнем гръб на науката и толерантността, само ще влошат нещата.

Единственият път напред, единственият начин да спасим нашата планета и нашата цивилизация е възраждането на историята. Трябва да съживим Просвещението и отново да се връчем в уважение към неговите ценности за свобода, зачитане на знанието и демокрация. (1)

consequences of this grand deception: distrust of the elites, of the economic “science” on which neoliberalism was based, and of the money-corrupted political system that made it all possible.

The reality is that, despite its name, the era of neoliberalism was far from liberal. It imposed an intellectual orthodoxy whose guardians were utterly intolerant of dissent. Economists with heterodox views were treated as heretics to be shunned, or at best shunted off to a few isolated institutions. Neoliberalism bore little resemblance to the “open society” that Karl Popper had advocated. As George Soros has emphasized, Popper recognized that our society is a complex, ever-evolving system in which the more we learn, the more our knowledge changes the behavior of the system.

Nowhere was this intolerance greater than in macroeconomics, where the prevailing models ruled out the possibility of a crisis like the one we experienced in 2008. When the impossible happened, it was treated as if it were a 500-year flood – a freak occurrence that no model could have predicted. Even today, advocates of these theories refuse to accept that their belief in self-regulating markets and their dismissal of externalities as either nonexistent or unimportant led to the deregulation that was pivotal in fueling the crisis. The theory continues to survive, with Ptolemaic attempts to make it fit the facts, which attests to the reality that bad ideas, once established, often have a slow death.

If the 2008 financial crisis failed to make us realize that unfettered markets don't work, the climate crisis certainly should: neoliberalism will literally bring an end to our civilization. But it is also clear that demagogues who would have us turn our back on science and tolerance will only make matters worse.

The only way forward, the only way to save our planet and our civilization, is a rebirth of history. We must revitalize the Enlightenment and recommit to honoring its values of freedom, respect for knowledge, and democracy. (2)

COMING
SOON!

MILLENNIUM SOFIA
GRAND HOTEL

An all-encompassing location
for an outstanding experience!

OPENING
EARLY

2020

www.ghms.bg

10

EXTRAORDINARY RESTAURANTS, BARS AND LOUNGES
offering inspiring taste experience and sweeping views over the city
ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ РЕСТОРАНТИ, БАРОВЕ И САЛОНИ,
които предлагат вдъхновяващи кулинарни преживявания и
изумителни гледки към града

32

STOREY TOWER, topped off by a private helipad
ЕТАЖНА СГРАДА с хеликоптерна площадка на върха

400

GRACEFULLY FURNISHED ROOMS AND SUITES
revealing breathtaking mountain and city view
ЕЛЕГАНТНО ОБЗАВЕДЕНИ СТАИ И АПАРТАМЕНТИ
със спираци дъха панорами към планината и светлините на града

4000

sq.m NONPAREIL HEAD-TO-TOE RELAXATION
in MILLENNIUM SPA & WELLNESS
кв.м МИЛЕНИУМ СПА & УЕЛНЕС ЦЕНТЪР -
несравним оазис на съвършената хармония

5000

sq.m CONVENTION CENTRE
surrounding a spectacular 6-storey atrium
кв. м КОНГРЕСЕН ЦЕНТЪР,
разположен около импозантен 6-етажен атриум

От Анатоли
Калетски

By Anatole Kaletsky

Анатоли Калетски е главен икономист и съпрезидент на Gavekal Dragonomics, бивш колумнист в Times of London, International New York Times и Financial Times.

Anatole Kaletsky is Chief Economist and Co-Chairman of Gavekal Dragonomics, a former columnist at the Times of London, the International New York Times and the Financial Times.

Монетаристката ера приключи

The Monetarist Era is Over

Project Syndicate

Тягостно настроение преобладаваше в годишните срещи на Международния валутен фонд и Световната банка във Вашингтон, окръг Колумбия. Но истинската причина не беше страхът от глобална рецесия. Въпреки че последната актуализация

A mood of foreboding dominated this month's annual meetings of the International Monetary Fund and World Bank in Washington, DC. But fear of a global

на световните икономически перспективи на МВФ показва, че икономическата активност се забавя през тази година до най-слабото ниво от 2009 г. насам, прогнозиранят темп на растеж в световен мащаб от 3% все още е далеч над нивата, свързани с минали рецесии, и е в синхрон със задоволителните икономически условия в повечето части от света - не лош резултат за 11-а година на устойчив глобален растеж. А за следващата година МВФ прогнозира, че растежът ще се повиши до 3,4%, много близо до оценката за дългосрочната устойчива перспектива на световната икономика.

Някои ще кажат, че не може да се приема с безпрекословно доверие прогнозата на МВФ за възстановяване на растежа през следващата година, просто защото всички иконометрични модели са проектирани по такъв начин, че са склонни да се основават на средностатистическите дългосрочни тенденции. Но данните за 2019 г. са различни и много по-достоверни. По това време на годината „прогнозите“ за 2019 г. отразяват предимно данни, които вече са събрани. Следователно цифрите го голяма степен отразяват съществуващите факти, като търговската война между САЩ и Китай, краха на германското производство на автомобили и опасенията от Brexit без сделка.

Прогнозите за 2019 г. потвърждават сравнително оптимистичната картина на глобалната икономика, която описах след предишната итерация на данните на МВФ. Въпреки търговската им война, нито САЩ, нито Китай не преживяха реален спад: растежът и в двете страни намаля със статистически незначителните 0,1% от миналия октомври. Производителността на Япония също остава непроменена, а в останалата част от Азия се забавя незначително. Основната проблемна област в световната икономика през тази година е Европа, като прогнозиранят растеж в еврозоната е ревизиран с повече от една трета надолу, от

recession was not the real cause. Although the latest update of the IMF's World Economic Outlook showed economic activity slowing this year to its weakest level since 2009, the projected global growth rate of 3% is still far above levels associated with past recessions and would be consistent with decent economic conditions in most parts of the world – not a bad outcome for the 11th year of a sustained global expansion. And for next year, the IMF predicts that growth will accelerate to 3.4%, very close to the 3.6% estimate of the world economy's long-run sustainable trend.

One might argue that the IMF's forecast of a growth rebound next year merits limited credence, simply because all econometric models are designed in such a way that they tend to revert to long-term average trends. But the numbers for 2019 are different and much more credible. By this time of the year, the 2019 "projections" mostly reflect data that have already been collected. The numbers, therefore, largely reflect existing facts, such as the US-China trade war, the collapse of German car production, and fears of a no-deal Brexit.

The 2019 projections confirm the relatively benign picture of the global economy I described after the previous iteration of the IMF data. Despite their trade war, neither the US nor China has experienced any real weakening: growth in both countries has been downgraded by a statistically insignificant 0.1% since last October. Japan's performance has also remained unchanged, and the rest of Asia has slowed only marginally. The main problem area in the world economy this year has been Europe, with projected growth in the eurozone revised downward by more than one-third, from 1.9% to 1.2%, and from 1.9% to a near-recessionary 0.5% in Germany.

The bad news is that the relatively benign conditions still prevailing in the world economy will genuinely deteriorate at some point, even if not in 2020 or even 2021. At that point, central bankers will have to admit that they can no longer manage business cycles and moderate economic downturns. The less bad news is that most of these policymakers now recognize that other, more effective tools exist, and that only outdated political ideology and economic dogma are preventing them from being used.

Forty years after the 1979 election of Margaret Thatcher confirmed the ascendancy of various forms of monetarism, the intellectual pendulum is swinging back to the Keynesian idea that fiscal policy – decisions about government spending, taxation, and borrowing – offers the most effective instruments for managing demand and stabilizing economic cycles. Central bankers have been the first to recognize that monetary policy has reached its limits, while many politicians and academic economists remain in denial about the paradigm shift now taking place.1

Milton Friedman's famous dictum that "inflation is always and everywhere a monetary phenomenon"

1,9% до 1,2%, и от 1,9% до почти рецесивни нива от 0,5% в Германия.

Лошата новина е, че относително позитивните условия, които все още преобладават в световната икономика, истински ще се влошат в гаден момент, дори и това да не се случи през 2020 г. или дори през 2021 г. В този момент централните банкери ще трябва да признаят, че вече не могат да управляват бизнес циклите и да смекчават икономическите спадове. Не толкова лошата новина е, че повечето от тези политици сега признават, че съществуват други, по-ефективни инструменти и че само остарялата политическа идеология и икономическа догма пречат те да бъдат използвани.

Четиридесет години след като изборът през 1979 г. на Маргарет Тачър затвърди възхода на различни форми на монетаризъм, интелектуалното махало се връща към кейнсианската идея, че фискалната политика - решенията за държавните разходи, данъчното облагане и заемането - предлага най-ефективните инструменти за управление на търсенето и стабилизиране на икономическите цикли. Централните банкери бяха първите, които признаха, че фискалната политика е достигнала своите лимити, докато много политици и академични икономисти продължават да отричат.

Известната мисъл на Милтън Фридман, че „инфлацията винаги и навсякъде е паричен феномен“, отдавна беше опровергана от емпирични изследвания. Но далеч по-крайното предизвикателство е, че може да не съществува никаква връзка между паричната експанзия и инфлацията. Това все още е интелектуално табу, въпреки че централните банки навсякъде печатат невъобразими количества нови банкноти без никакви инфлационни последици.

Още по-непохватно е най-важното негативно верую на монетаризма: фискалната политика не може да стимулира икономическия растеж, тъй като по-високите държавни разходи изтласкват частните инвестиции, а по-високите публични заеми са еквивалентни на по-високите данъци. Различните теории, според които фискалната политика е „неефективна“, тъй като държавните заеми биха повишили лихвените проценти, инфлационните очаквания или бъдещото данъчно облагане, се оказаха до една грешни.

През последните 10-15 години публичните заеми и дългът се увеличиха изключително много във всички напреднали икономики. Но инвеститорите, далеч от това да изпаднат в паника заради инфлацията или да назоват тази предполагаема пестеливост чрез изискване на по-висока рискова премия, са

was refuted by empirical studies long ago. But the much more radical challenge is that there may be no relationship whatsoever between monetary expansion and inflation. This is still an intellectual taboo, even though central banks everywhere have printed previously unimaginable quantities of new money with no inflationary consequences at all.

Even more persistent is monetarism's most important negative injunction: fiscal policy cannot stimulate economic growth, because higher government spending crowds out private investment and higher public borrowing is equivalent to higher taxes. The various theories that fiscal policy was "ineffective," because government borrowing would increase interest rates, inflationary expectations, or future taxation, have all turned out to be wrong.

In the past 10-15 years, public borrowing and debt have increased enormously in all advanced economies. But investors, far from panicking about inflation or punishing this supposed profligacy by demanding a higher risk premium, have lent governments money at the lowest interest rates in history. In many countries, they are even accepting guaranteed losses through negative rates. Yet the idea that fiscal expansion

отпуснали пари на правителствата при най-ниските лихви в историята. В много страни те дори приемат гарантирани загуби чрез отрицателни проценти. И все пак идеята, че фискалната експанзия е безотговорна или неефективна и че паричната политика следва да продължи да бъде основният инструмент на макроикономическото управление, все още преобладава, особено в Европа.

Главният извод от тазгодишната среща на МВФ е, че този антикейнсиански афинитет напълно е изчезнал сред централните банкери. Основното послание от речта на Кристилина Георгиева, новият управляващ директор на МВФ, беше призив „фискалната политика да играе по-централна роля.“ Почти всички останали обсъждания се въртяха също около тази тема. Дори в Европа консенсусът може би се променя. Новите членове на Европейската комисия, които отговарят за прилагането на остарелите фискални правила на Европейския съюз, написани в разцветата на монетаризма от края на ХХ век, започнаха да признават публично необходимостта от по-малко рестриктивни бюджетни политики. И главният директор на отдела на ЕС, отговарящ за оценката на националните бюджети, призова за „по-балансиран микс от политики“, включващ по-експанзионистична фискална политика „точно тук и точно сега“.

Накратко, централните банкери и висшите икономически служители вече почти единодушно смятат, че паричната политика е достигнала своите лимити и че фискалната политика трябва да бъде възстановена като основен инструмент за управление на бизнес циклите и подкрепа на икономическия растеж. Но много политици, особено в Европа, все още отказват да признаят, че ерата на монетаристите е приключила и че кейнсианското управление на търсенето е единствената алтернатива. Да се надяваме, че това ще се промени, преди да настъпи следващата рецесия. (1)

is irresponsible or ineffective, and that monetary policy should therefore continue to be the main tool of macroeconomic management, still prevails, especially in Europe.

The big story of this year's IMF annual meeting is that this anti-Keynesian bias has completely vanished among central bankers. The main message of the keynote address by Kristalina Georgieva, the IMF's new Managing Director, was an appeal for "fiscal policy to play a more central role." Almost all of the background discussions revolved around this theme as well. Even in Europe, the consensus may be shifting. The new European Commission's members who are responsible for enforcing the European Union's outdated fiscal rules, written in the heyday of late-twentieth-century monetarism, have begun to admit publicly the need for less restrictive budget policies. And the permanent head of the EU department responsible for assessing national budgets has called for a "more balanced policy mix," involving more expansionary fiscal policy "right here and right now."

In short, central bankers and senior economic officials now almost unanimously believe that monetary policy has reached its limits and that fiscal policy should be reinstated as the main tool for managing business cycles and supporting economic growth. But many politicians, especially in Europe, still refuse to recognize that the monetarist era is over and that Keynesian demand management is the only alternative. Let us hope that changes before the next recession arrives. (1)

Авторско право Проект Синдикат, 2019 г. / Copyright: Project Syndicate, 2019.

www.project-syndicate.org

Данчо Данчев: Управлението е лична отговорност

Започвам отначало, когато няма друг изход. Така създадох красивото цвете в застраховането ЗАД „Виктория“

I start from the beginning when I have no other option. This is how I created the beautiful flower in the insurance sector – Victoria Insurance Company

Dancho Danchev: Management is a Personal Responsibility

Данчо Данчев е главен изпълнителен директор на Дженерали Застраховане АД от 2015 г. Професионалната му кариера започва през 1995 г. в ЗПАД „България“ като инспектор по застрахователни обезщетения. После става прокуриснт, зам. изпълнителен директор, изпълнителен директор и член на УС на различни застрахователни компании, сред които и ЗАД „Виктория“. От 2011 до 2015 г. е председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи. Носител е на приза „Мистър Икономика“ за цялостен принос в развитието на търговията и услугите, както и на отличието „Застраховател на годината“ - за цялостен принос в развитието на българското застраховане.

” Моралът, дисциплината и отговорността ми помогнаха да се развия, вярвам, че ще помогнат в израстването на всеки

My morals, discipline and responsibility helped me develop. I believe they will help for the development of everyone “

Dancho Danchev has been the CEO of Generali Insurance AD since 2015. His professional career started in 1995 at Bulgaria Insurance Company as Insurance Claims Inspector. Later, he became the director, deputy executive director, executive director and member of the Management Board of various insurance companies, including Victoria. From 2011 until 2015, he was the Chairperson of the Management Board of the Association of Bulgarian Insurers. He also received the Mister Economy award for his overall contribution to the development of trade and services, as well as the Insurer of the Year award – for his overall contribution to the development of the Bulgarian insurance business.

След повече от 20 години на ръководни позиции в застраховането се убедих, че... управлението е лична отговорност, но аз съм щастлив, че с колегите изградихме чудесен екип и с много от тях сме заедно над 20 години.

- **Пътят нагоре...** не беше лесен. Особено когато ДЗИ беше в процес на приватизация, политиците смятаха, че компанията е готова за разграбване. Не смятах така и битките бяха жестоки. При мен пътят нагоре се получи по естествен начин, благодарение на моя опит и желанието ми да променя някои консервативни процеси в застраховането, като роля изигра и късметът.

- **Когато си на върха...** е проветриво, но екипът ми помага.

- **Най-голямата опасност за всеки лидер...** са хората около него – екипът е най-големият ти актив, но може да бъде и най-големият ти пасив. Радвам се, че мога да се доверя на екипа си на 100 %.

- **Успехът на всеки, който ръководи други хора, зависи...** от хората, които ръководи. Но лидерът е важен.

- **Моят мотиватор...** тривиално, но това е моето семейство и хората, с които работя. Заради тях продължавам да съм ежедневно на високи обороти.

- **Не отстъпвам от...** моралните ценности, в които вярвам. Те правят човека човек.

- **Започвам отначало, когато...** няма друг изход. Така създадох красивото цвете в застраховането ЗАД „Виктория“ и то стана основна част от „Дженерали“.

- **Ако ме пуснат на зелена поляна...** ще започна да бягам, за да се освободя от стреса. Или отново ще създам компания от нулата.

- **Моята тайна на успеха...** винаги изпълнявам обещанията си!

- **Застраховането в България...** е сложен бизнес, доминиран от автомобилно застраховане, насадено у хората през втората половина на 90-те години. Удивен съм как вече 20 години нагласата не се променя и колата е по-ценна от всичко.

- **Дигиталната трансформация...** е неизбежна в застраховането. Ще се променят много от професиите в нашия сектор. Затова и работим по четири големи проекта, които през 2020 г. ще изведат „Дженерали“ в нова орбита.

- **Професията...** кали характера ми.

- **За по-безопасно бъдеще...** ни е нужен свят, в който цари мир.

- **Ако застраховането не съществуваше...** Цял живот съм работил в застраховането и честно казано, нямам отговор какво друго бих правил.

- **От лесната страна животът изглежда...** просто прекрасен, но от трудната... е интересен.

- **Най-добрият партньор за цял живот...** „Дженерали“.

- **Застраховането утре...** ще е базирано изцяло на онлайн платформи.

- **Моят най-добър начин за релаксация...** със семейството и с приятели, на ски в планината.

- **Ако зависи само от мен, бих...** премахнал завистта и минорното настроение у българите и бих ги

After more than 20 years at management positions in the insurance sector, I am now convinced that... management is a personal responsibility, but I am happy that my colleagues and I have built a wonderful team, and with many of them we have been together for more than 20 years.

- **The way up...** was not easy. Especially when DZI was in the process of privatization, the politicians thought that the company was open for the taking. I didn't think so and the battles were fierce. My way up came naturally, thanks to my experience and desire to change some of the conservative processes in the insurance sector; luck was also part of it.

- **When you are at the top...** it is windy, but my team helps.

- **The greatest danger for every leader...** are the people around them – your team is your greatest asset, but it can also be your greatest liability. I am happy that I can trust my team 100%.

- **The success of everyone who leads other people depends on...** the people they lead. But the leader is important.

- **My motivator...** trivial, but it's my family and the people I work with. Because of them, I continue to live at high speed every day.

- **I do not step back from...** the moral values I believe in. They make a person a human being.

- **I start all over again when...** there is no other way out. This is how I created the beautiful flower in the insurance sector – Victoria Insurance Company, and it became part of Generali.

- **If I am left on a green meadow...** I will start running to relieve myself from the stress. Or I will set up a company from scratch again.

- **My secret to success...** I always keep my promises!

- **Insurance in Bulgaria...** is a complicated business, dominated by the car insurance instilled in people in the second half of the 1990s. I am amazed how for 20 years now, the attitudes have not changed and the car is the most valuable of all.

- **Digital transformation...** is inevitable in the insurance business. Many of the professions in our sector will change. That is why we work on four big projects, which in 2020 will take Generali to a whole new level.

- **The profession...** made me more resilient.

- **For a safer future...** we need a world where peace is the most important.

- **If insurance didn't exist...** All my life I have been working in the insurance sector, and honestly, I have no answer as to what else I would do.

- **On the easy side, life looks like...** just wonderful, but on the difficult side... it is interesting.

- **The best partner for life...** Generali.

- **Insurance tomorrow...** will be based entirely on online platforms.

- **My best way for relaxation...** skiing in the mountains with my family and my friends.

- **If it were up to me, I would...** remove envy and the pessimistic mood in Bulgarians and I would make

Фирмен профил

Дженерали Застраховане АД е една от водещите застрахователни компании в България и е част от Generali Group.

Generali е един от най-големите доставчици на застрахователни услуги и услуги, свързани с управлението на активи в световен мащаб. Създадена през 1831 г., компанията присъства в 50 страни по света с общ годишен приход от над 66 млрд. евро за 2018 г. С близо 71 000 служители, обслужващи 61 млн. клиенти, групата има водеща позиция в Европа и нарастващо присъствие в Азия и Латинска Америка. Стремещт на Generali е да бъде партньор за цял живот на своите клиенти, като предлага иновативни и персонализирани решения чрез добре развитата си дистрибуторска мрежа. Чрез регионалния си офис в Прага групата оперира в Австрия, Централна и Източна Европа, както и в Русия, като е в топ три на застрахователните компании в региона.

Company Profile

Generali Insurance AD is one of the leading insurance companies in Bulgaria and is part of Generali Group.

Generali is one of the largest providers of insurance and asset management services on a global scale. Founded in 1831, the company is present in 50 countries worldwide with total premium revenue of more than EUR 66 billion for 2018. With nearly 71,000 employees serving 61 million clients, the Group has a leading position in Europe and a growing presence in Asia and Latin America. Generali strives to be a lifelong partner for its clients by offering innovative and personalized solutions through its well-developed distribution network. Through its regional office in Prague, the Group operates in Austria, Central and Eastern Europe, as well as in Russia, being among the top three insurance companies in the region.

направил щастливи. Как? Нали всичко зависи от мен!

- На тези, чиято професионална кариера престои да започне... ще кажа, че моралът, дисциплината и отговорността ми помогнаха да се развия. Вярвам, ще помогнат и на тях.

- Моята житейска философия... Мечтай и вярвай в себе си и ще постигнеш повече.

- На приятелите си препоръчвам... да прекарват повече време с любимите си хора и да намират повече време за удоволствия.

them happy. But how? Everything is up to me, isn't it!

- To those whose professional carrier is about to start... I will say that my moral, discipline and responsibility helped me develop. I believe they will help them, too.

- My life philosophy: ...Dream and believe in yourself and you will achieve more.

- I recommend to my friends... to spend more time with their loved ones and to find more time for fun.

Асен Великов: Промяната е единствената константа

За да имаш доволни клиенти, трябва да работиш с доволни служители

Асен Великов е финансов директор на VIVACOM от юли 2013 г. и член на УС от декември 2014 г. Започва кариера си в компанията през 1999 г. като част от финансовия екип. Той е магистър по международни икономически отношения от Стопанската академия в Свищов и през 2017-а завършва програмата за висши ръководители на университета Станфорд (Stanford Executive Program).

Asen Velikov has been the Financial Director of VIVACOM since July 2013 and a Member of the Management Board since December 2014. He started his career in the company in 1999 as part of the financial team. He holds a Masters in International Economic Relations from Svishtov Economic Academy, and in 2017, he graduated the Stanford Executive Program.

*Asen Velikov:
Change is
the Only
Constant*

In order to have satisfied customers, you need to work with satisfied employees

Яна Колева Yana Koleva

Да си финансов директор на телеком, когато комуникацията става все по-важна за хората... е предизвикателство с все повече измерения. Телекомуникациите са в центъра на Четвъртата индустриална революция, при която цифровите технологии, роботизацията и изкуственият интелект навлизат масово в бизнеса и в ежедневието ни. VIVACOM се стреми непрекъснато да отговори, но и да изпревари очакванията на клиентите си и да се подготви за това, от което те ще се нуждаят утре.

- Голямата технологична промяна през сетивата ми на финансист изглежда така:... VIVACOM е клиентски ориентирана компания. Ние сме в контакт с нашите клиенти през различни канали - магазинна мрежа, електронен магазин, център за обслужване на клиенти. В цифровата ера очакванията към нас са високи, те може да ни сравняват директно с цифрови гиганти като Амазон и Гугъл. Ето защо клиентското изживяване става фокус на нашите инвестиции както никога преди. Наскоро стартирахме обновения си електронен магазин, в напреднал етап сме на подмяна на платформата на центъра за обслужване на клиенти. Същевременно VIVACOM остава технологична компания, която изгражда водеща инфраструктура. За да поддържаме това предимство, трябва да заложим на правилните технологии в правилното време и да ги внедрим по най-добрия начин.

- Финансовите решения стават... по-сложни,

To be a financial director of a telecom when communication is becoming more and more important to people... is a challenge with more and more dimensions. Telecommunications are at the centre of the Fourth Industrial Revolution when digital technology, robotization and artificial intelligence are flooding the business sector and our everyday lives. VIVACOM is constantly striving to meet but also to exceed its customers' expectations and to be prepared for their needs in the future.

- The great technological change through my perspective of a financier looks like... VIVACOM is a customer-oriented company. We are in contact with our clients through various channels - a shopping network, an e-shop, a customer centre. In the digital era, the expectations towards us are high; they can directly compare us to digital giants, such as Amazon and Google. That is why customer experience becomes the focus of our investments like never before. We recently launched our updated e-shop, we are in the advanced stages of replacing the platform of our customer service centre. At the same time, VIVACOM remains a technology company that is building a leading infrastructure. In order to maintain this advantage, we must rely on the right technologies at the right time, and to introduce them in the best way.

- Financial solutions are becoming... more complicated, more dynamic and with higher stakes. But VIVACOM remains a technological leader with an award for

по-динамични и с по-големи залози. Но VIVACOM остава технологичен лидер с награда за мобилна мрежа с най-добро покритие Ookla*. Наскоро проведохме и 5G тестове и в лабораторни условия постигнахме скорости на download над 2 Gbit/s.

- Пряката технологична промяна, която предприех в моята работа... Засили се фокусът в подобряване и цифровизиране на процесите. Обновихме финансовата система (SAP), развихме електронно снабдяване и управление на взаимоотношенията с доставчиците.

- Моята стратегия за развитие на финансовото направление в компанията в едно изречение: Ефективност – оптимизиране на работата на финансовото направление и подкрепа на останалите звена в компанията да направят същото.

- Финансовата функция в телекома на бъдещето... ще трябва да е по-гъвкава, по-близо до проблемите на бизнеса и да е на „Ти“ с нови технологии като изкуствения интелект.

- Добрият финансов директор се познава по... резултатите. По общи приходи за седма поредна година VIVACOM остава най-големият телеком, като имаме предвид и показателите за 2019 г. Отчитаме ръст на приходи от 5-6% и двущифрен ръст на печалбата (adjusted EBITDA).

- Това, което финансистът вижда... са финансовите резултати от усилията на всички звена в компанията. Това му дава уникална гледна точка и възможност да бъде полезен партньор при взимането на ефективни бизнес решения.

- Моето „златно“ финансово правило... Инвестирай разумно.

- Един от най-важните уроци, които през годините получих... Промяната е единствената константа. В бизнеса не може да си позволиш да стоиш на едно място, необходими са непрекъснати усилия и инвестиции, за да останеш предпочитаният избор на клиента.

- Числата ми показват... дали се движим в правилната посока. Към момента сме доволни от финансовите си резултати, но продължаваме да инвестираме между 18 и 20% от приходите си, за да предлагаме най-добрите услуги на пазара.

- Подводните камъни, за които всеки финансов мениджър трябва да внимава... са нереалистичните очаквания. Всеки финансов мениджър се нуждае от добра информационна система, която да проследява резултатите на финансовите решения и да служи като коректив.

- В работата с пари научих, че... не всичко е пари. Добрите резултати често означават да се работи поумно.

- А работата с хората ми показа, че... те са ключов фактор за успеха на всяка компания. За да имаш доволни клиенти, трябва да работиш с доволни служители.

- Казвам ДА на нови проекти, когато... добавят стойност за клиента. Такива са нашите оптични мрежи, водещите мобилни технологии, модерните и ефек-

a mobile network with the best coverage – Ookla. Recently, we also ran 5G tests and in labs we achieved download speeds above 2 Gbit/s.*

- The direct technological change that I have made in my work... *The focus in improving and digitising processes has expanded. We have updated our financial system (SAP), developed electronic sourcing and supplier relationship management.*

- My strategy for development of the financial direction of the company in one sentence: *Efficiency – optimizing the work of the financial direction and supporting all other units of the company to do the same.*

- The financial role in the telecom of the future... *will have to be more flexible, closer to the problems of the businesses and to use freely the new technologies, such as artificial intelligence.*

- A good financial director is recognized by... *the results. For the seventh consecutive year, VIVACOM remains the largest telecom in terms of total revenue, keeping in mind the indicators for 2019, as well. We report revenue growth of 5-6% and a double-digit profit growth (adjusted EBITDA).*

- The thing that a financier can see... *are the financial results of the efforts of all company units. This gives them a unique perspective and the ability to be a useful partner in making effective business decisions.*

- My “golden” financial rule... *Invest wisely.*

- One of the most important lessons I have learned over the years... *Change is the only constant. In business, you can't afford to stay in one place; it takes constant effort and investment to remain the preferred choice of your customers.*

- Figures show me... *whether we are moving in the right direction. Currently, we are happy with our financial results, but we continue to invest between 18 and 20% of our revenues in order to offer the best services on the market.*

” В работата с пари научих, че не всичко е пари. Добрите резултати често означавам да се работи по-умно

Operating with money has taught me that money is not everything. Good results are often achieved by working smarter

“

тивни бизнес системи. Компанията може да просперира само ако клиентите ѝ са доволни от своя избор.

- Насочих се към финансовата сфера, тъй като... дава уникална гледна точка към целия бизнес на една компания и винаги ще бъде актуална с приноса си за успешната ѝ стратегия.

- От 20 години съм във финансовата сфера на телекомуникациите и виждам, че... скоростта на технологична промяна се ускорява. Преди 15 години VIVACOM предлагаше само фиксирани гласови услуги. Сега те са незначителна част от нашето портфолио, а мобилните услуги са над 60% от приходите ни. Предлагаме и оптичен интернет, интерактивна IP телевизия, облачни услуги... Дори сме застрахователен брокер и може да направите застраховката си Гражданска отговорност в нашите магазини.

- Финансистът остава гъло в една компания, когато... остава фокусиран върху приоритетите на тази компания. И когато тя е интересна. С предизвикателството да си технологичен лидер никога не е скучно.

- Не бих пожалил пари за... развитие на полезни услуги за клиентите.

- Моята сила и слабост:... Аналитичният подход към работата ми помага, но се опитвам да бъда отворен и към други гледни точки. Пълната картина не може да се нарисова с един цвят.

- Когато искам да ме чуят... си задавам въпроса защо това, което имам да кажа, ще е полезно за дискусиата. Цифрите често помагат в аргументите.

- Моят професионален съвет:... Никога не спирайте да се учите. (1)

- The land mines that every financial manager should look out for... are the unrealistic expectations. Every financial manager needs a good information system to follow the results of the financial decisions and serve as a corrective.

- Operating with money has taught me that... money is not everything. Good results are often achieved by working smarter.

- And my work with people showed me that... they are a key factor for the success of every company. In order to have satisfied customers, you need to work with satisfied employees.

- I say YES to new projects when... they offer added value to the customers. For example, our optical networks, leading mobile technologies, modern and efficient business systems. A company

can only prosper if its customers are satisfied with their choice.

- I chose finances because... they give a unique perspective on the whole business of a company and will always be relevant with its contribution for its successful strategy.

- I have been in the financial sector of the telecommunication industry for 20 years, and I see that... the speed of the technological change is accelerating. 15 years ago, VIVACOM offered only fixed voice services. Now, they are an insignificant part of our portfolio, and mobile services are more than 60% of our revenue. We also offer optic internet, interactive IP TV, cloud services... We are even an insurance broker and you can make your third-party insurance in our shops.

- A financier stays in a company for a long time when... they remain focused on the company's priorities. And when it is interesting. The challenge of being a technology leader is never boring.

- I wouldn't spare money for... developing useful services for the customers.

- My strength and weakness... The analytical approach to my work helps, but I try to be open to other perspectives. The complete picture cannot be drawn with one colour.

- When I want to be heard... I ask myself the question why what I have to say will be useful for the discussion. Numbers often help with arguments.

- My professional advice is... Never stop learning. (2)

**(Измерването на покритието по територия е според анализ на Ookla®, основаван на данните от Speedtest Intelligence® за първото шестмесечие на 2019 г., извършен по тяхна методология. Търговските марки на Ookla® се използват с разрешение. Повече информация www.vivacom.bg.)*

**(Territorial coverage measurement is according to an Ookla® analysis based on Speedtest Intelligence® data for the first half of 2019, conducted according to their methodology. Ookla® trademarks are used with permission. More information www.vivacom.bg.)*

Анна Ангелова, директор на дирекция
„Платежни услуги“ в БОРИКА АД:

Anna Angelova, Director of Payment
Services Directorate at BORICA AD:

БОРИКА

е в нова роля: Платежна институция

Borica Has a New Role: A Payment Institution

Г-жо Ангелова, БОРИКА АД притежава лиценз за платежна институция, какво на практика означава това?

- През 2017 г. беше внесена поправка в Закона за ограничаване на плащанията в брой, по силата на която плащанията с платежни карти към НАП трябваше да бъдат обработвани от оператор на платежни системи с окончателност на сетълмента. Това даде възможност на БОРИКА да придобие лиценз за платежна институция. За първи път в своята история БОРИКА започна да извършва типично банкова дейност по обслужване на плащанията с карти. Последващи промени в същия закон дадоха възможност на БОРИКА да обработва плащания с карти за всички първостепенни разпоредители с бюджетни средства. Това на практика означава, че вече не се налага дадена търговска институция, получаваща приходи от плащания с карти, да работи с конкретна търговска банка. БОРИКА осигурява централизирано на приходите от плащания с карти чрез директна проверка на сметката на бюджетното предприятие в БНБ.

В началото на 2018 г. приключихме проекта с НАП, а в момента успешно приемаме плащания с карти и към Българската народна банка и Агенция „Пътна инфраструктура“ във връзка с електронните винетки и тол таксите. Водим преговори и с други бюджетни институции – Агенция „Митници“, Министерство на вътрешните работи и Държавна агенция „Електронно управление“.

- Какви улеснения дава за гражданите този ваш проект с НАП?

- До този момент НАП не разполагаше с терминали за директни плащания в офисите си, както с виртуален ПОС в сайта. Плащанията минаваха през търговска банка и това ги забавяше. Разликата сега е, че в момента, в който се направи успешно плащане с карта, задължението се счита за погасено. Има и виртуален ПОС на сайта на НАП, като мога да твърдя, че около 50% от плащанията се осъществяват онлайн през виртуалния ПОС.

- Как се развива проектът, в който си партнирате с АПИ за електронните винетки и тол таксите, в който осигурявате разплащателната инфраструктура?

- Нашият ангажимент е в случаите, когато АПИ е гу-

Мrs. Angelova, BORICA AD holds a payment institution licence, what does this mean in effect?

- In 2017, an amendment was made to the Cash Restriction Act under which card payments to the National Revenue Agency (NRA) had to be processed by a payment system operator with a finality of the settlement. This allowed BORICA to obtain a payment institution license. For the first time in its history, BORICA started to carry out typical bank activities related to servicing card payments. The subsequent changes in the same act allowed BORICA to process card payments for all primary budget handlers. This effectively means that a state institution receiving card payment revenues is no longer required to work with a particular commercial bank. BORICA ensures centralization of card payment revenues through direct verification of the account of the budget enterprise with the Bulgarian National Bank.

At the beginning of 2018, we finished the project with the NRA, and currently, we are successfully receiving card payments to the Bulgarian National Bank and the Road Infrastructure Agency (RIA), as well, in connection with digital vignettes and toll fees. We also negotiate with other budget institutions – Customs Agency, Ministry of the Interior and the State e-Government Agency.

- What conveniences does your project with the NRA provide for the citizens?

- Until now, NRA did not have terminals for direct payments in their offices, as well as with virtual POS on their website. Payments were made through a commercial bank and that made them slower. The difference now is that as soon as a successful card payment is made, the obligation is considered paid. There is also a virtual POS on the website of NRA, and I can say that around 50% of the payments are made online through the virtual POS.

- How is your project for electronic vignettes and toll fees developing, in which you partner with RIA and ensure payment infrastructure?

- Our commitment is for the cases when RIA is a direct beneficiary of the payment. These are the

ректен бенефициент на плащането. Това са терминалите по границата, около 500 точки в гържавата - т. нар. терминали за самообслужване, както и терминалите в патрулните коли на АПИ, които обслужват наказателните такси. Считам, че това също е един успешен проект на платежната ни институция.

- **Вървим все повече към дигитално общество...**

- Факт. Това ще стане с още по-голяма сила, когато се пусне платежната страница

” Проектът ни с НАП позволи в момента, в който се направи успешно плащане с карта, задължението да се счита за погасено

Our project with the National Revenue Agency made it possible for an obligation to be considered repaid as soon as a successful credit card payment is made

“

border terminals, around 500 places in Bulgaria, including self-service terminals, as well as terminals in the patrol cars of RIA, which service penalty fees. I consider this to be a successful project of our payment institution.

- **We are moving more and more towards a digital community...**

- That's a fact. This will happen with a greater force when the payment

на Държавна агенция „Електронно управление“. Оттам ще минава огромна част от задълженията към държавата. Работим по този проект и се очаква БОРИКА да е платежната институция, която обслужва тези плащания.

- Друг стратегически проект на Платежната институция БОРИКА е InfoPay? Разкажете ни за него...

- Да, проектът InfoPay е в отговор на платежната директива PSD2 и новите регулации, които тя наложи. Вече повече от 25 години БОРИКА е доставчик на услугата ИНФОБАНК, която представява предоставяне на информацията по сметка. През септември тази година разширихме лиценза си за платежна институция с двете нови услуги по PSD2: „Инициране на плащане“ и „Предоставяне на информация за сметка“. Съвсем естествено поехме тази роля, като целта е отново да улесним бизнеса и гражданите.

Чрез уеб и мобилно приложение InfoPay ще предложим бърз и лесен достъп на клиентите (физически и юридически лица) до техния финансов профил, за да могат във всеки един момент през една точка да разполагат с обобщена информация за своите наличности и движения по сметките, открити във всички банки в страната, да управляват своите финанси ефективно, да минимизират разходите си и да реализират цели – спестявания, инвестиции и други; достъп до електронни разплащания към контрагенти, покупки на стоки и заплащане на услуги през уеб сайтове на търговци, без да е необходимо ползването на платежна карта.

Планът е през 2020 г. двете услуги да бъдат достъпни, като първоначално ще подновим вече предлаганата си услуга ИНФОБАНК за фирми, според изискванията на PSD2, а след това ще насочим усилията си и към ползвателите на тази услуга – физически лица. (i)

platform of the State e-Government Agency is released. A huge part of the obligations to the state will be paid through this website. We are also working on this project, and BORICA is expected to be the payment institution that will service these payments.

- Another strategic project of BORICA payment institution is InfoPay? Tell us more about it...

- Yes, the InfoPay project came as a response to the PSD2 Payment Directive and the new regulations that it has imposed. For more than 25 years now, BORICA has been the provider of the INFOBANK service, which is related to providing account information. In September this year, we expanded our payment institution license with two more services under PSD2: Payment Initiation and Account Information. We took on this role quite naturally, the goal being again to facilitate businesses and citizens.

Through the InfoPay web and mobile application, we will offer clients (natural and legal persons) a fast and easy access to their financial profile so that at any given moment they can have all the summarized information in one place on their balance and movements in accounts opened with all banks in Bulgaria, manage their finances effectively, minimize their expenses and achieve their goals – savings, investments, etc., access to electronic payments to counterparties, purchase of goods and payment of services through traders' websites, without the need for a payment card.

The plan is for both services to be available in 2020, initially renewing the INFOBANK service that we are already offering to companies, according to the requirements of PSD2, and then we will focus our efforts on the natural persons users of this service. (i)

INSA[®]

MOTOR OILS

ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ МАСЛА
С ОДОБРЕНИЕ ОТ API

online shop
www.insa-motoroils.com

Марк Бартоли – директор „ЕС и институционни връзки“ в Bank of Valletta, Роджър Хавенит – зам. изпълнителен директор на ЕИФ, Амброаз Файол – вицепрезидент на ЕИБ, Стоян Мавродиев – главен изпълнителен директор на ББР, Пиер Луиджи Джилибер – изпълнителен директор на ЕИФ (от ляво надясно)

Mark Bartoli, Bank of Valletta, Roger Havenith is Deputy Chief Executive of the EIF, Ambroise Fayolle, Vice-President of the EIB, Stoyan Mavrodiev, Chairman and CEO of the Bulgarian Development Bank, Pierluigi Gilbert, EIF Chief Executive (from left to right)

Европейският инвестиционен фонд събра акционерите си в София

The European Investment Fund's shareholders gathered in Sofia

Българската банка за развитие беше домакин на стратегическа среща за бъдещето на Европейския инвестиционен фонд. Висши мениджъри на 26 европейски финансови институции и представители на ЕК и ЕИБ дискутираха в София ползите от досегашните програми за финансиране и предизвикателствата в новия програмен период 2021-2027.

Двудневният форум бе фокусиран върху новата финансова рамка InvestEU, която ще наследи Европейския фонд за стратегически инвестиции (Плана Юнкер).

Предстои 25% от средствата по InvestEU да бъдат предоставени на прилагачи партньори като националните банки за развитие. Това ще улесни местния бизнес, който може да кандидатства за финансиране директно към тях, вместо към Европейската инвестиционна банка.

Високият форум беше открит от главния изпълнителен директор на ББР Стоян Мавродиев.

Стоян Мавродиев, главен изпълнителен директор на Българската банка за развитие:

„ЕИФ е най-големият пул с финансови инструменти в Европа, който мобилизира средства на стойност 43,7 млрд. евро. За България домакинството на подобно събитие е авторитет и добър имидж. Но показва и нашата ангажираност с темите и процесите в Европа – още повече в периода, в който страната ни извършва активна подготовка за новия програмен период.“

The Bulgarian Development Bank hosted a strategic for the future of EIF meeting of its Financial Institutions Shareholder Group. Leaders and top managers of 26 European financial institutions as well as representatives of the European Commission and the European Investment Bank discussed in Sofia the successful implementation of the current financial programmes alongside the challenges for the next EU Multiannual Financial Framework 2021-2027.

The two-day forum focused on how the new InvestEU financial programme will build on the success of the Investment Plan for Europe (the Juncker Plan) and the European Strategic Investment Fund. It is expected that some 25% of all financial resources under InvestEU shall be made available to implementing partners such as the national promotional financial institutions and development banks. The goal is to foster an easier direct access to finance for local businesses who will be able to apply to and work with local financial institutions rather than with the European Investment Bank.

The high-level forum kicked off with an opening address by BDB Chairman and CEO Mr. Stoyan Mavrodiev.

Stoyan Mavrodiev, Chairman and CEO of the Bulgarian Development Bank

„EIF is the largest pool of financial instruments in Europe mobilizing 43,7 billion euro. Hosting such a high-level event

Хуберт Котони
Hubert Cottogni

Хуберт Котони, заместник-директор на ЕИФ, дирекция „Мандатно управление“:

„Новата финансова рамка надгражда успеха на Плана Юнкер. Ще продължат да се предлагат успешните продукти, предназначени за микропредприятията и средноголемите предприятия. Предиизвикателствата са повече в социалния сектор. Там направихме много пилотни програми. И вярвам, че InvestEU ще гонесе нови визии и идеи, особено когато говорим за социална инфраструктура.“

Илия Лингорски, главен икономист на ББР:

„Любопитен факт е, че на срещата в София присъстват хора, участвали в ЕИФ още в неговата начална фаза, които са сред отговорните този фонд да се трансформира в най-големия ускорител за малкия и средния бизнес в Европа. За ББР участието в програмата InvestEU е ключово. От европейския бюджет ще се предоставя първокласна гаранция на местни прилагачи партньори, които ще участват със собствен ресурс и средства от частни инвеститори.“

Ева Вит, директор Федерални и европейски въпроси в KfW, Германия:

„ББР е ценен и надежден партньор за нас. Подписахме два заема, през 2010 г. и 2016 г., в размер на 125 млн. евро за енергийна ефективност в строителния сектор. Дейността на националните банки за развитие, като KfW и ББР, ще се разгръща занаяпред, защото ние сме най-запознати с местния бизнес и нуждите му. И ще бъде полезно да разработваме заедно различни програми, от които бизнесът и обществото се нуждаят.“

in Bulgaria is an honour and a privilege. It is also a token of our enthusiastic engagement with the strategic priorities and developments in Europe, especially at a time when our country and institutions actively prepare for the new Programming Period.”

Hubert Cottogni, Director & Head of Mandate Management at the European Investment Fund

„The new Multiannual Financial Framework builds on the successes of the Juncker Plan. That means the successful programmes and in particular for the support of micro enterprises and small and medium enterprises will continue and will have a prominent place in the new MFF. Where indeed challenges are a bit more articulated is in the social window. We have done a lot of pilots and I believe that the new MFF is bringing new additional ideas, new visions particularly when it comes to social infrastructure.“

Iliya Lingorski, Chief Economist, BDB

„A curious fact is that the EIF Financial Institutions Shareholders Group meeting in Sofia is attended by people who laid the foundation of EIF. Their vision, efforts and contribution over the years transformed the Fund into the largest accelerator for the small and medium enterprises in Europe. For us at BDB the participation in InvestEU is pivotal. By leveraging the European budget the new programme will offer access to finance via the provision of an EU guarantee with the highest credit rating to local implementing partners, who will then participate with own and private investor's financial resources.“

Eva Witt, Director of Federal and European Affairs at KfW, Germany

„BDB is a very valuable and reliable partner for us. We have such an excellent and long lasting cooperation. We signed two loans in 2010 and 2016 for a volume of 125 mln euros for SMEs and energy efficiency in the building sector. The activities of national promotional banks like KfW and BDB will only grow into the future. We bring to the table our experience of the local markets and the local needs. It will be beneficial to all if we continued to design and develop together various programmes which the businesses, the people, the municipalities and our communities need.“

Стоян Мавродиев с гости на форума

Stoyan Mavrodiev with guests of the forum

Инж. Ирена Цакова: Създаваме нов модел за устойчив бизнес

„Дънди Прешъс Металс“ осигурява 5 млн. USD за безвъзмездно финансиране на проекти за микро, малки и средни предприятия в района на Крумовград

Dundee Precious Metals shall be disbursing grants worth USD 5 million for micro, small and medium enterprises in the Krumovgrad region

*Irena Tsakova, Eng.:
We are setting up a new
sustainable business model*

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

И-жо Цакова, на Ада тепе край Крумовград се появи новоразработен рудник – нещо, което в България не се е случвало от 40 години насам. Събитие ли е това?

- Искане ми се да не е събитие, тъй като е бизнес, а бизнесът трябва да е нашето ежедневие. Ще се радваме скоро да има още рудници и още предприятия.

- На 23 август това лято открихте рудника. Каква е предисторията?

- Това стана след 15 години активни усилия да убедим всички заинтересовани страни, че разработването на рудник „Ада тепе“ ще е наистина положително явление. Той не беше започнал дейност, а ние вече имахме планове за времето, когато ще бъде закрит и рекултивиран. Още през 2015 г. с община Крумовград подписахме Меморандум за разбирателство, с който се ангажирахме да създадем Фонд за подпомагане на микро, малки и средни предприятия. Целта е да стимулираме предприемаческата активност в региона и да се открият нови работни места. Винаги гледаме през призмата, че печалбата от дейността на един бизнес не трябва да е само за фирмата, но и за хората – при това дългосрочно. Работим с около 250 души квалифициран персонал, като почти всички са от община Крумовград.

- Разкажете ни за този нов финансов механизъм...

- „Дънди Прешъс Металс“ се стреми да е иновативна фирма не само в технологиите, но и в устойчивото развитие. Нашият фонд е първият частен фонд в полза на

Mrs. Tsakova, the Ada Tepe open pit near Krumovgrad is a greenfield project, i.e. the first new minesite in Bulgaria in 40 years. Is this a huge event?

- I wouldn't like to see it as an event, since this is a business enterprise and business is what we should be doing every day. I would be happy to see more new minesites and more mining operations.

- The open pit was officially opened on August 23. What's the background?

- This minesite is the result of 15 years of active efforts to convince all stakeholders that the Ada Tepe open pit shall really prove to be beneficial to all. The pit had not yet been commissioned and we were already drafting its closure and rehabilitation plan. In 2015 we signed a Memorandum of Understanding with the Municipality of Krumovgrad, with the commitment to set up a special Fund to support micro, small and medium local enterprises. The overall objective was to promote local entrepreneurship and new job opportunities. We believe that business profits should go not only to the operator but to the local community, too, long-term speaking. We've recruited about 250 qualified people, almost all of them local residents.

- Tell us more about this funding mechanism...

- Dundee Precious Metals strives to be an innovative company not only technologically but in terms of sustainable development. Our Fund is the first private fund for community benefit which shall operate entirely with Private company money.

Красимир Свряков © Krasimir Svrakov

Инж. Ирена Цакова е директор „Разрешителни и правни дейности“ на българските дружества на „Дънди Прешъс Металс“. Тя е мениджър с богат опит в опазването на околната среда. Започва работа в рудник „Челопеч“ през 1999 г. През 2013 г. оглавява дейностите по планиране и развитие на проекта за добив на злато в Крумовград. Избрана е за една от стоте най-вдъхновяващи жени в световната минна индустрия за 2015 г. на най-големия международен форум за инвестиции в минното дело „Mines and Money“.

Irena Tsakova, Eng. is Permitting and Legal Director of Dundee's operations in Bulgaria. As a manager, Irena has vast experience in the field of environmental protection. She started working for the Chelopech Mine back in 1999. In 2013 she was appointed to be in charge of planning and development operations for the Krumovgrad Gold Project. In 2015 Irena was recognized by Mines and Money as one of the 100 Global Inspirational Women in Mining, as part of the biggest international forum of investments in the mining industry.

общността, които се развива изцяло със средства на частна компания. Осигуряваме 5 млн. USD, които ще бъдат грантово предоставени, а Райфайзен банк като наш партньор осигурява още толкова като възможност за кредит. Компанията ни ще е и гарант за хора с добри бизнес идеи, които нямат възможност да ги обезпечат.

- Какъв подход прилагате?

- След като разработихме финансовия механизъм, създадохме Сдружение „Фонд за подкрепа и насърчаване на микро, малък и среден бизнес в община Крумовград“. То има управителен съвет, който участва в одобряването на проектите. Фондът осигурява финансиране, от което 45% е грант, 45% е кредит и 10% собствен капитал. Максималната сума, която може да бъде предоставена чрез Фонда, е 200 000 евро. Структурата на финансирането е направена така, за да осигури максимална дисциплина при бенефициентите за изпълнението на проектите. Опитът ни е научил, че парите, получени изцяло гаром, не мотивират бизнеса да даде всичко от себе си в преследването на належащите цели.

- Към кого е насочен Фондът?

- Към всички жители на община Крумовград. Фирмите трябва да са регистрирани в Крумовград и да са готови да останат трайно в този регион. Основният критерий е да се създадат устойчиви работни места, които бенефициентът да задържи още пет години. В следващите три години фондът ще продължи да приема проектни предложения, за да може бизнес активността в общината да се повиши.

- Имате ли предварителна нагласа за вида дейност, която бихте подкрепили?

- Поощряваме всякакви дейности, позволени от закона, и единственото условие е да не са свързани с рудодобива. Според нас бизнесът трябва да се заражда и развива от самите предприемачи, затова и не сме правили предварително проучване на нагласите им.

- Какво показва първата проектна кампания на Фонда?

- В рамките на месец приемахме проектни предложения, след като бяхме направили обучение за запознаване на потенциалните кандидати с критериите и насоките за кандидатстване. СмартА Груп е избрана за техническа помощ по програмата. Фирмата извършва консултации по изготвянето на документите за кандидатстване, проверката на съответствието на проектите по процедурата и дейностите по мониторинга на сключените договори. В първия период за приемане на заявления за финансиране от Фонда постъпиха осем проекта на обща стойност около 800 хил. лева. През тази година са осигурени 1 млн. USD за грантово финансиране. Проектите минават през тристепено одобрение – оценка на проекта за съответствие с критериите, която се извършва от фирмата, осигуряваща техническа помощ; финансова оценка от страна на банката; финално одобрение от УС на Сдружението. Първите два, които прескочиха високата левта, са за разширяване на съществуващи дейности. Единият е за цех за алуминиева и ПВХ дограма. Другият е за нов цех за замразени плодове и зеленчуци. Сред проектите, които се доработват, има предложения за обувен цех, изграждане на ферми, за кланица, за разширяване на съществуващ транспортен бизнес. Очакваме и се надяваме да се появят и новостартиращи бизнеси. В процес сме на създаване на уеб страница на Фонда, в която ще

We provide USD 5 million as grants and Raiffeisenbank, our partner, shall double this amount in the form of a credit facility. Our Company shall also act as guarantor for people with good business ideas who lack respective financing to fulfill them.

- How would you describe your approach?

- After we agreed on the financial mechanism, we established an Association called "Krumovgrad micro, small and medium enterprise support fund". Its Board of Directors participates in evaluating project proposals. The Fund provides financial support, as follows: 45% as a grant, 45% as a bank credit and 10% equity funding. The Fund can disburse a maximum grant of EUR 200,000. The funding mechanism is designed to ensure that beneficiaries show maximum discipline when carrying out their projects. We've learned from experience that grants with no commitments attached are no motivation for recipients to give their best and meet set targets.

- Who is the Fund for?

- It is for all Krumovgrad Municipality residents. Companies must be registered in Krumovgrad and be able to demonstrate long-term commitment to stay and operate in this region. The main criterion is the opening of new jobs, in a sustainable manner, i.e. jobs that the beneficiary shall keep operational over the next 5 years. The Fund shall continue receiving project applications in the next 3 years, to maintain local business activity high.

- Did you have any preliminary expectations as to the type of business activities that you would support?

- We encourage any legal business activity. The only condition is that it shouldn't be mining related. We believe that business initiatives should be created and developed by entrepreneurs. Hence, we've made no preliminary survey regarding their attitudes.

- What does the first call for project proposals show?

- Applicants had a month to submit their projects. The call for proposals was preceded by a training, which we organized to present application guidelines and selection criteria to potential project beneficiaries. The company we chose for the technical

бъде публикувана както информация за кандидатстване, така и информация за напредъка по вече реализираните бизнес идеи.

- Мнозина се завърнаха от чужбина, за да започнат работа в открития рудник на Ага тепе. Кое ги привлече?

- Близо 50 души си дойдоха обратно, за да работят при нас. Направихме добра система за обучение на персонала. Осигурихме възможност за обучение в реални условия в предприятието ни в Челопеч.

- „Дънди“ има силен ангажимент към местната общност, правите много за културното наследство. Струва ли си всичко това?

- Струва си! Бизнесът в бъдеще ще е там, където обществото го приема и попуска. Компанията ни успя да спечели доверието на хората чрез последователност в изпълнението на поетите ангажименти. Нашите ценности за осигуряване на безопасна и здравословна работна среда, опазване на околната среда и културното наследство, уважение и респект са ценности, които и обществото изповядва. Последователни сме в изпълнение на всеки поет ангажимент. Преди започване на строителството на рудника финансирахме дългогодишна програма на НАИМ-БАН за проучване и съхраняване на възможните артефакти, свързани със стар рудодобив на Ага тепе. За да нямам жителите на Крумовград притеснения от екологичен характер, изградихме мрежа за следене на чистотата на атмосферния въздух, на сеизмичната активност, на качеството на водата. Рудник „Ага тепе“ е сред малкото рудници, ако не и единственият в Европа, който се разработва в зона на екомрежата „Натура 2000“. Трябва да има равновесие и баланс между всички интереси. В крайна сметка бизнесът е там, където си струва, и е осигурена възможност да спечелят всички заинтересовани страни. 🗨

assistance of the grant scheme is SmartA Ltd. It advises applicants how to prepare their project documentation, verifies the eligibility of submitted project proposals and performs project monitoring after contract sign-off. After the first call for proposals we received eight projects for the total amount of approx. BGN 800,000. Grant funding for 2019 is USD 1 million. Project approval is organized in three stages - first the technical assistance company checks if the project proposal meets eligibility criteria. Then the bank makes a financial assessment. The final approval comes from the Associations' Board of Directors. The first two project proposals that made it to final sign-off are for current business upgrades. One is for aluminum and PVC joinery workshop and the other is for establishing a production unit for frozen fruit and vegetables. Other proposals that are currently being revised are for setting up a shoe workshop, a farm, a slaughterhouse, as well as expansion of current transport operations. We expect and remain hopeful that start-ups shall also apply. We are currently setting up a webpage of the Fund, to publish information on the application procedure, the progress of already funded projects, etc.

- Many people came back after spending time abroad, to start a job at the new open pit. What made them do that?

- Nearly 50 people returned from abroad to work for us. We established a well-functioning training system for our personnel. We also offered on-the-job training in Chelopech, our other mining operation.

- Dundee has demonstrated its strong commitment to local communities and cultural heritage preservation. Is it all worth it?

- It is, without any doubt. In the future, successful business enterprises shall be those with a social license to operate. Our Company managed to win people's trust over the years by showing consistency in the way we meet our obligations and commitments. Our corporate values, namely ensuring health and safety at work, environmental protection and preservation of cultural heritage, dignity and respect are also values shared by our local communities. We consistently follow through every commitment we've made. Prior to commissioning the Ada Tepe open pit, we financed a long-term program of the National Archaeological Institute with Museum of the Bulgarian Academy of Sciences for the study and preservation of any artifacts related to ancient mining on Ada Tepe. We set up a monitoring network for ambient air quality, seismic activity and water quality, so that Krumovgrad residents have no environmental concerns. Ada Tepe is among the few pits in Europe (but not the only one) that fall within the footprint of the NATURA 2000 eco-network. There should be balance and equilibrium of all interests. After all, a business goes where it's worth it and where all stakeholders have an opportunity for mutual benefits. 🗨

”

Финансовият модел за подкрепа е: До 100 хил. евро безвъзмездно, още толкова кредит от Райфайзен банк, но и 10% съфинансирани от бенефициента

Financial support model: A grant of max. EUR 100,000, another EUR 100,000 as credit from Raiffeisenbank and 10% co-financing by the project beneficiary

“

Карел Крал, регионален мениджър на ЧЕЗ за България:

Не можем да решим проблемите на бъдещето с днешните технологии

Karel Kral, Country Manager of CEZ Group Bulgaria:

We Can't Solve Problems of the Future with the Technologies of Today

През последните едно-две десетилетия енергийният сектор се промени драматично. Свидетели сме на промяна, каквато не е била наблюдавана от почти един век. Някой може да възрази, че внедряването на атомната енергия е значима промяна. Наистина, така е, но аз имам предвид друга промяна. В продължение на десетилетия концепцията за осигуряване на енергия остана почти непроменена – нека строим по-големи и по-мощни електроцентрали за постигане на икономия от мащаба и после да предаваме и разпределяме електричеството по мрежи високо, средно и ниско напрежение до потребителите. Играта се състоеше в това да се открие технически и икономически най-ефективният начин за производство на енергията на едно място и след това да я подадем към потребителите на друго място. Преобладаваше използването на изкопаеми горива.

Днес играта се променя. Основният двигател за това е нашата природа. Климатичните промени станаха по-скоро факт, отколкото тема на дискусии. Фактите са ясни – изгорихме голяма част от наличните изкопаеми горива за по-малко от 200 години, докато възлеродът в тях се е „събирал“ в продължение на милиони. Повече не можем да negligираме влиянието на това действие върху климата, ако не искаме да поставим нашите деца и внуци пред предизвикателство, което може и да няма решение. От груга страна, аз съм убеден, че не трябва да се откажем от нашия начин на живот, хранителни навици, икономически растеж и благоденствие, възможности за пътуване и най-вече, от нашите свободи, както предлагат някои. Енергийният сектор трябва да се промени и тази промяна ще изисква нови идеи, а също и средства.

Изглежда като омагьосан кръг. Но аз съм оптимист! Енергийният сектор се развива много бързо и почти ежедневно се съобщава за новооткрити технологии. Начинът, по който произвеждаме и консумираме енергия, ще се промени в близкото бъдеще от модела на централизация към децентрализация. По-малкото производство, по-близо до потребителя, ще стане нормално. Има поне два въпроса „за един милион долара“. Какъв е бъдещият микс и как да съхраняваме енергията от възобновяеми източници. Аз вярвам, че миксът, в дългосрочен план, ще се състои от нови ядрени технологии, като малки атомни реактори или може би и термоядрен синтез, в допълнение на възобновяемите енергийни източници. За постигане на това, ролята на газа като „мост“ от „старото“ към „новото“, може

The energy sector has changed dramatically in last decade or two. We are witnessing a change which hasn't been seen for nearly one century. One might argue that the introduction of the nuclear power was a substantial change. Indeed, it was, however I mean different change. For the decades the concept of securing the energy supply was quite the same – let's build bigger and more powerful power plants to achieve economy of scale and then transmit and distribute the electricity over high voltage, middle voltage and low voltage grid to end consumers. The game was to find the most technically and cost-efficient way how produce the energy at one place and distribute it to customers at another place. Use of fossil fuels was predominant.

Nowadays, the game is changing. The core driver for it is our environment. The climate change simply become a fact rather than topic of disputes. The facts are clear, we've fired big part of available fossil fuels in less than 200 years while the carbon in them have been "captured" over millions of years. We can't further neglect the impact of it to the climate if we don't want to put our children and grandchildren in front of challenge which might not have solution. On the other hand, I'm convinced that we shall not give up our way of living, diet habits, economy and wealth growth, travelling possibilities and most of all on our freedoms as some are suggesting. The energy sector needs to change, and that change will require new ideas and money.

So, it seems to be a vicious circle. But I'm optimist! The energy sector is advancing rapidly, and new technological discoveries are announced on nearly weekly basis. The way how we produce and consume energy will change in near future from centralized model to decentralized one. The smaller scale production closer to consumer will become normal. There are at least two "million dollar" questions. What is the future mix and how to store energy from renewable sources? I believe that the mix in long term is new nuclear technologies, like small modular reactors or maybe even nuclear fusion, supplementing renewable energy sources. To achieve this, the role of gas as a "bridge" from "old" to "new" might be substantial. The key will be to find an answer for storage of electricity.

да бъде значителна. Ключов фактор ще бъде да се намери решение за съхранението на електроенергията. Учените разглеждат и други технологии, освен класическите акумулатори. Било то водородни, т.е. power-to-gas, термални или механични уреди за съхранение на енергия.

На прага сме на голямото открителство – бъдещия начин на устойчив живот. Трябва да имаме предвид, че не можем да решим проблемите на бъдещето си с днешните технологии. Така че, нека не слушаме екстремистите от двете страни, по-скоро да подкрепяме свободния обмен на идеи, креативност и силата на иновациите да ни изненада с технологии, които може да звучат толкова странни, колкото и смартфона преди три десетилетия. (1)

There are several other technologies apart of classical batteries on the radar of scientists. Be it hydrogen, i.e. power-to-gas, thermal or mechanical energy storages facilities.

We are on the verge of great adventure of discovery of future way of sustainable life. We shall keep in mind that we can't solve the problems of our future with today's technologies. So, let's not listen to the extremists on both sides and rather support the free exchange of ideas, creativity and power of innovation to surprise us with technologies which might sound as weird as smartphone did three decades ago. (2)

КАК ДА НАМАЛИТЕ

БАНКОВИТЕ РАЗХОДИ НА ФИРМАТА СИ

Един от най-важните активи за една фирма са паричните ѝ средства. Невинаги обаче можете да планирате предвидително всички такси и комисиони, които ще платите за банкови услуги в определен период. Направете разчет на ползваните банкови услуги и общата им стойност за един месец – такси за обслужване на сметки, такси за преводи, плащания по лихви на банкови карти и др. Така ще можете да прецените кои са най-често ползваните от Вас услуги и кои не представляват интерес за Вашата компания.

С грижа за бизнеса, Инвестбанк предлага различни решения, чрез които можете значително да намалите разходите на фирмата си. Това са специално разработени бизнес пакети за юридически лица, които включват различни финансови услуги и продукти. Чрез тях банката удовлетворява нуждите на всички юридически лица, еднолични търговци, фондации и нестопански организации, независимо от размера и мащаба на бизнеса им. С една обща месечна такса, която покрива и обслужването на фирмената разплащателна сметка, управлението на разходите на фирмата става много лесно.

„Инвест Спарт“ е подходящ за микро-гружества и новооткрити предприятия, които все още не извършват голям брой трансакции по разплащателната си сметка.

С „Инвест Спарт Кеш“ получавате преференциални условия при теглене на каса, издаване на дебитна карта и неограничен брой вътрешнобанкови преводи без такса. Бизнес пакетът е перфектното решение за малки фирми, готови за големи постижения.

„Инвест Класик“ е разработен за малки и средни предприятия, които банкират основно онлайн, но извършват и касови разплащания.

За компаниите, които са ориентирани към международните пазари, но извършват и касови разплащания, е подходящ „Инвест Премиум“.

Дружествата, търсещи модерни решения за своя бизнес и извършващи разплащанията си главно онлайн, могат да се възползват от преференциите, които им предоставя бизнес пакет „Инвест Спарт“.

Какви предимства получавате с пакетните програми на Инвестбанк

■ Чрез тях можете да спестите до 40% от разходите си за банкови продукти и услуги в сравнение със стандартните тарифни условия на банката, имате възможност да плащате една обща месечна такса и да получавате банково обслужване на преференциална цена.

■ Управлявайки лесно ежедневно си банкиране, получавате бърз и лесен достъп до парите си с онлайн банкиране и дебитни карти, извършвате трансакции с партньорите си в страната и чужбина при преференциална цена, по всяко време, където и да се намирате, и още много други допълнителни услуги, за които можете да научите в офисите на Инвестбанк.

Изберете пакетното предложение, което в максимална степен да удовлетворява нуждите на бизнеса Ви!

НАЙ-ДОБРИЯТ СЦЕНАРИЙ ЗА ТВОЯ БИЗНЕС

БИЗНЕС ПАКЕТИ

- МНОГО УСЛУГИ – ЕДНА ТАКСА
- ОПТИМИЗИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ
- УСЛУГИ СПОРЕД РАЗМЕРА НА БИЗНЕСА

ibank.bg

0700 12 555

HOW TO REDUCE

YOUR COMPANY'S BANKING EXPENSES

One of the most important assets for a company are its cash. However, you may not always plan in advance all the fees and commissions you will pay for banking over a certain period. Calculate the banking services used and their total value for one month - account servicing fees, transfer fees, bank card interest payments, and more. This will allow you to evaluate which services you use most and which are of no interest to your company.

With care for business, Investbank offers a variety of solutions that can significantly reduce your business costs. These are specially developed business packages for legal entities that include various financial services and products. With them, the Bank covers the needs of all legal entities, sole traders, foundations and non-profit organizations, regardless of the size and scale of their business. With a single monthly fee that also covers the servicing of a company current account, managing a company's expenses becomes much easier.

"Invest Start" is suitable for micro-companies and startups that have not yet completed a large number of transactions on their current account.

With "Invest Start Cash" you get preferential conditions for cash withdrawal, debit card issuing and unlimited number of bank transfers without charge. The business package is the perfect solution for small businesses ready for great achievements.

"Invest Classic" is designed for small and medium-sized businesses that primarily bank online but also make cash payments.

For companies that are focused on international markets but also make cash payments, is suitable "Invest Premium".

Companies looking for modern solutions for their business and making payments mainly online can take advantage of the benefits given to them by the "Invest Smart" business package.

What advantages do you get with Investbank's package programs

- With them you can save up to 40% of your expenses on banking products and services in comparison with the standard tariff conditions of the bank, you have the opportunity to pay one general monthly fee and to receive banking services at a preferential price.
- Easily manage your day-to-day banking, get quick and easy access to your money with online banking and debit cards, transact with your partners at home and abroad at a discounted price, anytime, anywhere, and many other additional services, which you can learn about in the offices of Investbank.

Choose the package deal that best suits your business needs!

The MAYOR .eu

The European Portal
for Cities and Citizens

Телеком трансформация: А1 навлиза в ICT сектора с нови решения за бизнеса

Превръщането на А1 от доставчик на свързаност в играч на пазара на информационните и комуникационни технологии (ICT) допринася все повече за високите резултати на компанията, казва Иван Иванов, старши директор „Корпоративни продажби“

Иван Иванов има над 16 години опит в телекомуникационния сектор. Оглавява дирекция „Корпоративни продажби“ в А1 през 2016 г., като преди това заема позициите мениджър „Потенциални клиенти“, старши регионален мениджър и старши мениджър „Продажби“

Ivan Ivanov has more than 16 years of experience in the telecom sector. He leads the Corporate Sales area of A1 Bulgaria since 2016. Before that he successively held the positions Prospect Customers Manager, Senior Regional Manager and Senior Sales Manager.

Telecom transformation: A1 Enters the ICT Sector with New Business Solutions

The transformation of A1 from offering traditional telco services to a significant player on the Information and communications technology (ICT) market contributes for good financial results of the company, says Ivan Ivanov, Senior Director of A1 Bulgaria's Corporate Sales area

Г-н Иванов, как ускорящата се дигитализация повлия на репозициониране на А1 в корпоративния сектор?

- Най-важното е, че А1 е част от международна група, която през последните години се трансформира от доставчик на свързаност в технологичен партньор за своите корпоративни клиенти, и ние използваме най-доброто от нейния опит. За да бъдем доверен партньор и двигател на дигиталните промени на бизнеса у нас обаче, самите ние трябваше да претърпим трансформация и тя не беше свързана единствено с новото ни име. Променихме изцяло начина, по който възприемаме клиента и неговите нужди. Днес над 50% от ръста във фиксирания бизнес на А1 за корпоративни клиенти се дължи на ICT проекти. Това не е случайно – плод е на постоянните ни усилия да се усъвършенстваме и да бъдем гъвкави и бързи в решенията, които предлагаме.

- Какви ICT услуги може да получи бизнесът от А1?

- В последните две години покриваме целия спектър от ICT нужди на всяка съвременна компания. Развиваме Software as a Service портфолиото си, което дава въз-

Mr. Ivanov, how the increasing digitalization influenced the repositioning of А1 in the corporate sector?

- The most important thing is that А1 is part of a global group that during the recent years has been transformed from offering traditional telco services like voice and mobile internet into a technology partner for its clients. This is providing us with know-how and experience which is of a great use to us. In order to become a trusted partner and a driver of the digital transformation for the local business we had to change ourselves first and this was not connected only with changing our name and logo. We changed the way we perceive our clients and their needs. At the moment more than 50% of our growth in the fixed corporate services comes by ICT projects. And it is not a surprise – this is the result of our constant efforts to improve ourselves and to be agile and fast with the solutions that we deliver.

- Which are the ICT services that А1 delivers to the business in Bulgaria?

- During the last two years, we covered up the entire

можност на клиентите ни да активират и управляват лицензирани софтуерни продукти чрез месечен абонамент и през една дигитална платформа. На нея предлагаме различни инструменти в помощ на бизнеса – от офис пакет, бизнес имейл и антивирусна програма, през решения за управление на взаимоотношенията с клиентите, до платформа за разработване на уебсайт. В ICT портфолиото ни са и решенията, които предлагаме в гејта центровете на А1. В тях освен услугата колокация на сървъри успешно развиваме облачния проект Smart Server. Чрез месечен абонамент клиентът може да наеме виртуална машина според своите изисквания и динамиката, с която бизнесът му се развива. Услугата ни Smart Server е базирана на най-актуалната версия на водещата платформа за сървърна виртуализация VMware vSphere. От средата на 2019 г. в наш гејта център е колокирана и облачната платформа на А1 Group – Exoscale. Тя е ефективно решение за разработчици на приложения, които може да извършват тестване, симулация и активация на своите продукти, заплащайки за услугата на час. Като собственост на европейска компания Exoscale покрива всички изисквания на GDPR регламента.

можност на клиентите ни да активират и управляват лицензирани софтуерни продукти чрез месечен абонамент и през една дигитална платформа. На нея предлагаме различни инструменти в помощ на бизнеса – от офис пакет, бизнес имейл и антивирусна програма, през решения за управление на взаимоотношенията с клиентите, до платформа за разработване на уебсайт. В ICT портфолиото ни са и решенията, които предлагаме в гејта центровете на А1. В тях освен услугата колокация на сървъри успешно развиваме облачния проект Smart Server. Чрез месечен абонамент клиентът може да наеме виртуална машина според своите изисквания и динамиката, с която бизнесът му се развива. Услугата ни Smart Server е базирана на най-актуалната версия на водещата платформа за сървърна виртуализация VMware vSphere. От средата на 2019 г. в наш гејта център е колокирана и облачната платформа на А1 Group – Exoscale. Тя е ефективно решение за разработчици на приложения, които може да извършват тестване, симулация и активация на своите продукти, заплащайки за услугата на час. Като собственост на европейска компания Exoscale покрива всички изисквания на GDPR регламента.

- Какво е характерно за B2B решенията на А1?

Стараем се те да са съобразени с нуждите на клиента. Образно казано, с наши усилия и с подкрепа от наши партньори ушваме костюм изцяло по негова мярка. Ключово в подхода ни е да им помагаме при избора на най-подходящия продукт или микс от продукти, за да получат най-полезното решение за бизнеса си. Друго предимство е, че голяма част от решенията се предлагат като услуги, а не като доставка - клиентът заплаща месечен абонамент и не е необходимо да прави големи първоначални инвестиции. Нашите решения са end2end - вмесно клиентът да получава свързаност от една компания, доставка на оборудване от друга и поддръжка и конфигурация от трета, ние осигуряваме комплексна услуга, за която отговорността и поддръжката е само при нас. Все по-дълбоко навлизаме в бизнеса на всеки клиент и за нас е важно да поддържаме добър контакт с него, за да предоставим най-добрата услуга. Осигуряването на решения за киберсигурност например е свързано със сериозен анализ и добро познаване на самия бизнес на клиента, но и на неговата ИТ инфраструктура.

- Какви са проектите ви в областта на киберсигурността?

За нас тази тема е много важна и се фокусираме върху нея с концепцията А1 Security Cloud, която обединява различни услуги и продукти за информационна сигурност. Те осигуряват защита на данните в компанията, подпо-

specter of ICT services that one modern company could use. We develop Software as a Service (SaaS) in our portfolio which empowers our clients to activate and manage licensed software products on monthly fee and using only one digital platform. With that platform, we offer different software tools – from MS Office, business email and antivirus software, through CRM solutions, to website and mobile app as a service. Our ICT portfolio also includes solutions that we offer at the А1's data centers. Apart from the servers colocation we successfully developed the cloud project Smart Server. It allows the client to use a virtual machine, which meets both the requirements and the dynamics of the business. The Smart Server service is based on the last version of the leading platform for server virtualization – VMware vSphere. Since mid-2019 in our data center is collocated the cloud platform of А1 Group – Exoscale. It is an effective solution for software developers. They could test, simulate and activate their products and pay for this on hourly basis. As we are part of a European company, Exoscale meets all of GDPR's requirements.

- What is typical for the B2B solutions of А1?

We try to design our B2B services according to the client's needs. In general, we provide a tailor made solution for each particular case. Key part of our approach is to deliver the best possible product or mix of products. Another important advantage of our B2B portfolio is that significant part of the solutions are provided as a service – the client pays monthly fee and it is not necessary to make huge initial investments. Our solutions are end2end – the client does not receive connectivity from one company, equipment from another, support and configuration from third subcontractor. We deliver a complex service and we are entirely responsible for it. We are getting into the business of any of our clients deeper and deeper and it is very crucial to establish a good contact and then to provide the best possible service. The integration of cybersecurity solutions for example, requires serious analysis, good knowledge of the specific business area and particularly – of its IT infrastructure.

- Tell us about your projects in the field of cybersecurity...

магазин идентифицирането на тяхното местоположение, потока и начина, по който се използват. A1 Security Cloud включва и решения, които следят за спазването на политиките за сигурност на компанията, позволявайки проверка на дейностите по мрежата, защита и контрол на чувствителни данни в реално време. Предлагаме такива услуги и за общините, като вече имаме реализирани проекти.

- Кои са новите ви конкуренти при навлизането в нови технологични територии?

- Новата ни роля в корпоративния сектор не ни изправя пред конкуренция с IT компаниите – по-скоро си партнираме с тях, защото ние осигуряваме свързаността, необходима за всички техни дигитални услуги. Поддържаме актуален партньорски каталог с компании, които са наистина добри в това, което правят, и ни помагат да създадем добър завършен продукт. Допълнително предимство ни носи фактът, че имаме лицензирани партньорства с едни от най-големите IT компании в световен мащаб. Сред тях са Cisco, на които A1 е Gold партньор, както и SAP Solutions и SAP България. Горди сме, че у нас развиваме и т. нар. SAP Competence Center за цялата A1 Group със сертифицирани от SAP служители.

- Кои клиент е по-важен за вас – големият или малкият?

- Никога не сме делили клиентите на големи и малки, всеки е ценен за нас. Звучи клиширано, но е факт. Един бизнес не би могъл да оцелее, ако negliжира едни за сметка на други. Да, мащабните проекти ни помагат да действваме с по-голям размах, но малките клиенти дават моментална обратна връзка, която ни помага по-бързо да се адаптираме към изискванията на променящата се дигитална среда. (1)

- This topic is very important and we are focusing on it with our platform A1 Security Cloud. It includes different products and services related to information security. These solutions provide corporate data protection, identification of the data flows and how it is used. A1 Security Cloud includes also solutions that monitor the compliance of the corporate security policies through checking of the network activities and protection and control of sensitive data in real time. We offer such services to the Bulgarian municipalities and we already have implemented projects.

- Which are your competitors as you enter new technological field?

In our new role as an ICT provider, we are not facing rivals among the IT companies – we are rather partners with them because we provide the connectivity for their digital services. We have broad list of partners that are leaders in their field and this help us to create good, thorough product. Another advantage is that we have licensed partnerships with one of the biggest global IT companies. A1 is Gold partner of Cisco, and official partner of SAP Solutions and SAP Bulgaria. We are proud that we successfully developed the so-called SAP Competence Center for the whole A1 Group with SAP certified Bulgarian employees.

- Which client is more important – the big or the small one?

- We have never separated our clients to big and small because all of them are important. It sounds like a cliché but it is true.

A business could not survive if neglects some of its clients. Yes, the large projects help us to work on bigger scale but the small clients are those who give us an immediate feedback, which help us to be agile and to meet the requirements of the dynamic digital world. (2)

” Наг 50% от ръста във

фиксирания бизнес на A1 за корпоративни клиенти се дължи на ICT проекти

Over 50% of the A1's growth in the fixed corporate services comes by ICT projects “

Д-р Красимира Чемишанска: Амгжен инвестира 20% от годишния си оборот в наука и нови лекарства

Д-Р КРАСИМИРА ЧЕМИШАНСКА е изпълнителен директор на AMGEN за България – една от водещите биотехнологични компании в света. Завършила е медицина в МУ - София. Започва кариерата си в областта на клиничната имунология, след което добива повече от 20 години опит във водещи мултинационални фармацевтични компании. Председател е на Управителния съвет на Асоциацията на научноизследователските фармацевтични производители в България (ARPharM).

DR. KRASIMIRA CHEMISHANSKA is the Executive Director of AMGEN for Bulgaria – one of the leading biotechnology companies in the world. She holds a degree in Medicine from the Medical University – Sofia. She started her career in clinical immunology, followed by more than 20 years of experience in leading multinational pharmaceutical companies. She is also the Chairperson of the Board of Directors of the Association of Research-based Pharmaceutical Manufacturers in Bulgaria (ARPharM).

Фармацевтичната индустрия и в частност биотехнологиите са един от най-динамично развиващите се сектори в икономиката. Като една от водещите биофармацевтични компании наблюдавате ли нарастване на дела на биотехнологичните лекарства?

- Това безспорно е тенденция не само за България, но и в световен мащаб, която има своето обяснение. Изследването на биологичните процеси и познанията за човешкия геном откриват нови възможности за лечението на много заболявания, които в момента се смятат за нелечими. Сега те представляват около 20% от всички лекарства, но броят им бързо нараства. 4 от всеки 5 нови молекули са биотехнологични. Създаването на тези иновативни лекарства е свързано със сериозни предизвикателства. От една страна, за фарма компаниите е необходимостта от мащабни инвестиции в научна и развойна дейност за създаване на ново, ефективно лекарство (над 2,5 млрд.щ.д.). От друга, за здравните институции и фондове, за да се осигури финансиране и достъп на пациентите до новите терапии.

- **Оправдават ли се огромните инвестиции в нови лекарства и терапии?**

- Всяко усилие в полза на пациента, в разрешаването на непосредствените медицински нужди, е стъпка напред. Биотехнологичните лекарства имат много висока специфичност, вече говорим за персонализирана терапия, основана на биомаркери, което представлява оз-

The pharmaceutical industry, and biotechnology in particular, is one of the fastest growing sectors of the economy. As one of the leading biopharmaceutical companies, do you see an increase in the share of biotechnology medicines?

- This is undoubtedly a trend not only in Bulgaria but also on a global scale, which has its explanation. Research of biological processes and the knowledge about the human genome open up new possibilities for treatment of many diseases that are currently considered incurable. Now, they are about 20% of all medicines, but their number is growing rapidly. 4 out of every 5 new molecules are biotechnological. The creation of these innovative medicines posts serious challenges. On the one hand, for pharmaceutical companies, there is a need for large-scale investment in research and development in order for new, effective medicines to be developed (over USD 2.5 billion). On the other hand, for healthcare institutions and funds, to provide funding and access for patients to new therapies.

- **Are huge investments in new drugs and therapies worth it?**

- Every effort that benefits patients and addresses unmet medical needs is a step forward. Biotechnology medicines have a very high specificity; we are now talking about personalized therapy

*Dr. Krasimira Chemishanska:
Amgen Invests 20% of Its Annual
Turnover In Science and New Medicines*

ромен прогрес в съвременната медицина. Поради това те са и много по-ефикасни, с по-висока стойност, но приложението им води до спасяване на човешки животи, удължена преживяемост и ползи за обществото от спестени индиректни разходи. Амджен инвестира около 20% от своя годишен оборот в развитието на науката и нови лекарствени открития.

- В кои области и заболявания са насочени научноизследователските проучвания на Амджен?

- Те са свързани със сериозни социалнозначими заболявания, каквито са онкологичните, хематологичните, нефрологичните и костните заболявания – остеопорозата и костните метастази.

- Тази година отбелязвате 10 години на българския пазар. Какво постигна AMGEN България за този период?

- Осигуряването на достъпа на българските пациенти до последните достижения на биотехнологиите в медицината е основен приоритет за нас през всичките тези години.

Ние се стремим новите открития и концепции за лечение да достигат максимално бързо до българската медицинска общност. За това през годините разработихме мащабен и дългосрочен образователен проект сред лекари и студенти - Amgen Biotech Academy.

Заедно с този важен за нас юбилей, отбелязваме и петнадесет години от старта на програмата на Амджен за клинични проучвания в България, в която за този период компанията е направила сериозни инвестиции.

Един от безспорните успехи на AMGEN България е и престижният сертификат на Top Employers Institute, с който се отличават най-добрите работодатели. Компанията ни го получи в 3 последователни години за изключително добрите условия на труд и възможностите за развитие на екипа. (1)

based on biomarkers, which is a huge advancement in modern medicine. Therefore, they are also much more efficient and of higher value, but their application leads to saving lives, prolonged survival, and benefits to society from saved indirect costs. Amgen invests about 20% of its annual turnover in the development of science and new medicine breakthroughs.

- In what areas and diseases are Amgen's research studies focused?

- They are related to serious socially significant diseases, such as cancer, haematology, nephrology and bone diseases – osteoporosis and bone metastases.

- This year you are celebrating 10 years on the Bulgarian market. What has AMGEN Bulgaria achieved during this period?

- Ensuring that Bulgarian patients have access to the latest advances of biotechnology in medicine has been a top priority for us all these years.

We strive for the new discoveries and concepts of treatment to reach the Bulgarian medical community as quickly as possible. That is why, over the years, we have developed a large-scale and long-term educational project among doctors and students – Amgen Biotech Academy.

Along with this important anniversary, we are also celebrating fifteen years since the start of the Amgen Clinical Trials program in Bulgaria, during which the company has made serious investments.

One of the undeniable successes of AMGEN Bulgaria is the prestigious Top Employers Institute Certificate, which distinguishes the best employers. Our company has received it for 3 consecutive years for the extremely good working conditions and development opportunities for the team. (2)

Джордж Маргонис: Вече две години в България работим за бъдеще без дим

Джордж Маргонис е генерален мениджър на Филип Морис България от 2016 г. Има над 18 години опит във Филип Морис Интернешънъл. Кариерата му започва в звено „Продажби“ в гръцкия филиал на компанията, като заема различни позиции в отдел „Продажби и маркетинг активности“. През 2009 г. се мести в централата на компанията в Лозана, Швейцария, където заема длъжността регионален мениджър „Стратегии за продажбите“ за региона на Европейския съюз. През 2014 г. е назначен като директор „Продажби и дистрибуция“ за Гърция, Кипър и Малта. Джордж Маргонис е завършил маркетинг и мениджмънт в Технологичния образователен институт (Technological Educational Institute) в Атина. Има магистърска степен по бизнес администрация от университета „Кингстън“ (Kingston) във Великобритания.

George Margonis: For two years in Bulgaria we have been working for a smoke-free future

George Margonis has been the General Manager of Philip Morris Bulgaria since 2016. He has more than 18 years of experience working in Philip Morris International. He started his career in the company in the Sales Division of the Greek affiliate of the corporation. At that time Margonis held different positions in the Sales and Marketing activities and Brand Management division. In 2009 he transferred to the company headquarters in Lausanne, Switzerland where he took the position of Regional Manager for Sales Strategies for the EU region. In 2014 Margonis was appointed Director for Sales and Distribution for Greece, Cyprus and Malta. He has a degree in marketing and management from the Technological Educational Institute in Athens. Margonis also holds a master's degree in business administration from the Kingston University in the UK.

Г-н Маргонис, вече две години сте на българския пазар с устройството за нагриване на тютюн IQOS. Как се възприема бездимната алтернатива от потребителите?

- Точно така. В края на тази година ще се навършат две години от пускането на пазара в България на първата бездимна алтернатива в нашето портфолио - устройството за нагриване на тютюн IQOS. В края на 2017 г. започнахме да го предлагаме първо в София, шест месеца по-късно постепенно навлязохме на пазара в другите големи градове - Пловдив, Бургас, Варна. След това разширихме предлагането в останалите градове, като Велико Търново, Русе, Плевен, Стара Загора. За да бъдат достъпни бездимните алтернативи за пълнолетните пушачи в цяла България, изградихме инфраструктура, включваща редица канали - търговски обекти на бранда, партньорства с големи бензиностанции и търговски вериги, мобилни консултанти в цялата страна. Създадохме възможност за комуникация с потребителите и клиентска грижа чрез различни дигитални канали. Имаме център за обслужване на клиенти, чрез който всеки пълнолетен пушач или потребител на устройството IQOS може да се свърже с нас и да получи отговор на въпроси, свързани със замяна на устройство, желание за среща с наш консултант и др.

Наблюденията ми са, че българите са много любознателни, обичат иновациите и се интересуват от науката. Радвам се на интереса на пълнолетните пушачи в България към по-добрите бездимни алтернативи на цигарите, като

Mr. Margonis, the IQOS tobacco heating device has been available on the Bulgarian market for two years now. What are the consumers' attitudes towards this smoke-free alternative?

- Exactly. Two years ago we launched in Bulgaria our first smoke-free alternative from our portfolio of smoke-free products. At the end of 2017 we launched IQOS first in Sofia and six months later gradually expanded towards the other big cities – Plovdiv, Burgas, Varna. Then we branched out to other big cities such as Veliko Tarnovo, Ruse, Pleven, Stara Zagora. In order to have the smoke-free alternatives accessible to legal age smokers in whole Bulgaria we established an infrastructure comprised of many channels - brand stores, partnerships with large petrol stations and retail outlets, mobile coaches around the country. We created different digital channels to ensure smooth communication and customer care. We have a call centre, where every adult smoker or IQOS user can reach us and receive information regarding device replacement; arrange a meeting with a coach or something else.

My observations are that Bulgarians are very curious, love innovations and are interested in science. Hence, I am happy that the adult smokers are interested in better alternatives to conventional cigarettes such as the IQOS device.

- How has the company business model changed

На 30 април тази година Американската агенция по храна и лекарства разреши продажбата на IQOS в САЩ. На 4 октомври отвори и първият IQOS магазин в Атланта, Джорджия.

On April 30th this year, the U.S. Food and Drug Administration announced that it has authorized sale of IQOS "Tobacco Heating System" on the US market. On October 4th the first IQOS store opened in Atlanta, Georgia.

устройството за нагряване на тютюн IQOS.

- Как се промени бизнес моделът на компанията с въвеждането на IQOS и какъв е размерът на инвестициите, които сте направили до този момент?

- Преди да пуснем IQOS на пазара в България, имахме малък офис в София. С пускането на нагряваемото устройство ние трябваше да посрещем нуждите на пълнолетните потребители, които се увеличиха значително и продължават да нарастват. Това беше и причината да трансформираме бизнес модела си и да разширим офиса си в България. В резултат на това в момента във Филип Морис България работят около 100 души. Всички те работят в една напълно нова среда, тъй като промяната на бизнес модела с предлагането на IQOS е свързана с иновацията, развитието на технологиите, дигиталната трансформация и високото ниво на обслужване на клиентите. За да подпомогнат растежа на IQOS и да достигне информацията за по-добрата алтернатива до повече пълнолетни пушачи в страната, работят още близо 400 мобилни консултанти.

Такъв вид разрастване предполага много големи инвестиции. В големите градове има магазини на бранда IQOS или така наречените „островчета“, редица са партньорствата в по-малките населени места. Съвсем скоро отвори врати и нов център за обслужване на клиентите в България по телефона, който ще се управлява от компанията „Консентрикс“ - глобален лидер в обслужването на клиенти. Служителите, които работят в този кол център, ще обслужват клиентите ни в България и Италия.

- От началото на месец октомври IQOS вече се продава и на американския пазар. Как очаквате това да повлияе на продажбите и възприемането на потребителите на останалите пазари по света?

- Първо, много сме щастливи, че IQOS вече се предлага на американския пазар. Защото това е единствената система за оставяне на никотин, преминала през процедурата за пускане на пазара на Американската агенция по храна и лекарства (FDA), която на 30 април издаде разрешението ни за продажба в САЩ. Получаването на подобно разрешение е от огромно значение, тъй като това е може би най-строгий регулатор в света. И съответно това оказва влияние върху останалите пазари.

Не трябва да забравяме, че САЩ са вторият по големина пазар в света след Китай. В Америка има близо 40 милиона пълнолетни пушачи и е много важно те да имат достъп до една различна алтернатива, която научно доказано е много по-добра от пушенето на традиционни цигари.

since the launch of IQOS and how much have you invested so far?

- Before releasing IQOS on the market we had a small office in Bulgaria. Once the heating device was launched, we had to be able to meet the needs of our legal age users, which became significantly greater and continue to increase. This was the reason why we transformed our business model and expanded our office in Bulgaria. As a result, Philip Morris Bulgaria has now about 100 employees. All of them work in a completely new environment, as the transformation of the business model with the launch of IQOS was accompanied by innovations, technology development and high level of customer care. This means that we are not simply saturating the market with a new device, we need to have the entire infrastructure in place. As I said, to address the needs of our consumers, we had to establish an adequate customer care ecosystem in Bulgaria. In order to support the IQOS growth in Bulgaria and to spread the information about the better smoke-free alternatives among the adult smokers, in Bulgaria work additionally around 400 mobile coaches.

This type of expansion requires big investments. In the big cities, there are IQOS stores or the so called "islands" (kiosks). A new call centre in Bulgaria managed by Concentrix – a global customer care company will provide customer services by phone. The employees working in the call centre will support our customers in Bulgaria and Italy.

- Since the beginning of October IQOS has been launched on the US market. In your opinion how will that impact the sales and consumer perception in the markets globally?

- Firstly, we are very happy that IQOS is now available on the US market because it is the only nicotine delivery system that completed the premarket tobacco application procedure of the FDA and which was authorized for sale in USA on 30 April this year. It is very important to be issued such authorization as this is maybe the most stringent regulator in the world. Hence this will impact the other markets.

Let's not forget that the US is the second biggest market in the world after China. There are about 40 million adult smokers in the US and it is very important that these smokers are given access to a different alternative, which

Освен това най-вероятно голяма част от потребителите в САЩ вече са виждали този продукт на други пазари. Той е свързан с иновации, с по-добър стил, с революция в технологиите и е добре американските пълнолетни пушачи, които не искат да се откажат, да имат достъп до тази бездимна алтернатива. На 4 октомври в Атланта, Джорджия, отвори и първият IQOS магазин в САЩ, което е първата ни стъпка на американския пазар.

Бездимното ни устройство вече се предлага на 51 пазара в света, а потребителите са над 12 милиона. При употребата на IQOS се отделят 95% по-малко вредни вещества в сравнение с цигарите. Важно е да кажем, че това не значи 95% по-малко риск. IQOS съдържа никотин, който води до пристрастяване и е предназначен само за пълнолетни пушачи, които не искат да се откажат.

- Съвсем скоро на българския пазар излезе най-новото устройство IQOS 3 Duo. От какво е продукувана промяната и какво е по-различното от предишния модел на бездимното устройство?

- От първото пускане на IQOS на пазара ние обещахме на нашите потребители постоянно подобрение на устройството. Това е технология, а знаем, че технологиите се развиват непрекъснато спрямо нуждите на клиентите. Основната ни цел, към която се стремим, е да разрешим всички проблеми, за които пълнолетните ни потребители съобщават.

Миналата година по същото време пуснахме на пазара нов модел на устройството - IQOS 3. Това беше революционна промяна спрямо предишното устройство като технология, визия, бързина на зареждане, здравина. Преди няколко седмици пуснахме нова версия на устройството - IQOS 3 DUO, създадена изцяло на база обратната връзка на клиентите ни. IQOS 3 DUO има възможност да се използва два поредни пъти, без нужда от изчакване и презареждане на холдъра. Това всъщност е най-голямата иновация в сравнение с предишния ни модел. Зареждането на холдъра е значително по-бързо, като потребителите вече чакат много по-малко между ползванията. Новата версия има и допълнителни светлинни индикатори, които показват времето, оставащо до новото презареждане на холдъра.

- Обмисляте ли вече следващата иновация, с която да подобрите устройствата за нагряване на тютюн?

- За нас е много важно да правим постоянни подобрения на устройството, както и да предлагаме нови варианти, за да бъдем по-близо до потребителите и да отговорим на всички техни нужди. (1)

Интервюто е осъществено с подкрепата на Филип Морис България

is scientifically substantiated much better than continuous smoking of conventional cigarettes.

Most probably the US users have already seen the product in other markets. It is associated with innovation, sophistication, and technological advancement and the adult smokers in the US who would otherwise continue smoking deserve to have access to this smoke-free alternative. The first IQOS store in the US opened on 4th October in Atlanta, Georgia, which was our first step in the US market.

Our smoke-free alternative is already sold in 51 markets around the world and has more than 12 million users. The use of IQOS leads to generation of vapor with 95% reduction of harmful chemicals compared to cigarettes. It is important to state that this is not equal to 95% reduction in risk. IQOS contains nicotine, which is addictive and is meant only for legal age smokers, who do not want to quit.

- The new IQOS 3 DUO will soon be released on the Bulgarian market. How did the new version come about and what is different in it compared to the previous version of the smoke-free device?

- From the moment we first launched IQOS we promised our consumers to constantly improve the device. This is technology and we know that technologies develop fast to catch up with consumer's needs. Our main goal is to address all issues that our adult users report.

Around this time last year we launched IQOS 3. It was a dramatic change compared to the previous version of the device in terms of technology, design, charging time and robustness. Now we launch a new version of the device - IQOS 3 Duo, developed entirely based on our consumers feedback. IQOS 3 Duo allows 2 consecutive uses without waiting for the holder to recharge. This is in fact the biggest innovation compared to the previous model. The holder is charged much faster and the waiting time between the experiences is much shorter. Our new version of the device features additional LED lights that show the remaining time to the next recharge of the holder.

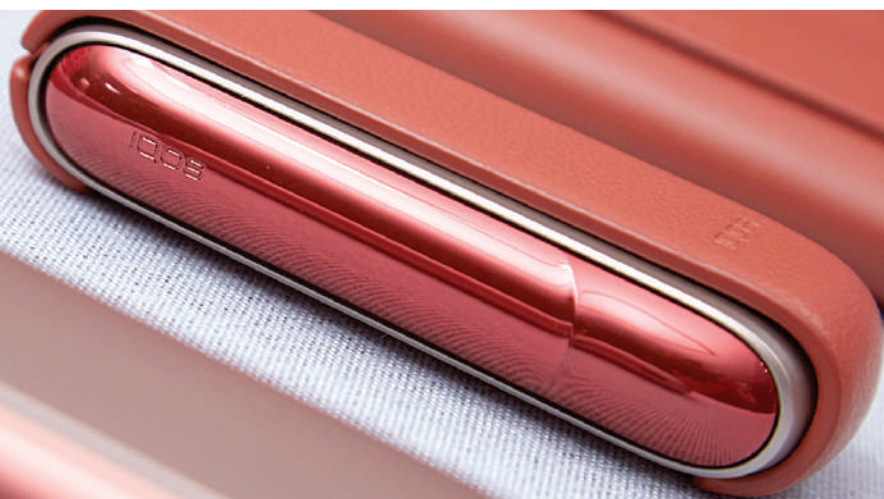
- Are you working on the next innovation which will improve the tobacco heating devices?

- It is very important for us to constantly improve the device and offer new versions in order to be close to the consumers and satisfy all their needs. (2)

The interview is supported by Philip Morris Bulgaria

IQOS вече се предлага на 51 пазара по света, а потребителите са 12.4 милиона. От този месец новата версия на устройството IQOS 3 - IQOS 3 DUO, се предлага на българския пазар.

IQOS is available on 51 markets around the world and has 12.4 million users. From this month the new IQOS version - IQOS 3 DUO is available on the Bulgarian market.

Антоанета Барес: Да мислим в перспектива за развитието на индустриалните зони

Antoaneta Bares: We should think long-term about the development of the industrial zones

А-жо Барес, НКИЗ непрекъснато разширява зоните си. Продължава ли да има засилен инвеститорски интерес към терените, които предлагате?

- Интересът от страна на инвеститорите – чужди и български – не е спирал. Национална компания индустриални зони е работещ механизъм за привличане на инвестиции. И ние наистина правим всичко възможно да създадем благоприятни условия за бизнеса, които да реализира своите проекти в икономически зони с готова инфраструктура. Така предприемачите могат да стартират своя бизнес по-бързо. В подкрепа на това ще кажа, че преди няколко седмици направихме първа копка за изграждане на инфраструктурата /вода, ток, интернет и улици/ на територията на индустриална зона „Загоре“. НКИЗ и община Стара Загора реализират съвместен проект върху 115 дка в югоизточната част на областния град. И вече има заявен инвеститорски интерес.

Съществен интерес има и към Индустриален и логистичен парк Бургас, който е успешен проект на НКИЗ и на общината. На 28 февруари 2019 г. Министерският съвет взе решение за апортиране на седем имота частна държавна собственост от Южна промишлена зона в нашето дружество. Апортирането се наложи, тъй като съществуващите терени бяха изчерпани заради голямото търсене от страна на инвеститори. Там се реализират 35 инвестиционни проекта, като общият размер на гарантираните вложения е 73 млн. лв. Броят на гарантираните новооткрити работни места пък е 726.

- Има ли зони, към които инвеститорите проявяват приоритетно интерес?

- Всяка зона си има своите предимства, като най-ва-

Mrs Bares, NCIZ has been continuously expanding its zones. Is there still keen investor interest in the grounds you offer?

- The interest on the part of investors – foreign and Bulgarian – has not stopped. The National Company Industrial Zones is an operational mechanism for attracting investments. And we indeed do everything possible to create favourable conditions for the business to realize its projects in economic zones with ready-to-use infrastructure. Thus, the entrepreneurs may launch their business faster. In support of this, I will say that some weeks ago we performed a ground-breaking ceremony for the construction of the infrastructure (water, electricity, internet, streets) on the territory of the Zagore industrial zone. NCIZ and the municipality of Stara Zagora are carrying out a joint project over 11.5 ha in the southeastern part of the province capital. And there are already notifications of interest from investors.

There is substantial interest also in the Industrial and Logistics Park Burgas which is a successful project realized by NCIZ and the local municipality. On February 28, 2019, the Council of Ministers took the decision to provide, in the form of a non-cash contribution, seven real estates of private state property from the South Industrial Zone to our company. This non-cash contribution was called for because the existing land plots were used up due to the high demand on the part of investors. There are 35 investment projects carried out there with the overall amount of guaranteed deposits equal to 73 million leva. Then, the number of the guaranteed newly-created jobs is 726.

- Are there zones that the investors show priority

Антоанета Барес има над 15 г. професионален опит в областта на правото и в управлението на множество проекти в различни сектори от икономиката. Заемала е ключови и ръководни позиции в търговски компании, включително от ИТ сектора и държавните институции. Има магистърска степен по право и е докторант по икономика в Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Антоанета Барес е част от екипа на „Национална компания индустриални зони“ ЕАД от самото създаване на дружеството през 2009 г., а поста изпълнителен директор заема от март 2017 г.

Antoaneta Bares has over 15 years of professional experience in the field of law and in the management of multiple projects in various economic sectors. She has occupied key and managerial positions in trade companies including in the IT sector and state institutions. She holds a master's degree in law and is a PhD student in economics at Sofia University "St. Kliment Ohridski".

Antoneta Bares has been part of the team of National Company Industrial Zones EAD since it was founded in 2009 and has been occupying the position of CEO since March 2017.

© Pixabay

жна е локацията и инфраструктурата. Имаме зони, като тези в Бургас и Варна, които са разположени на Черно море. Нашите паркове в Русе и Видин също са предпочитани, тъй като имат излаз на река Дунав. Но приоритетен проект е Икономическа зона София – Божурище.

- Колко са инвестициите там?

- Договорените инвестиции са близо 530 млн. лв. Преките нови работни места – над 1500. През лятото на 2019 г. подписахме окончателен договор с високотехнологична швейцарска компания. Тя произвежда прототипи и детайли от силикон и пластмаса. Досега въпросната фирма беше наемател, но решиха да купуват, защото им хареса там. Намират, че страната ни е стабилна, и вече са решили да построят свое собствено предприятие.

По отношение на индустриалните зони наблюдаваме, че на нашия пазар влизат не само нови производители. Имаме разрастване на бизнеса на инвеститори, които вече работят в нашите индустриални паркове. Мога да дам такъв пример в зоната ни „София – Божурище“. Става дума за „Бер-Хелла Термоконтрол“, които произвеждат климатични системи за автомобили. Те разширяват дейността си. Даже я утрояват. Наблюдаваме кластеризация на бизнеса.

Когато дойде един голям инвеститор при нас, неговите поддоставчици съвсем логично искат да се позиционират в близост до него. И по този начин се създава една обща работна среда, в която няколко бизнеса оперират на едно място. Това е така наречената споделена инфраструктура. Разходите също са споделени. И според мен това е по-добрият вариант за развитие на съответния бизнес проект.

- Казвате, че някои чужди компании разширяват бизнеса си. Това означава ли, че има предвидимост по отношение на икономическия климат в България?

- Никой не би инвестирал в страна, в която се чувства несигурен. Данъците ни са стабилно непроменяеми, имаме ниски оперативни разходи. Последните месеци икономическите показатели на страната са завишени, българската икономика работи стабилно. В началото на ноември излезе последното проучване на Българската

interest in?

- Each zone has its own advantages with the location and infrastructure being the most important aspects. We have zones like those in Burgas and Varna that are situated on the Black Sea coast. Our parks in Ruse and Vidin are also preferred because they have access to the Danube river. But a priority project is Sofia – Bozhurishte.

- How much do the investments there amount to?

- The contracted investments are close to 530 million leva. The direct new jobs – over 1,500. In the summer of 2019, we signed a definitive agreement with a high-technology Swiss company. It manufactures silicon and plastic prototypes and parts. Until now, this company was a tenant, but they have decided to buy because they like it there. They believe our country is stable and they already have decided to build their own plant.

Regarding the industrial zones, we have noticed that it is not only new manufacturers that enter our market. We also have the expansion of the business of investors who already work in our industrial parks. I can give such an example in our zone, Sofia – Bozhurishte. We are talking about Behr-Hella Thermocontrol which manufactures air-conditioning systems for cars. They are expanding their activity. They are actually tripling it. We are witnessing business clustering.

When a large investor comes to Bulgaria, it is entirely logical that its subcontractors want to locate their businesses adjacent to it. In this way, a common work medium is created in which several businesses operate in one location. This is the so-called shared infrastructure. The expenses are also shared. And in my opinion, this is the better way for developing the respective business project.

- You say that some foreign companies expand their businesses. Does this mean that there is predictability with respect to the economic climate in Bulgaria?

- Nobody would invest in a country where they feel insecure. Our taxes are stably constant, we have low operating costs. In recent months, the economic indicators of the country have gone up, the Bulgarian economy is working in a stable manner. At the beginning of November,

Икономическа зона София-Божурище
Sofia – Bozhurishte economic zone

търговско-промишлена палата за бизнес климата. От него става ясно, че близо 63% от анкетираните в България предприемачи очакват подобрене на бизнес климата през 2020 година. Нивото на оптимизъм у нас леко се увеличава за 2020 година спрямо 2019, което показва, че има повече фирми с позитивни очаквания.

- Говвите проектозакон за индустриалните зони. Какво ще съдържа той?

- Участвам в работна група под ръководството на министъра на икономиката Емил Караниколов и вицепремиера Томислав Дончев, която проучва възможностите за регулация на индустриалните зони. Целта е инвеститорите да получат по-сериозна помощ и повече облекчения. Аз смятам, че регулация на индустриалните зони е необходима. В момента такава съществува откъслечно в различни нормативни актове. Затова решихме, че е истински необходимо да се работи по закон за индустриалните зони. И бяхме подкрепени от министъра на икономиката Емил Караниколов. Трябва да се мисли в перспектива, защото възникването на индустриалните зони не е моментен тренд, а икономическа необходимост както за областните градове, така и за по-малките населени места.

- По време на имотната конференция BalREc 2019, която се проведе в София, споменахте, че НКИЗ има идея да предлага и социални услуги в Икономическа зона София-Божурище?

- В зоната ни в Божурище сме пред приключване на проектирането на сграда, която ще бъде бизнес център, в който ще предлагаме социални услуги. Като социално отговорна компания имаме желание инвеститорите в нашите зони да се чувстват добре и правим всичко възможно, за да им помагаме. Затова обмисляме там да бъде изградена частна детска градина, в която работещите в индустриалния парк ще могат да водят децата си. Планираме да направим игрище и площадка за стрийт фитнес. Нашата цел е зоните ни да отговарят на най-добрите стандарти. Това от своя страна ще насърчи инвестиции в нови сектори на икономиката и такива с висока добавена стойност. (1)

the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry issued its latest study regarding the business climate. From it we can see that close to 63% of the surveyed entrepreneurs in Bulgaria expect an improvement of the business climate in 2020. The level of optimism in Bulgaria is rising slightly for 2020 compared to 2019 which shows that there are more companies with positive expectations.

- You are preparing a bill for the industrial zones. What will it contain?

- I participate in a work group under the leadership of the minister of economy, Emil Karanikolov, and the deputy prime minister, Tomislav Donchev. The group is investigating the opportunities to regulate the industrial zones. The objective is for the investors to receive more significant help and more assistance. I believe that it is necessary to regulate the industrial zones. Currently, they are regulated in a piecemeal manner through various legislative acts. Therefore, we decided that it is imperative to work on a law on the industrial zones. And we were supported by the minister of economy, Emil Karanikolov. It is crucial to think long-term, because the emergence of the industrial zones is not a momentary trend but an economic necessity both for the province capitals and the smaller communities.

- During the BalREc 2019 real estate conference that took place in Sofia, you mentioned that NCIZ also has the idea of offering social services in Sofia Bozhurishte economic zone?

- In our zone in Bozhurishte, we are about to finish the design of a building to be a business centre where we will offer social services. As a socially responsible company, we would like the investors in our zone to feel good and we do everything possible to help them. Hence, we have been thinking about constructing there a private nursery where those working in the industrial park will be able to take their children. We plan to have a playfield and a street workout area. Our goal is to have our zones meet the best standards. This, in turn, will encourage investments in new sectors of the economy and in those with high added value. (2)

Направлението Power Systems на британската технологична група Rolls-Royce е водещ производител на двигатели за рудодобива

Rolls-Royce's business unit Power Systems is a leading manufacturer of engines for a number of the most highly productive mining activities the world over

Геотрейдинг стана партньор на Rolls-Royce за продуктите MTU

Геотрейдинг АД стана единствен партньор на Rolls-Royce Power Systems за продуктите и решенията с марка MTU за минната индустрия в България. Двете компании подписаха договор, съгласно който българското дружество е директен сервизен партньор. Геотрейдинг АД ще осигурява гаранционно и извънгаранционно обслужване и поддръжка на двигателите MTU, произведени от направлението Power Systems на британската технологична група Rolls-Royce.

„Подписването на този договор е важна стъпка в стратегическото развитие на Геотрейдинг АД. От няколко години дружеството е системен интегратор на двигателите MTU и през този период ние се доказвахме като лоялен и надежден партньор, работихме качествено и показвахме възможните перспективи в минния сектор. Благодарение на всичко това ни се довери компания от световен ранг като Rolls-Royce Power Systems“, каза председателят на Съвета на директорите на Геотрейдинг АД г-р Иван Вутов.

Геотрейдинг АД има свой Стационарен сервиз за минна техника, който към момента извършва доставка, преоборудване, поддръжка и техническо обслужване

на двигатели MTU. Сервизните специалисти натрупаха сериозен опит, като взградиха над 8 двигателя в минни самосвали. Благодарение на новия договор сервизът на Геотрейдинг АД ще може да увеличи своите бази и да предлага доставки и обслужване от различни точки в страната. В същото време по договор за системен интегратор с Rolls-Royce Power Systems за продуктите и решенията MTU, минният сервиз на Геотрейдинг АД ще продължи да извършва преоборудвания на различни видове машини за минния сектор.

MTU е един от водещите брангове за мощни дизелови двигатели за минната индустрия, плавателни съдове, локомотиви и агромашини. Направлението Power Systems на Rolls-Royce, базирано в Германия, е водещ производител на двигатели за много от най-рудодобивни дейности в света.

Двигателите MTU работят в най-тежки условия и са се доказали като изключително здрави, надеждни и икономични. Те повишават динамичните показатели на оборудването и намаляват разходите за гориво, техническо обслужване и ремонт. Сред другите им предимства са ниските експлоатационни разходи и нива на шум. (1)

Българското дружество подписа договор за директен сервиз с германската компания

Geotrading Becomes A Partner of Rolls-Royce For MTU Products

Geotrading AD has become the exclusive partner of Rolls-Royce's business unit Power Systems with its product and solution brand MTU for the mining industry in Bulgaria. The two companies have signed an agreement according to which the Bulgarian company will now serve as a direct service workshop partner. Geotrading AD will provide post-sales warranty and post-warranty servicing of MTU engines, manufactured by the Germany based business unit Power Systems of Rolls-Royce, the British technology group.

'The signing of this agreement is an important milestone and a step forward in the strategic development of Geotrading AD. For several years, the company has functioned as a system integrator of MTU engines and has built a reputation for being a loyal and reliable partner capable of maintaining consistently high quality and having its eyes firmly set on a variety of prospects in the mining industry. We have thus earned the trust of a partner of truly global standing, Rolls-Royce Power Systems,' Ivan Vutov, PhD, Chairperson of the Board of Directors of Geotrading AD, said.

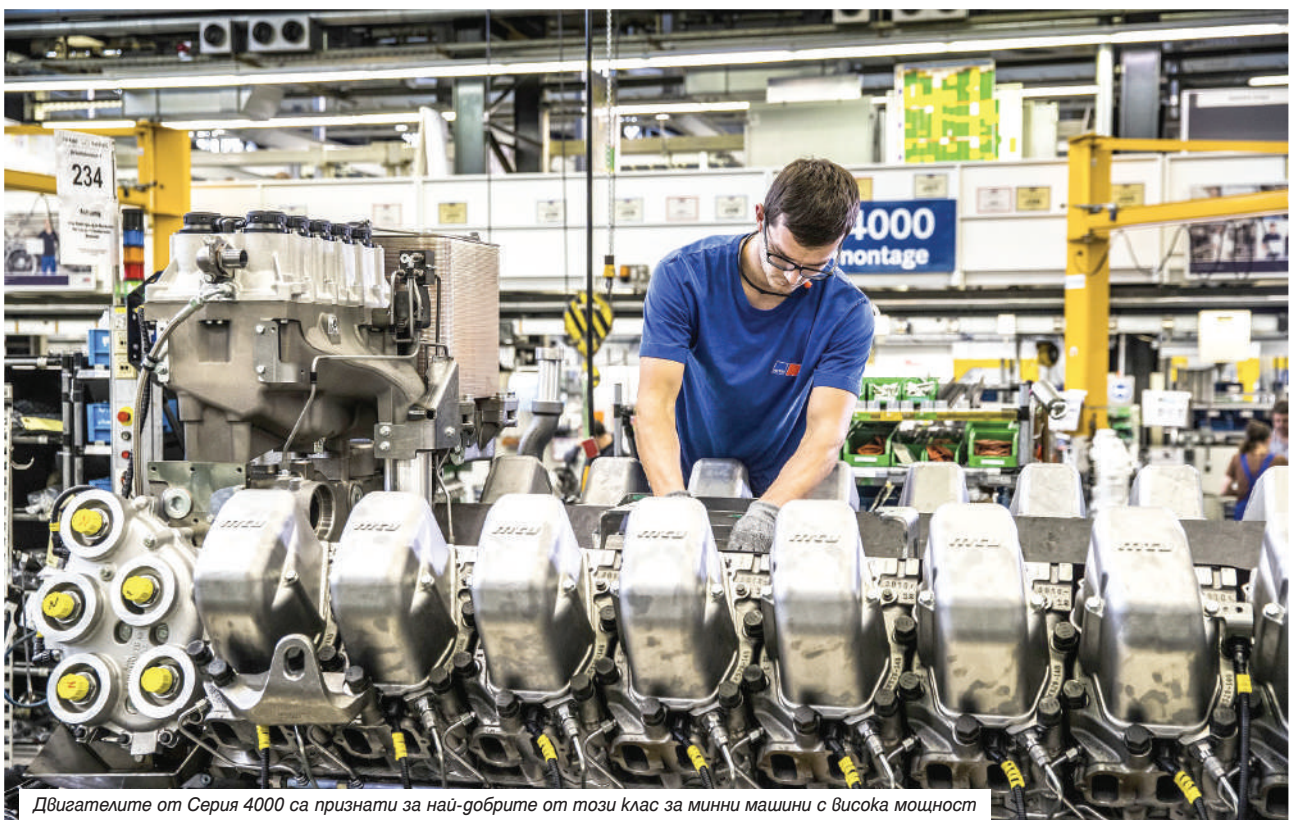
Geotrading AD has its proprietary stationary service centre for mining equipment, which currently supplies, refits and provides maintenance and technical servicing to MTU

engines under a contract signed with the German company based in Friedrichshafen. The service centre technicians and specialists of Geotrading AD have gained a wealth of experience, having integrated more than 8 engines into mining dump trucks. The new agreement will enable Geotrading AD to expand its base and offer supplies and servicing at several centres across Bulgaria. At the same time, under the system integration agreement concluded with Rolls-Royce Power Systems for MTU products and solutions, the mining industry service centre of Geotrading AD will continue to refit various mining equipment and machinery.

MTU is one of the leading brands for powerful diesel engines for the mining industry, seagoing vessels, locomotives and agricultural machines. Rolls-Royce's business unit Power Systems, based in

Germany is a leading manufacturer of engines for a number of the most highly productive mining activities the world over. Every day, MTU engines operate in the harshest conditions, having proven their robustness, reliability and excellent value for money. They increase the dynamic performance of equipment and reduce fuel, maintenance and technical servicing costs. Other advantages of MTU engines include low operational costs and noise levels. (→)

The Bulgarian company signed a direct service agreement with the German company

Двигателите от Серия 4000 са признати за най-добрите от този клас за минни машини с висока мощност

The MTU 4000 series engines are recognised as the best in their class of high-power mining machinery

Свободната конкуренция и залезът на илюзиите

Мастодонтите живеят охолно във времето на един-единствен пазар, създаден от глобализацията и цифровите технологии

Free Competition and The Twilight of Illusions

Mastodons live affluently in a time of a single market created by globalization and digital technology

Яна Колева Yana Koleva

Свободната конкуренция умря! Да живее свободната конкуренция – така изглежда днес мантрата за конкурентоспособността, която при равни условия дава предимство на по-добрите. Ако се доверим на теоретичните постулати, съвършената конкуренция, наричана още свободна и перфектна, гарантира честна надпревара. При този модел в условията на свободен достъп до пазара и информацията голям брой малки и средни фирми се съревновават помежду си в производството и реализацията на еднородна продукция. Но това все повече е само теория, която живата пазарна реалност опровергава, макар и светът да се е погрижил да има институционална закрила на справедли-

Free competition is dead! Long live free competition – this is how the mantra of competitiveness, which under equal conditions favours the better, sounds like today. If we trust the theoretical postulates, perfect competition, also called free and flawless, guarantees a fair race. In this model and under the conditions of free access to the market and information, a large number of small and medium-sized companies compete with each other in the production and sale of homogeneous products. But more and more this is just a theory, which the existing market reality refutes, even though the world has taken care to provide institutional protection for fair competition. It is

вата конкуренция. Все по-видимо става как шеп фирми завладяват световния пазар. Те, образно казано, пресичат всяка възможност и „друг да лови риба“ в същите води. Проучванията установяват, че сред социалните мрежи делът на Facebook в света гони 70%, а в България дори достига 95%. Google владее 90% от пазара на търсачки в световен мащаб. При онлайн продажбите в САЩ Amazon доближава 50% пазарен дял, като за батерии, домашни потреби и козметика надхвърля 90%. Google и Facebook гържат над 50% от световния пазар на дигитална реклама. Всичко това, разбира се, подлежи на твърде динамична промяна и то все повече в полза на гигантите, които стават тотални монополисти. „Победителите, които вземат всичко“, са суперзвезди от типа на Facebook, Amazon, Google. Тези технологични компании завладяват пазарите, оставяйки малко възможности за

becoming rather apparent that a handful of companies are conquering the global market. They, figuratively speaking, block every opportunity for “others to fish” in the same waters. Surveys show that among the social networks, the share of Facebook on a global scale is almost 70%, and it even reaches 95% in Bulgaria. Google owns 90% of the global search engine market. In online sales in the US, Amazon is close to 50% of market share, exceeding 90% for batteries, household goods and cosmetics. Google and Facebook hold more than 50% of the global digital advertising market. All this, of course, is subject to a very dynamic change, and is more and more to the benefit of the giants who become total monopolists. The Winners Who Take It All are superstars like Facebook, Amazon, Google. These technology companies are conquering the markets,

потенциалните конкуренти.

Опиум за народите

Мнозина смятат, че нивото на конкуренция е добре да се оценява чрез ефектите върху качеството на продуктите, производителността и иновациите. Нарушенията на конкуренцията отдалечават икономиките от „социалния оптимум“, затова покачването на цените и печалбите обикновено съпътства този процес. В съвременната икономика, доминирана от дигиталните технологии, не всичко е кристално прозрачно, както ни се иска. Потребителският избор например не изглежда, че намалява - имаме повече банки, телевизионни канали, марки коли, бензиностанции, разполагаме и с по-голям избор на продукти в магазина. Но дали това не е маркетингова илюзия, която всъщност да прикрива, че нямаме кой знае какъв избор.

Без граници

Конкуренцията, смятана за основно достоинство на свободната пазарна икономика, върви към своя залез под натиска на всесилни интереси, които не признават национални граници. Ефектът от това се измерва чрез поддържането на високи цени, неефективност на паричната политика, ограничаване на потребителския избор, натиск върху заплатите и заетостта. По този начин производството и производителността зависят от съответната корпорация, която все повече гържи контрола над иновациите, тъй като тя дозира и кранчето на инвестициите. Става практика да се придобиват изгряващи конкуренти с цел техните разработки или да бъдат добавена стойност на големия бизнес, който ги купува, или просто да бъдат отстранени като фактор, който може да повлияе на пазара (killers acquisitions са придобивания с цел спиране разработването на по-евтин или на качествено нов продукт или услуга).

leaving little room for potential competitors.

Opium for the Masses

Many believe that it is beneficial to assess the level of competition by the effects on product quality, productivity and innovation. Competition distortions move economies away from the “social optimum”, thus rising prices, and profits usually accompany this process. In today’s economy, dominated by digital technologies, not everything is as transparent as we want it to be. Consumer choice, for example, does not seem to be diminishing – we have more banks, TV channels, car brands, gas stations, and we have more products in the shop. But isn’t that just a marketing illusion, which actually disguises the fact that we don’t have much of a choice.

No Limits

Competition, considered a fundamental virtue of a free market economy, is heading towards its decline under the pressure of omnipotent interests that do not recognize national borders. The effect of this is measured by maintaining high prices, monetary policy inefficiency, restricting consumer choice, pressure on wages and employment. Thus, production and productivity depend on the respective corporation, which is more and more in control of innovation, as it also determines investments. It has become a practice to acquire emerging competitors for either their developments, which add value to the big business that buys them, or simply to eliminate them as a factor that can affect the market (killers acquisitions are acquisitions aimed at stopping the development of a cheaper or a brand new product or service).

The Key to Everything

The dominance of large corporations has a tremendous

Ключът към всичко

Доминиращото положение на големите корпорации има колосално въздействие върху конкурентната среда и потребителите, тъй като те тотално преобразуват икономиката, а и самия живот, като на практика в техни ръце е ключът към всичко – от продукта и модела, по който продуктът ще се предлага, до човека и начина, по който той ще работи и ще му се плаща. От тях зависи дали за малките компании ще има „въздух“ и дали те ще оцелеят. Така навлизаме във времето на един-единствен пазар, създаден и доминиран от цифровите технологии, където един лидер може да прибере преобладаващата част от печалбата. По този начин в океана на глобализацията китовите живеят още по-охолно.

Загубена ли е битката

България и страните от Източна Европа продължават своя преход. Но преход към какво? Неусетно изминаха 30 години и докато научим мантрите на онова, което искаме да „пресадим“ на своя земя, тези мантри остаряха и спряха да работят. Не само ние, но и тези, на които искахме да приличаме, се променят. Тенденцията на всеобщата промяна е ясна и я намираме обобщена в думите на британския писател и публицист Гилбърт Киът Честъртън: „Повече капитализъм не означава повече капиталисти, а по-малко капиталисти“. И наистина големите бизнеси, които стават все по-големи, използват мащаба си, за да загушават конкуренцията. „Google, Amazon, Apple, Facebook и Microsoft заедно са придобили над 436 компании и стартапи през последните 10 години, а регулаторите не са оспорили нито една от тези сделки“, посочват Джонатан Тейпър и Денис Хърн в книгата си „The Myth of Capitalism: Monopolies and the Death of Competition“. Двамата са на мнение, че капитализмът спечели битката за частната собственост, но загуби битката за конкуренцията.

Явно глобализацията не гарантира повече конкуренция, а по-малко конкуренция. Мастодонтите са мутантите на капитализма. Както по всичко личи, навлизаме във времето на техния триумф. (1)

impact on the competitive environment and consumers since they totally transform the economy, as well as life itself, and they hold the key to everything – from the product and the model according to which the product will be offered, to the person and the way they will work and be paid. It is up to them whether small companies will have “air to breathe” and whether they will survive. Thus, we enter a time of a single market created and dominated by digital technology, where one leader can reap the vast majority of profits. In this way, in the ocean of globalization, whales live even more affluently.

Is the Battle Lost?

Bulgaria and the countries from Eastern Europe continue their transition. But transition to what? 30 years have passed unnoticeably, and by the time we learned the mantras of what we want to “transplant” to our land, these mantras got outdated and stopped working. Not just us, but those we wanted to resemble, have been changing. The trend of the universal change is clear, and we find it summed up in the words of the British writer and publicist Gilbert Keith Chesterton: “More capitalism does not mean more capitalists, but less capitalists.” And truly, big businesses that are getting bigger are using their scale to choke competition. “Google, Amazon, Apple, Facebook and Microsoft together have acquired more than 436 companies and startups in the last 10 years, and regulators have not challenged any of these deals,” say Jonathan Tepper and Denise Hearn in their book, “The Myth of Capitalism: Monopolies and the Death of Competition”. They both believe that capitalism has won the battle for private property, but lost the battle for competition.

Apparently, globalization does not guarantee more competition but less of it. Mastodons are the mutants of capitalism. We are entering the time of their triumph, as it seems. (2)

Българската икономическа среда и законодателство не насърчават системата „проба-грешка“ като път към успешното предприемачество

Има ли живот след провалите в бизнеса

Is There Life after Business Failures

Мая Цанева Maya Tsaneva

Има оптимистична и песимистична теория за провалите. Според първата това е път към успеха, а според втората – това е социална присъда. „В училище, ако зададеш въпрос, който според учителя е „глупав“, това е грешка. Има разлика дали едно дете е развило отговор на въпрос, като е дало всичко от себе си, но въпреки това греша, и ученик, който не знае нищо. Единият трябва да бъде насърчен да опита отново, а другият да бъде санкциониран заради проявената небрежност“, казва Добромир Иванов, изпълнителен директор на Българската асоциация на стартъпите – BESCO.

С него, с Христо Петров, собственик на счетоводна къща „Голдън Вижън“, и с ИТ предприемача Христо Нейчев си говорим дали в България е трудно да се провалиш умно или да получиш втори шанс. Те не се страхуват да разкажат как и защо са се провалили и какво са научили от този си опит.

Добромир е стартирал своя ИТ проект на 24 години и на 28 години го е ликвидирал, без да дължи пари. Бизнес-

There is an optimistic and a pessimistic theory of failure. According to the former, it is a path to success, and according to the second – it is a social verdict. “At school, if you ask a question, which according to the teacher is a ‘stupid’ one, this is a mistake. There is a difference between a child who has come to a wrong answer to a question by giving their best, and a student who doesn’t know anything. The former has to be encouraged to try again, and the latter has to be sanctioned for being negligent,” says Dobromir Ivanov, Executive Director of the Bulgarian Startup Association – BESCO.

We discuss with him, with Hristo Petrov, owner of Golden Vision Accounting Firm and with the IT entrepreneur Hristo Neychev whether in Bulgaria it is difficult to fail smartly or to have a second chance. They are not afraid to share how and why they have failed and what they have learned out of this experience.

Dobromir started his IT project when he was 24, and at

Bulgarian economic environment and legislation do not promote the trial-and-error method as a way to successful entrepreneurship

сът се развива бързо, но не успява, защото се оказва, че не е правилно позициониран спрямо пазара.

Христо Нейчев разказва за бързия успех и закриването на своя четвърти по ред стартъп - Tryad Games. Шест месеца след пускането на играта на пазара компанията се радва на достатъчно лоялни клиенти, но всеки нов клиент струва повече, отколкото той реално плаща за играта си. Тъй като съдружниците не успяват да повишат монетизацията и да приложат маркетинг подходи на по-ниска цена, решават да закрият фирмата. „Предпочитам бързото и ефективно закриване на един бизнес, без да се стига до фалит. Предупреждавам персонала 1-2 месеца по-рано, помагам им да си намерят работа, разплащам се с всички, комуникирам с клиентите и бързо прекратявам дейността - без неплатени задължения, без драма“, обяснява той.

Христо Петров е управител на счетоводна кантора, но е научил по трудния начин как да управлява собствените си фирмени финанси. Когато стартира кантората си преди 11 години, изгражда бизнеса си от нулата, работи на ниски цени и осигурява голяма клиентела посредством скъпа реклама. Решава да се разраснат, да се преместят в представителен офис с висок наем, но имат разногласия и в крайна сметка се оказва, че сам едва покрива основните разходи. Това води до лична и професионална криза, която решава, като променя похода си спрямо клиентите. „Беше ми трудно да приема, че съм се провалил във финансов аспект. Провалът убива самочувствието, а то е важно за човек, който привлича нови клиенти“, казва той и уточнява, че все още се възстановява от серията грешни решения.

И тримата ми събеседници са променили много в начина си на мислене и действие след изпитанието. Христо Нейчев консултира и преподава корпоративни иновации и бизнес практики, след като продава последната си компания - RGB Notes, на Amazon. Христо Петров променя бизнес модела си и се концентрира върху експертиза в нови области и развитие на бизнес мрежа.

Добромир е съзредител на българската асоциация на стартъпите и заедно с колежите си се бори у нас да се въведе ново законодателство за несъстоятелността на предприятията и на физическите лица. Законът за несъстоятелността на физическите лица (известен като „Закон за личния фалит“) вече се обсъжда в парламентарни комисии и Народното събрание трябва да го приеме до 6 месеца. Страната ни е единствената в ЕС без защита за длъжниците.

Един от основните доводи против идеята да се дават повече шансове за провал в бизнеса са опасенията за злоупотреби и измами. Ако има регистър на рисковите предприемачи, това ще предпази и техните партньори. Христо Петров предлага да се даде възможност за бързо съдебно производство срещу некоректни длъжници. „Ако длъжите пари към

28, he liquidated it without owing any money. The business developed quickly but failed because it turned out that it was not properly positioned within the market.

Hristo Neychev tells about the fast success and the closing down of his fourth startup – Tryad Games. Six months after the game was released on the market, the company enjoyed enough loyal clients, but each new client actually cost more than the price they were paying for the game. Since the partners failed to increase the monetization and apply marketing strategies at a lower cost, they decided to close the company. “I prefer to close a business quickly and efficiently without going bankrupt. I warn the personnel 1-2 months in advance, I help them find a job, I pay everybody, I communicate with the clients and I quickly cease the activities – without unpaid obligations, without drama,” he explains.

Hristo Petrov is the Manager of an accounting firm, but he has learned how to manage his own company finances the hard way. When he opened his office 11 years ago, he started his business from scratch, worked at low prices and gained a lot of clients through expensive advertising. He decided that the company should expand, that it had to move to a high-end representative office, but they had disagreements and at the end, it turned out that he was barely covering the basic costs. This led to a personal and professional crisis, which he solved by changing his approach towards clients. “It was difficult for me to accept that I had failed financially. Failures kill your self-esteem, and self-esteem is important for a person who wants to attract new clients,” he says and adds that he is still recovering from a series of wrong decisions.

The three of my interlocutors have changed a lot in their way of thinking and acting after the ordeal. Hristo Neychev consults and teaches corporate innovation and

Христо Петров „прегаря“, когато бизнес разходите се оказват по-високи от печалбата, въпреки усилената работа

Hristo Petrov “burned out” when business expenses turned out to be higher than profits, despite his hard work

НАП, за няколко дни могат да ви наложат запор на сметките. Това не важи в междуфирмените отношения“.

Добромир добавя, че е много важно да се прави разлика между провала, произтичащ от безхаберие и непочтеност, и този поради липса на опит например. „Ключовият момент за една икономика, основана на знанието и иновациите, е възможността много бързо да тестваш и да се провалиш. Без това такава икономика е невъзможна. Виждаме резултатите у нас - икономиката в голяма степен е затворена в сферата на вътрешното потребление на услугите“.

Според справка в Агенцията по вписванията, обявените в несъстоятелност компании през първите 9 месеца на тази година са 360, а новооткритите процедури по закриване на фирми са 357. През 2018 г. броят на корпоративните фалити е 360, в разрез с положителните прогнози за икономиката ни. Проучване на Soface също посочва, че с ръст от 15.8% в броя на фирмените фалити за миналата година България е на трето място в Европа след Хърватия и Полша.

„В България под 5% от населението има нагласа евентуално да развие собствен бизнес. Ние сме държава в ЕС, в която провалът се наказва най-сериозно. Законът е такъв, че ако правиш бизнес и фалираш, за 2 години не можеш да създадеш фирма отново, да бъдеш управител. Ако има неудовлетворени кредитори, тази забрана се превръща в постоянна. Няма разлика дали си фалирал завод за 200 млн.лв., или двама студенти са изтеглили кредит от 10 000 лв. за бизнеса си и не са успели да го върнат,“ пояснява Добромир.

Най-често стартиращите предприемачи, особено в ИТ сферата и с иновативни практики, използват собствено си имущество и лични средства за старт на бизнеса си. Банките трудно могат да оценят в пари техния лиценз или софтуер и те теглят кредити като физически лица. При неуспех могат да влязат в много лош житейски сценарий. Като юридическо лице също е трудно да се ликвидира компания. Доброволната ликвидация струва около 600- 700 лв. и отнема поне година и работа с три

business practices after he sold his last company – RGB Notes to Amazon. Hristo Petrov has changed his business model and has focused on expertise in new areas and development of a business network.

Dobromir is a co-founder of the Bulgarian Startup Association and, together with his colleagues, is fighting for a new legislation on bankruptcy of enterprises and natural persons to be introduced in Bulgaria. The Natural Persons Bankruptcy Act (known as the Personal Bankruptcy Act) is already under discussion in parliamentary committees, and the National Assembly has to adopt it within 6 months. Bulgaria is the only country in the EU without any debt protection.

One of the main arguments against the idea of giving more chances for business failures is the fear of misuse and fraud. If there is a register of risk entrepreneurs, this would protect their partners as well. Hristo Petrov suggests that there should be an option for quick court proceedings against incorrect debtors. “If you owe money to the National Revenue Agency, in just a few days, they could block your accounts. This is not applied in inter-company relations.”

Dobromir adds that it is very important to make a difference between failure that is due to negligence and dishonesty and failure that is due to lack of experience, for example. “The key to an economy based on knowledge and innovation is the opportunity to test something very quickly and to fail. Without this, such an economy is impossible. We see the results in Bulgaria – the economy is largely closed when it comes to domestic consumption of services.”

According to a information in the Registry Agency, the companies declared bankrupt in the first 9 months of this year are 360, and the newly initiated procedures for closing of companies are 357. In 2018, the number of corporate bankruptcies was 360, contrary to the positive forecasts for our economy. A survey of Coface also showed that with an increase of 15.8% in the number of the company bankruptcies for the last year, Bulgaria takes the third place in Europe after Croatia and Poland.

“In Bulgaria, less than 5% of the population is potentially considering to develop their own business. We are the country in the EU where failure is punished the most severely. According to the legislation, if you do business and go bankrupt, for 2 years you cannot establish a new company and be a manager. If there are dissatisfied creditors, this ban becomes permanent. There is no differentiation between a BGN 200 million factory that went

„Ключовият момент за една икономика, основана на знанието и иновациите, е възможността много бързо да тестваш и да се провалиш“, казва Добромир Иванов

“The key moment for an economy based on knowledge and innovation is the opportunity to test and fail very quickly,” Dobromir Ivanov says

„Повечето успешни предприемачи преминават през над 10 стартирани и неуспели идеи, преди да постигнат успех“, казва Христо Нейчев

“Most successful entrepreneurs go through over 10 initiated and failed ideas before succeeding,” Hristo Neychev says

bankrupt, and two students who took a loan of BGN 10,000 for their business and didn't manage to return it,” Dobromir explains.

Most often, startups, especially in the IT sector and those with innovative practices, use their own assets and personal resources to start their business. Banks find it difficult to evaluate their license or software monetarily, and they withdraw loans as natural persons. In case of failure, they can find themselves in a very bad life situation. It is also difficult to liquidate a company as a legal person. Voluntary liquidation costs around BGN 600-700 and takes at least

one year and working with three institutions. Bankruptcy leads to a series of complications. “That is why many ‘hollow’ companies file zero income declarations for years. This distorts the economic statistics,” Dobromir says.

Hristo Neychev says that with the help of an experienced lawyer or an accountant, the legal and financial instruments, which he used in his work, did not cause him a lot of trouble. He adds that it is important to talk realistically about failures in order not to distort the idea of success. According to him, the barrier for the development of entrepreneurship and innovation in Bulgaria will be overcome with more information, instruments and trainings, both for starting and closing businesses.

At the end of our conversation, Dobromir recommends that startup entrepreneurs rely more on their own capital and be careful of possible mistakes, such as a wrong business model, unrealistic forecasts or just bad timing. If an unfavourable situation occurs, to clear up their relations with partners, clients, and the state.

Hristo Neychev adds: “Do not fall in love with your idea too much. Be ready, based on the market reactions and the behaviour of your clients, to entirely change your idea or, if necessary, to start all over again. When you see how people use your product and are ready to pay for it, the team becomes confident. Unfortunately, this does not guarantee you any success. Hire quickly, fire quickly!”

Hristo Petrov's recommendation is, during a crisis, to consult an experienced business consultant and to invest in your personal development. “The analysis may show that the problems have a solution. If things don't get better, sell or close your business immediately in order not to accumulate more loses.” (↩)

институции. Обявяването в несъстоятелност води след себе си много усложнения. „Затова много „кухи“ фирми подават нулеви декларации с години. Това изкривява икономическата статистика“, казва Добромир.

Христо Нейчев казва, че с помощта на опитен юрист или счетоводител законите и финансовите инструменти, с които е работил, не са му създавали сериозни затруднения. Той добавя, че е важно да се говори реалистично за провалите, за да не се изкривява представата за успеха. Според него с повече информация, инструменти и обучения, както за стартиране, така и за прекратяване и закриване на бизнес, ще се преодолее тази бариера пред развитието на предприемачество и иновации у нас.

В края на разговора ни Добромир препоръчва на стартиращите предприемачи да заложат на собствен капитал и да бъдат внимателни за евентуални грешки – например погрешен бизнес модел, нереалистични прогнози или просто лош момент. Ако настъпи неблагоприятна ситуация, да изчистят отношенията с партньори, клиенти, с гържавата.

Христо Нейчев допълва: „Не се влюбвайте прекалено много в идеята си. Бъдете готови, на база на реакциите на пазара и на победението на клиента, да промените изцяло идеята или при нужда - да започнете наново. Когато видиш как хората ползват твоя продукт и са готови да заплатят за това, в екипа настъпва увереност. За съжаление, това не гарантира успех. Наемайте бързо, уволнявайте бързо!“

Препоръката на Христо Петров е по време на криза да се консултирате с опитен бизнес консултант и да заложите на личностно развитие. „Анализът може да покаже, че проблемите имат решение. Ако нещата не се оправят, продавайте или затворете бизнеса веднага, за да не трупате още загуби.“ (↩)

Изкуството на презентацията

Основателят на 356labs Борис Христов помага на бизнеса да печели чрез въздействие върху аудиторията

The Art of Presentation

The founder of 356labs Boris Hristov helps businesses make money by influencing their audience

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Една презентация може да постави на главата ви както корона, така и трънен венец. Всичко е въпрос на умения, прецизност и предвидливост. Борис Христов, основателят на 356labs, ни въвежда в изкуството на успешната презентация. Признание за професионализма му е фактът, че той е първият българин, носител на наградата Microsoft MVP (Most Valuable Professional), която се дава за заслуги в презентационната и PowerPoint общност.

A presentation can put either a real crown or a crown of thorns on your head. It's all about skills, precision and foresight. Boris Hristov, the founder of 356labs, introduces us to the art of a successful presentation. An acknowledgment of his professionalism is the fact that he is the first Bulgarian to receive the Microsoft MVP (Most Valuable Professional) Award, which is given for merit in the presentation and PowerPoint community.

Магията

Успешната презентация не се прави за час-два преди събитието. Има три важни компонента: историята (както казваш), дизайнът (как изглеждат слайдовете), както и самото представяне и взаимодействието с аудиторията. Натрупаният опит позволява на 356labs да влиза в спецификите на всеки бранш и в „обувките“ на всеки лектор, за да вдъхнови или да взриви аудиторията – това зависи от предварително набелязаната цел. Всичко трябва да е подготвено по начин, който позволява презентирацията да се чувства уверено на сцената. Магията се получава, когато лекторът съумее да долови „диханието“ на публиката и я накара да затаи дъх. А това става, когато познава аудиторията и говори на нейния език. Но за да стигне до този момент, е нужна целенасочена предварителна подготовка.

Път

Борис е IT специалист, работил в различни компании. Презентациите били негова страст и не пропускал възможност да се изправи пред аудитория. Имал свой подход и това не останало незабелязано. Стремещът му бил по максимално опростен начин да представя и най-сложната материя. Постепенно завалели предложения за широк кръг участия. След един уебинар, свързан с уменията да се правят презентации, получил много благодарствени имей-

The Magic

A successful presentation is not prepared in an hour or two before the event. There are three important components: the story (what you say), the design (how the slides look), as well as how it is presented and the interaction with the audience. The accumulated experience allows 356labs to enter into the specifics of each industry and put themselves in the shoes of each lecturer in order to inspire or blow up the audience, depending on the pre-determined goal. Everything should be prepared in a way that allows the presenter to feel confident on the stage. The magic comes when the lecturer manages to catch the “breath” of the audience and makes them hold it. And this happens when they know the audience and speak their language. But to reach this point, targeted preparation is needed.

Path

Boris is an IT specialist who has worked in various companies. The presentations were his passion and he did not miss an opportunity to face the audience. He had his own approach and this didn't go unnoticed. His aim was to present the most complex matter in the simplest way possible. Gradually, proposals for a wide range of participations started coming. After a webinar on presentation skills, he received many thank-you emails. This gave him the impetus

Вече три години Борис Христов участва като лектор на Microsoft Ignite – най-голямата годишна конференция на световния технологичен лидер

For three years now, Boris Hristov has participated as a lecturer at Microsoft Ignite – the world's largest annual conference of the technology leader

ли. Това му дало импулс да превърне тази своя страст в бизнес. Рискувал и успял. Четири години по-късно екипът на компанията е от шест човека и разрастването продължава. Една от причините е, че по света и у нас тази услуга стана търсена.

Прецизност

Вдъхновение за своето израстване и усъвършенстване Борис и неговият екип намират в различни индустрии. Дори от света на модата вземат много идеи и по свой начин ги пренасят в работата си. Развиват маниакално отношение към детайла. Преди две години Борис посети магазин на „Диор“ в Барселона. Когато видял как хората, които продават, докосват дрехите с копринени ръкавици, си казал: „Да, това е, което и ние правим! Тази е организацията, която и ние изграждаме, и бих искал да ни ценят и заради присъщата ни почит към детайла“.

Силата

Контактът с аудиторията не бива да е самоцелен и всеки лектор трябва да си представи, че неговата презентация има силата да накара всеки слушател да направи нещо. Екипът на 356labs помага целта ясно да се дефинира, тъй като това е ключ към успеха. Но има още доста тънкости, както и много работа. Освен презентации по поръчка на конкретен клиент, 356labs предлагат и обучения. Но нямат притеснение, че може самите те да станат излишни или пък, че така създават свои конкуренти. „Ако вдъхновим някого и му дадем увереност, че може да стартира подобен бизнес, нека да го направи. Ако е достатъчно добър, пазарът ще го приеме“, смята Борис Христов.

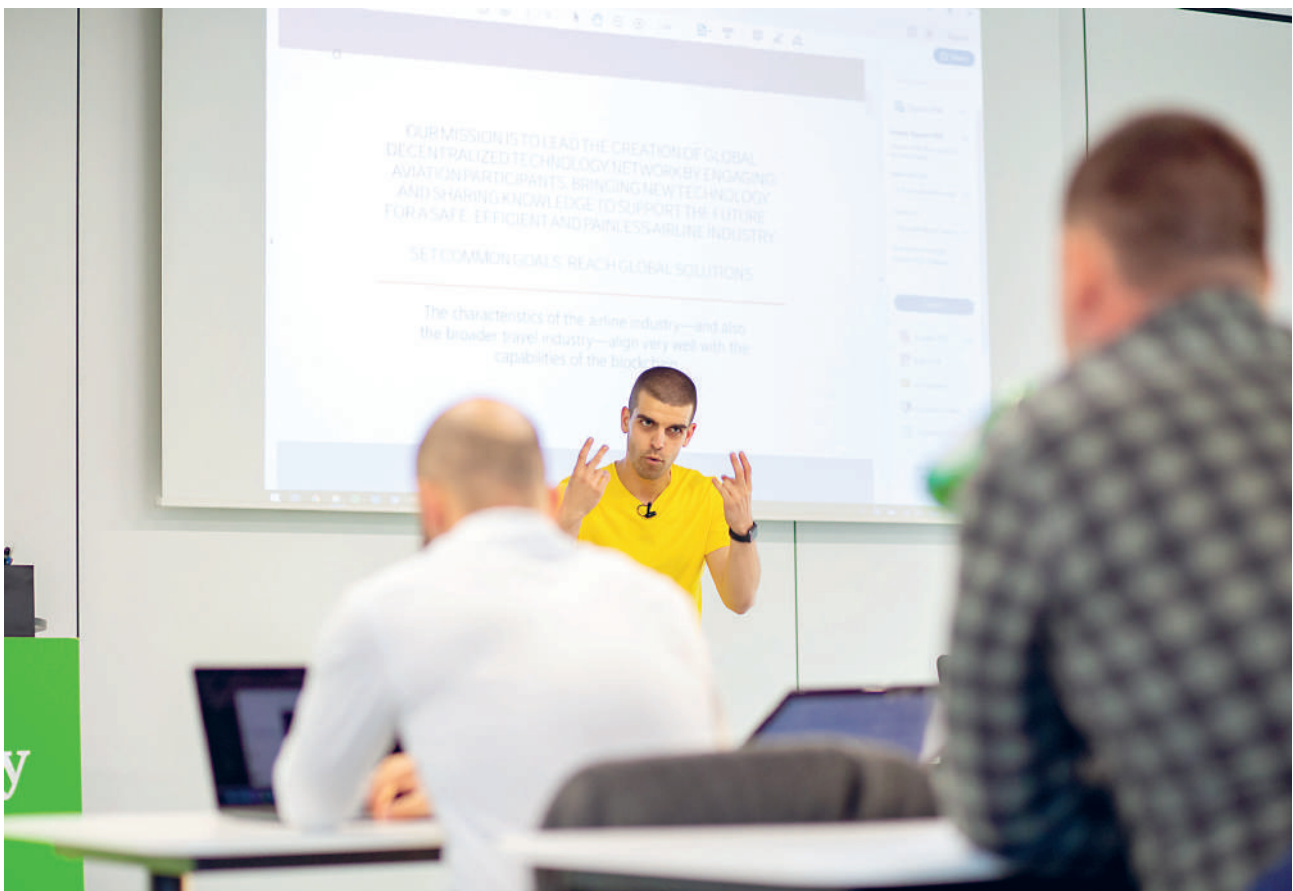
to turn his passion into a business. He took the risk and succeeded. Four years later, the company's team includes six people and the expansion continues. One of the reasons is that this service has become popular in Bulgaria and all over the world.

Precision

Boris and his team find inspiration for their growth and improvement in various industries. Even in the fashion world, they take many ideas and use them in their work in their own way. They are obsessed with details. Two years ago, Boris visited a Dior shop in Barcelona. When he saw the sellers touching the clothes with silk gloves, he said: "Yes, this is what we are doing as well! This is the organization that we are building, and I would like to be appreciated for our innate respect for detail."

The Strength

The contact with the audience should not be an end in itself, and every lecturer should be able to imagine that their presentation has the power to make every listener do something. The 356labs team helps the goal to be clearly defined, as this is the key to success. But there are still many subtleties and also a lot of work. In addition to client-specific presentations, 356labs also offers trainings. But they have no worries that they themselves may become unneeded or that they may create their own competitors. "If we inspire someone and give them confidence that they can start a business like this one, let them do it. If they are good enough, the market will accept them," Boris Hristov believes.

Фокус

Екипът е фокусиран единствено върху презентацията, тя е „свещената крава“ на тяхната дейност. Затова изпипват всичко и гържат на обратната връзка с клиентите. Един от най-щастливите моменти настъпва, когато след презентация пред централното ръководство, направена с тяхната подкрепа, мултинационална компания вместо да съкрати екипа си в България, разраства дейността си в страната. Техни клиенти са печелили големи инвестиции – например през 2018 г. след IPO презентацията си фирма „Градус“ привлече над 40 млн. евро. Така ден след ден в 356labs нагледно виждат важната роля, която имат за организациите и лидерите, с които работят. Но също и за израстването като професионалисти на много хора, минали през техните обучения. „Колкото и клиширано да звучи, успехите на нашите клиенти са и наши успехи. Ако някой се провали, провалът ще е и наш. Затова внимателно подбираме с кого да работим и как да го подготвим за срещата с публиката“, уточнява Борис Христов.

Амбиции

Името на агенцията за бизнес презентации е вдъхновено от Porsche 356 – модел, прословут с простотата на дизайна си. Основателят на 356labs гържи винаги и във всичко компанията да се асоциира с простота и перфектен дизайн. А лабс показва, че това е лаборатория, която прави експерименти, създава новости и задава тенденции. 356labs е първа с такъв предмет на дейност в България, но Борис Христов вярва, че изкуството на презентациите първа ще печели овации. 📣

Focus

The team is focused solely on presentations; they are the “sacred cow” of their activity. That is why they pay attention to every detail and consider the feedback from their clients very important. One of their happiest moments was when, after a presentation to the central management made with their support, a multinational company, instead of reducing its team in Bulgaria, expanded its business in the country. Their clients have won big investments – for example, in 2018, after an IPO presentation, Gradus attracted over EUR 40 million. Thus, day after day, 356labs clearly see the important role they play for the organizations and leaders they work with. But also the professional growth of many people who have gone through their training. “As cliché as it may sound, our clients’ successes are our successes. If one fails, the failure will be ours, as well. That is why we carefully choose who to work with and how to prepare them for the meeting with the audience,” Boris Hristov says.

Ambitions

The name of the business presentation agency was inspired by Porsche 356, a model known for its simple design. It is very important for the founder of 356labs that the company is always associated with simplicity and perfect design. And labs shows that it’s a lab that experiments, creates innovations, and sets trends. 356labs is the first company with such an activity in Bulgaria, but Boris Hristov believes that the art of presentations is yet to win standing ovations. 📣

Основните елементи

Историята

1. Дефинирана цел
2. Яснота каква е аудиторията, за която е предназначена презентацията – да знае лекторът как да комуникира с нея.
3. За да сте убедителни, имайте предвид риторическия триъгълник на Аристотел (Ethos – Pathos – Logos), преформулиран като: Изграждане на доверието, Патоса (емоцията), Аргументите.

Дизайн

1. Важни са каналите на комуникацията – на живо (презентацията е по-кратка), по имейл (информацията е детайлизирана).
2. Използване на висококачествени изображения; всичко да е съобразено с визията, характерна за бранда; модерен дизайн без компромиси.

Представяне пред аудиторията

1. Контактът с аудиторията да е без бариери – в прекия и преносния смисъл. При презентиране онлайн не пропускайте важността на визуалния контакт, затова гледайте и в камерата.
2. При всички обстоятелства запазвайте самообладание. Не забравяйте, контролът е във ваши ръце, не го изпускайте.

The main elements

The story

1. Defined goal
2. Clarity on the audience for whom the presentation is intended – the lecturer should know how to communicate with the people.
3. To be convincing, keep in mind Aristotle’s rhetorical triangle (Ethos – Pathos – Logos), reformulated as: building trust, the pathos (emotion), arguments.

Design

1. The communication channels are important – live (shorter presentation), by e-mail (detailed information).
2. Use of high quality images; be consistent with the brand-specific vision; modern design without compromise.

Presentation before the audience

1. There should be no barriers in the contact with the audience – literally and figuratively. When presenting online, do not miss the chance to have visual contact, look in the camera.
2. In all cases, be self-controlled. Don’t forget that the control is in your hands, don’t lose it.

Потребителят и ключът към него

Consumers and the Key to Them

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Те качват бира на връх Вихрен и правят видео, от което ти се иска и ти да стигнеш до върха и да опиташ от леденото пиво. В деня на любовта и виното предизвикват небивал интерес към стая на загадките – бизнес, който на този празник е традиционно мъртъв. Добавят в бургерите манго и по желание на клиента ги увиват в хартия на любовта (с позитивни отзиви и висок градус на емоциите) или на омразата (с неогрбителни коментари за кампанията, посветена на различните). Те намират подходящо решение и кажат ли „Да“, после няма „Няма“.

They brought beer to Vihren Peak and created a video that makes you want go there and taste the iced beer. On the day of love and wine, they sparked an unprecedented interest in an escape room – a business that is traditionally dead on this holiday. They added mangoes to the burgers and, at the request of the client, wrapped them in paper of love (with positive feedback and intense emotion) or of hatred (with disapproving comments about the campaign, dedicated to the different). They find the right solution and if they say “Yes,” there is not turning back. They love to tell stories and make ads exciting

Красимир Сбръков © Kasimir Strydom

Творческата агенция proof. създава ново лице на успешната рекламна комуникация

Creative agency proof. creates a new face for successful advertising communication

and impactful. Who are they? They are proof.

The Power of Change

proof. is a communications and creative agency that helps brands find adequate solutions for interaction with their consumers. "Advertising is now a communication and a way to have a better dialogue with your clients. Communication is changing dynamically and is not only digital, nor is it only through traditional media. It solves problems and sends messages to the relevant audience," Angel Iskrev explains. "In our work, it's important to find out how to solve the problem of each of our clients and how to reach the right audience. Through which channel is a matter of strategy," Sava Ahmakov explains.

Development

It is difficult to pinpoint the first day of the agency, but this is how it came to be: In 2016, Angel and Sava, together with several other colleagues, started working on a project. Other joint engagements followed in which their professionalism became obvious. In April 2018, Sava set the beginning of proof., and several months later, Angel joined him, both of them becoming co-owners of the company. They are bound together by friendship, which was tested during their work and which turned into a business partnership. "It's a cliché that you shouldn't do business with friends. In business, trust is of utmost importance, and if, at one point, friendship dissolves, then it was not real," Angel assures. He is responsible for the agency to produce only high quality product that is demanded and talked about, those two leading to new clients and orders. Sava is engaged in the current business affairs, in attracting and working with clients. The two managing partners are developing the strategic unit of proof., which few companies can boast with. The expansion continues and the agency has employed more than 13 people, also using external consultants. They strive to have a "set" of completely different people in order to be able to offer the best they can. They attract natural talents from the social media, and the symbiosis with experienced professionals gives a product that differs from all the rest.

How It Works

Most often, they start the communication or find a solution to a particular brand problem through digital media. But successful campaigns can also happen beyond digital channels. A striking example is the graffiti in the villages of Rozovo and Yagoda, made for their client in addition to his order to have everything online. They shot a video for this attraction, distributed it, and it added more value. "We try to do things that are close to people

Обичат да разказват истории и правят рекламата
вълнуваща и въздействаща. Кои са те? Те са proof.

Силата на промяната

proof. е комуникационна и творческа агенция, която помага на брандовете и на марките да намират адекватни решения за взаимодействие със своите потребители. „Рекламата вече е комуникация и начин да водиш по-добър диалог с клиентите си. Комуникацията динамично се променя и не е нито само дигитална, нито минава само през традиционни медии. Тя решава проблеми и насочва послания към съответната аудитория“, обяснява Ангел Искрев. „В нашата работа е важно да открием как да решим проблема на всеки наш клиент и как да достигнем до съответната публика. Чрез кой канал, е въпрос на стратегия“, обяснява Сава Ахмаков.

Развитие

Трудно е да се посочи кой е ген първи на агенция-

та, но до нейното създаване се стига така: През 2016 г. Ангел и Сава, заедно с още няколко свои колеги, започват да работят по проект. Следват и други съвместни ангажименти, в които професионализмът изкрис- тализира. През април 2018 Сава по- ставя началото на prooft., а няколко месеца по-късно се присъединява и Ангел, като двамата стават съсоб- ственици на компанията. Свързва ги приятелство, изпитано в работата, което се превръща и в бизнес парт- нюрство. „Клише е, че не бива да пра- виш бизнес с приятели. В бизнеса до- верието е най-важното, а ако в един момент приятелството се развали, значи то не е било истинско“, уверя- ва Ангел. Той отговаря от агенцията да излиза само висококачествен про- дукт, който да е харесван, да се го- вори за него и това да води до нови клиенти и поръчки. Сава се занимава с текущия бизнес, с привличането и работата с клиентите. Дватамата управляващи партньори развиват стратегическото звено на prooft., с каквото малко компании може да се похвалят. Разрастването продължа- ва и в агенцията работят повече от 13 души, като се ползват и външни консултанти. Стремят се да имат „набор“ от съвсем различни хора, за да са в състояние да предлагат въз- можно най-доброто. Привличат само- родни таланти от социалните медии, а симбиозата с опитните професио- налисти дава продукт, който се от- личава.

Кое как става

Най-често започват комуникация- та или намират решението на конкре- тен проблем на марката през диги- тална среда. Но успешните кампании стават и извън дигиталните канали. Ярък пример са графитите в селата Розово и Ягода, направени за техен клиент извън поръчката му всичко да е онлайн. Заснемат видеоклип за тази акция, разпространяват го и това носи още добавена стойност. „Опит- вавме се да правим нещата близки до хората и не пускаме реклама, ако дори само един в екипа не я одобрява напълно“, казват Ан- гел и Сава. Тяхната агенция е движена основно от дигиталното им ноу-хау. Дватамата посочват, че вся- ка реклама има нужда да е успешна и да е изпълнила целите на клиента, но не всяка реклама трябва да е „Уау“ от гледна точка на творчеството.

Решения, които се забелязват

Агенцията е съвсем млада, а вече има много на- гради от много конкурси. Явно това е в резултат на

and we don't advertise even if one member of the team doesn't fully approve of it," Angel and Sava say. Their agency is driven primarily by their digital know-how. The two point out that every ad has to be successful and meet the client's goals, but not every ad has to be "Wow" in terms of creativity.

Solutions That Are Noticeable

The agency is very young and already has many awards from different competitions. Obviously, this is the result of surprisingly good solutions that are attractive to the target audience. The recommendations of satisfied clients bring them new business and thus the wheel starts spinning faster and faster. The many distinctions are indisputable recognition of their professional achievements, but at prooft., they have their own measure of success: "We are not successful yet, we will be successful when we remain on the market and every subsequent campaign is better than the previous one."

For each new order prooft. must find the key to the consumers. If they find it, they will have proof that they will continue their existence. (12)

изненадващо добрите им решения, които се харесват от аудиторията, към която са насочени. Препоръките на доволните клиенти им носят нов бизнес и така колелото все по-силно се завърта. Много от отличията безспорно са признания за техните професионални постижения, но в proof. имат своя мярка за успеха: „Сега все още не сме успешни, успешни ще сме, когато се задържим на пазара и всяка следваща кампания е по-добра от предишната“.

За всяка нова поръчка proof. трябва да открие ключа към потребителите. Намират ли го, ще имат доказателство, че продължават да съществуват. ☺

1. Хората са най-ценни. Трябва да ги развиваме и всеки ден да им даваме причини да са при нас – и като продукт, в чието създаване те участват, и като култура на самата среда.

2. Държим се човешки с хората си, създаваме продукти по човешки начин и получаваме резултати, които ни радват.

3. В намирането на решение за проблемите на клиентите не си поставяме граници.

4. Правим нещата, както ги разбираме: Без компромиси и с качество, което се отличава.

5. При нас правилото „Това не е моя работа“ не работи, всички за всичко си помагаме.

5 правила на proof. *Rules of proof.*

1. People are the most valuable. We have to develop them and give them a reason to be with us every day – both as a product in which they are involved and as a culture of the environment itself.

2. We treat our people as humans, we create human-oriented products, and we get results that make us happy.

3. We do not limit ourselves in finding solutions to our clients' problems.

4. We do things as we understand them: No compromise, and that stands out with quality.

5. The rule “This is not my job” does not work for us, we all help.

Акселераторът на Клиънтех България и EIT Climate-KIC

Младите предприемачи разработват иновативни технологии, предлагат щадящи природата решения и намират нови пазарни ниши

The young entrepreneurs are developing innovative technologies, offering environmentally friendly solutions and finding new market niches

The Accelerator of CleanTech Bulgaria and EIT Climate-KIC

Красимир Обратков | Krasimir Svrakov

Яна Колева Yana Koleva

Иновацията не е просто добро хрумване, а е търсен и желан резултат, който идва в отговор на конкретни проблеми и на осъзната необходимост. В това се убедиха екипите на шестте стартиращи компании, които успешно завършиха Акселераторската програма на Клинттех България и EIT Climate-KIC 2019, насочена към развитието в ранна фаза (pre-seed) на решения за устойчив бизнес, чисти технологии и климатични иновации. Шестте месеца на практическото обучение, съпътствани от специализирани услуги, коучинг и финансова подкрепа до 50 000 евро на екип, приключиха с публично представяне на възможностите, напредъка и амбициите на всеки от стартъпите.

Biomyc

готвят революция в опаковките със своите нови технологии. Използват материали, напълно съобразени с принципите на кръговата икономика, и това е гаранция, че няма да са поредният производител на боклук. В края на жизнения им цикъл всички направени от тях опаковки може да бъдат оползотворени, тъй като се разграждат напълно - превръщат се в тор и може дори сами да ги компостирате. Компанията поема целия процес от дизайна до завършения вид на опаковката, но и го доставката на клиента – така бизне-

Innovation is not just a good idea; it is a sought after and desirable result, which comes as a response to specific problems and a realized need. This is what the six startups, which completed successfully the Accelerator Program of CleanTech Bulgaria and EIT Climate-KIC 2019, aimed at the pre-seed development of solutions for sustainable business, clean technology and climate innovations, were convinced in. The six months of practical training, accompanied by specialized services, coaching and financial support of up to EUR 50,000 per team, ended up with a public presentation of the opportunities, progress and ambitions of each startup.

Biomyc

are about to bring a revolution in packaging with their new technology. They use materials that are fully in line with the principles of the circular economy, and this is a guarantee that they won't be the next producer of waste. At the end of their life-cycle, all packages made by them can be re-used since they are absolutely degradable – they turn into a fertilizer and you could even compost them yourself. The company takes care of the whole process from the design to the final look of the packaging, but also of the delivery to the client; thus, businesses save time and money and have the strategic advantage of using

сът нести време и пари, като получава и стратегическото предимство да използва иновативни опаковки. Екипът има експертиза за различни технологии и вече развива пилотни проекти и партньорства. Ето извод, който Деян Георгиев, управляващ партньор на Biomus, направи при престоя си в акселератора: Често идеята в началото изглежда велика, а после се оказва, че не е така. Затова изпробвайте я първо във възможно най-малкия вариант. И най-важното - действайте!

OS Implants

се е насочила към 3D принтиране на персонализирани импланти – първо за ветеринарна употреба, после и за хора. В България тази ниша все още е свободна. Само за 6 месеца амбициозният екип успява да разработи 3D принтинг платформа и три продуктови линии за импланти, които ще се ползват с различна цел, правят и софтуер за конвертиране на изображенията. Започват с импланти за котки и кучета и вече имат първите успешни хирургически експерименти с техни модели. В резултат на програмата Ваньо Везиров, изпълнителният директор на фирмата, обобщава: Екипът е най-важният и ако той е сплотен и с добра визия, може да разработи новости от важно значение за човечеството.

ENova H2O

създава „лаборатория в джоба“ за измерване качеството на водите. С тяхното решение лесно, бързо и евтино се определя има ли замърсяване. Ултра мобилната система за анализ се основава на ново поколение биосензори, проектирани от екипа. Те са способни да откриват органичните замърсители във водите за секунди - директно на мястото на измерване, без да е необходимо вземане на проба и транспортирането ѝ до специализирана лаборатория. Минали през изпитания, предприемачите от ENova H2O предупреждават ентузиастите: Стигнете ли до обещаваща идея, има много препятствия, които трябва да се преодолеят, за да се превърне тя в работещ бизнес.

GridMetrics

намалява оперативните разходи на енергоразпределителните дружества и на енергийните търговци чрез изкуствен интелект. Комбинацията от алгоритми и многобройни източници на данни позволява да предоставят бързи, точни и надеждни прогнози. Ре-

innovative packaging. The team has expertise in various technologies and is already developing pilot projects and partnerships. This is the conclusion that Deyan Georgiev, Managing Partner at Biomus, made during his stay at the Accelerator: Often, the idea seems great at the beginning, but later, it turns out that it is not. That is why you should first try it out in its smallest possible variant. And most importantly – take action!

OS Implants

has focused on 3D printing of personalized implants – first, for veterinary use, and later, for people. In Bulgaria, this niche is still unoccupied. For 6 months only, the ambitious team has managed to develop a 3D printing platform and three implant product lines, which will be used for different purposes; they are also developing image converting software. They have started with implants for cats and dogs and already have their first successful experiments with their models. As a result of the program, Vanyo Vezirov, Managing Director of the company, summarizes: The team is the most important, and if it is working closely together and has a good vision, it can create innovations of significant importance to mankind.

ENova H2O

is working on a “pocket lab” for measuring water quality. Their solution makes it easy, fast and cheap to determine whether there is any contamination. The ultra-mobile analysis system is based on a new generation of biosensors designed by the team. They can detect organic pollutants in the water in seconds – directly at the measurement site, without the need for sampling and transportation to a specialized laboratory. After going through some trials, the entrepreneurs from ENova H2O give advice to all enthusiasts: If you come up with a promising idea, there are many obstacles that must be overcome to make it a working business.

GridMetrics

reduces the operational costs of energy distribution

шава проблеми, свързани например с балансиране на мрежата, изготвяне на прогнози за производство на енергия от ВЕИ, откриване кражби на ток.

Nasekomo

е биотехнологична компания, която произвежда фуражи от насекоми от вида Черна муха (Black Soldier Fly, BSF). Намерено е успешно решение за направата на протеини по щадящ природата начин. Идеята не е нова, такива ферми съществуват от години по света, но Nasekomo са първите в Източна Европа, които се заемат да отворят такова производство. Амбициите са през 2022 г. да построят първата си индустриална фабрика, защото това е индустрия с огромен потенциал.

„Когато търсите решение на даден проблем, споделяйте и винаги ще се намери кой да ви помогне“, сочи опитът на Яна Балникова.

ReUseApp

има страст към реновирането. Екипът се е заел да вдъхва нов живот на старите мебели. Това е бизнес с мисъл за природата. Те обединяват творците и хората с умения да реновират мебели, предоставят и канал за продажба чрез техния онлайн магазин. Намерението им е да влязат в b2b сектора. Младите дами с инженерно образование си дават сметка с колко тежка задача са се заели, но вярват, че тяхната „екологична рецепта“ ще проработи.

Шестте компании добре разбират, че успехът от тук насетне ще зависи от наличието на инвеститори, надеждни партньори и клиенти. А организаторите от Клинттех, които управляват Регионалния иновационен хъб на EIT Climate-KIC за България, очакват акселераторът да отвори прозорец за кандидатстване за петото издание на програмата до края на годината. Така през 2020 г. и други български предприемачи ще имат възможност да превърнат своите зелени идеи в устойчив бизнес. 🌱

companies and energy traders through artificial intelligence. The combination of algorithms and multiple data sources allows for fast, accurate and reliable forecasts to be provided. They solve problems related to, for example, balancing the grid, preparing forecasts for renewable energy production, detecting electricity thefts.

Nasekomo

is a biotechnology company that produces insect feed from Black Soldier Fly (BSF). A successful solution has been found for making nature-friendly proteins. The idea is not new, such farms have existed for years around the world, but Nasekomo is the first in Eastern Europe to start such a production. Their ambition is to build their first industrial factory in 2022 because it is an industry with huge potential.

“When you are looking for a solution to a problem, share it, and you will always find someone to help you,” Yana Balnikova says from her experience.

ReUseApp

has a passion for renovation. The team is committed to bringing new life to old furniture. This is a business that keeps nature in mind. They bring together artists and people with the ability to renovate furniture, and provide a sales channel through their online shop. Their intention is to enter the b2b sector. These young ladies with engineering backgrounds realize how difficult a task they have undertaken, but they believe their “eco-friendly recipe” will work.

The six companies are well aware that success from now on will depend on the presence of investors, reliable partners and clients. And the organizers at Cleantech Bulgaria Ltd., who manage the EIT Climate-KIC Regional Innovation Hub for Bulgaria, expect the Accelerator to open an application window for the fifth edition of the program by the end of the year. Thus, in 2020, other Bulgarian entrepreneurs will have the opportunity to turn their green ideas into a sustainable business. 🌱

Все по-умни разговори

След 22 години в хотелиерството Елица Стоилова създаде първа чатбот агенция UMNI и влезе в Акселератора на Промяната

After 22 years in the hospitality industry, Elitsa Stoilova created the first chatbot agency, UMNI, and entered the Accelerator of Change

Ever Smarter Talks

Красимир Сърпакосъ © Krasimir Svrakov

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

За повече информация, моля свържете се с виртуалния ни асистент...
Все по-често ще срещаме такива съобщения. Във времето на дигиталната свързаност чатенето ще продължава да е начин на комуникация между хората и връзка с бизнеса. Гласовите асистенти и чатботовете ще се развиват и ще навлизат в нашето всекидневие. Затова и Елица Стоилова създава първа чатбот агенция Umni в България.

Завръщане

През 90-те години Елица Стоилова работи като журналист. После 22 години е в чужбина в сферата на хотелиерството и туризма, като стига до генерален директор на най-големия туроператор и на хотел на о. Сайпан, Марианските острови в Тихия океан. Там забелязва, че туристите задават едни и същи въпроси, и започва да намира начини да им осигури предварителен достъп до информация, с което да разтоварва персонала.

Преди близо 3 години Елица се завръща в България. На родна земя решава, че е време да се заеме с нещо ново. Но какво? По стечение на обстоятелствата попада в ак-

For more information, please, contact our virtual assistant...

We will come across this kind of messages more and more often. At the time of digital connectivity, chatting will continue to be a way of communication among people, as well as a connection to businesses. Voice assistants and chatbots will develop and enter our daily lives. That is why Elitsa Stoilova created the first chatbot agency in Bulgaria – Umni.

Return

In the 1990s, Elitsa Stoilova worked as a journalist. Then, she lived abroad for 22 years, working in the hospitality sector and reaching the CEO position at the largest tour operator and hotel on the island of Saipan, Mariana Islands, in the Pacific Ocean. There, she noticed that tourists asked the same questions and started looking for ways to give them access to the information available to the staff in advance.

Almost 3 years ago, Elitsa returned to Bulgaria. On home ground, she decided that it was time to start something new. But what? Coincidentally, she became part of the accelerator

селераторската програма на The Founder Institute, където чува... правилните въпроси. Така осъзнава, че клиентите очакват все по-бързо решение на своите проблеми, а бизнесът вече не е в състояние да отговори на това по традиционните начини. Когато разбира, че в комуникацията са нужни технологично нови подходи, попада на видео за чатботовете - виртуални асистенти на адвокати. Започва да проучва тази технология, бързо преосмисля идеята, с която влиза в акселератора, и стартъпът Umni се фокусира върху виртуалните асистенти.

Екипът

Докато Елица е в акселератора, IT специалисти, фенове на идеята, ѝ помагат на приятелска основа. Когато се появява първият клиент, тя се обръща към тях, за да направят чатбот. Така се събира истински екип от професионалисти, между които има личностна искра и синергия. Сега с проект за градски чатботове консултира, които оказват цялостна информационна помощ за населеното място, UMNI участва в стартъп акселератора Next Floor в Залцбург. Същевременно Елица като представител на агенцията влиза и в Акселератора на Промяната 2019, организиран от Нова Броудкастинг Груп и Фондация Reach for Change. В него заедно с Камелия Митева от Био игри работят върху проект за детски образователен чатбот - интерактивно софтуерно решение, което дигитализира и изровизира образователния процес.

Градският чатбот

Един от знаковите проекти на Umni е „Пловдив Сити

programme of The Founder Institute where she heard... the right questions. Thus, she realized that clients expected ever faster solutions to their problems, and businesses were no longer able to provide them in the traditional way. When she found out that new technological approaches were needed in the communication, she came across a video about chatbots – virtual assistants to lawyers. She started to research this technology, quickly reconsidered the idea with which she entered the accelerator, and the Umni startup switched focus to virtual assistants.

The Team

While Elitsa was at the Accelerator, IT specialists who liked her idea helped her with the project on friendly basis. When the first client appeared, she turned to them to create a chatbot. This brought together a real team of professionals, among whom there is a personal spark and synergy. Now, with a project for City Concierge Chatbots, providing comprehensive information support to the specific place, UMNI is participating in the Next Floor startup accelerator in Salzburg. At the same time, as a representative of the Agency, Elitsa joined the Accelerator of Change 2019, organized by Nova Broadcasting Group and the Reach for Change Foundation. There, together with Kamelia Miteva from Bio games, they are working on a project for children's educational chatbot – an interactive software solution that digitalises and gamifies the educational process.

Надеждният помощник

Ако потокът на комуникацията с клиентите е голям и изобилства от еднотипни въпроси и задачи, чатботът може да е вашият най-надежден помощник в оптимизацията на работата на персонала, икономията на средства и ресурси и подобряването на клиентското преживяване. Той може да води комуникацията от ваше име, да прави резервации, да попълва формуляри, да записва поръчки и да проверява техния статус, да прави реклама на нови продукти. Лошата или ненавременната комуникация носи загуби, затова автоматизацията може да е печелившо решение. Ботът е бърз и неморим, работи 24/7. Той не е самостоятелен играч, а е лице на бизнеса и е част от неговото цялостно дигитално присъствие и трябва да отговаря на стила на бранда, обяснява изпълнителният директор на UMNI Елица Стоилова.

Чатботовете възникват още през 60-те години на миналия век. Първият чатбот Елиза е психолог, а първият чатбот с изкуствен интелект е създаден през 1988 г. Звездният час на технологията настъпва преди 4 години, когато тя намери приложение в месинджърите с цел автоматизиране на комуникацията с клиентите. На практика това е софтуерно решение, което имитира разговора с човек и е в състояние да предоставя информация под формата на текст, снимка, аудио, видео и друга медия, отговаря бързо, точно, стандартизирано. Може да разговаря на различни езици, интегрира се с други приложения и става незаменим помощник. Ботът може да има характер и дори чувство за хумор, ако бизнесът пожелае това.

NEXT FLOOR
VENTURE CAPITAL

Консиерж“. Това е градски чатбот за Пловдив, своеобразен виртуален туристически офис, който може да бъде намерен във Facebook и извикан за разговор в Messenger. Партньор в проекта е In Your Pocket Bulgaria, клон на един от най-големите европейски дистрибутори на туристическа информация. През QR кода върху техните печатни материали за Пловдив посетителите на града може да се свържат с чатбота. Елица не се съмнява, че занаятът градският чатбот ще е важна част от стратегиите за smart туризъм и умни градове.

По мярка

Бизнесът трябва да има ясна представа какво иска да автоматизира, защото чатботът не е самостоятелно решение, което стои в някоя платформа, а е част от цялостната дигитална инфраструктура на този бизнес. Ботът помага на потребителите, които влизат в контакт с него, като отговаря на често задавани въпроси или като ги асистира в рутинни задачи. Възложителят обаче трябва да систематизира и определи всички функционалности и въпроси, на които трябва да отговаря ботът. Това усилие продължава и след пускането на чатбота, за да може той да „поумнява“ и да се превърне в качествен виртуален асистент. Елица обяснява, че чатботовете са толкова умни, колкото бизнесът пожелае. Българска певица вече избра да поддържа комуникацията с феновете си чрез чатбот, разработен от UMNI.

Технологиите продължават да добавят скорост в живота ни. Има ли обаче бъдеще без чатботове? В неделя в планината, когато решите да си направите дигитална детоксикация – отвръща Елица Стоилова. (1)

City Chatbot

One of Umni's landmark projects is Plovdiv City Concierge. This is a city chatbot for Plovdiv, a kind of virtual tourist office that can be found on Facebook and called for a conversation in Messenger. The partner in the project is In Your Pocket Bulgaria, a branch of one of the largest European distributors of tourist information. Through the QR code on their printed materials about Plovdiv, visitors to the city can contact the chatbot. Elitsa has no doubt that the city chatbot will continue to be an important part of smart tourism and smart cities strategies.

Custom-Made

Businesses need to have a clear idea of what they want to automate, because the chatbot is not a standalone solution that is part of any platform, but is a piece of the business's overall digital infrastructure. The bot helps users who come in contact with it by answering frequently asked questions or by assisting them in routine tasks. However, the client has to systematize and define all the functionalities and questions that the bot is to answer. This effort continues after the launch of the chatbot, so that it can “get smarter” and turn into a quality virtual assistant. Elitsa explains that chatbots are as smart as the business wants them to be. A Bulgarian singer has already chosen to keep in touch with her fans via a chatbot developed by UMNI.

Technology continues to add speed to our lives. But is there a future without chatbots? On Sunday, in the mountains, when you decide to have a digital detox, Elitsa Stoilova replies. (2)

The Trusted Assistant

If the volume of communication with your clients is big and abounds with same types of questions and tasks, a chatbot may be your most trusted assistant in optimizing staff performance, saving resources, and enhancing customer experience. It can handle communication on your behalf, make reservations, complete forms, record orders and check their status, advertise new products. Bad or untimely communication leads to losses, and that is why automation can be a profitable solution. The bot is fast and tireless; it works 24/7. It is not a standalone player, but is a face of the business and is part of its overall digital presence, and must match the style of the brand, explains UMNI's CEO Elitsa Stoilova.

Chatbots appeared in the 1960s. The first chatbot – Eliza, was a psychologist, and the first artificial intelligence chatbot was created in 1988. The technology's big moment occurred 4 years ago when it found application in messengers in order to automate customer communication. In Practice, it is a software solution that imitates a conversation with a person and is able to provide information in the form of text, photo, audio, video and other media, replies quickly, accurately, in a standardized manner. It can speak different languages, be integrated with other applications and become an indispensable assistant. A bot can have a character and even a sense of humour, if the business wants it to.

Личен архив © Personal Archive

„Бих искал да има повече иновативен бизнес, конкуриращ се с целия свят“, казва Милен Георгиев

“I wish there were more innovative businesses, competing on a global level,” Milen Georgiev says.

Старата столица с нови възможности The Old Capital with New Opportunities

Мая Цанева Maya Tsaneva

Когато говорим за Велико Търново, най-често се сещаме за Царевец и Трапезица, за кафе на пясък, за един от най-успешните български университети. Извън светлините на историческата памет остават новите бизнес възможности, които местните предприемачи превръщат в глобални перспективи.

Индустрията в Триградието (Велико Търново, Горна Оряховица и Лясковец) е разнообразна. В района има водещи фирми от хранително-вкусовата промишленост, военната промишленост, електрониката, дървообработването, текстила, опаковките, медицинските изделия, машиностроенето, строителството и др. Развиват се и около 80 фирми от ИТ сектора за производство на хардуер и софтуер, специализирани фирми, работещи по задание на клиента, аутсорсинг фирми и коцентрове.

„Велико Търново е жив и пъстър. В него може да се срещне предприемачество в сферата на високите технологии, но и по-артистични начинания. Той предразполага към будителство. Преди време Велико Търново (и в частност Клуб на програмистите) успя да събере всички ИТ клубове в България. Това даде началото на срещи с различни организации и доведе до създаването на BESCO - организацията, която помага стартъп проблемите да стигнат до институциите“, казва Павел Дончев, съосновател на „Ивелико“ - eVeliko. Това е една от няколкото десетки компании в света,

When we talk about Veliko Tarnovo, we most often think of Tsarevets and Trapezitsa, of coffee on sand, of one of the most successful Bulgarian universities. Beyond the historical memory, there are new business opportunities, which the local entrepreneurs turn into global perspectives.

The industry in the Three Cities (Veliko Tarnovo, Gorna Oryahovitsa and Lyaskovets) is diverse. In the region, there are leading companies from the food, military, electronics, wood processing, textile, packaging, medical devices, mechanical engineering, construction, etc. industries. Around 80 companies from the IT sector for hardware and software solutions, as well as specialized companies working on client's request, outsourcing companies and call centres are also developing here.

Veliko Tarnovo is lively and colourful. Here, you can encounter hi-tech entrepreneurship, but also more artistic endeavours. It predisposes to enlightenment. Some time ago, Veliko Tarnovo (and more specifically the Programmer's Club) managed to gather all IT clubs in Bulgaria. This set the beginning of meetings with different organizations and led to the founding of BESCO - the organization that helps startup problems reach the institutions,” says Pavel Donchev, co-founder of eVeliko. It is one of several dozen companies in the world that provide software for integration and management of online content for banks, governments, universities and large corporations.

eVeliko is an example of a company that encourages traineeships and prefers to work with young people who don't have a lot of experience in order to develop them. “For these 7

Дигиталната трансформация възражда предприемачеството във Велико Търново

Digital transformation is reviving entrepreneurship in Veliko Tarnovo

които се занимават със софтуер за интеграция и управление на онлайн съдържание за банки, правителства, университети и големи корпорации.

„Ивелико“ е пример за компания, която насърчава стажовете и предпочита да работи с млади хора без голям опит, за да ги развива. „За тези 7 години има само 1 човек, който да е дошъл при нас с опит в това, което ще прави. На всички останали, включително и на мен, се е наложило да се научим. Т.е., сме станали професионалисти благодарение на този бизнес“, казва Павел.

„Покрай университетите идват много млади хора и за някои от тях предизвикателствата, които могат да дадат промишлеността или туризмът, не са интересни. Предприемачите са по-скоро браншово свързани с подобни на тях в страната и извън нея. Убеден съм, че ако има повече технологични фирми в региона, за всички би било по-добре: в ресторантите целогодишно ще има повече платежоспособни клиенти, фирмите от индустрията ще могат да извършат по-лесно дигитализацията на бизнеса си“, казва Милен Георгиев, управител на „Екстрапак“.

И Милен, и Павел се завръщат във Велико Търново, за да развият своите бизнес начинания. Павел е кадрън на „Телерик“ и когато през 2012 г. се връща да основе компанията си в родния си град заедно с колежата си Иван Туртнев, едва ли е срещнал разбиране от близките си.

Милен и неговите съдружници стартират бизнеса с опаковки в София, когато са студенти, но избират за база за производство Велико Търново, „защото в родното място всичко е по-лесно“. Той е най-добре познат с „Екстрапак“, но има и софтуерна компания, която разработва система с отворен код - bgERP, която служи за управление на бизнес процесите.

Въпреки липсата на хъб за предприемачите в града, тези, които започват активен бизнес, търсят финансиране или събират екип, се намират. Преди 10 години Милен е стартирал сайта и платформата Sourcing.BG, в които „Екстрапак“ споделя опит с производителите на рекламни предмети. Сега фирмата строи бизнес център, в който да събере ИТ фирми и стартапи. Наскоро се създаде и ИТ клъстер.

И двамата ми събеседници са активни членове на Клуба на програмистите във Велико Търново - вероятно най-популярната предприемаческа общност в региона. Тя организира бизнес събития, курсове за ученици и студенти, помага на традиционните бизнеси да преминат по-бързо през процеса на дигитална трансформация. За местния традиционен бизнес това е в плюс, защото част от фирмите са национални и междуна-

*Павел Дончев се
завръща във Велико
Търново, за да започне
собствен бизнес*

*Pavel Donchev returned
to Veliko Tarnovo to start
his own business*

Личен архив Personal Archive

Клуб на програмистите във Велико Търново

Част от активните членове на PCVT - клуб на програмистите във Велико Търново

родни лидери.

„Тук няма списък при кого да идеш, ако имаш идея или нужда от съдействие. Нещата се случват „от уста на уста“. Хората се събират покрай общ интерес. Това постепенно ще се промени, защото някои от имената, които по-често помагат или се включват в гадено начинание, започват да „изплуват“. Милен Георгиев е стигнал от нулата до стабилен бизнес. Невен Боянов от „Тинузавър“ е много гоен в стартър средите. Извън нашата сфера Галин Попов - основател на „ТАМ“ (пространство за изкуство и култура), осигурява място за срещи“, казва Павел.

Милен казва, че не очаква бизнесите сами да развиват таланти. Университетите привличат потенциалните предприемачи и развиват експерти. „Напоследък има желание за сътрудничество между образователните институции и бизнеса. Организиран се посещения на фирми от ученици и студенти, на които те добиват по-реална представа за истинския бизнес“.

Според Павел съществува невидима преграда пред развиващите се компании. „Тази бариера се появява малко или много в момента, в който основателят на фирмата е достигнал броя клиенти, служители и оборот, който не може вече ефикасно да управлява сам. В този момент започват да се изискват други умения, които много малко хора във Велико Търново притежават, но има такива“.

Във Великотърновския университет вече няколко години има магистърски програми, които подготвят

years, there has been only one person who came to us having experience in what he was about to do. Everyone else, including myself, had to learn. That is, we have become professionals thanks to this business,” Pavel says.

“Many young people come here because of the universities, and for some of them, the challenges that the industry and the tourism sector can offer, are not interesting.” Entrepreneurs are more or less connected to people from the same sector in Bulgaria and abroad. I am convinced that if there were more technology companies in the region, it would have been better for everyone: there would be more solvent clients in the restaurants all year round, the companies from the industry would be able to more easily digitalize their businesses,” says Milen Georgiev, Manager of Extrapack.

Both Milen and Pavel returned to Veliko Tarnovo to develop their business ventures. Pavel is a Telerik cadre, and when he returned to found his own company in his hometown in 2012, together with his colleague Ivan Turtev, most probably he didn't receive a lot of understanding from his family.

Milen and his partners started the packaging business in Sofia when they were students, but they chose Veliko Tarnovo for their production base “because everything is easier at home.” He is well-known because of Extrapack but he also has a software company that has developed an open source system – bgERP, used for the management of business processes.

Despite the lack of a hub for entrepreneurs in the city, those who start an active business, look for funding or gather a team find one another. 10 years ago, Milen started the Sourcing.BG site and platform, where Extrapack shared experience with

кагри за аутсорсинг индустрията. Те са съвместна инициатива с голяма българска компания в сектора. Великотърновският стартап „Тинузавър“ създаде учебна система и комплекти за сглобяване на роботи и мини компютри. Тя се използва за обучение в университета, а комплектите се продават успешно в Северна Америка и Европа.

Двата ми събеседници се надяват летището в Горна Оряховица да се възстанови. Ако на него се изпълняват граждански полети, много хора ще намерят път към бъдещето си в региона, ще се улеснят бизнес връзките. „Най-доброто, което можем да направим, е да помогнем повече хора да живеят нормален живот и да се развиват като професионалисти в областта си. Знаем, че Велико Търново не може да стане „Силициев Предбалкан“, но може да бъде страхотно място за живеене и правене на бизнес“, усмихва се Павел. Милен допълва, че сред най-сериозните предизвикателства пред местния бизнес е променливото законодателство. „В Наредба 18 за касовите апарати пролича, че авторите ѝ не са имали експертиза. Същото се случи и преди 7 години, когато излезе Наредбата за полиетиленовите торбички. В момента тя не се спазва от почти никого, с малки изключения“. Но той е убеден, че дигиталните трансформации са начинът да вляят нова предприемаческа кръв в икономиката на болярския град. „Бих искал да има повече иновативен бизнес, бизнес, основан на знание, технологии, конкуриращ се с целия свят“, завършва Милен. 🙌

eVeliko получи награда за най-добра микро и малка фирма в България през 2018 г.

eVeliko received the award for the best micro and small company in Bulgaria in 2018

producers of advertising items. Now, the company is building a business centre to bring together IT companies and startups. An IT cluster was also created recently.

Both of my interlocutors are active members of the Programmer's Club in Veliko Tarnovo – probably the most popular entrepreneurial community in the region. It organizes business events, courses for high-school and university students and helps traditional businesses go quickly through the process of digital transformation. For the local traditional business, this is a plus because some of the companies are national and international leaders.

“There is no script here which tells you where to go if you have an idea or need assistance. Things happen by word of mouth. People come together because of their common interests. This will gradually change because some of the names who help most often or get involved in a certain venture are starting to stand out. Milen Georgiev created a stable business from scratch. Neven Boyanov from Tinosaur is very active in the startup circles. Outside our sector, Galin Popov, founder of TAM (space for art and culture), provides a place for meetings,” Pavel says.

Milen shares that he doesn't expect businesses to develop talents. The universities attract potential entrepreneurs and develop experts. “Lately, there has been a desire for cooperation between the educational institutions and the businesses. Visits to companies are organized for school and university students during which they become more aware of the real business.”

According to Pavel, there is an invisible barrier before the developing companies. “This barrier appears, more or less, at the time when the founder of the company has reached the number of clients, employees and turnover he cannot manage efficiently on his own. At that point, other skills are required that just a few people in Veliko Tarnovo possess, but still, there are some of them.”

At the University of Veliko Tarnovo, for several years now, there are Master's programmes that prepare cadres for the outsourcing industry. They are a joint initiative with a large Bulgarian company in this sector. The Veliko Tarnovo's Tinosaur startup has created a training system and kits for assembling robots and mini computers. It is used for university training, and the kits are sold successfully in North America and Europe.

Both of my interlocutors hope that the airport in Gorna Oryahovitsa will be restored. If it is used for civilian flights, many people will find a way into their future in the region; business connections will also be made easier. “The best we could do is help more people live a normal life and develop as specialists in their field. I know that Veliko Tarnovo cannot become the Silicon Pre-Balkan, but it can be a great place for living and doing business,” Pavel smiles. Milen adds that among the most serious challenges that the local business is facing is the changeable legislation. “In Ordinance 18 on the cash registers, it became clear that its authors had no expertise. The same thing happened 7 years ago, when the Ordinance on plastic bags came out. Currently, it is respected by almost no one, with few exceptions.” But he is convinced that digital transformation is the way to infuse new entrepreneurial blood into the economy of the boyar city. “I wish there were more innovative businesses, businesses based on knowledge, technology and competing on a global level,” Milen concludes. 🙌

Учениците предприемачи решават истински проблеми от ежедневието, като се възползват от подкрепата на ментори от реалната икономика

Лъвчета в предприемачеството

Lion Cubs in Entrepreneurship

Мая Цанева Maya Tsaneva

За какво мечтаят децата? Ако ние мечтаехме за полет до Марс или за летящ скейтборд, днес те търсят начин да се справят с промените в света, които ги настигат. Учениците социални активисти и предприемачи доказват, че намират решения на проблемите, като ги приравняват към собствения си опит, а това е в основата на всеки успешен проект или бизнес.

Открих дигиталния предприемач Георги Мутафчиев чрез наградата „Най-добър студентски стартап в България за 2018“ на форума „Изгряващи звезди“ на „Джунитър ачийвмънт“. Георги е създател на платформата за обмен на контакти между представители на бизнеса – KlnectMe. По-късно е обявен и за „Най-добър млад фермер на България за 2018“ за проект за производство на „Био суроватка от козе мляко“ за семейния бизнес. И всичко това - преди да завърши гимназия.

„В гимназията открих страстта към разработка на уеб сайтове и това се оказа основното, с което се занимавах, когато не учех. Постепенно започнах да получавам реални поръчки“, разказва той.

Георги се радва на подкрепата на своите учители и семейство, но се сблъсква с трудности. „Наизустяването на материал и автоматичното решаване на еднотипни задачи не помагат на младите да мислят креативно, да проявяват стойностно лично мнение. В училище не се говори за пари и за лична предприемаческа инициатива, а това е много важно. Останах с впечатлението, че училището подготвя служители, а не лидери“.

Въпреки това неговата цел остава да помага на хората да решават битови проблеми с помощта на информационните технологии. Първият му по-сериозен проект,

What do children dream of? If we were dreaming of a flight to Mars or a flying skateboard, today, they are looking for a way to cope with the changes in the world that are catching up with them. The students who are social activists and entrepreneurs prove that they can find solutions to the problems by equating them to their own experience, and this is the basis of any successful project or business.

I found the digital entrepreneur Georgi Mutaftchiev through the 2018 Best Student Startup in Bulgaria award at the Junior Achievement's Rising Stars Forum. Georgi is the creator of The KlnectMe platform for exchanging contacts between business representatives. He was later declared 2018 The Best Young Farmer of Bulgaria for a project on the production of Organic Goat Milk Whey for the Family Business. And all that – before he graduated from high school.

“At high school, I found my passion for website development, and that turned out to be my main occupation while I wasn't studying. Gradually, I started getting real orders,” he says.

Georgi enjoys the support of his teachers and family, but faces some difficulties. “Learning the material by heart and the automatic solving of the same type of tasks do not help young people to think creatively and express their personal opinion in a valuable way. At school, there is no talk of money and personal entrepreneurial initiative, which is very important. I was left with the impression that the school was preparing employes, not leaders.”

However, his purpose remains to help people solve everyday problems with the help of information technology. His first major project, developed with a team of classmates, is called HotelUp – an online application that makes it easy for guests to take

Личен архив © Personal Archive

Student entrepreneurs solve real life problems with the support of mentors from the real economy

В програмата „Тийноватор“ се създават стартапът PartyMe, който свързва детски партни клубове и заведения с родители, и Booktrailer – платформа за свързване на издателства със създатели на трейлъри на новоиздадени книги

The Teenovator program was the birthplace of the PartyMe startup, which connects children’s party clubs and establishments with parents, and Booktrailer - a platform for connecting publishers with the creators for newly-published books

advantage of in-house hotel services. Hoteliers are successfully testing his work. He started developing project after project: HelpToBe, an application for group workouts for overweight people, Gradee, an application for automated check of exam materials, etc. He also participated in the organization of the first digital entrepreneurship hackathon in Bansko in 2017 and 2018.

Dozens of entrepreneurship and programming trainings and clubs have been created and operate for young people like Georgi. The Startup Factory Initiative in Haskovo helps students aged 13-18 learn more about technology innovations – 3D printing, robotics, blockchain, virtual reality and entrepreneurship principles. Emanuil Manolov, an English teacher, talks about one of the greatest successes of the talent factory. In 2016, students from Haskovo won third place in the Startup Weekend hackathon at the American University in Bulgaria while competing with 10 other universities. They presented a platform for searching and offering temporary work for school and university students. Today, the winners study abroad, but the project is being developed with the support of the school principals and the municipal authorities. He hopes more potential investors will support young people, because otherwise their projects are difficult to implement.

According to Srebrina Efremova of the Causes Entrepreneurship Exchange, promoting youth entrepreneurship

разработен с екип съученици, се казва „HotelUp“- онлайн приложение, което улеснява гостите да се възползват от вътрешните хотелски услуги. Хотелиери тестват успешно работата му. Започва да създава „проект след проект“: HelpToBe – приложение за съвместни тренировки на хора с наднормено тегло, Gradee – апликация за автоматизирана проверка на изпитни материали и сруци. Участва и в организирането на първия хакатон по дигитално предприемачество в Банско през 2017 и 2018 г.

За младежи като Георги са създадени и работят сетките обучения и клубове по предприемачество и по програмиране. Инициативата Start up factory в Хасково подпомага учениците на възраст 13-18 г. да се запознаят с новости в технологиите – 3D принтиране, роботика, блокчейн, виртуална реалност и принципи на предприемачеството. Емануил Манолов, преподавател по английски език, разказва за един от големите успехи на фабриката за таланти. През 2016 г. ученици от Хасково печелят трето място на хакатона Startup Weekend в Американския университет в България в конкуренция с 10 университета. Те представят платформа за търсене и предлагане на временна работа за ученици и студенти. Днес победителите са студенти в чужбина, но проектът се развива с подкрепата основно на училищните директори и общинските власти. Той се надява повече потенциални инвеститори да подкрепят младежите, защото в противен случай техните проекти трудно стигат до реализация.

Според Сребрин Ефремова от предприемаческата борса „Каузи“ насърчването на младежкото предприемачество е начин за справяне с множество социални предизвикателства като бедност и социална изолация. „Борсата среща бизнес и социалните проекти с потенциалните им инвеститори. Създаваме безопасна среда, в която предприемачите да могат „да се провалят“ достатъчно рано, за

Красимир Сираков © Krasimir Sirakov

„Докато в училище „да излезеш на дъската“ е наказание, няма начин да си уверен, когато говориш за идеите си“, казва Сребрина Ефремова от предприемаческа борса „Каузи“

“Until being in front of the whiteboard is considered a punishment at school, there is no way to become confident when speaking before an audience,” says Srebrina Efremova from the Causes Entrepreneurship Exchange

да може да се коригират“. През годините в борсата са участвали много ученици, но при тях е трудно да се проследи как се развиват, защото най-често са непълнолетни, т.е. не могат да регистрират фирма.

Но именно при тях проличават най-добре недостатъците на образователната система. „Предприемачите не са достатъчно добре подготвени да говорят за идеите си. Докато в училище „да излезеш на дъската“ е наказание, няма начин да си уверен, когато говориш пред публика. От друга страна те имат нужда от практически умения – за регистрация и стартиране на бизнес, какви разходи трябва да включат във финансов план, кои са основните маркетингови инструменти, подходящите финансиращи програми.“ Ментори в областта на финансите като Николай Георгиев, в областта на маркетинга като Жюстин Томс и Марина Стефанова в сферата на социалната отговорност подпомагат развитието на участниците в борсата.

„Изключително важно е да откриеш източници на адекватна обратна връзка още в началото на своите начинания. Не мога да кажа, че някога съм изпитвал липса на ментор. Най-ценната подкрепа, която съм получил, е критичната обратна връзка“, коментира Георги Мутафчиев. Той преодолява ефекта „уау“ от постоянното внимание на предприемаческите събития и след Езиковата гимназия в Благоевград продължава образованието си в Нов български университет в специалността „Управление на бизнеса и предприемачество“. Инвестира паричната награда от конкурса за стартъп в бизнеса си, защото не успява да привлече средства от български и международни фондове. Според Георги липсата на предпочитания от страна на администрацията за ученици и студенти предприемачи е сериозна пречка. Той се надява да има и по-облекчена система за плащане на данъци и осигуровки към държавата.

По пътя на Георги вървят и група ученици от Софийската математическа гимназия. Те създадоха платформата

Красимир Свраков © Krasimir Svrakov

is a way to tackle many social challenges, such as poverty and social exclusion. “The Exchange meets business and social projects with their potential investors. We are creating a safe environment where entrepreneurs can fail early enough to be able to correct themselves.” Many students have participated in the Exchange over the years, but it is difficult for them to track how they are developing because they are most often minors, i.e. cannot register a company.

But it is with them that the deficiencies of the education system are best seen. “Entrepreneurs are not well prepared to talk about their ideas. Until being in front of the whiteboard is considered a punishment at school, there is no way to become confident when speaking before an audience. On the other hand, they need practical skills – on how to register and start a company, what costs they should include in their financial plan, what are the main marketing tools, the appropriate funding programs.” Mentors in the financial sector, such as Nikolay Georgiev, in the marketing sector, such as Justine Toms and Marina Stefanova in the social responsibility sector, support the development of the participants in the Exchange.

“It is crucial to find sources of adequate feedback at the beginning of

Личен архив © Personal Archive

Headstarter представя страната ни на международно събитие в Словения през септември 2019 г. под патронажа на президента на Словения Борут Пахор

Headstarter represents Bulgaria at an international event in Slovenia in September 2019 under the patronage of Slovenian President Borut Pahor

Георги Мутафчиев успява да се наложи като дигитален предприемач още преди да завърши гимназия

Georgi Mutafchiev managed to establish himself as a digital entrepreneur before graduating from high school

your endeavours. I can't say I've ever lacked a mentor. The most valuable support I have received is the critical feedback," Georgi Mutafchiev comments. He overcame the "wow" effect of the constant attention at entrepreneurial events and after graduating the Language School in Blagoevgrad, he continued his education at New Bulgarian University in the Business and Entrepreneurship speciality. He invested the cash prize from a startup competition in his business because he failed to raise funds from Bulgarian and international funds. According to Georgi, the lack of preferences by the administration for school and university students who are entrepreneurs is a serious obstacle. He hopes that there will be a less-burdensome state tax and social security system.

A group of students from the Sofia High School of Mathematics also follow George's path. They created the Headstarter platform for searching and offering internships to students. Nadezhda, Aleks, Radostina, Rangel, Ivana, Lazarina and Boris Vladimirov are participants in the first season of the Teenovator program – a project of the Proznanie Foundation.

Teenovator is a continuation of a Slovenian program for support of teenagers who want to develop a business. The format is based on the practical application of successful practices by the Stanford University. The program was approved by the Ministry of Education and started with startup clubs in 4 Sofia schools, and this year – in 16 schools in Sofia, Varna and Vratsa.

The participants work on a specific startup project with mentors and present it to investors. "The local startup and business environment is accessible and open to such projects. We now have nearly 40 mentors with a career in Hollywood, with experience in biotechnology, with IT knowledge," says Svetlana Savova, Program Director of the project.

Augustina Paseeva, a manager at a company that develops biometric solutions, is the mentor to the Headstarter team that won the competition at the end of the first season of Teenovator. She supports students because "encouraging them from an early age to engage in entrepreneurship, face the challenges of developing a business and learn the importance of teamwork is extremely important."

Headstarter was born as an idea in the summer of 2018, while Nadezhda and her friends were looking for opportunities to gain work experience. "All doors were shut under our noses because we were very young or inexperienced. We want our classmates not to crash into the same walls as we did." The platform is working and the Bulgarian Chamber of Commerce, the Bulgarian Startup Association, the Bulgarian Association for People Management and other business organizations and companies show interest in it.

Nadezhda adds that entrepreneurship has taught them mostly life-skills because they are not taught at school what to do after graduation. "It is difficult when you go to a business meeting and say that you are 16. In business, when you show what you have done, sometimes they say: "Imagine what he or she will do at 26..." It is more difficult to handle school and business at the same time," she explains. Elena Nikolova, also a mentor in the program, adds: "Students teach you to find arguments beyond the learned phrases. Teaching children to believe in themselves, to take risks, to sell – these are soft skills that are valuable to all of us." (2)

Headstarter за търсене и предлагане на стажове на ученици и студенти. Надежда, Алекс, Радостина, Рангел, Ивана, Лазарина и Борис Владимиров са участници в първия сезон на програмата „Тийноватор“ - проект на Фондация „Прознание“.

„Тийноватор“ е продължение на словенска програма за подкрепа на тийнейджъри, които искат да развият бизнес. Форматът е базиран на практическо прилагане на успешни практики от Станфордския университет. Програмата е одобрена от Министерството на образованието и започва със стартър клубовете в 4 софийски училища, а тази година - в 16 училища в София, Варна и Враца.

Участниците работят по конкретен стартър проект с ментори и го представят пред инвеститори. „Местната стартър и бизнес среда е достъпна и отворена за подобни проекти. Сега имаме близо 40 ментори с кариера в Холивуд, с опит в биотехнологиите, с ИТ знания“, разказва Светлана Савова, программен директор на проекта.

Августина Пашеева - мениджър в компания, която разработва биометрични решения, е ментор на екипа на Headstarter, който печели състезанието в края на първия сезон на „Тийноватор“. Тя подкрепя учениците, защото „насърчаването от ранна възраст да се занимават с предприемачество, да се сблъскат с изграждането на бизнес, да се научат на екипна работа, е изключително важно“.

Headstarter се ражда като идея през лятото на 2018 г., когато Надежда и нейни приятели търсят възможност да натрупат трудов опит. „Всички врати ни бяха затворени под носа, защото бяхме много млади или неопитни. Искаме нашите съученици да не се сблъскат в същите стени като нас.“ Платформата работи и към нея проявяват интерес Българската стопанска камара, Българската стартър асоциация, Българската асоциация за управление на хора и други бизнес организации и фирми.

Надежда допълва, че предприемачеството ги е научило най-вече на умения за справяне с живота, защото в училище не ги учат на това какво следва след завършването. „Трудно е, когато отидеш на бизнес среща и кажеш, че си на 16. В бизнеса, когато покажеш какво си направил, понякога си казват: „Представи си какво ще направи на 26...“ По-трудно е да се справяме едновременно с училище и бизнес“, обяснява тя. Елена Николова, също ментор в програмата, допълва: „Учениците те учат да намираш аргументи отвъд заучените фрази. Да научиш децата да вярват в себе си, да рискуват, да продават – това са меки умения, ценни за всички нас.“ (1)

Чудният свят на науката

Явор Киряков
има амбициите
Университетът за деца
да подготвя таланти,
които да проектират
технологичното ни бъдеще

The Wonderful World of Science

Yavor Kiryakov has the ambitions for the University for Kids to prepare talents who will design our technological future

Яна Колева Yana Koleva

Място пълно с идеи, заредено с много творчески личности. Заслужава си детето да се докосне до науката точно тук.

Университетът за деца е група експерти по върховияване на учениците за наука по незабравим начин. Силно препоръчвам!

Това споделят във Фейсбук родители, видели ентузиазма у децата си след посещенията им в Университета за деца. Какъв ли е този университет...

Искрата

Университетът за деца е инициатива, чрез която учители, учени и предприемачи имат за цел да въодушевят ученици от всички възрасти да открият и развият талантите си в различни области на науката и изкуството. Прилагаме ефикасни методи на обучение, като умело балансираме живата комуникация с младите и готовността им за работа с новите технологии и смело впускане в изследователска и творческа дейност. Създадохме тази организация с мечтата ученици на всякаква възраст да навлязат в чудния свят на науката и изкуството. Желанието ни е да окрилим възможно най-много млади авантюристи смело да пътешестват из необятните простори на знанието и мечтите, разказва Явор Киряков. Той е сърцето на Университета за деца, но е и неговият създател.

A place full of ideas and loaded with many creative personalities. Every child should be introduced to science precisely here.

The University for Kids consists of a group of experts who inspire students to science in an unforgettable way. We highly recommend it!

This is shared on Facebook by parents who saw the enthusiasm of their children after visiting the University for Kids. What kind of university is that...

The Spark

The University for Kids is an initiative through which teachers, scientists and entrepreneurs aim to inspire students of all ages to discover and develop their talents in various fields of science and art. We apply effective teaching methods, skilfully balancing live communication with young people and their willingness to work with new technologies and a bold start in research and creative activities. We created this organization with the dream for students of any age to enter the wonderful world of science and art. Our desire is to encourage as many young adventurers as possible to travel boldly in the vast expanses of knowledge and dreams, Yavor Kiryakov says. He is the heart of the University for Kids, but he is also its creator.

Университетът за деца е място за експерименти

The University for Children is a place for experiments

Явор Киряков / Yavor Kiryakov

Основателят

Явор приел образованието като своя кауза. Избрал да работи с деца, защото обича през техните очи да проектира бъдещето. Учил в САЩ, където средата формирала у него траен интерес към социалното предприемачество в сферата на образованието. Завършил Американския университет в Благоевград, наградил с магистратура по икономика в Лондон, а сега е докторант във Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“. Образователните проекти, по които работил, го срещнали с личности като магнетичния учител по физика и будителя Теодосий Теодосиев, както и с други вдъхновяващи преподаватели по природни и инженерни науки, с които започнали да търсят начини да разпалят у децата искрата към знанието. Явор Киряков се заел да организира първо летни школи, които му дали верен ориентир за нагласите на децата и за точния подход към тях, а през 2015 г. регистрирал Университета за деца. Неусетно се отдал изцяло на тази мисия. Обучението и самият начин на преподаване са съобразени с амбициите на децата да се развиват и да знаят повече, но и с потребностите на бизнеса в България от знаещи и можещи хора. Индустрията у нас и по света се загъхва от липсата на добре подготвени и мотивирани инженерни и научни кадри, а Университетът за деца има потенциала да помогне за преодоляване на тази пропаст.

Харизматичният учител

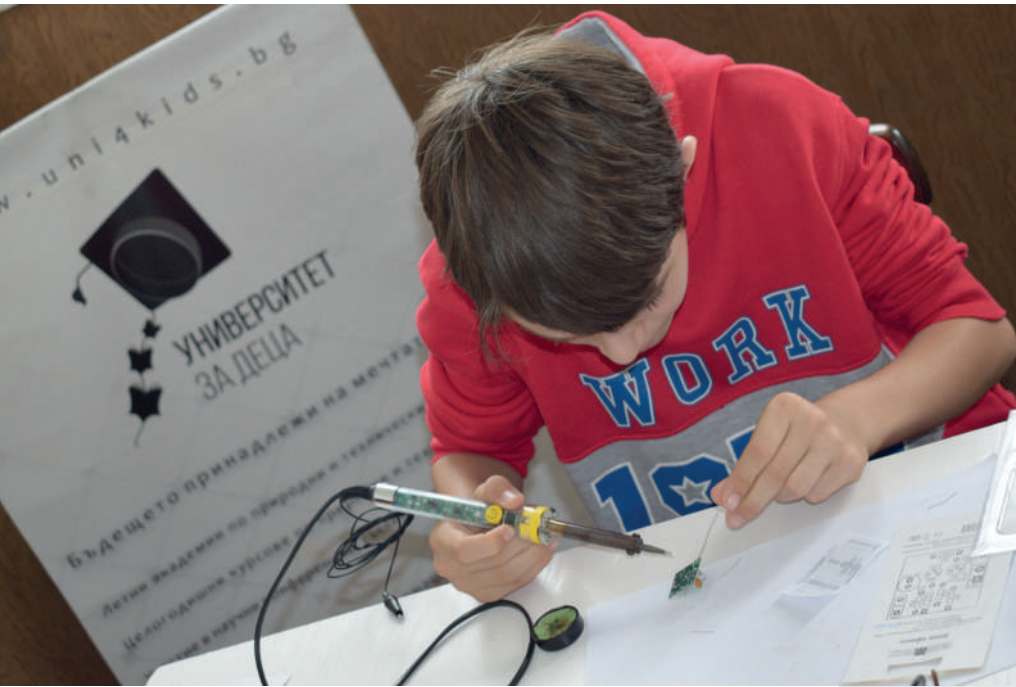
Когато бях ученик, престоят в училище за мен беше скучен. Но имах учител с невероятна харизма, който

The Founder

Yavor has accepted education as his mission. He has chosen to work with children because he loves to project the future through their eyes. He studied in the US, where his environment formed a lasting interest in social entrepreneurship in education. He graduated from the American University in Blagoevgrad, upgraded with a Master's degree in Economics in London, and now, he is a doctoral student at the Faculty of Pedagogy at Sofia University "St. Kliment Ohridski". The educational projects he has worked on met him with personalities, such as the magnetic teacher in Physics and the educator Theodosiy Teodosiev, as well as other inspirational science and engineering teachers with whom they started to look for ways to ignite a spark for knowledge in children. Yavor Kiryakov first started organizing summer schools, which gave him a clear benchmark for the attitudes of children and the right approach to them, and in 2015, he registered the University for Kids. Without even noticing, he committed himself fully to this mission. The training and the way of teaching itself is in accordance with the ambitions of the children to develop and know more, but also with the needs of the business in Bulgaria for knowledgeable and capable people. The industry in Bulgaria and around the world is in a need of well-trained and motivated engineering and scientific staff, and the University for Kids has the potential to help jumping over this abyss.

The Charismatic Teacher

When I was a student, staying at school seemed

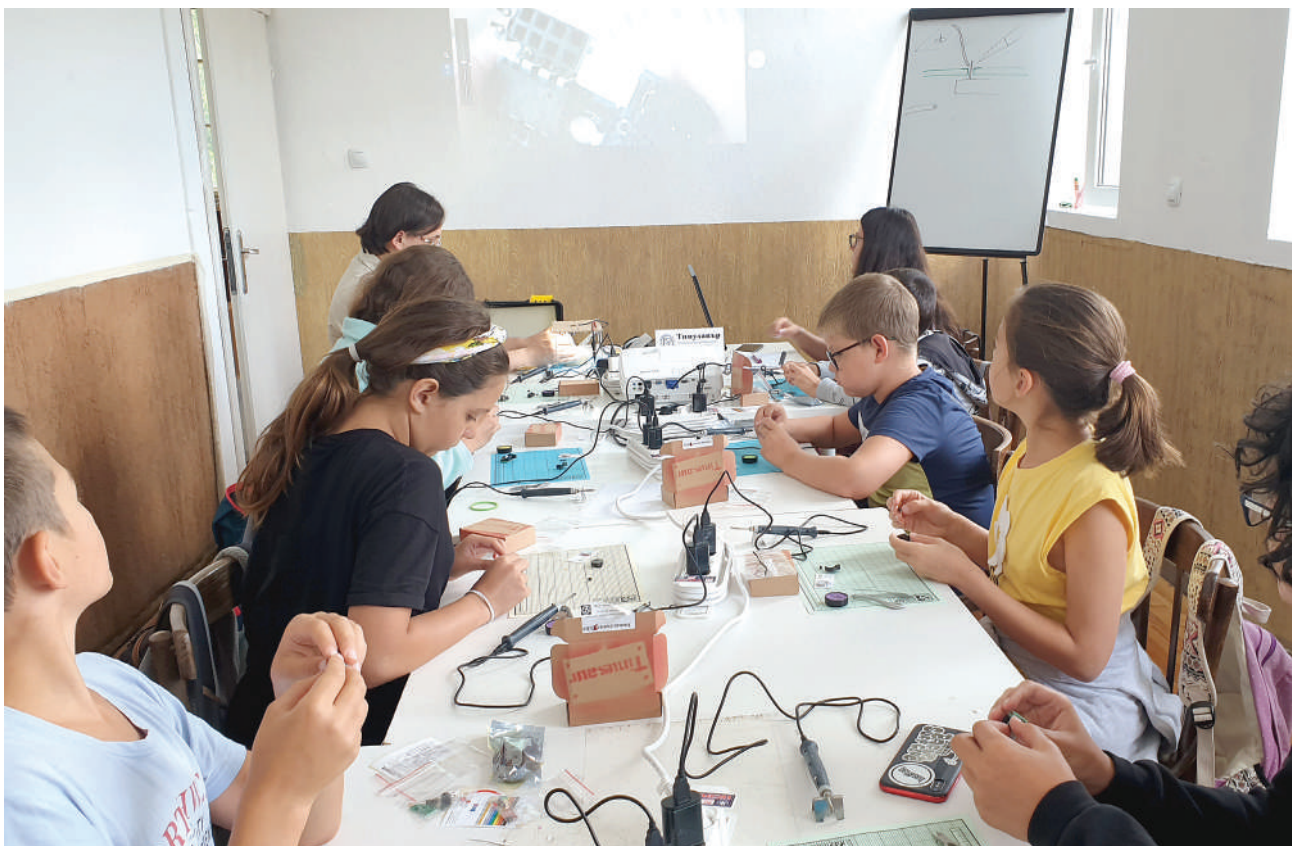
boring. But I had a teacher with incredible charisma who was so into teaching that I also wanted to become a Physics teacher like him. At the University for Kids, I am making my dream come true. I grew up in a Moldovan village and there, we could not make experiments, but now, we are creating the conditions for children to experiment, Oleg Kamenshtik says. He is a technology entrepreneur, but finds time to take on the role of a teacher. And he admits: "I'm obsessed with what I do. It is my pleasure to pass on the knowledge and see that the students accept it. The world of adults does not bring me the excitement that the encounter with children's curiosity gives me. That's why I'm among those who want to know and be able." During the classes, he asks the children many questions and warns them not to be afraid of making wrong assumptions. Because in an interesting, fun and memorable way, together they will

come to the right answers.

Horizon

It would be wrong to imagine that this is some kind of classroom that simply catches the attention of the students in their spare time outside of school. The University for Kids prepares people who will one day

така се вживяваше в преподаването, че и аз поисках като него да стана преподавател по физика. В Университета за деца сбъдвам мечтата си. Израснах в едно молдовско село, а там нямаше възможност да правим опити, но сега създаваме условия на децата да експериментират, разказва Олег Каменщик. Той е технологичен предприемач, но намира време да влезе в ролята на учител. И признава: „Аз съм фанатик в това, което правя.

Преподавателите помагат на децата да отключат и да развият своя талант

Teachers help children unlock and develop their talents

Моето удовлетворение е да предам знание и да видя, че учениците го приемат. Светът на възрастните не ми носи онова вълнение, което ми дава срещата с детската любознателност. Затова съм сред тези, които искат да знаят и да могат“. По време на занятията мой задава много въпроси на децата и ги предупреждава, да не се боят от грешни предположения. Защото по интересен, забавен и запомнящ се начин заедно ще стигнат до верните отговори.

Хоризонт

Нека никога да не си представя, че това е някаква замална, която просто ангажира вниманието на учениците в свободното им време извън училище. Университетът за деца подготвя хората, които един ден ще създават новите технологии и новите материали, ще проектират умните градове и ще положат основите на Петата индустриална революция, когато изкуственият интелект ще стане пръв помощник на човека. Технологиите се развиват бурно, затова и програмата динамично ще се променя в зависимост от потребности и обстоятелства. Сега в София, Варна и Велико Търново, а после и в други градове на страната. За да мултиплицират позитивния ефект, създателите на този малък голям университет търсят партньорство и подкрепа от бизнеса. (1)

create new technologies and new materials, who will design smart cities, and who will lay the foundations for the Fifth Industrial Revolution when artificial intelligence will become people's first assistant. Technologies are developing rapidly, so the program will change dynamically depending on the needs and circumstances. Now in Sofia, Varna and Veliko Tarnovo, and later, in other cities in Bulgaria. To multiply the positive effect, the creators of this small big university are looking for partnerships and support from the business. (1)

Предприемачът и философията на естественото здраве

Иван Лесев не спира да експериментира и да създава нови продукти и производства. Габрово остава негов пристан

The Entrepreneur and the Philosophy of Natural Health

Ivan Lesev does not stop experimenting and creating new products and productions. Gabrovo remains his home port

Яна Колева Yana Koleva

Предприемач с изключително разнообразен бизнес – така определят Иван Лесев и в това няма преувеличение. И наистина, никое негово постижение не е връх, на който трайно да остане. Човек с неспокоен дух, той не спира да експериментира и да създава новости. Не се бои да направи рязък завои и неведнъж го е правил.

Обрат

Преди 14 години Лесев започва да боледува, минава през много критични състояния, докато година и половина по-късно се оказва в реанимацията. Оживява след пълния срив на организма и започва да търси решение на проблема. Преценява, че е време сам да открие своя лек. Пътува до Китай, Австралия, Бразилия, Унгария, Русия, Тибет... При срещите с много холистични лекари и научни работници се убеждава, че всъщност отдалечаването на човека от природата рефлектира в появата на тежки заболявания. Така започва неговото „завръщане“ към себе си. След като стабилизира здравето си, прави рязък обрат в кариерата си – напуска „STS Холдинг“, където е съосновател и управляващ партньор, и се заема с

An entrepreneur with an extremely diverse business – that's how Ivan Lesev is being described, and this is no exaggeration. Indeed, none of his accomplishments is a peak where he remains for good. A person with a restless spirit, he does not stop to experiment and create innovations. He is not afraid to make a sharp turn and has done it many times.

Change

14 years ago, Lesev got sick, he went through many critical conditions, until, a year and a half later, he found himself in the intensive care unit. He survived after a total collapse of his body and started looking for solutions to the problem. He decided it was time he found his own cure. He travelled to China, Australia, Brazil, Hungary, Russia, Tibet... After meeting many holistic doctors and researchers, he was convinced that actually the distancing of man from nature results in the occurrence of serious diseases. This is how his return back to himself began. After stabilizing his health, he made a sharp turn in his career - he left STS Holding, where

ine®
биотици!

Narine®
Lady

Вагин
пробиоти

за подгърж

на полезната микроф

във Влагали

при бактериална вагин

тибиотично лечение

сърбеж, непр

ацидофилно мляко
Наринé®
Повече от мляко!

Един от големите проекти на Иван Лесев е направата на първото ацидофилно мляко в България

One of Ivan Lesev's big projects is the production of the first acidophilus milk in Bulgaria

пренасянето в България на някои от изпитаните технологии за добро здраве. Прави медицински център в родния си град Габрово, после го пренася в Кюстендил. Преди четири години го закрива и се заема с производството на здравословни хранителни добавки, подпомаган от учени, които имат постижения в намирането и прилагането на методи за възстановяването на здравето. С натрупания опит и знания се хвърля да създава здравословни продукти, регистрира и подходящи за тях търговски марки. Така се появява „Медбио+“ и пробиотичните хранителни добавки за бебета, деца и възрастни, капките за нос, добавките за става... Скоро ще излязат и други разработки, с които отново са ангажирани водещи учени.

Ноу-хау от Армения

Един от големите проекти на Иван Лесев е направата на първото ацидофилно мляко в България с бактерията *Lactobacillus acidophilus* щам 317/402. То носи марката „Наринé“ и е естествен пробиотик. Получено е в резултат на задълбочени изследвания на различните щамове на ацидофилната бактерия, проведени през 60- и 70-те

he was co-founder and managing partner, and started the import in Bulgaria of some of the proven technologies for good health. He created a medical centre in his hometown of Gabrovo, and then moved it to Kyustendil. Four years ago, he closed the centre and got involved in the production of healthy nutritional supplements, supported by scientists who have achievements in finding and applying methods for restoring good health. With the accumulated experience and knowledge, he rushed at creating healthy products and suitable registered trademarks. This is how Medbio+ and the probiotic nutritional supplements for babies, children and adults, nasal drops, joint supplements, etc. appeared. Other supplements are coming out soon, which are also developed by leading scientists.

Know-How from Armenia

One of Ivan Lesev's big projects is the production of the first acidophilus milk in Bulgaria with the bacteria *Lactobacillus acidophilus*, strain 317/402. Its brand name is Narine and it is a natural probiotic. It was produced as a

години на ХХ век в Института по микробиология към Арменската академия на науките. Ацидофила, защото обича да живее в кисела среда. Водеща фигура в тези изследвания е проф. Левон Ерзинкян, а Нарине е името на неговата внучка. В детските ѝ години точно с този шам била излекувана от тежка дисбактериоза. Повече от година ацидофиленото мляко „Нарине“ се произвежда в партньорство с фирма „Елви“, като шамовите са внесени от Армения, а в микробиологичната лаборатория на Лесев се приготвя закваската. „Нарине“ бързо получи признание и е носител на златен медал от изложението „Светът на млякото - 2018“.

Който се учи, ще сполучи

„Цял живот не спирам да уча и да създавам нови неща. Имам две висши образования – инженер и финансист. Започвам втора докторантура, която този път ще е в сферата на медицината. В развитието ми като специалист се наложи да стана организатор на производствени процеси, трябваше да уча химия, за да познавам и да контролирам технологичните процеси. Известно време управлявах машиностроително предприятие, навлязох и в производството на козметика, после създадох медицински център и хотели, сега произвеждам здравословни продукти. Моята философия е, че никои не се е родил научен, знанието винаги може да бъде придобито, стига да си мотивиран за това. В ерата на свръхинформацията въпросът е как да отсеем зърното от плявата“, казва Иван Лесев.

Предприемач

С много опит зад гърба си, той твърди: Няма еднозначен отговор как се става предприемач. Трябва да имаш идея какво искаш да правиш и да се убедиш, че ще намериш сили да доведеш практичката ѝ до реализация до успешен край. Ако човек не мечтае и не търси решения, ако не е готов да трупа опит дори с цената на провала, той няма да постигне голяма цел. Най-лесно е да се откажеш. Сигурният път да постигнеш успех обаче е като опиташ още веднъж и още веднъж... Когато Едисон изобретил електрическата крушка, го попитали какво е чувството да се провалиш над 1000 пъти, преди да успееш. Той отвърнал, че това не са 1000 провала, а 1000 стъпки към изобретяването на електрическата крушка.

Рискувач

Предприемачът трябва да е упорит, да има знания, да е рискувач, но да е разумен и да не предприема риск, който не може да си позволи. Правил съм много експерименти, поемал съм много рискове. С колегите ми от „STS Холдинг“ имаме късмета да попаднем във време, което рядко се случва. Когато започна голямата промяна и преходът към пазарна икономика, ние бяхме на идеалната

result of in-depth studies of the various strains of acidophilus bacteria carried out in the 1960s and 1970s at the Institute of Microbiology at the Armenian Academy of Sciences. It is acidophilic because it lives in an acidic environment. A leading figure in these studies is Prof. Levon Erzinkian, and Narine is the name of his granddaughter. In her childhood, she was cured from severe dysbacteriosis with the help of this strain. For more than a year, the Narine acidophilus milk has been produced in partnership with Elvi, with the strains being imported from Armenia, and the starter culture being prepared at Lesev's microbiology laboratory. Narine has quickly received recognition and won a gold medal from the World of Milk 2018 exhibition.

The One Who Learns, Will Succeed

I haven't stopped learning and creating new things my whole life. I have two higher degrees - for an engineer and for a financier. I am starting a second doctorate, which this time will be in the medical field. In my development as a professional, I had to become an organizer of production processes, I had to study Chemistry in order to know and control the technological processes. For a certain period of time, I managed a machine building company, I also entered

възраст – около 30 години, с необходимото образование, знания и хъс. Смяната на системата отвори много възможности. Уважавам съдружията, тъй като щом правилните хора се съюзят за обща кауза, това много улеснява нещата. След като заедно постигнахме големи успехи, се изправих пред други предизвикателства и пътищата ни се разделиха – разказва още Иван Лесев. Той не се бои да започва отначало, за него липсата на опит не е спиратка. В широкото „ветрило“ от дейности, което е разтворил, е и приключенски парк „Незабравка“ с хотел. С негови усилия то се превръща в привлекателно място за гости от цяла България и в идеалното място за зелени училища.

Накъде

Иван Лесев продължава напред. Габрово си остава пристан за реализиране на предприемаческите му амбиции. Когато има колебания, Уинстън Чърчил и Томас Едисон стават негови съветници, тъй като на видно място в кабинета си тържи техни сентенции. Успехът е да вървиш от провал към провал, без да губиш ентузиазъм, окуражава го Чърчил. Едисон пък му дава свобода на решенията с думите, че когато животът ни повали, сами избираме дали да станем. 📌

the cosmetic industry, then, I created a medical centre and hotels, and now, I produce health products. My philosophy is that no one was born knowing, knowledge can always be acquired, as long as you are motivated to do so. In the era of over-information, the question is how to separate the grain from the chaff, Ivan Lesev says.

Entrepreneur

With all this huge experience behind his back, he claims: There is no single answer as to how to become an entrepreneur. You must have an idea of what you want to do and make sure you will find the strength to bring its practical realization to a successful end. If a person does not dream and look for solutions, if one is not ready to gain experience even at the cost of failure, he or she will not achieve a great goal. The easiest thing is to give up. However, it is sure that eventually you will succeed if you try one more time, and then one more time... When Edison invented the light bulb, he was asked what it felt like to fail more than 1,000 times before succeeding. He replied that these were not 1,000 failures, but 1,000 steps towards the invention of the light bulb.

Risk Taker

An entrepreneur must be stubborn, have knowledge, be a risk taker, but to be sensible and not take a risk one cannot afford. I have made a lot of experiments; I have taken a lot of risks. My colleagues at STS Holding and I were lucky to live in a time that rarely happens. When the great change and the transition to a market economy started, we were at the perfect

age - around 30 years old, with the necessary education, knowledge and zeal. The change of the system opened a lot of opportunities. I respect partnerships, because when the right people come together with a common cause, it makes things easier. After we achieved great success together, we faced other challenges and our paths parted, Ivan Lesev adds. He is not afraid to start all over again, for him the lack of experience is not a break. The wide “fan” of activities that he has started includes the Nezabravka Adventure Park with a hotel. Thanks to his efforts, it turned into an attractive place for guests from all over Bulgaria and into a perfect place for green schools.

Where to

Ivan Lesev goes on. Gabrovo remains his home port for realizing his entrepreneurial ambitions. When he is hesitant, Winston Churchill and Thomas Edison become his advisers, because he keeps their sayings on a prominent place in his office. Success is going from failure to failure without losing your enthusiasm, Churchill encourages him. Edison, on the other hand, gives him freedom to make decisions with the words that when life takes us down, we choose on our own whether to get up. 📌

Слави и Иванка Славови напомнят, че родопският зеолит крие потенциал, неизползван от нас, българите
 Slavi and Ivanka Slavov remind that the Rhodope zeolite hides untapped potential by us, Bulgarians

Малък бизнес със зеолит от Родопите

A Small Business with Zeolite from the Rhodopes

Яна Колева Yana Koleva

Има много фактори, които може да подтикнат някой да започне бизнес. Има много причини, поради които човек може да смени професията си. Слави Славов е физик, занимавал се е с оптика. Появило се заболяване, което не му пречело да работи, но... го срещнало със зеолита. Минералът, който промени живота му – и не само неговия. Ще разкажем за семейния бизнес на Слави и Иванка Славови и за зеолита, който е ключовият елемент в разширяващата се палитра от иновативни продукти, които предлагат.

Може да ги срещнете на някое изложение някъде в страната. Около малкия щанд на фирма „Фарер“ винаги има голямо оживление. И как иначе, щом на всеки с плам обясняват ползите от зеолита и от продуктите, в които присъства. Докато ги слушате, няма начин да не си помислите, че ако всеки влага в бизнеса си сърце и душа като тях, изключено е да не успее.

Що е то

Зеолитът е микс от вулканични минерали, пепел и ал-

There are many factors that could motivate someone to start a business. There are many reasons why a person might change their profession. Slavi Slavov is a physicist who has worked in optics. He developed an illness that didn't hinder his work, but... met him with zeolite. The mineral that changed his life, and not only his. We will tell about the family business of Slavi and Ivanka Slavov and about the zeolite that is the key element in the expanding range of innovative products they are offering.

You might meet them at an exhibition somewhere in Bulgaria. There is always a big excitement around the small stand of the Farer company. And this is normal, since they eagerly explain to everyone the benefits of zeolite and the products in which it is present. While listening to them, you cannot help thinking that if everyone put their soul and heart in their business, they would surely succeed.

What Is It

Zeolite is a mixture of volcanic minerals, ash and alkaline

Слави и Иванка Славови разработват иновативни продукти с помощта на български учени и специалисти

Slavi and Ivanka Slavov are developing innovative products with the help of Bulgarian scientists and experts

кални подземни води, формирал се в продължение на милиони години. На гръцки името на тази скала означава кипящ камък. Съдържа калий, магнезий, силиций, калций, натрий, благородни метали, но и клиноптилолит, който му придава чудоейните за здравето на хората свойства. Твърди се, че българският зеолит край с. Бели пласт в Кърджалийско е с най-високо съдържание на клиноптилолит в цял свят. Интересен факт: В средата на миналия век някой обръща внимание, че хората в района на с. Бели пласт живеят по-дълго, рядко боледуват, макар да не полагат кой знае какви грижи за здравето си. Специален екип отива да извърши наблюдения и да даде отговор за факторите, които влияят на по-високата продължителност на живота. Установяват, че разковничето е във водата, която местното население пие. Тя минава през зеолитни пластове и това я обогатява. Качествената вода създава качествена среда за работа на човешките органи и като природна гъба тя абсорбира вредните съставки, разказва управителят на фирма „Фарер“.

Развитие

Здравословният проблем всъщност се оказва големият шанс на Слави Славов да открие и развие предприемаческата си сила. Под лекарски контрол започнал лечение със зеолит и като човек на точните науки внимателно проучвал всичко. Когато чудото наистина станало и той оздравял, със съпругата му решили, че ценният минерал

groundwater, formed over millions of years. In Greek, the name of this rock means boiling stone. It contains potassium, magnesium, silicon, calcium, sodium, precious metals, but also clinoptilolite, which gives it miraculous properties for human health. It is claimed that the Bulgarian zeolite near the village of Beli Plast, Kardzhali region, has the highest content of clinoptilolite in the whole world. An interesting fact: In the middle of the last century, someone noticed that the people in the area of Beli Plast lived longer, got sick rarely, although they didn't take much care of their health. A special team went there to make observations and come up with an answer about the factors that influenced the longer lifespan. They found out that the key was in the water that the local population was drinking. It passed through zeolite layers and that enriched it. Quality water creates a quality environment for human organs, and like a natural sponge, it absorbs harmful components, shares the Manager of Farer.

Development

His health problem turned out to be the great chance of Slavi Slavov to find and develop his entrepreneurial strength. Under medical supervision, he started treatment with zeolite, and as a person of exact sciences, he carefully researched everything. When the miracle did happen and he recovered, his wife and he decided that the precious mineral should reach more people. They started packing small stones, then, they started offering it in the form of a powder. Later, they

трябва да стигне до повече хора. Започнали да пакетираят камъчета, после идва ред да го предлагат на прах. След това разработили пудра, която помага за бързото заздравяване на кожата – при наранявания и други раздразнения. Поръчали на опитен технолог да направи антисептичен сапун със зеолит. Той бързо станал хит и вече е най-масово употребяваният им продукт. После дошъл ред на пастата за зъби. Минали през различни спънки, докато не намерили правилния екип от БАН, който да я създаде с вещина.

Още и още

Маска за лице, капсули, зеолит на прах, обогатен с билки, микроелементи и витамини... Разбира се, за всяка разработка се доверяват само на учени и специалисти. И всеки продукт минава „през иглени уши“, докато получи разрешение да стигне до пазара. Сред продуктите, които предлагат, ще видим и лечебни растения. Имат ноухау за отглеждане на коприва и невен върху почва, обогатена със зеолит. На малки земеделски производители, готови като тях за нещо ново, от „Фарер“ им осигуряват зеолит на прах и семе, което да засеят. Споделят опит за отглеждането на растенията, а после изкупуват готовата продукция.

Иновации

Управителят на „Фарер“ обича да експериментира и да създава иновативни продукти. Нарастващият интерес към тях от страна на потребителите е двигател за семейния бизнес и е стимул да изминат трънливия път до поредната новост в продуктовоото си предлагане. Слави и Иванка Славови са категорични, че вместо зеолитът да се изнася като суровина от компанията, която единствена има концесионно право да го добива, ще е по-добре в България да се превърща в продукти с добавена стойност, които ще даряват хората със здраве.

Бизнесът си е бизнес, но употребата на един или друг продукт е въпрос на личен избор и на лична отговорност. Да, виждаме засилваща се тенденция към използването на природни средства за по-добро здраве. И ако зеолитът наистина е стратегическа суровина, то е добре да му се обърне по-сериозно внимание, в това число и от българските учени. (1)

developed a powder that helped for the fast recovery of skin – in case of injuries and other irritations. They assigned an experienced technician to make antiseptic soup with zeolite. It quickly turned into a hit, and now it's their most widely used product. Then came the time of the toothpaste. They went through many difficulties until they found the right team from the Bulgarian Academy of Sciences that created it with the competence needed.

More and More

Face mask, capsules, zeolite powder enriched with herbs, microelements and vitamins... Of course, for each development, they trust only scientists and experts. And each product goes through “the eye of a needle” until it is allowed to reach the market. Among the products they offer, we can also see medical plants. They have the know-how of growing nettles and Calendula in a soil enriched with zeolite. Farer offers zeolite powder and seeds to small farmers who are ready, just like them, to try something new. They share their experience of how to grow plants and then they buy the finished production.

Innovations

The Manager of Farer loves experimenting and creating innovative products. The growing interest towards them by consumers is the driver for their family business and a motivation to walk the thorny path to the next novelty from their product portfolio. Slavi and Ivanka Slavov are firm that instead of exporting zeolite as a raw material by the company that only has a concession right to extract it, it would be better to turn it into value-added products that will make people in Bulgaria healthier.

Business is business, but the use of one product or another is a personal choice and responsibility. Yes, we are witnessing a growing tendency to use natural remedies for better health. And if zeolite is really a strategic raw material, more attention should be paid to it, including by Bulgarian scientists. (2)

**NAVIGATION
MARITIME
BULGARE**

www.navbul.com

КОРАБОПЛАВАНЕ С ТРАДИЦИИ ОТ ВЕКОВЕ

**НАДЕЖДЕН
ПАРТНЬОР**

**B Ū L G A R I Y A
B U L G A R I A**

**В МОРСКИЯ
ТРАНСПОРТ!**

КОНОПЪТ

забрава или ренесанс

*Hemp – Oblivion
or Renaissance*

Конопените материали дават ненадминато качество на строителството. Къде е препъникамъкът за тяхното производство

Често новото е добре забравено старо и при активно развиващите се технологии възраждането на нещо от миналото може да предизвика истинска революция. Такъв потенциал има използването на коноп в момент, когато строителната индустрия търси иновативни материали за постигането на комфорт, нисък разход на енергия и здравословна среда на обитаване.

Здраве или мога

Основната идея на „зеленото“ строителство е оптималното използване на ресурсите, грижа за здравето на хората и намаляване вредното въздействие върху околната среда. Затова навлизането на естествени материали, използвани за градежа на къщи още в стари времена, става актуално и в наши дни. Конопените тухли може да намерят своето добро приложение и някои архитекти опитват да създадат такава модна ниша в съвременните решения, като по този начин дадат възможност и на производителите да покажат на какво са способни.

По света и у нас

Напоследък западни дизайнери и архитекти привличат платежоспособното търсене не със сгради от метал, стъкло и иновативни

Hemp materials add unsurpassed quality to construction. Where is the stumbling block for their production

Often, the new is a well-forgotten old, and with the actively developing technologies, reviving something from the past can be the cause for a real revolution. The use of hemp has such a potential at a time when the construction industry is looking for innovative materials for comfort, low energy consumption and healthy living conditions.

Health or Fashion

The main idea of “green” construction is the optimal use of resources, the care for human health and the reduction of harmful effects on the environment. That is why the entry of natural materials used for the construction of houses back in the old days is now gaining popularity. Hemp bricks can find their good application, and some architects are trying to create such a fashionable niche in contemporary solutions, thus enabling manufacturers to show what they are capable of.

In Bulgaria and Around the Globe

Recently, Western designers and architects have been attracting high solvent demand not with buildings of metal, glass and innovative materials, but with the revival of old technology and the skilful use of traditions of old times in construction and furnishings, which offer not only comfort to the modern home and office. Several houses of hemp bricks are also part of the colour of the newest spa complex – Belchinski Izvor, which Glavbolgarstroy is building near Belchin village, not far from Sofia. We presented it in the last issue of Economy Magazine. These homes have a pleasant natural

материали, а с възраждането на стари технологии и с умелото използване на някогашни традиции в строежа и обзавеждането, които дават не само уют на съвременното жилище и офис. Няколко къщи от конопени тухли са част и от коleurитата на най-новия СПА комплекс „Белчински извор“, който „Главболгарстрой“ изгражда край с. Белчин, недалеч от София. Представихме го в миналия брой на сп. „Икономика“. В тези жилища се носи приятното естествено уханье и се пресъздават детайли от атмосферата, в която са живели предците ни. Така доброто старо и модерното си дават среща. В такава къща през лятото е прохладно и няма нужда от климатик, а през зимата тя се отоплява лесно, с други гуми - живее се по-икономично. Тези т. нар. конопени къщи обаче са изградени с тухли, които са внос. Те са твърде скъпи. Не може ли да ги произведем в България?

Предимства

Първо да видим как са направени тези еко-тухли и кои са предимствата им. Специалистите обясняват, че се изработват от промишлен коноп, вар на прах и смес от минерали. Промисленият коноп има антистатични свойства, характеризира се с много ниска топлопроводимост, а минералните компоненти осигуряват механичната якост и отличните термоизолационни свойства. Полученият материал е огнеупорен и изключително надежден при изграждането на носещи стени, като не се изисква допълнителна термоизолация. Така в жега и студ разходите за постигане на добра вътрешна температура са ниски. Същевременно тези тухли не позволяват по стените да се образува конденз, не допускат развитието на гъбички и паразити, топлинният и акустичният комфорт е гарантиран. Конопените тухли имат много дълъг живот, но в края на полезния период от използването им може да бъдат рециклирани.

И топлоизолация

Освен конопените тухли в някои страни се изработва конопена изолация, която се предлага и на нашия пазар. Неёно предимство са отличните топло- и звукоизолационни, както и пожарозащитни свойства. Нещо повече - тя създава по-здравословен микроклимат. Конопената изолация регулира влажността в помещенията, спомага за дом без плесени и вредни микроорганизми, които предизвикват алергии и заболявания. Тя намира широко приложение за изолация на покриви, подове, вътрешни и външни стени. По този начин тази култура, използвана от нашите предци в продължение на векове, става отново актуална.

Спирачка

Конопът има всички качества да бъде преоткрит като

Красимир Сърваков | Krasimir Svirakov

scent and recreate details of the atmosphere in which our ancestors lived. This is how the good old and the modern meet. Such houses are cool in the summer and do not need air conditioning, and in the winter, they are easily heated; in other words, they are cheaper to live in. However, these so-called hemp houses are built with imported bricks, which are too expensive. But why don't we produce them in Bulgaria?

Advantages

First, let's see how these eco-bricks are made and what their advantages are. Experts explain that they are made from industrial hemp, lime powder and a mixture of minerals. Industrial hemp has antistatic properties, it is characterized by very low thermal conductivity, and the mineral components provide mechanical strength and excellent thermal insulation properties. The end material is fire-resistant and extremely reliable for the construction of load-bearing walls, with no additional thermal insulation required. Thus, in hot and cold weather, the cost for achieving a good indoor temperature is low. At the same time, these bricks do not allow condensation to form on the walls, they do not allow the development of fungi and parasites, and thermal and acoustic comfort is guaranteed. Hemp bricks have a very long life, but at the end of their useful life, they can be recycled.

And Thermal Insulation

In addition to hemp bricks, hemp insulation is also being made in some countries and is available on the Bulgarian market. Its advantage is its excellent thermal and sound insulation properties, as well as its fire protection properties. What is more, it creates a healthier microclimate. Hemp insulation regulates the humidity of the premises and keeps moulds and harmful microorganisms that cause allergies and diseases away. It is widely used for insulation of roofs, floors, interior and exterior walls. Thus, this crop, used by our ancestors for centuries, becomes relevant again.

Къщи от конопени тухли
в най-новия СПА комплекс
„Белчински извор“

стария нов материал. В България са налице предпоставки страната да се превърне в производител на продукти от индустриален коноп и да печели добре от това. Но има един препенкикамък. Конопът е известен още като трева, марихуана, канабис, джойнт... Да, част от конопа съдържа психоактивни вещества и затова през 1925 г. със специално международно споразумение бива забранен в много държави. Сред тях е и България. Конопът намира твърде широко приложение за направата на лекарства, горива, пластмаси, грехи, храни, хартия, в това число и за банкноти... Дълъг е списъкът от възможности. И въпреки незаменимите му свойства, човечеството е търсило негови „заместители“. Казваме, че заради сухото гори и мокротото, така и индустриалният коноп продължава да е в немилост заради своя „роднина“ - медицинския канабис.

Има ли хоризонт

За тази стара земеделска култура и нейните разновидности се знае много. Но бизнесът в България не смее да повдигне въпроса за преразглеждане на темата за новите приложения на индустриалния коноп, който може да даде началото на конкурентна индустрия в страната. Предприемачите се боят да не ги заклеймят, че искат да се занимават с наркотици, и вместо да отворят хоризонтите на перспективни производства, да си навлекат само ядове.

Близо век, след като конопът влезе в „черния списък“, гали пък не е време да излезе от него. Щом 100 години не стигат индустриалният коноп да бъде изместен и напълно забравен... През март 2018 г. бе приета Наредба №1 за условията и реда за издаване на разрешение за отглеждане на растения от рода на конопа (канабис), предназначени за влакно, семена за фураж и храна и семена за посев, със съдържание под 0,2 тегловни процента на тетрахидроканабинол, определено в листната маса, цветните и плодните връхчета. На 13 февруари т. г. Европарламентът одобри резолюция за използването на канабиса за медицински цели. Две стъпки, които показват промяна в отношението към конопа. (1)

Brake

Hemp has all the qualities to be rediscovered as the old new material. In Bulgaria, there are prerequisites for the country to become a producer of industrial hemp products and to profit from it. But there is one stumbling block. Hemp is also known as weed, marijuana, cannabis, pot... Yes, part of hemp contains psychoactive substances, and that is why, in 1925, a special international agreement banned it in many countries. Bulgaria is among them. Hemp is widely used for the production of medicines, fuels, plastics, clothing, food, paper, including banknotes... The list of possibilities is quite long. And despite its irreplaceable properties, humanity has sought substitutes. We say that we should not throw out the baby with the bathwater, but industrial hemp continues to be out of favour because of its “relative” – medical cannabis.

Can We See the Horizon

Much is known about this old agricultural crop and its varieties. But the business sector in Bulgaria does not dare to raise the issue of revising the topic of new applications of industrial hemp, which could give rise to a competitive industry in Bulgaria. Entrepreneurs are afraid of being branded as wanting to deal with drugs, and instead of opening up the horizons of promising productions, to only get into trouble.

Nearly a century after hemp entered the “black list”, is it time for it to get out of the list? Since 100 years were not enough for the industrial hemp to be replaced and completely forgotten... Regulation No. 1 on the conditions and the procedures for issuing permission for the cultivation of hemp (cannabis) varieties intended for fibre, fodder and crop seeds containing less than 0.2% by weight of Tetrahydrocannabinol, as determined by leaf mass, blossom and fruit ends was approved in March 2018. On 13 February, the European Parliament approved a resolution on the use of cannabis for medical purposes. Two steps that show a change in attitude towards hemp. (2)

Красимир Свраков | Krasimir Svakov

OfficeRnD на Мирослав Мирославов улеснява управлението на споделените офис пространства и се наложи като един от международните лидери в тази ниша

Miroslav Miroslavov's OfficeRnD facilitates the management of shared office spaces and has established itself as one of the international leaders in this niche.

Личен архив | Personal Archive

Според Добромир Ганев ниското ниво на дигитализация и недостигът на публични данни спъват развитието на проптех сектора у нас

According to Dobromir Ganev, the low level of digitalization and the lack of public data hinder the development of the proptech sector in Bulgaria

Еволюцията на технологиите в строителството

Българските проптех и контех компании променят строителния бранш у нас, но пробиват първо на международния пазар

The Bulgarian proptech and contech companies are changing the construction industry in the country, but they make their breaking through on the international market

The Evolution of Technology in Construction

Мая Цанева Maya Tsaneva

Когато за първи път чух за проптех и контех компании, не успях да си представя какво представляват. Те въвеждат и променят технологиите в строителния бранш, в архитектурата, в търговията и управлението на недвижими имоти. Осъзнах, че тези технологии са част от нашето ежедневие. Защо след като повече от 20 години има онлайн платформи за предлагане на имоти, архитектите и дизайнерите използват 3D модели за планиране, а старите панелни блокове се възползват от дистанционно отчитане на

When I first heard about proptech and contech companies, I had no idea what they were like. They introduce and change the technologies in the construction industry, architecture, trade and real estate management. I realized that these technologies are part of our everyday life. Why, after more than 20 years of online platforms for offering real estate properties, of architects and designers using 3D planning models and of old panel

Личен архив © Personal Archive

Silvia Pavlova казва, че в момента в България съществуват твърде малко вътрешни фактори, които благоприятстват проптех индустрията, но родни компании успешно пробиват на чужди пазари

Silvia Pavlova says that currently in Bulgaria, there are not enough internal factors that favour the proptech industry, but Bulgarian companies are successfully entering foreign markets

разходите и измервания на топлообмена, смятаме тези икономически сектори за консервативни?

„Винаги е имало иновации в тези области. Това, което наблюдаваме, е пробив на различни видове технологии - най-вече дигитални. Bulgaria: PropTech & ConTech Mapping Report 2019, първият мапинг на проптех индустрията в България, показва, че 75% от нашите проптех фирми са фокусирани изключително върху технологично решение в търговията и оперирането на недвижими имоти. 25% са с контех решение“, казва Силвия Павлова, която стои в основата на проекта.

Добримир Ганев, председател на Национално сдружение „Недвижими имоти“, добавя, че повечето технологични решения фокусират върху премахването на човешкия фактор и посредника в сектора на недвижимите имоти, но това е малко вероятно да се случи скоро. Той казва, че тъй като професията на брокера на имоти изисква владението на знания в поне 15 научни области, е трудно да се създаде подобен продукт. „Част от тези компетенции ще бъдат покрити, защото голяма част от решенията се създават от ИТ инженери, които са се сблъскали с конкретни проблеми. Но проптех индустрията много разчита на добра база данни. Пазарът в България е силно непрозрачен и затова българските стартапи вероятно ще могат да се развият по-бързо и по-добре първо на чужди пазари“, обяснява той.

Според Силвия Павлова България генерира проптех компании, които или нямат потенциала, или нямат самочувствието да оперират на международни пазари. 68,75% от българските проптех фирми правят бизнес само у нас. Най-често те се самофинансират, защото възможностите за външно финансиране са силно ограничени, а доверието у стартапите към външни източници на финансиране е слабо.

Красимир Свракоб © Krasimir Svrakob

TechRoom на Любомир Илиев работи по създаването на банкова методология за намаляване на риска при инвестиционни намерения в строителния сектор и оптимизиране на възвръщаемостта

TechRoom by Lyubomir Iliev is working on the creation of a banking methodology for reducing the risk of investment intentions in the construction sector and optimizing the return

blocks using remote cost reporting and heat exchange measurement, we consider these economic sectors conservative?

“There have always been innovations in these sectors. What we are observing now is a breakthrough of various kinds of technologies, mostly digital. Bulgaria: PropTech & ConTech Mapping Report 2019, the first mapping of the proptech industry in Bulgaria, showed that 75% of the Bulgarian proptech companies are focused solely on a technology solution for real estate trading and operation. 25% have a contech solution,” says Silvia Pavlova who is at the heart of the project.

Dobromir Ganev, Chairperson of the National Real Estate Association, adds that most technology solutions focus on eliminating the human factor and the real estate broker, but that is unlikely to happen any time soon. He says that since the profession of a real estate broker requires knowledge in at least 15 scientific fields, it is difficult to create such a product. “Some of these competencies will be covered because much of the solutions are created by IT developers who have encountered specific problems. But the proptech industry relies a lot on a good data base. The market in Bulgaria is very intransparent and that is why Bulgarian startups will probably be able to develop faster and better on foreign markets,” he explains.

According to Silvia Pavlova, Bulgaria generates proptech companies, which either don't have the potential or the confidence to operate on international markets. 68.75% of the Bulgarian proptech companies work only in Bulgaria. Most often, they fund themselves because the opportunities for external funding are too limited, and the trust of startups in external sources of funding is very little.

Според Добромир Ганев големите компании в областта на търговията, управлението на недвижими имоти и строителството разпознават тези технологии и ги използват. „Съзряването на милениумите ще подпомогне възприемането на технологиите за управление на собствеността, но не съм оптимист по отношение на платформи, инструменти за оценяване на имоти поради липса на административна информация и ниско ниво на дигитализация“.

Според него архитектурата и строителството са отворени за технологично израстване. Съществува и българска стартър екосистема за валидиране и бизнес развитие на български проптех, в т.ч. контекх, решения - PrEXCElerator Bulgaria, която се разгръща. „В контекста на технологичния трансфер взаимодействието между инвеститори, разработчици и научни среди не е законово уредено добре в България и това спъва създаването на благоприятни обстоятелства за съвместна работа. 65,8 % от европейските проптех фирми са във фазата на формиране и валидиране. В България се движим с 3-4 години назад и индустрията не е достигнала фаза на растеж“, казва Павлова.

Въпреки това са факт няколко български проби в световния проптех пазар. OfficeRnD на Мирослав Мирославов предлага ИТ продукт, който улеснява и автоматизира процеса по управление на споделени офис пространства, като го прави напълно автоматичен и безболезнен. Платформата на компанията се прилага в над 500 coworking пространства по целия свят и ще представи България на международните Централноевропейски стартър награди CESA.

„Недвижимите имоти са индустрия, която тепърва също ще се промени, с желание или без, под силния натиск на т.нар. проптех компании. Технологичните компании, които създават революционни продукти, имат визия как потребителите искат да работи този сектор. Те „виждат“ как недвижимите имоти могат да бъдат построени, отдавани или продавани, поддържани по-лесно“, казва Мирослав Мирославов.

С него се съгласява и Деян Евлогиев от Aeso Space - компания, която предлага консултантски и други услуги, свързани с най-популярния софтуер в проптех и контекх индустрията за 3D визуализация – SkethUp. Фирмата работи с партньори в 12 държави от Балканите за дигитална трансформация на проптех и контекх индустрията. „Връзката между сграда и технология е най-елементарният начин, по който бих обяснил какво е проптех и контекх индустрия. Има вероятност проптех и контекх индустрията да е „the next big thing“.

Изпълнителният директор на TechRoom Любомир Илиев допълва, че най-голямата заблуда за проптех и контекх сферата е „неуმიшленото създаване на погрешна нагласа, че те се опитват да повлияят върху икономическия сектор“. „Този страничен ефект води до пасивност и нежелание на масите в гаден сектор да се развият в нова посока“, пояснява той. Компанията разработва дигитални стандарти, с които се намаляват строителните и експлоатационните разходи, система за контрол на качеството и поддръжка на сградни и инфраструктурни активи. Тя е създала методология за редуциране на експлоатационни разходи на пречиствателни станции за води в Близкия изток и е проектирала комплекс от автономни сгради, управлявани и поддържани от изкуствен интелект, в Азия.

Клиентите и инвеститорите са най-добрият вали-

According to Dobromir Ganev, the large companies in the trade, real estate management and construction sectors recognize these technologies and use them. "The maturation of the millennials will support the adoption of property management technology, but I am not optimistic about platforms and real estate evaluation instruments because of the lack of administrative information and the low level of digitalization."

In his opinion, architecture and construction are open for technological growth. There is also a Bulgarian startup eco-system for validation and business development of Bulgarian proptech, including contech, solutions – PrEXCElerator Bulgaria, which is spreading. "In the context of technological transfer, the interaction among investors, developers and the scientific community is not legally well-regulated in Bulgaria, and this stops the setting of favourable conditions for cooperation." 65.8% of the European proptech companies are in the formation and validation phase. In Bulgaria, we are 3-4 years behind, and the industry has not reached its growth phase," Pavlova says.

However, there are several Bulgarian breakthroughs on the global proptech market. Miroslav Miroslavov's OfficeRnD offers an IT product that facilitates and automates the process of managing shared office spaces, making it completely automatic and painless. The

гатор на техните продукти, но в България няма връзка между наука и бизнес, нито унифициран метод за реална валидация от инвеститорите. И трите компании са стартирали със собствен капитал, като две от тях сега работят и с външен капитал. За тях страната ни би могла да бъде добър пазар за тестване на идея, но това не би било достатъчно за развитие на смислено голяма компания. „Много често решение за дигитализация на даден процес изисква да се закупи софтуер. В сектори като архитектурата и интериорния дизайн в България, където крайният продукт е интелектуален, не се зачита правото да бъде заплатен“, казва Деян Евлогиев.

Мирслав Мирславов добавя, че намирането на кадри е може би най-големият проблем за компании, които се разрастват. Според Любомир Илиев тенденциите за разработване и внедряване на иновационни и високотехнологични услуги и продукти са благоприятни, но липсва последователност и контрол в насърчителните държавни политики и диалог с играчите в сектора. „Вярвам, че TechRoom и подобни компании променят процесите и влияят на консервативни сектори като строителство и управление на имоти“, завършва той. Деян Георгиев добавя нещо практично: „Технологиите могат да повлияят в процеса на продажба на имот – за непостроени луксозни имоти често се създават виртуални модели и анимации, с които да се съкрати времето за вземане на решение. А това работи за брокерите, нали?“ (1)

company platform is used by more than 500 co-working spaces worldwide and will represent Bulgaria at the CESA International Central European Startup Awards.

“Real estate is an industry that is also about to change, willingly or unwillingly, under the strong pressure of the so-called proptech companies. Technological companies that create revolutionary products have a vision of how consumers want this sector to work. They “see” how real estate properties can be constructed, rented or sold, and maintained more easily,” Miroslav Miroslavov says.

Of the same opinion is Deyan Evlogiev from Aeco Space – a company that offers consultancy and other services related to the most popular software in the proptech and contech industry for 3D visualization – SketchUp. The company works with partners for the digital transformation of the proptech and contech industry in 12 Balkan counties. “The link between a building and a technology is the easiest way to explain what the proptech and the contech industry is. It is possible for the proptech and contech industry to be “the next big thing.”

The Executive Director of Techroom, Lyubomir Iliev, adds that the biggest misconception about the proptech and the contech sector is: “the unconscious creation of a wrong attitude that they are trying to influence the economic sector.” “This side effect leads to passivity and unwillingness of the masses in a certain sector to develop in a new direction,” he explains. The company is developing digital standards, which reduce construction and operational costs, a quality management system and maintenance of building and infrastructure assets. It has developed a methodology for reduction of operational costs of water treatment plants in the Middle East and has designed a complex of autonomous buildings in Asia, managed by artificial intelligence.

The clients and the investors are the best validators of their products, but in Bulgaria, there is no connection between science and business, nor a unified method of real validation by investors. All three companies have started with their own capital, and two of them are now also operating with external one. For them, Bulgaria might be a good market for testing an idea, but that would not be enough in order to develop a meaningfully large company. “Very often, the solution to the digitalization of a certain process is the purchasing of software. In sectors, such as architecture and interior design in Bulgaria, where the final product is intellectual, the right to be paid is not respected,” Deyan Evlogiev says.

Miroslav Miroslavov adds that finding staff is probably the biggest problem for companies that are expanding. According to Lyubomir Iliev, the trends for developing and deploying innovative and high-tech services and products are favourable, but there is no consistency and control in the promotional state policies, as well as a dialogue with the players in the sector. “I believe that TechRoom and companies like it are changing processes and influencing conservative sectors, such as the construction and the real estate management,” he concludes. Deyan Georgiev adds something practical: “Technology may influence the process of selling a real estate property – virtual models and animations are often created for unbuilt luxury properties in order to shorten the time for making a decision. And this works for brokers, doesn't it?” (2)

Yahoo е пропуснала да закупи Google само за 1 милион долара, а по-късно и Facebook. Netflix се е отказала да стане част от Amazon, а Groupon – от Google

Несъстояли се придобивания, които можеха да променят историята

Acquisitions That Didn't Happen but Could Have Changed History

Yahoo missed out on buying Google for only USD 1 million, as well as Facebook at a later stage. Netflix refused to become part of Amazon, and Groupon – of Google

Александър Александров Aleksandar Aleksandrov

Големите придобивания са неизменна част от възхода на дигиталния бранш. Основните играчи в него отдавна се надпреварват да изкупуват перспективни стартапи в опита си да се позиционират във все повече пазарни сегменти. Facebook постъпателно се сгоди с Instagram, WhatsApp, Oculus и други проекти. Microsoft гобава в активите си Skype, LinkedIn, Minecraft и GitHub в поредица от многомиллиардни сделки. Google през годините придобу YouTube, Waze, DoubleClick и редица други услуги.

Тези знакови придобивания със сигурност са променили историята на технологиите, а в голяма степен – и живота ни. Не по-малко интересни обаче са множеството несъстояли се сделки с участието на най-изявените онлайн играчи. Ако се бяха осъществили, някои от тях можеха да доведат до още по-големи промени и да предефинират начина, по който използваме интернет. Днес може и мнозина да се притесняват от двустранната хегемония на Google и Facebook в редица технологични (и не само) браншове. Тези гиганти обаче можеше изобщо да не съществуват и са били на косъм да се превърнат в част от други компании и платформи, а може би дори да потънат в забвение. Вижте как.

Големият пропуск на Yahoo

През далечната 1998 г. двама младежи предлагат на вече добилата популярност онлайн гигант Yahoo да му продадат своя технологичен стартап заедно с разработената от тях по-добра (според гумите им) техноло-

Big acquisitions are an integral part of the rise of the digital industry. Its main players have been competing for a long time to buy promising startups in their attempt to position themselves in more and more market segments. Facebook has gradually acquired Instagram, WhatsApp, Oculus and other projects. Microsoft added to its assets Skype, LinkedIn, Minecraft and GitHub in a series of deals worth billions of dollars. Google has acquired YouTube, Waze, DoubleClick and many more over the years.

These key acquisitions have surely changed the history of technology, and to a great extent – our lives. Just as interesting, however, are the many deals involving some of the more prominent players that did not happen. If successful, some of them could have led to even greater changes and could have predefined the way we use the Internet. Today, many might be worried about the bilateral hegemony of Google and Facebook in many technological (and not only) industries. However, these giants may not have existed or may have been on the brink of turning into part of other companies and platforms, and may have even fallen into oblivion. Let's see how.

The Big Blunder of Yahoo

Back in the distant 1998, two young men offered to the already popular online giant Yahoo to sell their technological startup together with a good (in their words) Internet search engine technology developed

гия за търсене в интернет. Става въпрос за система, базирана на т.нар. PageRank, за която двамата искат 1 млн. щ. долара. От Yahoo им отказват с обяснението, че технологията противоречи на основната им цел – потребителите да прекарват повече време в тяхната платформа. И със сигурност правят най-голямата грешка в историята на компанията, защото двамата младежи се наричат Лари Пейдж и Сергей Брин, а търсачката, която искат да продадат на Yahoo, по-късно става известна като Google. След години Yahoo предлагат вече 3 млрд. щ. долара за своя конкурент, но получават ответна оферта за 5 млрд. щ. долара и отново отказват.

Днес Google е една от най-скъпите компании в света, абсолютен хегемон в търсещите услуги в интернет, ключов играч в онлайн рекламата и в редица други браншове. Yahoo пък, от своя страна, преди три години беше закупена от Verizon за едва 4.6 млрд. щ. долара. Трудно е да се прогнозира какво би станало, ако Google беше включена в активите на Yahoo, но със сигурност липсата на толкова силен конкурент щеше да даде на последната лидерска позиция и много по-добри възможности за развитие.

Yahoo е пропуснала и Facebook

Не стига, че е проспала възхода на основния си конкурент, но компанията, създадена от Джери Янг и Дейвид Фило, е пропуснала да прибави към активите си и другия хегемон в днешното онлайн пространство – Facebook. Истината е, че през 2006 г. търсачката е проявила интерес към все още младата компания на Марк Зукърбърг и дори му е предложила 1 млрд. щ. долара за нея. Запознати твърдят, че Зукърбърг почти се е съгласил да

by them. This was a system based on the so-called PageRank and for which the two men wanted USD 1 million. Yahoo declined their offer with the explanation that the technology contradicts their main goal – consumers spending more time on their platform. And they surely made the biggest mistake in the history of the company because the two young men were called Larry Page and Sergey Brin, and the search engine they wanted to sell to Yahoo later became known as Google. Years later, Yahoo offered USD 3 billion to its competitor but received a counter-proposal of USD 5 billion and refused again.

Today, Google is one of the most expensive companies in the world, an absolute hegemon in the Internet search engine services and a key player in online advertising and in a number of other industries. Yahoo on the other hand was bought by Verizon three years ago for only USD 4.6 billion. It is difficult to predict what would have happened if Google was included in the assets of Yahoo, but surely the lack of such a strong competitor would have given Yahoo the leadership position and much better opportunities for development.

Yahoo Missed out on Facebook, too

Not only did it sleep through the rise of its main competitor but the company established by Jerry Yang and David Filo missed adding to its assets another hegemon in today's online space – Facebook. The truth is that in 2006, the search engine showed interest in Mark Zuckerberg's company that was still young at the time and even offered it USD 1 billion. Some

продаже социалната мрежа, но неочаквано тогавашният главен изпълнителен директор на Yahoo Тери Семел е намалил цената на 850 млн. щ. долара. Това е разколебало основателя на Facebook и в крайна сметка го сделка не се е стигнало. По-късно Yahoo купува Tumblr и някои други социални платформи, но те далеч нямат успеха на създадената в Харвард компания. Днес Facebook струва над 500 млрд. щ. долара и самата тя си пазарува успешно свои по-млади конкуренти.

И на свой ред Yahoo става цел за придобиване

Може би най-голямата нереализирана сделка в ИТ бранша безспорно е опитът на Microsoft да закупи Yahoo за впечатляващите 45 млрд. щ. долара. Годината е 2008-а и търсачката вече е поизгубила своя блясък, а конкуренцията на Google, Facebook и Amazon се усеща осезаемо, отрещайки ѝ ролята на второстепенен играч в новата дигитална икономика. Въпреки това тогавашният шеф на Microsoft Стив Балмър е твърдо убеден, че трябва да притежава Yahoo. Нейният съосновател Джери Янг, който по това време е и главен изпълнителен директор, обаче решава, че сумата от 45 млрд. щ. долара значително подценява компанията и отхвърля офертата. За да бъде продадена тя осем години по-късно за десет пъти по-малко пари.

Как Microsoft не стана лидер при софтуера за дизайн...

През 2010 г. някои американски медии, сред които и The New York Times, разпространяват информацията, че Стив Балмър води преговори за евентуално придобиване на гиганта при визуалните софтуерни решения Adobe. Въпреки че и двете страни публично не потвърждават информацията, редица издания са склонни да допуснат, че такава сделка скоро ще бъде обявена. Това обаче не се случва и в крайна сметка Microsoft

не успява да превземе този перспективен пазар, както и да засили позициите си при cloud услугите – сегмент, в който Adobe вече се развива успешно.

...никога при филмовите платформи

Две години по-късно медиите нарочват друга перспективна компания за цел на придобиване от Microsoft.

claim that Zuckerberg almost agreed to sell the social network, but suddenly, the then CEO of Yahoo, Terry Semel, reduced the price to USD 850 million. This made Facebook's founder waiver and ultimately the deal did not take place. Later, Yahoo bought Tumblr and some other social platforms, but they are far from the success of the company established in Harvard. Today, Facebook costs over USD 500 billion and the company itself buys out successfully its younger competitors.

Yahoo in Turn Became an Acquisition Target

Perhaps the biggest deal that failed in the IT industry was undoubtedly Microsoft's attempt to acquire Yahoo for the impressive USD 45 billion. The year was 2008, and the search engine had already lost its greatness, the competition from Google, Facebook and Amazon was quite noticeable, giving it the role of a secondary player in the new digital economy. However, the then Director of Microsoft, Steve Ballmer, was firmly convinced that they should acquire Yahoo. Its co-founder, Jerry Young, who at that time was its CEO, however, decided that the amount of USD 45 billion significantly underestimated the company and rejected the offer. Only to sell it eight years later for ten times less money.

How Microsoft Did Not Become a Leader in Design Software...

In 2010, some US media, The New York Times being among them, spread the news that Steve Ballmer was negotiating for the possible acquisition of the giant in

Този път става въпрос за филмовата платформа Netflix. Информацията отново не е потвърдена и отново двете страни не успяват да постигнат съгласие за сделка. Въпреки това журналисти от Снет съобщават, че са видели имейл от американска банка, според който Microsoft е предложила по 90 щ. долара за акция на развлекателния сайт.

Всички обичат Netflix

Да се върнем отново в ранните години на dot com бума, и по-конкретно - в 1998 г., когато друг технологичен гигант се опитва да се спазари за Netflix. Става въпрос за Amazon, която е предложила 15 млн. долара на съсобствениците на платформата Рийд Хестингс и Марк Рандолф. И макар че вторият е бил склонен да продава, Хестингс се е отказал с думата, че сумата е прекалено малка. Истината е, че по онова време Netflix изобщо не е била на печалба и не е било много ясно как би могла да промени това.

Google посяга към груповото пазаруване

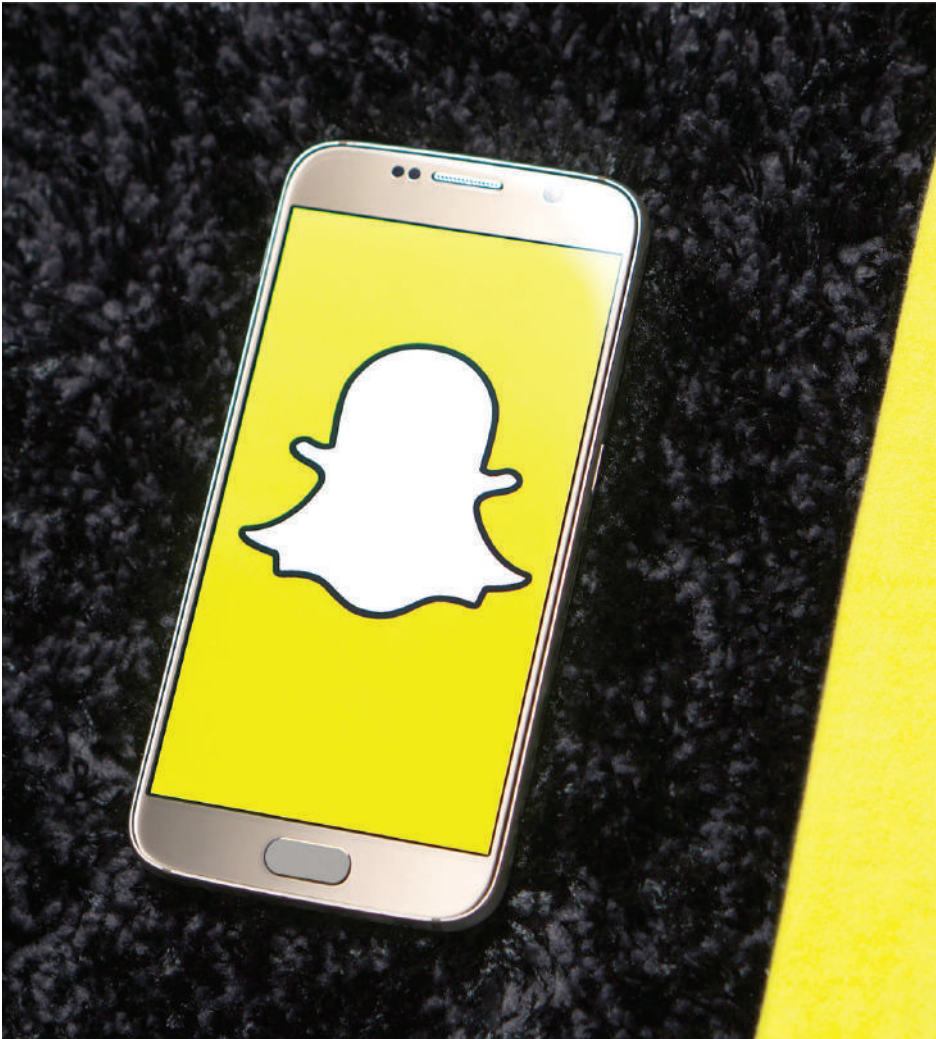
Възходът на груповото пазаруване през последните десетина години се свързва преди всичко с американския стартъп Groupm, който дълго време

visual software solutions – Adobe. Although both parties did not officially confirm the information, a number of publications assumed it was possible for such a deal to be announced soon. This, however, did not happen, and ultimately, Microsoft did not manage to take over this prospective market, as well as to strengthen its position in the cloud services, a segment in which Adobe is already developing successfully.

... Nor with Media-on-Demand Platforms

Two years later, the media pointed out another prospective company as a Microsoft's goal for

беше абсолютен хегемон в този перспективен сектор. В желанието си да навлезе в него, през 2010 г. Google предлага 6 млрд. щ. долара, за да придобие фирмата, но получава отказ. Groupon може и да не притежава сериозни технологични активи, но е изключително ценна като канал за продажби. Ако сделката беше осъществена, щеше да е първото по-значимо навлизане на търсачката в сегмента на онлайн продажбите, което значително щеше да диверсифицира нейните приходоизточници, включващи предимно рекламни услуги.

Facebook с анемум за Snapchat

Марк Зукърбърг е известен с това, че прави всичко възможно, за да придобие основните конкуренти на своята социална мрежа. Една след друга Instagram, WhatsApp и други по-малки компании станаха част от нея. Със Snapchat обаче така и не му се получи. През 2012 г. Facebook предложи 3 млрд. щ. долара за перспективната нова платформа, но срещна категоричен отказ. В резултат Snapchat и до днес е „трън в петата“ на гиганта, а след успешния си борсов дебют това лято компанията Snap, която притежава платформата, достига капитализация от над 20 млрд. щ. долара. (1)

acquisition. This time it was the Netflix movie platform. The information was again not confirmed and again both parties failed to reach an agreement on the deal. However, Cnet reporters said they had seen an email from a US bank saying that Microsoft offered USD 90 per share of the entertainment site.

Everyone Loves Netflix

Let's go back again to the early years of the dot com boom, and more precisely, to 1998, when another technological giant tried to make a deal for Netflix. This was Amazon, which offered USD 15 million to the owners of the platform – Reed Hastings and Marc Randolph. And although Randolph wanted to sell, Hastings declined with the argument that the amount was too small. The truth is that at that time Netflix was not profitable at all and it was not very clear how this could change.

Google Is Reaching Out to Group Shopping

The rise of the group shopping in the last ten years has been associated primarily with the US startup Groupon, which has been a total hegemon in this promising sector for a long time. Willing to enter the sector, in 2010 Google offered USD 6 billion for the acquisition of the company, but was rejected. Groupon might not have serious technological assets but is extremely valuable as a sales channel. If the deal was completed, it would have been the first more significant entry of the search engine in the online sales segment, which would substantially diversify its revenue sources that include mainly advertising services.

Facebook having Appetite for Snapchat

Mark Zuckerberg is known for doing everything he can to acquire the main competitors of his social network. One by one, Instagram, WhatsApp and other smaller companies were acquired. However, this did not happen with Snapchat. In 2012, Facebook offered USD 3 billion for the promising new platform, but was firmly rejected. As a result, Snapchat continues to be a thorn in the flesh of the giant, and after its successful debut on the stock exchange this summer, the Snap company, which owns the platform, reached a capitalization of over USD 20 billion. (2)

A1 Digital solutions

Making ideas happen

For more information: A1.bg

Заплахите на

Може би една от най-опасните дигитални технологии в момента, срещу която вече скочиха ИТ експерти и американски сенатори

The Threats of

Deepfake

Maybe one of the most dangerous digital technologies at the moment that is already being strongly opposed by IT experts and US senators

Александър Александров Aleksandar Aleksandrov

Американският президент Доналд Тръмп обявява публично, че една от най-ужасните болести на съвременето – СПИН – вече е в историята. Бившият президент на САЩ – Барак Обама – пък обикаля наоколо в костюма на Черната пантера от холивудската продукция на Marvel. Илон Мъск влиза под кожата на актьора Чарли Шиин, а Киану Рийвс се появява в сериала „Улица Сезам“ и пее популярна песничка. Мислите си, че подобни неща едва ли са се случили наистина? И сте прави. Тези събития са измислени, но пресъздадени напълно реалистично чрез една от най-противоречивите съвременни технологии – deepfake (груб превод на български би бил „загълбочена измама“).

Списъкът на знаменитостите, които го момента са ставали жертва на deepfake, включва още Уил Смит, Никълъс Кейдж, Кейти Пери, Тейлър Суифт, Скарлет Йохансон и много други – някои от които дори са включени в порно клипове.

Какво е deepfake

Сочена от редица ИТ експерти и дори от Пентагона като заплахата за националната сигурност, технологията представлява наслаждане на реалистичен говор и други движения върху дадено лице, така че да изглежда, че то казва определени неща. Това се прави чрез изкуствен интелект и машинно обучение. Технологията обединява две много актуални явления – fake news (фалшиви новини) и deep learning (т.нар. „загълбочено обучение“). Използвайки алгоритми за машинно обучение, на практика фалшивите новини могат да се изведат на следващо ниво, създавайки не само измислена информация в текстов вид, а

The US President Donald Trump publicly announces that one of the worst diseases of modern times, AIDS, is already in the past. The former President of the US, Barack Obama, on the other hand, walks around in a Black Panther costume from Marvel's Hollywood production. Elon Musk plays the role of the actor Charlie Sheen, and Keanu Reeves appears in the Sesame Street series and sings a popular song. You think that such things have hardly happened? Then, you are right. These events are fictional, but have been recreated in a super realistic way through one of the most controversial modern technologies – deepfake.

The list of celebrities who, until now, have become victims of deepfake includes also Will Smith, Nicholas Cage, Katy Perry, Taylor Swift, Scarlett Johansson and many others, some of them even being included in porn videos.

What is deepfake

Defined by a number of IT experts, and even by the Pentagon, as a threat to national security, this technology is an overlaying of realistic speech and other movements on an individual, so that it looks like they are saying certain things. This is done through artificial intelligence and machine learning. The technology combines two very recent phenomena – fake news and deep learning. By using machine learning algorithms, fake news could be taken to the next level, creating not only fictional text information, but also adding realistic video content that simulates a statement made by a famous person.

и добавяйки реалистично видео съдържание, симулиращо изказване от известна личност.

Заплахите

от развитието на тази технология са много сериозни и далеч не се изчерпват само с осмиването на популярни личности или добавянето им в реалистично порнографско съдържание. Чрез deepfake може да се пресъздаде реч на американския или например руския президент, обявяваща война на друга държава. Или пък могат да се „поставят“ в устата на известна личност гуми, насочени към дадена етническа група, които биха могли да предизвикат масови безредици.

Като имаме предвид колко лесно онлайн потребителите се заблуждават дори от обикновени фалшиви текстови съобщения, представени като „новини“, можем да допуснем, че потенциалът за заблуда, който имат реалистични видеоклипове, е огромен. Налице е и още един проблем – ако хората все пак възприемат идеята, че всяко изказване на политик в интернет пространството може да е изфабрикувано, те може да спрат да вярват и на истинските изявления на публичните фигури. Еднакво големи заплахи могат да произхождат както от убеждението на публиката, че някой е казал нещо, така и че той не го е направил.

Затова не е изненада, че множество специалисти по информационна сигурност вече се изказаха срещу развитието на тази технология. Хорът на нейните критици вече включва дори американски сенатори и други влиятелни политици, както и представители на Пентагона. Ръководителят на Центъра по изкуствен интелект на американската армия ген. Джак Шанан неотдавна призова за

по-сериозен контрол

върху deepfake технологията и посочи, че тя вече е съвсем реална заплаха за националната сигурност на САЩ. Нещо повече – според него, използвана като част от различни тактики за дезинформация, тя може да окаже сериозно влияние върху предстоящите президентски избори в страната. В своето изказване военният експерт описва свят, в който демокрацията и сигурността могат ефективно да бъдат компрометирани чрез убедителни, създадени чрез изкуствен интелект видеоматериали. Като имаме предвид напредъка на Китай и други държави в обтегнати отношения със САЩ в области като машинно обучение и изкуствен интелект, тази заплаха трябва да бъде взета напълно сериозно. И ако тя притеснява ръководството на най-могъщата армия в света, какво остава за малки държави като България, където опити за влияние и дестабилизация също не липсват.

Ще става все по-зле

Тези предупреждения трябва да се взимат предвид в контекста на непрекъснато развитие на deepfake технологията, която всъщност в момента едва прохужда. Според един от пионерите в тази област – професор в Университета на Южна Калифорния Хао Ли – тя се развива толкова бързо, че перфектни и напълно неразличими от реалността deepfake клипове ще се появят още през следващата половина година. С всички последици и възможния хаос, произтичащи от това.

Криминални цели

Освен за политически манипулации, тази технология вече доказва своята ефективност и за обикновени престъпления. Първото такова с помощта на deepfake беше извършено

The threats

of the development of this technology are very serious and are far from just ridiculing popular personalities or adding them to a realistic pornographic content. Through deepfake, a speech by the US or, for example, the Russian president declaring war on another country could be recreated. Or words can be “put in the mouth” of a famous person aimed at a certain ethnic group that could lead to riots.

Having in mind how easy it is for online users to be misled even by simple fake text messages presented as “news”, we could assume that the potential for deceit when there are realistic videos is huge. There’s also another problem – if people, after all, accept the idea that any political statement on the Internet can be faked, they may also stop believing the real statements of public figures. The conviction of the public that someone has said something can lead to equally big threats as the conviction that they haven’t said it.

That is why it is no surprise that a number of specialists in information security have already spoken out against the development of this technology. The team of its critics already includes US senators and other influential politicians, as well as representatives of the Pentagon. The Head of the Artificial Intelligence Centre of the US Army, General Jack Shanahan, called for

more serious control

on the deepfake technology and pointed out that it is a very real threat to the US national security. What is more, according to him, if used as part of different tactics for disinformation, it could have a serious impact on the country’s upcoming presidential elections. In his statement, the military expert describes a world where democracy and security may effectively be compromised through video materials created in a convincing way and by artificial intelligence. Having in mind the progress of China and other

във Великобритания само преди месец. Неизвестни лица са имитирали гласа на главния изпълнителен директор на британска енергийна компания, убеждавайки по този начин служители на едно от нейните дъщерни дружества да преведат 243 000 щ. долара на определена банкова сметка. При това - само в рамките на час, без измамените служители да заподозрат нещо или да предупредят по-висшестоящи от тях. Притеснителна визия за бъдещето, която показва едн от най-големите проблеми, свързани с deepfake технологията – тя е достатъчно достъпна, за да може да се използва масово, например от престъпни групировки.

Мерку

В опит да се ограничат заплахите от тази бързо развиваща се технология, в САЩ вече се подготвят първите законодателни промени, които да ограничат нейното влияние. Те са предложени от губернатора на Калифорния Гавин Нюсъм. Става въпрос за два нови нормативни акта, единият от които дава правото на жертвите на deepfake видеа да съдят техните създатели. Нещо, което до момента те не можеха да направят и което е свързано най-вече с разпространението на порнографски материали, в които са вмъкнати лицата на известни знаменитости. Вторият закон забранява създаването на каквото и да е deepfake материал - фото, аудио или видео - с участието на кандидат за изборен политически пост, в рамките на 60 дни преди изборите. От действието на закона обаче ще бъдат изключени сатиричните и пародийни материали.

Двата нормативни акта ще бъдат разглеждани с интерес от администрациите на други страни по света като първи опит да се реши законодателно проблемът и вероятно скоро ще видим подобни закони и на други места по света. Това едва ли ще доведе до края на deepfake измамите, но със сигурност ще спомогне за подобряване информираността на обществото по темата и ще му даде някои инструменти за противодействие, които вероятно тепърва предстои да се развиват. (1)

countries in strained relations with the US in areas, such as machine learning and artificial intelligence, this threat has to be considered very seriously. And if it bothers the leadership of the most powerful army in the world, what can be said about small countries, such as Bulgaria, where attempts for influence and destabilization also happen.

It Will Get Worse

These warnings should be taken into account in the context of the constant development of the deepfake technology, which currently is just making its first steps. According to one of the pioneers in this area, Professor Hao Li from the University of South Carolina, it is developing so quickly that perfect and completely indistinguishable from reality deepfake videos will appear in the next half a year. With all the consequences and the possible chaos resulting from that.

Criminal purposes

In addition to political manipulations, this technology has already proven its effectiveness even for ordinary crimes. The first of them was committed with the help of deepfake in Great Britain just a month ago. Unknown persons imitated the voice of the CEO of the British energy company, thus convincing employees of one of its subsidiaries to transfer USD 243,000 to a certain bank account. What is more – it happened only within an hour, without the deceived employees suspecting anything or warning their superiors. A disturbing vision of the future, which shows one of the greatest problems related to the deepfake technology – it is accessible enough to be used by the masses, for example, by criminal groups.

Measures

In an effort to limit the threats posed by this fast developing technology, the first legislative changes are already being made in the US, which are to restrict its influence. They were proposed by the Governor of California, Gavin Newsom and were defined in two normative acts, one of them giving the right to the victims of deepfake videos to take to court their creators. Something that, until now, they were not able to do and which is mostly related to the distribution of pornographic materials where the faces of famous people have been inserted. The second law prohibits the creation of any deepfake material, photo, audio or video, involving a candidate for elected political office, within 60 days before the elections. However, the law will exclude satirical materials and parody.

The two regulations will be attentively examined by the administrations of other countries around the world as the first attempt to solve the legislative problem and, probably, we will soon see similar laws elsewhere in the world. This will hardly lead to the end of deepfake deceits, but it will surely help raising public awareness on the topic, and will provide some counter-measures that are likely to be developed. (2)

По следите на Самоши Накамото

On the Trail of Satoshi Nakamoto

Александър Александров Aleksandar Aleksandrov

Трите най-големи загадки на съвременното общество, според мнозина, са: кой е тайнственият графити артист Банкси, кои са хакерите зад организацията Anonypous и кой е Самоши Накамото. А третият вероятно е и най-влиятелният сред тях. Сочен е ни повече, ни по-малко за човека, който може да предефинира финансовата система, да спомогне за създаването на нов вид хоризонтални компании без ръководители, да премахне посредниците от повечето бизнеси и дори – да промени начина, по който се управляват общности и цели държави. Проблемът е, че нямаме никаква представа кой всъщност е той и

The three biggest mysteries of modern society, according to many, are: who is the mysterious Graffiti artist Banksy, who are the hackers behind the Anonymous organization, and who is Satoshi Nakamoto. The third one being probably the most influential among them. He is considered to be the person who can redefine the financial system, help create a new kind of horizontal company without managers, remove intermediaries from most businesses and even change the way communities and entire countries are managed. The problem is that we have no

Тайнственият създател на биткойн е обект на множество предположения и конспирации, но продължава да остава скрит за широката общественост

The mysterious creator of Bitcoin is subject to many assumptions and conspiracies, but he continues to be hidden from the general public

idea who he really is and

whether he actually exists...

Behind the nickname of Satoshi Nakamoto is a person or a group of people responsible for creating the first cryptocurrency, Bitcoin, and the blockchain platform on which it is based. What is more, he or they are involved in drafting the White Paper on the development of Bitcoin, its initial distribution, as well as the first blockchain created for the implementation of this cryptocurrency. The impact of Bitcoin on our lives can currently be controversial, given its huge volatility, and the fact that representatives of the startup community and IT professionals are mainly interested in this cryptocurrency. However, the blockchain technology it is based on is considered to be one of the most promising concepts that can change a number of areas of our economy and lives. And respectively – its creator, whoever he may be, could play a key role in these changes.

The person with the nickname Satoshi Nakamoto continued to participate actively in the development of Bitcoin until December 2010, when he withdrew from the project. And although many have claimed that they are behind this nickname, there is still no hard evidence that leads to one person or another. According to Nakamoto's profile on the P2P Foundation platform, he is from Japan and was born on 5th April 1975. However, according to a number of analysts, in his textual materials, Nakamoto does not sound like someone who lives in Japan. He writes in perfect English and his sleeping habits don't match those of a person living in the Asian island country.

Over the years, the assumptions vary from scientists and crypto specialists to the North Korean government. Here are some of the most interesting hypotheses:

Hal Finney

The crypto expert who died a few years ago is the first celebrity to use and develop the cryptocurrency. In addition, the journalist Andy Greenberg from Forbes analysed the texts written by Finney, comparing them to those of Satoshi Nakamoto, and revealed a striking

дали изобщо съществува...

Зад псевдонима Сатоши Накамото стои човек или група хора, отговорни за създаването на първата криптовалута – биткойн, и на платформата блокчейн, върху която е базирана тя. Освен това той или те са замесени в изготвянето на Бялата книга за развитието на биткойн, нейното първоначално разпространение, както и на първата блокчейн база, създадена за имплементиране на тази криптовалута. Самият биткойн към момента може и да има спорно влияние върху нашия живот, имайки предвид неговата прекалено голяма волатилност, както и това, че все още към тази криптовалута имат интерес основно представители на стартъп общността и

ИТ специалисти. Технологията блокчейн, върху която е създаден, обаче се сочи за една от най-перспективните концепции, които могат да променят редица области от икономиката и живота ни. И съответно - нейният създател, който и да е той, би могъл да има ключова роля за тези промени.

Човекът с псевдоним Сатоши Накамото продължава да участва активно в развитието на биткойн до декември 2010 г., когато се оттегля от проекта. И въпреки че до момента мнозина са твърдяли, че те стоят зад този псевдоним, засега все още няма сигурни доказателства, които да водят към една или група личности. Според профила на самия Накамото в платформата P2P Foundation, той е от Япония и е роден на 5 април 1975 година. Според редица анализатори обаче, в своите текстови материали Накамото не звучи като някой, който живее в Япония. Той пише на перфектен английски, а освен това навиците му за спане не съответстват на човек, живеещ в островната азиатска страна.

През годините предположенията варират от учени и специалисти по криптография до правителството на Северна Корея. Ето и някои от най-интересните хипотези:

Хал Файни

Починалият преди няколко години експерт по криптография е първата известна личност, която използва криптовалутата и я доразвива. Освен това журналистът Анди Грийнбърг от Forbes прави анализ на текстове, написани от Файни, сравнявайки ги с такива от самия Сатоши Накамото и открива огромна прилика. По-късно обаче журналистът достига до извода, че все пак Файни и Накамото не са един и същи човек. Все пак тази версия продължава да живее свой живот и остава актуална до днес, а не един или двама анализатори продължават да търсят доказателства в нейна подкрепа.

Сред аргументите е например това, че и до днес в биткойн портфейла на Сатоши Накамото има 1 милион биткойна – сума, която при пика на криптовалутата през декември 2017 г. се е равнявала на 19 млрд. щ. долара

Хал Файни / Hal Finney

resemblance. Later, however, the journalist came to the conclusion that Finney and Nakamoto were not one and the same person. Still, this version continues to live its own life and remains current, with many analysts still looking for evidence to support it.

Among the arguments, for example, is that Satoshi Nakamoto's Bitcoin portfolio still has 1 million Bitcoins – an amount that, at the peak of the cryptocurrency in December 2017, equalled USD 19 billion and would make its owner the 44th richest in the world for a short time. And whoever the mysterious Satoshi Nakamoto is, he must have a very good reason not to have used this wealth over the years. Like maybe something happened to him. Unfortunately, Hal Finney himself was diagnosed with amyotrophic lateral sclerosis in 2009 (just a year before Nakamoto stopped developing Bitcoin), and in 2014, he died of the disease.

Дориан Накамото (вляво)
Dorian Nakamoto (left)

Dorian Nakamoto

Another journalist, Leah Goodman from Newsweek, made her own investigation in 2014, and announced that the American physicist of Japanese origin, Dorian Nakamoto, was probably the creator of Bitcoin. Not only is his birth name Satoshi Nakamoto but the author points out that he has also worked on a number of secret US defence projects. In addition, according to his daughter, Dorian Nakamoto has become a libertarian – a philosophy that comes very close to that of cryptocurrencies as a decentralized payment system. Goodman even interviewed him, and when asked about the cryptocurrency, Dorian Nakamoto said: "I am no longer dealing with this and I cannot discuss it." Later, however, Dorian himself made new statements, pointing out that he did not understand the question correctly. And Satoshi Nakamoto's anonymous account at P2P Foundation was activated after a five-year silence only to state: "I'm not Dorian Nakamoto." However, the account that was posting messages until recently may have been hacked back then.

Craig Stephen Wright

One of the most recent episodes in the search of the creator of Bitcoin has to do with the name of Australian

и би направила своя собственик за кратко 44-ти по богатство в света. И който и да е тайнственият Сатоши Накамото, би трябвало да има много добра причина, за да не използва това богатство през годините. Като например да му се е случило нещо. За съжаление самият Хал Фајни е диагностициран с амиотрофична латерална склероза през 2009 г. (точно година преди Накамото да спре да се занимава с развитието на биткойн), а през 2014 г. той почива от болестта.

Дориан Накамото

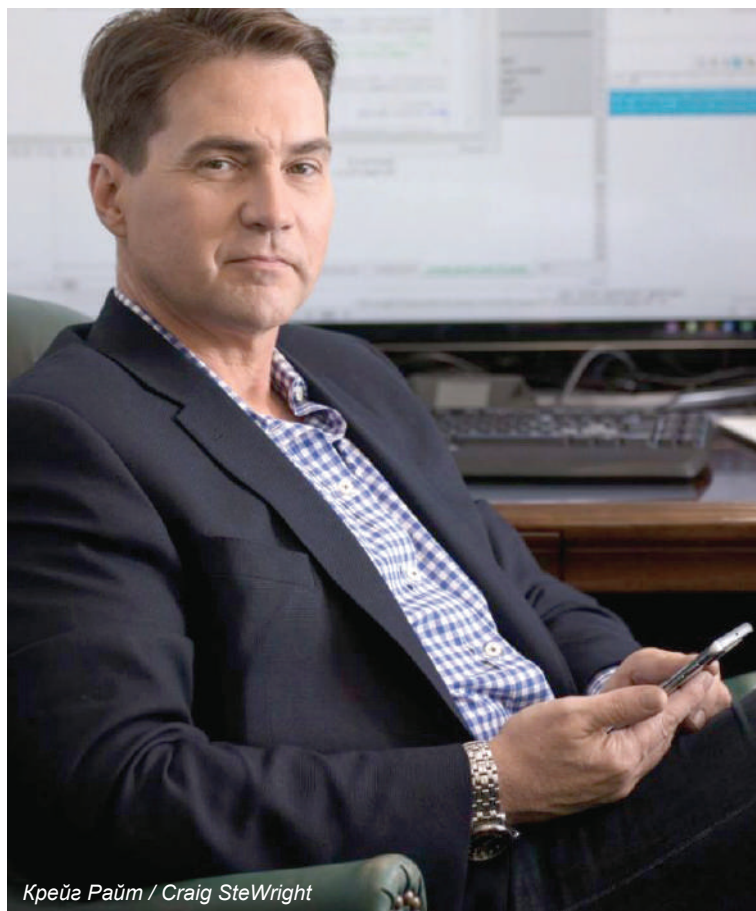
Друг журналист - Лиа Гуудман от Newsweek - прави собствено разследване през 2014 г. и обявява, че американският физик от японски произход Дориан Накамото вероятно е съзателят на биткойн. Освен че неговото рождено име е Сатоши Накамото, авторът посочва, че той е работил по редица секретни отбранителни проекти на САЩ. В добавка, според неговата дъщеря, Дориан Накамото е станал либертарианец - философия, която много се доближава до тази на криптовалутите като децентрализирана система за разплащания. Гуудман дори прави интервю с него, в което запитан относно криптовалутата, Дориан Накамото заявява: „Вече не се занимавам с това и не мога да го дискутирам.“ По-късно обаче самият Дориан прави нови изявления, посочвайки, че не е разбрал правилно въпроса. А анонимният акаунт на Сатоши Накамото в P2P Foundation се активира след петгодишно мълчание, за да напише „Аз не съм Дориан Накамото“. Възможно е обаче акаунтът, който публикуваше съобщения доскоро, да е бил хакнат още тогава.

Крейг Стивън Райт

Един от най-скорошните епизоди в търсенето на съзателя на биткойн е свързан с името на австралийския учен Крейг Райт. През декември 2015 г. тех медията Gizmodo публикува информация, предгоставена от хакер, който обяви, че е получил достъп до имейла на Райт. Според източника, именно Райт, заедно с компютърния анализатор Дейвид Клайман, стоят зад псевдонима Сатоши Накамото. Клайман обаче за съжаление е починал две години по-рано. До сега връзката между тях двамата и съзателя на биткойн обаче не е потвърдена и според повечето коментатори става въпрос за измама.

Защо е тази тайнственост

Защо човекът, който е разтърсил финансовия свят, би искал да остане в анонимност? Вероятно, за да не бъде преследван от властите. Както специалистите по криптография добре знаят, през деветдесетте години на миналия век Фил Цимерман създава технологията за криптиране PGP (Pretty Good Privacy), която позволява на всеки да комуникира напълно анонимно. От правителството на САЩ обаче реагират изключително остро, обявявайки PGP за инструмент, който ще улесни престъпниците и терористите. И в крайна сметка започват криминално разследване срещу Цимерман, а технологията е забранена. Напълно възможно е, създавайки друга децентрализирана и независима от държавата технология с огромен потенциал, човекът, нарекъл себе си Сатоши Накамото, да е бил по-предвидлив, запазвайки идентичността си в тайна и развивайки биткойн с помощта на голяма и независима общност от експерти. Подход, който е спомогнал криптовалутата да получи влиянието, което тя има днес. (1)

Крейг Райт / Craig SteWright

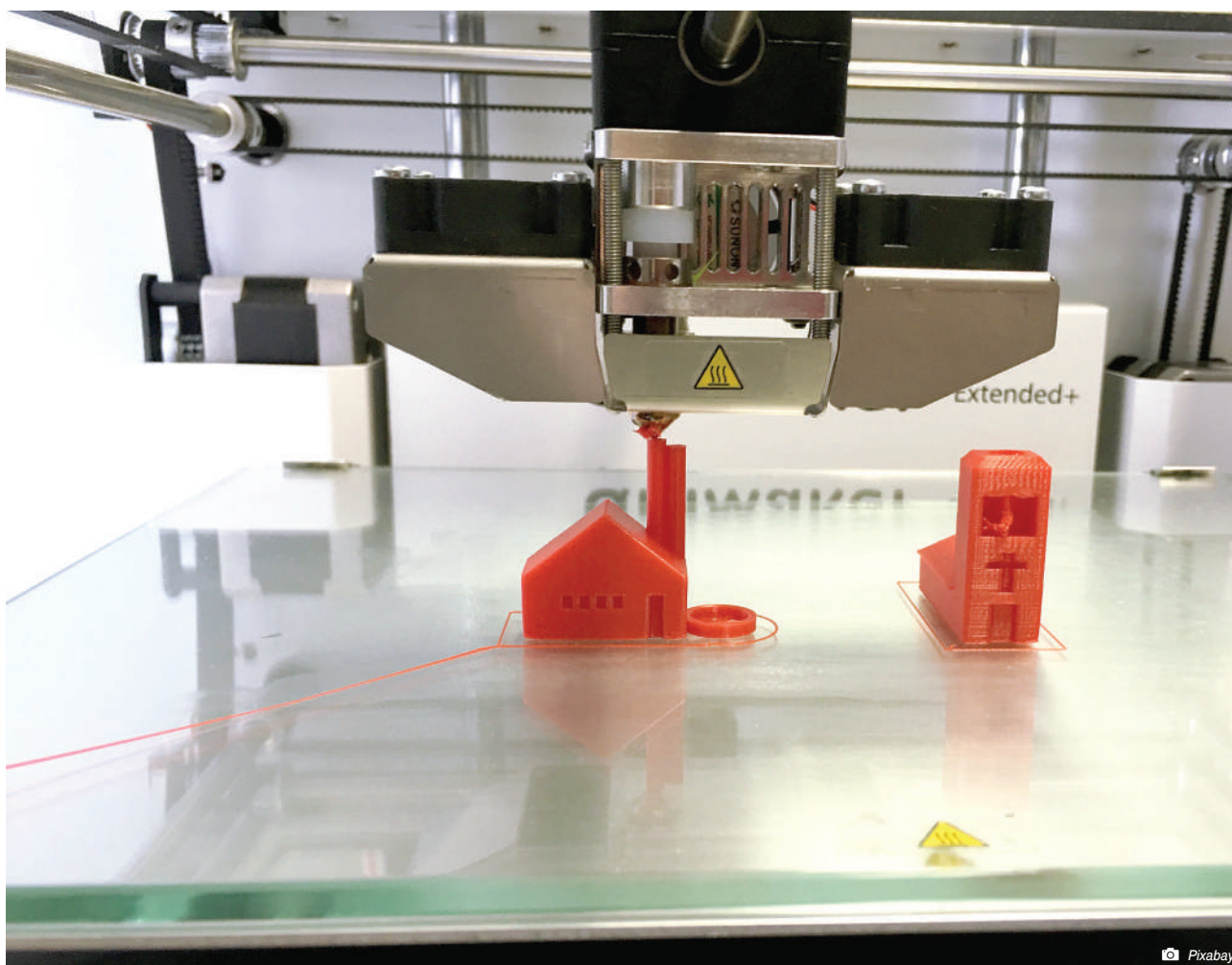
scientist Craig Wright. In December 2015, the Gizmodo tech media published information provided by a hacker who announced that he had accessed Wright's e-mail. According to the source, it was Wright, along with the computer analyst David Clayman, who was behind the nickname Satoshi Nakamoto. Unfortunately, Clayman had died two years earlier. So far, however, the link between the two and the creator of Bitcoin has not been confirmed and, according to most analysts, it was all a fraud.

Why This Mysteriousness

Why would the person who shook the financial world want to remain anonymous? Probably not to be prosecuted by the authorities. As crypto experts know well, in the 1990s, Phil Zimmermann created the PGP (Pretty Good Privacy) encryption technology that allows anyone to communicate completely anonymously. However, the US government has responded extremely sharply, declaring the PGP a tool that will facilitate criminals and terrorists. Eventually, a criminal investigation against Zimmermann was initiated, and the technology was banned. It is quite possible that by creating another decentralized and state-independent technology with enormous potential, the man who called himself Satoshi Nakamoto could have been more prudent, keeping his identity secret and developing Bitcoin with the help of a large and independent community of experts. An approach that has helped the cryptocurrency gain the influence it has today. (1)

Дизайните за 3D принтиране – нова екосистема за милиарди

С 3D принтер можем да създадем лесно почти всичко около нас. За целта обаче трябва да разполагаме с виртуален модел и това създава огромни нови възможности за бизнес

3D Printing Designs – a New Ecosystem Worth Billions

With a 3D printer, we can easily create almost anything around us. However, to do this, we need to have a virtual model and this creates huge new business opportunities

През последните години информационните технологии промениха света до неузнаваемост и няма да е пресилено ако кажем, че днес едва ли има бранш, който да не е повлиян от тях. Компании като Google, Facebook, YouTube и Netflix изцяло предефинираха начина, по който създаваме, съхраняваме и споделяме информация и разнообразно груго съдържание.

А със започването на т.нар. четвърта индустриална революция технологиите са на път да внесат подобна промяна и във физическия свят около нас, засягайки реалните предмети, сгради, машини и инфраструктура. Един от дигиталните сегменти, които ще играят важна роля в този процес, е 3D принтирането - или с други думи - изработването на предмети чрез наслагването на материал слой по слой чрез машина, наречена 3D принтер. Както вече сме писали в сп. „Икономика“, този подход има огромен потенциал, когато става въпрос за изработката на продукти в малки серии или дори единични бройки.

Какво можем да направим

По този начин можем сами да създаваме редица предмети, необходими в ежедневието ни - от чинии, вилници, лъжици и други домакински пособия, през бижута, играчки, разнообразни инструменти за дома или градината, до резервни части и по-сложни уреди и прототипи за различни индустрии. Чрез някои по-комплексни 3D принтери днес могат да се създават дори хранителни продукти от тесто или шоколад, музикални инструменти, напълно функционални лодки, цели сгради и дори ... човешки органи. И ако за тях трябва специално и изключително скъпи машини, то за повечето предмети от бита е необходим обикновен триизмерен принтер, каквито дори и в България вече има стотици.

Предимствата

от 3D принтирането са огромни. То е много по-изгодно за потребителите, защото получават съответните артикули точно когато им потрябват и при това - на много по-ниска цена. По-екологично е, защото елиминира транспортирането на стоките и освен това един предмет се произвежда точно когато е необходим, вместо той да бъде създаден в милиони бройки, които да залежават в складове и контейнери по целия свят. За бизнеса това създава нови модели за продажби, поддръжка и намаляване на складовите наличности.

Всичко това е прекрасно, но може да се осъществи при едно условие - ако са налице нужните дизайн модели, от които да бъдат 3D принтирани съответните продукти. Причината е, че за да се отпечата даден предмет, трябва да разполагаме с негов триизмерен модел, който да заредим като файл в принтера и от който машината да пресъздаде истинския обект. Тази необходимост съз-

In recent years, information technology has changed the world beyond recognition and it won't be an overstatement to say that today, there is hardly an industry that is not influenced by them. Companies, such as Google, Facebook, YouTube and Netflix have completely redefined the way we create, store and share information, as well as a variety of other content.

And with the beginning of the so-called "fourth industrial revolution", technology is about to make a similar change in the physical world around us, affecting real objects, buildings, machines and infrastructure. One of the digital segments that will play an important role in this process is 3D printing, or in other words, the production of objects by overlaying materials layer by layer through a machine called "3D printer." As we have already mentioned in Economy Magazine, this approach has great potential when it comes to making products in small series or even single pieces.

What Can We Do

That way, we can create a number of items that we need in our everyday life ourselves - from plates, forks, spoons and other household utensils, through jewellery, toys, various

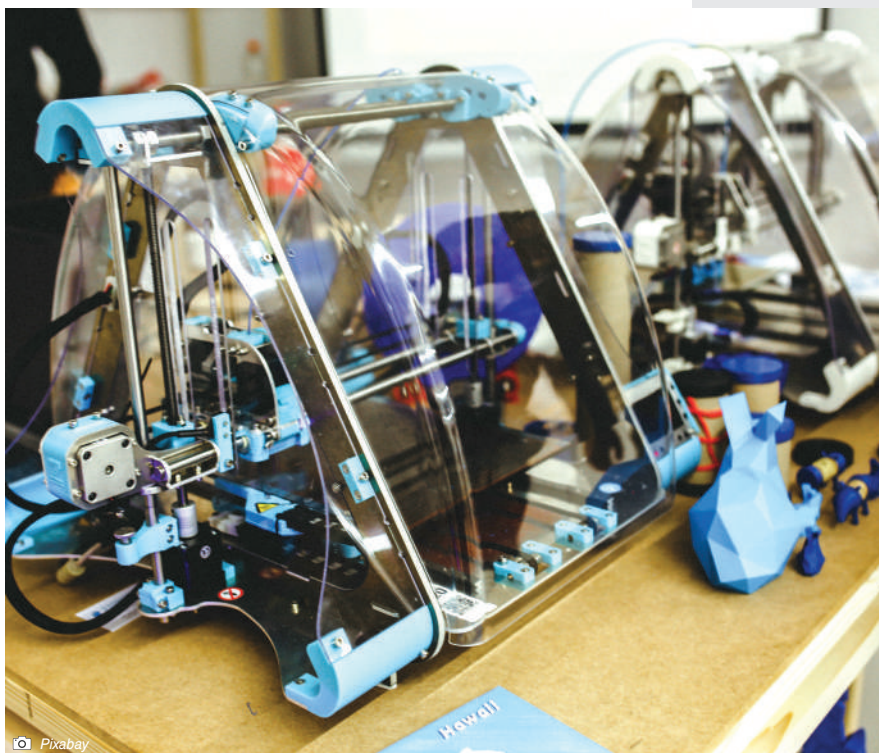
дава огромни възможности за развитие на нови бизнеси, които да гарантират наличието на достатъчно модели за принтиране. Днес вече има сайтове, от които могат да се теглят безплатни дизайнерски модели за 3D печат. С масовото навлизане на този метод за производство обаче потребителите ще имат нужда от все по-разнообразни и по-комплексни модели, които да отговорят на нуждите им. А това ще позволи появата на нови стартапи и бизнес модели.

Нови карриерни възможности

Всичко това означава, че ще има все по-голяма нужда от специалисти по 3D дизайн, които да изработват модели за принтиране. Те ще могат както да работят за други компании, нуждаещи се от модели за своите прототипи или продукти, така и сами да създават свое портфолио от дизайни за 3D печат, които да продават онлайн.

Разработка на нови софтуерни продукти за 3D моделиране

Ще се появят и възможности за софтуерни компании, които могат да създадат по-удобни и по-лесни за използване инструменти за изработка на 3D модели. Към момента може би най-популярният такъв софтуер е Tinkercad на компанията Autodesk. Той е безплатен, уеб базиран, много лесен за употреба и разполага с множество предварително зададени форми и фигури. С широкото навлизане на триизмерния печат обаче ще се отвори място и за други играчи. В много технологични сегменти голямата промяна настъпва, когато се появяват достатъчно лесни и достъпни за масовия потребител инструменти – каквито са например отворената платформа WordPress за сайтове или OpenCart за онлайн магазини. Така че е възможно и при моделите за 3D принтиране да видим нови играчи.

home or garden tools, to spare parts and more sophisticated appliances and prototypes for various industries. With some of the more sophisticated 3D printers today, we could create even food products, such as pastry or chocolate, musical instruments, fully functional boats, entire buildings and even... human organs. And even though special and extremely expensive machines are required for them, most household items require just a simple three-dimensional printer, hundreds of them already being available even in Bulgaria.

The Advantages

of 3D printing are huge. It is much more inexpensive for consumers because they receive the respective items right when they need them, and at a much lower price. It is more environmentally friendly because it eliminates the transportation of goods and, moreover, one item is produced exactly when needed, instead of being created in millions of pieces that are stored in warehouses and containers around the world. For businesses, this creates new models of sales, maintenance and reduction of stock.

All of this is wonderful, but it can be done under one condition – if you have the right design models to print the respective 3D products. The reason is that in order to print an object, we must have its three-dimensional model, which should be uploaded as a file to the printer and from which the machine will recreate the real object. This need creates huge opportunities for development of new businesses, which will ensure that availability of sufficient print models. Today, there are sites from which free 3D printing design models can be downloaded. However, with the widespread introduction of this production method, consumers will need more and more diverse and complex models to meet their needs. And this will allow for the emergence of new startups and business models.

New Carrier Opportunities

All this means that there will be an increasing need for 3D design specialists to produce print models. They will be able to work for other companies that need models for their prototypes or products, as well as create their own portfolio of 3D printing designs to sell online.

Development of New Software Products for 3D Modelling

There will also be opportunities for software companies that can create more user-friendly and easy-to-use production tools for 3D models. By now, perhaps the most popular software for this is Autodesk's Tinkercad. It is free, web based, very easy to use and has many predefined forms and shapes. However, with the wider introduction of 3D printing, there will be a place for even more players. In many technology segments, the big change comes when tools that are

© Pixabay

Онлайн платформи за продажба и споделяне на модели

Най-важният елемент от тази нова екосистема ще са онлайн магазините (marketplace), в които създателите на дизайни ще могат да ги продават или споделят безплатно с аудиторията. Към момента сред най-популярните такива сайтове са Cults3d.com, Turbosquid.com, Cgtrader.com и гр., но очакванията са сегментът тепърва да се развива и да се появяват все повече marketplace сайтове.

Нови възможности за креативните професии

Дизайнерите, творците и занаятчиите имат възможност да създават нови уникални творения под формата на виртуални модели за 3D принтиране, които не са съществували досега в реалния свят. Производителите на традиционни продукти пък ще могат да изберат да публикуват някои свои артикули направо като платени модели за 3D принтиране, вместо да ги произвеждат и дистрибутират по традиционния начин. По този начин те имат възможност отсега да се позиционират в един бранш, който тепърва ще увеличава своята популярност, и да са в по-изгодна позиция, когато той започне да предефинира производството. Все пак с уговорката, че не всеки вид производство някога ще бъде заместено от 3D печата и традиционният модел във фабриките ще продължава да бъде по-изгоден или по-подходящ за големи бройки продукти или за определени сегменти. (1)

easy and accessible to the general public are introduced, such as the open WordPress platform for websites or OpenCart for online stores. So, it is also possible to see new players in 3D printing models.

Online Platforms for Selling and Sharing Models

The most important element of this new ecosystem will be the online marketplace where designers will be able to sell or share it for free with the users. Currently, among the most popular sites are Cults3d.com, Turbosquid.com, Cgtrader.com, etc., but the expectations are that the segment is yet to develop and more marketplace sites are to emerge.

New Opportunities for the Creative Professions

Designers, artists and craftsmen have the opportunity to create unique new works in the form of virtual 3D printing models that have not existed in the real world before. Manufacturers of traditional products will be able to choose to publish some of their items directly as paid models for 3D printing instead of producing and distributing them in the traditional way. Thus, they are now able to position themselves in an industry that will increase its popularity and they will be in a better position when it begins to redefine production. That being said, not every type of production would necessarily be replaced by 3D printing at some point; the traditional factory model will continue to be more profitable or more suitable for large numbers of products or for certain segments. (2)

Сетивата като метод за диагностика

Senses as a Method of Diagnostics

Илиян Цветанов Iliyan Tsvetanov

Съвременните автомобили са доста сложна техническа система, която се управлява от бордови компютър. А дори и най-добрите коли се повреждат. Понякога е много трудно да се диагностицират и идентифицират неизправностите. На практика обаче всеки шофьор, дори този, който няма големи технически познания, може да установи проблем с автомобила си, като използва само сетивата си.

Снос

При търсенето на проблеми с колата чувствата на чо-

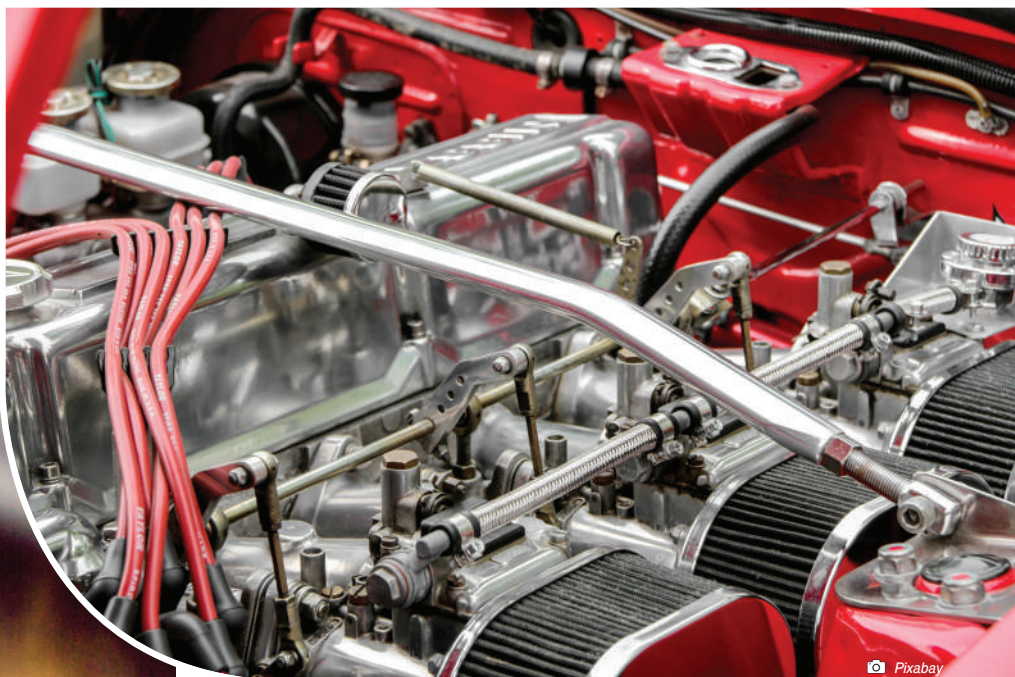
Modern cars are very complex technical systems, controlled by an on-board computer. But even the best cars break down. Sometimes, it is very difficult to diagnose and identify faults. However, practically every driver, even the one without extensive technical knowledge, can detect a problem with their car by using only their senses.

Using Your Nose

When looking for issues with the car, your senses

Или как най-лесно да разберем какво не е наред с колата ни

Or what is the easiest way to find out what is wrong with our car

Pixabay

Век му помагат най-добре. Така например миризмата на дим ще се усети дори от най-невнимателния шофьор. Вливането на изгорели газове в салона е причина за безпокойство. Най-вероятно има изтичане на отработени газове някъде под дъното. В този случай не продължавайте да шофирате, защото въглеродният оксид, проникнал в купето, може да доведе до загуба на съзнание и дори до смърт.

Миризмата на бензин или масло обикновено показва, че една от тези течности изтича. Бензинът може да тече от резервоара, както и от разхлабени скоби, като образува миризливи и цветни локви по асфалта. Маслото пък започва да капе от уплътненията в износения двигател и от връзките в окачването.

Охлаждащата течност (антифриз) има доста добре

are your most helpful tool. Thus, for example, the smell of smoke will be felt even by the most inattentive driver. Exhaust gases entering the cabin are a reason for concern. Most likely, there is an exhaust gases leak somewhere below the bottom. In this case, stop driving, because the carbon oxide that has penetrated into the coupé can lead to loss of consciousness and even death.

The smell of gasoline or oil usually indicates that one of those liquids is leaking. The gasoline can leak from the tank, as well as from loose clamps, and form smelly and colourful puddles on the asphalt. Oil, on the other hand, starts to drip from the gaskets in a worn-out engine and the suspension links.

The cooling liquid (antifreeze) has a fairly distinct sweet smell. It can be felt in case of system leakage or engine overheating.

In case of a problem in the catalyst, the exhaust gases are insufficiently processed and smell of sulphur. The battery can smell the same way when working under excessive pressure.

The smell of burnt wood or rubber can mean one of several problems – prolonged braking, driving with the parking brake on, a burnt clutch, etc.

If the car smells like mould or old socks, then it is worth checking the air filter in the passenger compartment, as well as the presence of water under the insoles. They may have not dried well after your last visit to the car wash, especially if they are made of textile.

Using Your Hands

Any driver can detect a lot of issues with the car simply by taking the wheel. Vibration and shaking indicate a problem with the wheels or brakes. If the steering wheel is too loose, with a large gap, it means that there is a problem with the nozzles or the eye bolts. If the steering wheel is too tight, there is probably a problem with the hydro or

различима сладникава миризма. Тя може да бъде усетена в случай на изтичане от системата или при прегряване на двигателя.

В случай на повреда в катализатора, отработените газове се обработват недостатъчно и миришат на сярата. Аккумуляторът може да мирише по същия начин, когато работи при прекомерно натоварване.

Миризмата на изгоряло гърво или на гума може да означава един от няколко проблема - продължително спиране, шофиране с вдигната ръчна спирачка, изгорял съединител и др.

Ако в колата започне да мирише на плесен или на стари чорапи, тогава си заслужава да се провери филтъра за въздуха в купето, както и за наличието на вода под стелките. Може също така последните да не са добре изсъхнали, особено ако са от текстил, след последното ви посещение в автомивката.

С ръце

Всеки шофьор може да установи доста проблеми с автомобила просто като хване волана. Вибрациите и треперенето му показват проблем с колелата или със спирачките. Ако воланът е прекалено „свободен“, с голям люфт, това означава, че има проблем с накрайниците или с шарнирните болтове. Ако пък воланът е твърде стегнат, най-вероятно има проблеми с хидро- или електроусилвателя.

Лошото включване на предавките също е сигнал за посещение в сервиза. В този случай не отлагайте това, защото отсроченият ремонт на трансмисията ще ви струва повече.

С крака

Краката на шофьора също могат да се превърнат в източник на информация за състоянието на колелата. Така например при натискане на спирачките може да почувствате вибрации. Това най-често говори за износени накладки или спирачни дискове.

С ухо

Шофьор, който прекарва много време зад волана, добре познава всички звуци от своя автомобил. Следователно всеки външен шум се разпознава незабавно. Така например скърцането, което се усеща при завоите, показва износването на окачването или рулевото управление. Скърцането по време на спиране явно е от „заминали“ си спирачки, а свиренето под капака показва износен ремък или „умряла“ водна помпа.

Тропането в зоната на двигателя обикновено сигнализира за износени бутала, звънливото почукване - за необходимост от регулиране на клапаните, а при глухите удари не ви остава нищо друго, освен да се подготвите за основен ремонт на двигателя. 🛠️

power steering.

Hard shifting of the gears is also a signal for a visit to the auto repair shop. In this case, do not delay your visit because postponed transmission repairs will cost you more.

Using Your Feet

The driver's feet can also become a source of information about the condition of the car. For example, when you hit the brakes, you may feel vibrations. This is most often an indication for worn-out brake lining pads or brake discs.

Using Your Ears

A driver who spends a lot of time behind the wheel knows all the sounds in their car. Therefore, any external noise is recognized immediately. For example, the creaking sound when turning indicates wearing out of the suspension or the steering. The squeaking during braking is clearly from "worn-out" brakes, while the whistling under the hood indicates a worn-out strap or "dead" water pump.

Clattering in the area of the engine usually signals of worn-out pistons, a banging knocking sound indicates the need for adjusting the valves, and in case of hollow strokes, there's nothing you can do but prepare for a major repair of the engine. 🛠️

ТОВА Е ТВОЯТ FOCUS

5

ГОДИНИ
ГАРАНЦИЯ

СЕГА НА СПЕЦИАЛНА ЦЕНА И С ПЪРВОНАЧАЛНИ
РАЗХОДИ С ВКЛЮЧЕНО КАСКО САМО **ЗА 3 500 ЛВ.**
ВЗИМАШ И КАРАШ!

MOTO-PFONE

* Вноска „Взимаш и Караш“ включва пускови разходи - финансов лизинг с опция за придобиване за период от 5 години, с 5 % авансова вноска, 35 % остатъчна стойност и включени разходи за гражданска отговорност, първа от четири вноски по застраховка Автокаска, регистрация в КАТ и продуктова такса. Офертата се отнася за автомобил Ford Focus Trend Edition, 1.0 EcoBoost, 125 к.с., с търговска отстъпка от 9 %. Офертата е валидна до 31.01.2020 г. включително. Изображението е с илюстративна цел.

Еволюцията на регистрационните табели

The Evolution of Registration Plates

Началото дава полицията в Париж през 1893 г., днес съществуват и виртуални номера

The beginning was set by the police department in Paris in 1893; today, virtual plates exist

Илиян Цветанов Iliyan Tsvetanov

Днес регистрационната табела е съществена част от автомобила. Шофирането без нея е забранено във всички страни по света и водачите, хванати в таква нарушение, плащат солидни глоби. Тя представлява метална/пластмасова табела или дори екран, монтирана отпред и отзад на автомобила (в някои страни може да бъде поставена само отзад, както и в някои американски щати) и служи като средство за идентификация както на колата, така и на нейния собственик. Кой обаче стои зад нейното създаване?

Европа

Родината на автомобила е Европа и заедно с неговото създаване получихме всевъзможни свързани

Today, the registration plate is an essential part of any car. Driving without it is prohibited in all countries around the world and drivers caught in such a violation pay a fine. The plate is a metal/plastic signboard or even a screen mounted on the front and the back of the car (in some countries it can only be mounted on the back, as well as in some US states) and serves as a means of identifying both the car and its owner. But who is responsible for its creation?

Europe

The birth place of the car is Europe, and with its invention, we have received all kinds of related innovations that shape

иновации, които оформят света, в който караме днес. Всеки знае, че изобретателят на автомобила е германец, но Франция е инициатор на това всички моторни превозни средства да бъдат номерирани по един или друг начин.

В края на 90-те години на XIX век броят на автомобилите по пътищата значително се увеличава и обществото се изправя срещу трудности, за които дотогава няма никаква представа. Служителите на реда имат нужда от начин да проследяват автомобилите в случай на произшествия или нанасяне щети на частна собственост. Местните власти също така търсят способи да вземат пари от шофьорите, за да възстановят бързо влошаващата се инфраструктура. А самите собственици на автомобили се нуждаят от начин да се самоутвърдят.

Така Франция се активизира и с постановлението на парижката полиция от 1893 г. регистрационната табела отбелязва своя дебют. За първи път тя е въведена в департамента Сена, а до 1901 г. се разпространява в цялата страна. Тогава тя представлява идентификационна табела, направена от самия собственик на колата, монтирана на автомобила и видима по всяко време. Три години по-късно Германия последва примера на Франция и приема подобни правила. Първата нация, която фиксира на автомобилните номера националната им принадлежност, става Холандия - през 1898 г. В България регистрационните табели са въведени през 20-те години на миналия век.

САЩ

Американците изостават малко - едва през 1901 г. Именно тогава губернаторът на Ню Йорк Бенджамин Одел-младши подписва законопроект, според който инициалите на собственика трябва да бъдат видими на задната част на колата, а самият автомобил да бъде регистриран в щата. Две години по-късно норма стават черните числа, написани на бял фон.

Тъй или иначе обаче, на жителите на Ню Йорк официално не се издават регистрационни табели чак до 1909 г. Първият щат, който прави това, е Масачузетс през 1903 г. С течение на времето все повече щати започват да се присъединяват към него, а някои дори проявяват креативност.

the world we drive in today. Everyone knows that the inventor of the car is a German, but France is the initiator for all motor vehicles to be numbered in one way or another.

By the end of the 1890's, the number of road vehicles was increasing significantly and society was facing difficulties, which it was completely unfamiliar with until then. The police officers needed a way to track cars in the event of an accident or damage to private property. Local authorities were also looking for ways to take money from drivers in order to restore the rapidly deteriorating infrastructure. And car owners themselves needed a way to assert themselves.

Thus, France made a step and with the decree of the Paris Police of 1893, the registration plate made its debut. It was first introduced in the Seine department, and by 1901, it had spread throughout the country. At that time, it was an identification plate made by the car owner himself, mounted on the car and visible at all times. Three years later, Germany followed the example of France and adopted similar rules. The first nation to affix their nationality to car numbers became the Netherlands – in 1898. In Bulgaria, registration plates were introduced in the 1920s.

USA

The Americans lagged a little behind – only in 1901. It was then that New York Governor Benjamin Odell Jr. signed a bill requiring the owner's initials to be visible on the back of the car and the car itself to be registered in the state. Two years later, black numbers written on a white background became the norm.

However, New York residents were not officially issued registration plates until 1909. The first state to do so was Massachusetts in 1903. Over time, more states joined in, and some even showed creativity.

Whatever region we take, however, registration plates have been developing there for at least five decades. Initially, they were made by the owners of the vehicles themselves from improvised materials – wood, metal, as well as cardboard, leather and even copper and pressed soy.

Three Standards

Like any other human project, registration plates also needed standardization. Attempts to enforce a single

Който и регион да вземем обаче, регистрационните табели се развиват там поне пет десетилетия. Първоначално те се правят от собствениците на самите автомобили от импровизирани материали - гърво, метал, както и от картон, кожа и дори мек и пресована соя.

Три стандарта

Както всеки човешки проект, регистрационните табели също имат нужда от стандартизация. Опитите за налагане на единен стандарт продължават и до днес, тъй като автомобилните номера са много различни един от друг в глобален мащаб и често дори в рамките на една и съща държава.

От 50-те години на миналия век съществуват три основни стандарта (поне по отношение на размерите): в Европа - 520x110 мм или 520x120 мм, в Америка - 305x152 мм или 305x160 мм, а в повечето страни от Азия и Австралия - 372x135 мм.

Цифрови табели

Миналата година в няколко страни бяха въведени виртуални регистрационни табели, което е напълно логично в ерата на цифровите технологии. Първо това стана в американските щати Калифорния и Аризона. Номерът може да бъде включен към интернет с помощта на специален браузър и с негова помощ на екрана се извежда и друга полезна информация, включително колко време остава до края на заплатения период за паркиране. По-късно същото направиха и властите в Дубай, като там върху цифровата регистрационна табела също се извежда всякакъв вид полезна за шофьорите информация, като места, където има задръствания, катастрофи, както и надпис „открадната“, ако колата е станала жертва на автотрафик. (1)

standard continue to this day, as car numbers are very different from one another on a global scale and often even within the same country.

Since the 1950s, there have been three basic standards (at least with regard to size): in Europe - 520x110 mm or 520x120 mm, in America - 305x152 mm or 305x160 mm, and in most countries in Asia and Australia - 372x135 mm.

Digital Plates

Last year, virtual registration plates were introduced in several countries, which is quite logical in the age of digital technology. First, this happened in the US states of California and Arizona. The plate can be connected to the Internet with the help of a special browser and together with it, other useful information can be displayed, including the remaining time until the end of the paid parking period. Later, the authorities in Dubai did the same, with the digital registration plate also displaying all sorts of useful information for the drivers, such as places where there are traffic jams, accidents, and the inscription "stolen" if the car is declared missing. (2)

InterContinental Sofia и тайните на успешния бизнес

Секторът на туризма в България вече година и половина може да се гордее, че носителът на приза „Най-добър нов хотел в Европа“ към престижните Световни награди за туризъм 2019 г. се намира в сърцето на София. От същото издание на награди е и призът „Най-добър хотел в България“, който е още едно свидетелство, че InterContinental Sofia се утвърждава като икона на съвременния лукс в страната. Привличането на множество местни и чуждестранни гости подпомага значително и туристическия, и развлекателния бизнес в столицата. Хотелът е победител и в Световните награди за луксозни хотели 2019 и носител на множество вътрешни за Веригата призове.

Тези успехи са свързани с установяването на традиции за спазване на най-високите стандарти за качество и с осигуряването на отлични условия на труд за служителите. „Впечатляващите резултати на InterContinental Sofia по всички показатели на хотелското обслужване са факт благодарение на невероятния ни екип от професионалисти – от пиколите, през служителите на рецепция, храни и напитки, хотелско домакинство, до администрацията. Без отпадеността и усърдието на всеки един от тях това не би било възможно.“ – споделя генералният мениджър г-н Анджело Зукала. Безопасните и здравословни условия на труд се подобряват благодарение на Съвета по социални дейности, който ежесечно се грижи за организирането на спортни и развлекателни събития, честване на празници, обучения, отгих и грижа за здравето, екологични инициативи и зелени проекти. Впечатляващи са и резултатите от проучването за удовлетвореност сред служителите, което показва завидните над 90 % положителни отзиви за мениджмънта на хотела.

InterContinental Sofia се гордее и с активната си политика за опазване на околната среда. За втора поредна година хотелът участва в мащабната инициатива „Да изчистим България заедно“ с почистване на паркове и реновиране на съоръжения. В допълнение служителите участват и в различни инициативи, организирани на вътрешно ниво, като „Ден без електричество“ и „Ден без автомобили“. Вместо пластмасови сламки, хотелът използва такива от пасти и намалява грастично употребата на пластмаса. Предстои въвеждането и на по-големи разфасовки за шампоан и балсам за многократна употреба. Опазването на околната среда чрез намаляване употребата на пластмаса и излъчването на въглеродни емисии във въздуха е ключово звено, защото успешният бизнес върви ръка за ръка с доброто бъдеще на планетата. ♻️

InterContinental Sofia е част от InterContinental Hotels Group (IHG®) – водеща компания в хотелиерската индустрия, с повече от 400 000 служители в над 100 страни. В момента IHG® има 5723 действащи хотела в световен мащаб и 1925 в процес на изграждане.

InterContinental Sofia and the Secrets to a Successful Business

For a year and a half now, the tourism sector in Bulgaria can be proud that the winner of the Best Hotel in Europe Award at the prestigious 2019 World Tourism Awards is found in the heart of Sofia. From the same edition of the Awards comes the Best Hotel in Bulgaria Award, which is another evidence that InterContinental Sofia has established itself as an icon of contemporary luxury in Bulgaria. Attracting many local and foreign guests greatly helps both the tourism and the entertainment business in the capital. The hotel is also the winner of the 2019 World Luxury Hotels Awards and has received numerous in-house prizes.

These successes are related to the established tradition of maintaining the highest quality standards and ensuring excellent working conditions to the employees. "The impressive results of InterContinental Sofia on all hotel service indicators are a fact, thanks to our incredible team of professionals – from piccolos, through reception, food and drink, hotel household staff, to the administration. Without the commitment and the efforts of each one of them, this would not be possible" – shares the General

Manager, Mr. Angelo Zuccala. The safe and healthy working conditions are improving, thanks to the Social Activities Council, which organizes sports and entertainment events, holiday celebrations, trainings, leisure and health care, environmental initiatives and green projects every month. The results of the employee satisfaction survey are also impressive, showing more than 90% positive responses for the hotel management.

InterContinental Sofia is also proud of its active environmental policy. For a second consecutive year, the hotel takes part in the large-scale initiative, named Let's Clean Bulgaria Together, by cleaning parks and renovating facilities. In addition, the employees participate in other various initiatives, organized internally, such as A Day without Electricity and A Day without Cars. Instead of plastic straws, the hotel uses straws made of pasta, thus dramatically reducing the use of plastic. Larger reusable shampoo and conditioner packages are yet to be introduced. Protecting the environment by reducing the use of plastic and the carbon emissions into the air is a key element because successful businesses go hand in hand with the good future of the planet. ☺

InterContinental Sofia is part of the InterContinental Hotels Group (IHG®), a leading company in the hotel industry with more than 400,000 employees in over 100 countries. Currently, IHG® has 5,723 operating hotels worldwide and 1,925, which are under construction.

Розата на ветровете – тайната на тероарните вина Vineyards Selection

The Wind Rose – the Secret of Vineyards Selection terroir wines

Може да знаете, а може би - не, но един от най-точните ориентири в отглеждането на лозя – „Розата на ветровете“, носи името на емблематичния ветропоказател върху мореплавателния компас, който е спасил хиляди моряци от развълнуваните води на открито море. Оказва се, за опитните енолози „Розата на ветровете“ също е спасителен пояс, благодарение на който те определят с голяма точност тяхната сила и посока за гаден район, така че лозята да раждат най-добрите плодове, от които се създава изключителното вино. Вдъхновени от опита на поколения специалисти по отглеждане на лозя, преди цели 13 години експертите на Вила Ямбол правят насаждения, съобразени с метода, за да получат най-доброто вино години по-късно.

Плодовете на тази технология са в основата на нова колекционерска серия отлежали вина

Vineyards Selection от микрорайоните Болярво, Тенево и Тополица. За хубавия пльтен вкус и дървесни нотки има голямо значение процесът на узряване и стареене на виното. Бутиковата партида вино на микрорайон Болярво е чисто Каберне Совиньон, отлежало 18 месеца във френски бъчви. Лимитираната серия от Тенево е купаж от сортовете Мерло, Каберне Фран и Пти Вердо, отлежало 16 месеца във френски дъбови бъчви, а това от Тополица е чиста Сира - отлежала 12 месеца във френски барици. С трите висококачествени напитки избата демонстрира силата на тероара като ключова предпоставка за продукти от най-висок клас, които от тази есен пленяват гостите на най-добрите ресторанти в страната. ♪

Мaybe you know this, or maybe you don't, but one of the most accurate reference points for growing vines, The Wind Rose, bears the name of the emblematic weather vane on the naval compass, which has saved thousands of sailors from the stormy waters of the open sea. It turns out that, for the experienced enologists, The Wind Rose is also a lifebelt, thanks to which they determine with great accuracy the strength and direction of the wind for a certain region, so that the vines can bear the best fruits from which the exceptional wine is produced. Inspired by the experience of generations of vineyard specialists, 13 years ago, Villa Yambol's experts planted vines taking into account this specific method, so that they can produce the best wine years later.

The fruits of this technology are at the basis of a new collector's edition of aged wines:

Vineyards Selection from the microregions of Bolyarovo, Tenevo and Topolitsa. The process of ripening and aging of the wine is of great importance for the nice rich taste and woody tones. The boutique batch of wine from the Bolyarovo microregion is pure Cabernet Sauvignon, which has aged for 18 months in French barrels. The limited edition from Tenevo is a blend of Merlot, Cabernet Franc and Petit Verdeau varieties, which has aged for 16 months in French oak barrels, and the wine from Topolitsa is a pure Sira – aged for 12 months in French barrels. With these three high quality drinks, the winery demonstrates the power of the terroir as a key prerequisite for high-end products that captivate guests in the best restaurants in Bulgaria this autumn. ☞

Насладете се на
комфорт, уютна обстановка
и КУЛИНАРНИ ШЕДЬОВРИ
в ресторант ЕСТЕ

Este
Restaurant

Нови заглавия от **Сиела**

New titles by Ciela

„Как умират демокрациите“

Автори: Стивън Левицки и Даниел Зиблат

Масштабното изследване на принципите на демократичните системи „Как умират демокрациите“ от американските професори политолози Стивън Левицки и Даниел Зиблат излиза на български, след като покори бестселърските класации в Америка. Обзор в дълбочина на политиката на редица държави, книгата търси отговор на въпроса: В опасност ли е демокрацията и можем ли да я спасим?

Разглеждайки демократичните кризи в други държави и анализирайки съвременната политика във водещите световни сили – САЩ, Великобритания, Русия и други, Даниел Зиблат и Стивън Левицки извличат уроци за цял свят и предлагат стратегии, които трябва да се следват или отбягват, за да бъде защитена демокрацията. **Цена: 18,90 лв.**

How Democracies Die

Authors: Steven Levitsky and Daniel Ziblatt

The large-scale study of the principles of the democratic systems *How Democracies Die* by the US professors in Politics Steven Levitsky and Daniel Ziblatt is published in Bulgarian after topping the best-sellers charts in the US. An in-depth overview of the politics of a number of countries, the book seeks to answer the question: Is democracy in danger and can we save it?

By looking at democratic crises in other countries and analysing contemporary politics of the world's leading powers – the United States, Britain, Russia and others, Daniel Ziblatt and Steven Levitsky draw lessons for the whole world and suggest strategies that have to be followed or avoided in order to protect democracy. **Price: BGN 18.90**

„Чърчил и Оруел. Борбата за свобода“

Автор: Томас Рикс

Необикновена двойна биография на две от най-влиятелните личности на XX век – Уинстън Чърчил и Джордж Оруел – излиза на български като част от поредицата „Власт и отговорност“. „Чърчил и Оруел. Борбата за свобода“ от Томас Рикс преплита съдбите на държавник и писател и поставя въпроса за разликата между слово и действие.

Когато Европа се сблъсква с една от най-големите си заплахи в средата на XX век – Втората световна война – на карта застава не просто политическите очертания на света, животът на големи групи в обществото, но и самата свобода. Далновидността, визионерството и проактивността на единици успяват да предпазят демокрацията от заплахите на авторитаризма – и от крайнодясното в лицето на Хитлер, и от лявото в лицето на Сталин. Сред тях повече от всички се открояват две имена – политикът Уинстън Чърчил и класическият автор Джордж Оруел. **Цена: 16,90 лв.**

Churchill and Orwell: The Fight for Freedom

Author: Thomas Ricks

An unusual double biography of two of the most influential figures of the 20th century, Winston Churchill and George Orwell, is published in Bulgarian as part of the *Power and Responsibility* series. *Churchill and Orwell: The Fight for Freedom* by Thomas Ricks interweaves the fates of a statesman and a writer and raises the question about the difference between word and action.

When Europe faced one of its greatest threats in the mid-twentieth century, World War II, not only the political borders of the world and the lives of large social groups, but also freedom itself were at stake. The foresight, visionary and proactiveness of the few managed to protect democracy from the threats of authoritarianism – both from the far right in the face of Hitler and the left, in the face of Stalin. Among them, two names stand out the most - the politician Winston Churchill and the classic author George Orwell. **Price: BGN 16.90**

A man with a beard and sunglasses is sitting on a wooden stool outdoors. He is wearing a brown blazer over a patterned shirt and blue jeans. The background shows a clear blue sky and green trees. The man is looking slightly to the left of the camera.

 STYLER
shop.styler.bg

Акварелът, това диво животно

С майсторски овладяната техника Атанас Мацурев се радва на силен интерес към картините си по света и у нас

Watercolour, That Wild Animal

With his masterful technique, Atanas Matsurev enjoys a strong interest in his paintings in Bulgaria and abroad

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Атанас Мацурев е художник, който преследва съвършенството. В този негов стремеж всичко има значение – къде и какво рисува, играта на светлината, тишината, сливането с обекта... Хартията е твърде важна и той дори участва в търгове, за да се сдобие със стара ръчна хартия на

Atanas Matsurev is a painter who pursues perfection. In this endeavour of his, everything is important – where and what he is painting, the game of light, the silence, the fusion with the object... Paper is too important, and he even participates in auctions to find

Красимир Обработов | Instagram | Svrakov

няколко века. Отгаденост на акварела е в неговото ДНК като художник. Признава, че тази техника крие необятни възможности и един живот не стига, за да я овладееш. „Акварелът е диво животно, което се опитваме да опитомим, но не става“, споделя Мацурев.

Материал с характер

Акварелът постоянно се променя и винаги изненадва, докато го създаваш. За тази техника казват, че не позволява грешки, но Атанас Мацурев е на друго мнение: „Грешки реално не съществуват, тъй като всяка грешка може да се превърне в ефект или пък да те научи на нещо. Акварелът кара художника да е в постоянно търсене, гържи го в напрежение, тъй като всяко отпускане би могло да доведе до необратими процеси“. Да се развие като акварелист му помогнал и самият акварел, при неговата вярност и упоритост като художник, непрестанни експерименти, рисуване от натура, макар никога да не е ясно какво и как ще се получи.

Път

Роген и израснал в Банско. Дядо му, учител по рисуване, забелязал способностите на своя внук и от малък го насърчавал да рисува, възлагал му да прави

centuries-old hand-made paper. Dedication to watercolour is encoded in his DNA of a painter. He admits that this technique hides vast potential and one life is not enough to master it. "Watercolour is a wild animal, which we are trying to tame, but we can't" Matsurev shares.

Material with a Temper

Watercolour is always changing and always surprising you, while you are creating it. This technique is said to allow no mistakes, but Atanas Matsurev has a different opinion: "Mistakes practically don't exist, because each one can turn into an effect or teach you something. Watercolour makes the painter constantly searching, keeps him vigilant, because every time he is not concentrated, irreversible processes may occur. Watercolour itself helped him in his development as a watercolour painter, in his faithfulness and stubbornness as an artist, constant experiments, painting from nature, although it is never clear what and how it will come out.

Path

He was born and grew up in Bansko. His grandfather, a drawing teacher, noticed his grandson's skills and from a young age encouraged him to draw, told him to make

Address Unknown, 56.5 x 76 cm, 2018 (зимен пейзаж)

мозайки от семена и скулптурки от глина. И не непременно за да го направи художник, а за да създаде у него отношение към изкуството. Атанас Мацурев завършил техникум с профил „Дърворезба“. Срещата с акварела първоначално го дистанцирала – струвало му се, че това е непостижима красота. Но талантът бил по-силен от страха и съмненията и постепенно се сприятелил с водните бои.

Кралска техника

Акварелът е най-гревната живописна техника. Колекционерите имат съмнения колко трайна е тя, но днес се работи с качествени професионални материали и картините трябва просто да се съхраняват добре. Майсторски направените произведения излъчват блясък, финес и аристократизъм. Неслучайно наричат тази техника кралска.

Признание

Картините на Атанас Мацурев са живи, защото във всичко, което рисува, пренася частица от душата на реалните обекти. Наред с прецизността и високото му майсторство, вероятно това е ключът към световното признание, на което се радва. Предстоят му изложби в Италия, Китай, България, търсен е от големи колекционери у нас и в чужбина, а „производителността“ му е 50-60 картини годишно. Да, живо живо е акварелът... (👍)

In Blue Dress, 56 x 76 cm, 2018

2.Shoreline, 48.5 x 68.5 cm, 2019

At the End of the Day, 56 x 76 cm, 2015 (гънково палто)

mosaics of seeds and sculptures from clay. Not necessarily to make him an artist, but to foster a feeling towards art in him. Atanas Masurev graduated from the Vocational High-School with Carving. His first encounter with watercolour initially made him distant – he thought that this was an unattainable beauty. But his talent was stronger than his fear and doubts, and he gradually became friends with watercolour paints.

Royal Technique

Watercolour is the oldest painting technique. Collectors doubt its durability, but today, quality professional materials are used and the paintings should only be stored well. The masterfully crafted works radiate brilliance, finesse and aristocracy. It is no accident that this technique is called royal.

Acknowledgement

Atanas Masurev's paintings are alive because in everything he creates, he puts a part of the soul of the real objects. Along with his precision and mastery, probably, this is the key to the worldwide recognition he enjoys. Exhibitions in Italy, China, Bulgaria lie ahead; he is sought after by major collectors in Bulgaria and abroad, and can create 50-60 painting a year. Yes, watercolour is a wild animal, indeed... (↪)

Зеленото злато на Китай

Нефритът е талисманът за
безсмъртие и богатство на
китайските императори

China's Green Gold

*Jade is the amulet of
immortality and wealth of
the Chinese emperors*

Мая Петкова-Константинова

Maia Petkova-Konstantinova

От най-далечни времена нефритът е бил свещен в целия свят – предмети, изработени от него, са открити в гревни гробници из планетата, а цивилизацията от Стария свят са украсявали с полупрозрачните зелени камъни статуи на боговете. Защо зеленият им цвят е от първостепенно значение и каква тайнствена сила е обладал нефритът? Още през XII в. китайците описали свойствата му в трактат от 100 тома със 700 цветни илюстрации. Нефритът бил обявен за национален камък на Китай, определен като „китайски диамант“, гарантиращ безсмъртие.

**Китайска поговорка гласи:
Златото има цена, нефритът е безценен**

В дългата история на изкуството и културата на китайската империя нефритът винаги е заемал специално място, сравнимо донякъде с това на златото и диамантите за Запада. В Древен Китай цената на този камък е била по-висока от тази на златото и слоновата кост. От него са правели „паспорти“ за посланиците на императора и са отсичали жетонни монети. От нефрит са изработвани не само божествени фигури, произведения на изкуството и бижутерията, но е било въграждан и в мебели и оръжия за императорското семейство. Затова 5 000 години пр. н. е. нефритът е бил известен в Китай

Since ancient times, jade has been sacred all over the world – items produced from jade have been found in ancient tombs around the globe, and the Old World civilizations decorated statues of gods with these translucent green stones. Why is their green colour of utmost importance and what mysterious power does jade possess? As early as the 12th century, the Chinese described its properties in a tract of 100 volumes with 700 colourful illustrations. Jade was declared the national stone of China, described as the Chinese Diamond that guarantees immortality.

**A Chinese Saying Goes:
Gold Has a Price, Jade Is Priceless**

In the long history of the art and culture of the Chinese Empire, jade has always held a special place, comparable to some extent with the place of gold and diamonds in the West. In Ancient China, the price of this stone was higher than that of gold and ivory. The “Passports” of the Emperor’s ambassadors were made of jade and jade coins were minted. Jade was used for the making of not only figures of gods, works of art and jewellery but also furniture and weapons for the imperial family. That is why in 5,000 BC, jade was well-known in China as the “Emperor’s Stone.”

Предмети от нефрит
Jade items

WikipeJing

камо „императорски скъпоценен камък“.

В Китай се е вярвало, че носенето на обработено парче нефрит дарява на притежателя си конфуциански добродетели и затова частици от него били вграждани в мебели, бижута, пердметы и оръжия. Какво е значението на нефрита за хората от Азия и днес можем да разберем като посетим бижутерски магазин в Китай, нефритените търгове в Хонконг, или „Пазара на нефрита“ в Мианмар. Там са концентрирани над 70% от световния добив на висококачествен нефрит. Годишният внос на ценния камък за Китай надхвърля 250 тона. Най-големият къс нефрит в света е оценен на 170 млн. долара. Той тежи 175 тона и е открит в мина в северните части на Мианмар.

Според анализи на Global Witness приходите от добива на нефрит в Мианмар се оценяват на около 31 милиарда щатски долара през 2014 г. Това е близо половината от БВП на страната, което формира световен пазар на стойност около 50 млрд. долара. В перспектива тази цифра се равнява на до 48 % от официалния БВП на Мианмар и 46 пъти правителствените разходи за здравеопазване.

Голям нефритен къс, изложен на входа на музея в Хотан

White "mutton-fat" nephrite jade, Hotan Cultural Museum

Wikipedia

It was believed in China that wearing a processed piece of jade bestows Confucian virtues upon its owner, and therefore pieces of jade were embedded in furniture, jewellery, items and weapons. We can get an impression of what jade means for the people of Asia even today by visiting a jewellery shop in China, the jade auctions in Hong Kong or the Jade Market in Myanmar. More than 70% of the worldwide production of high-quality jade is concentrated there. The annual import of the precious stone to China exceeds 250 tons. The world's largest piece of jade has been estimated at more than USD 170 million. It weighs 175 tons and was discovered in a mine in northern Myanmar.

According to analyses by Global Witness, the revenue from jade mining in Myanmar has been estimated at around USD 31 billion for 2014. This is almost half of the country's GDP, which creates a global market worth around USD 50 billion. In the long run, this figure is equal to 48% of Myanmar's official GDP and 46 times

Божественост и легенди в зелено

В Китай и Индия нефритът е запазена марка преди всичко за боговете, затова и митологичната натовареност на камъка е свързана с безсмъртието. Вярата в свещените сили на нефрита продължава и днес. Счита се, че от нефрит е направен тронът на Буда. Таоистките и будистки вярвания ни разказват, че върховното божество – Нефритеният император, живеел в дворец от нефрит в небесата.

Поколение след поколение китайците разказват легендата как се е появил нефритът в Поднебесната империя. Било във времето, когато управлявал император, известен като честен и щедър човек, с добро и мило-сърдно сърце – качества, важни не само за владетел, но и за обикновен човек. Той редовно отправял молитви и принасял жертви на боговете, затова те решили да го възнаградят като изпратили на земята дъжд от нефрит, който валял без прекъсване три дни. Поданиците се изплашили, а императорът, привлечен от красотата на падналите камъни, докоснал един от тях. Допирът го божествения дар му дал знание как камъните лекуват, а също и най-важните качества на човешкия характер.

Друга легенда разказва, че в моменти на разочарование от моралния облик на хората около себе си Конфуций сядал да посвири на музикален инструмент, изработен

the government expenditures for healthcare.

Godliness and Legends in Green

In China and India, jade is mostly related to the gods, and that is why the mythological significance of the stone has to do with immortality. The belief in the sacred powers of jade is present even nowadays. It is believed that Buddha's throne is made of jade. Taoist and Buddhist beliefs tell us that the supreme deity, the Jade Emperor, lives in heaven in a palace of jade.

Generation after generation, the Chinese tell the legend of how jade appeared in the All under Heaven Empire. It happened during the reign of an emperor, known as an honest and generous man, with a kind and compassionate heart – qualities that are important not only for a ruler but also for an ordinary man. He prayed and offered sacrifices to the gods regularly, and for this reason, they decided to reward him by sending a rain of jade to the Earth that didn't stop for three days. His subjects were scared, but the Emperor, drawn by the beauty of the fallen stones, touched one of them. This touch to the godly gift bestowed upon him the knowledge of how stones can heal, as well as the most important qualities of the human character.

Нефритени лъвове от династия Син от музея Калуста Гулбенкиан в Лисабон, Португалия

Jade lions, Qing dynasty, Calouste Gulbenkian Museum, Lisbon, Portugal

Погребалният костюм от нефрит на Лу Шен

Jade burial suit of Liu Sheng

от нефрит. Допирът до хладния материал му възвръщал душевната хармония, погребвал мислите, премахвав слабоволието и отприщвал творческия потенциал на древния мислител.

Гарант за безсмъртие

Древните китайци са вярвали, че нефритът е свързан и с безсмъртието. Археолозите откриха в древна гробница членове на императорското семейство, облечени в костюми от нефритени плочки, съединени със златна нишка. Така елитът вярвал, че ще предпази телата от разпадане и ще отблъсква злите сили. Дълги столетия хората вярвали, че нефритените погребални костюми са само легенда, защото не са могли да си представят, че владетелите са толкова богати, че са покрили телата си със скъпоценен нефрит.

И когато китайската принцеса Ту Ван починала през около 104 г. пр. н. е., тя била погребана в костюм от нефрит, за който се смятало, че ще ѝ донесе безсмъртие. Девем години по-рано бил починал и съпругът ѝ – облечен също в костюм от нефритени плочки. Телата им били положени в две камери под земята, на около 150 км от днешната столица Пекин. Археолозите били зашеметени при вида на костюмите от нефрит, с които били облечени телата. Всеки един костюм бил изработен от над 2000 правоъгълни нефритени плочки, свързани със златна нишка. Хладните гладки нефритени плочки, подредени в красива мозайка, оформят костюма на Лу Шен и са изложени в Националния музей на Китай в Пекин. Тези церемониални костюми, изработени от полирани частици нефрит, са едно от най-изненадващите доказателства за митичните сили на зеления камък и вярата, че носи безсмъртие. Обличането на кралската двойка в нефрит и злато било в синхрон с вярванията, че камъкът ще овладее времето и ще спомогне за безсмъртието на владетелите. Днес телата на принцесата и съпруга ѝ са се превърнали в прах, но благородният метал и камъкът са оцелели. Техните костюми за безсмъртие поразяват не само със зелената си прецизна красота, но и с демонстрацията на власт и богатство, присъщи само на божество. (1)

Another legend has it that every time Confucius was disappointed with the morality of the people around him, he used to sit down and play a musical instrument made of jade. Touching the stone material restored his spiritual harmony, put his thoughts in order, removed the weakness of will and released the creative potential of the ancient thinker.

A Guarantee for Immortality

Ancient Chinese believed that jade was also related to immortality. Archaeologists have found members of the imperial family in ancient tombs, dressed in suits of jade tiles joined by a gold thread. The elite believed that this will protect the bodies from decay and will repel the evil spirits. For many centuries, people believed that the jade burial suits were only a legend because they couldn't imagine that the rulers were so rich that they covered their bodies with the precious jade.

But when the Chinese princess Dou Wan died at around 104 BC, she was buried in a jade suit, which was thought to make her immortal. Her husband had died nine years earlier, and had also been dressed in a jade-tile suit. Their bodies were laid in two chambers underground, at around 150 km away from today's capital – Beijing. The archaeologists were stunned by the jade suits that the bodies were covered with. Each suit was made of over 2,000 rectangular jade tiles connected by a gold thread. The cold smooth jade tiles, arranged into a beautiful mosaic, shaped Liu Sheng's suit and are now exhibited in the National Museum of China in Beijing. These ceremonial suits made by polished pieces of jade are one of the most surprising proves of the mythical powers of the green stone and the belief that it leads to immortality. Dressing the royal couple in jade and gold was in line with the beliefs that the stone will get control of time and will help for the rulers' immortality. Today, the bodies of the princess and her husband have turned into dust, but the precious metal and stone have survived. Their immortality suits impress not only with their green precise beauty, but also with the demonstration of power and wealth inherent only to a god. (2)

Сградите говорят

„Историческите маршрути“ са предприемаческо начинание, но и професионална кауза за урбаниста Здравко Петров

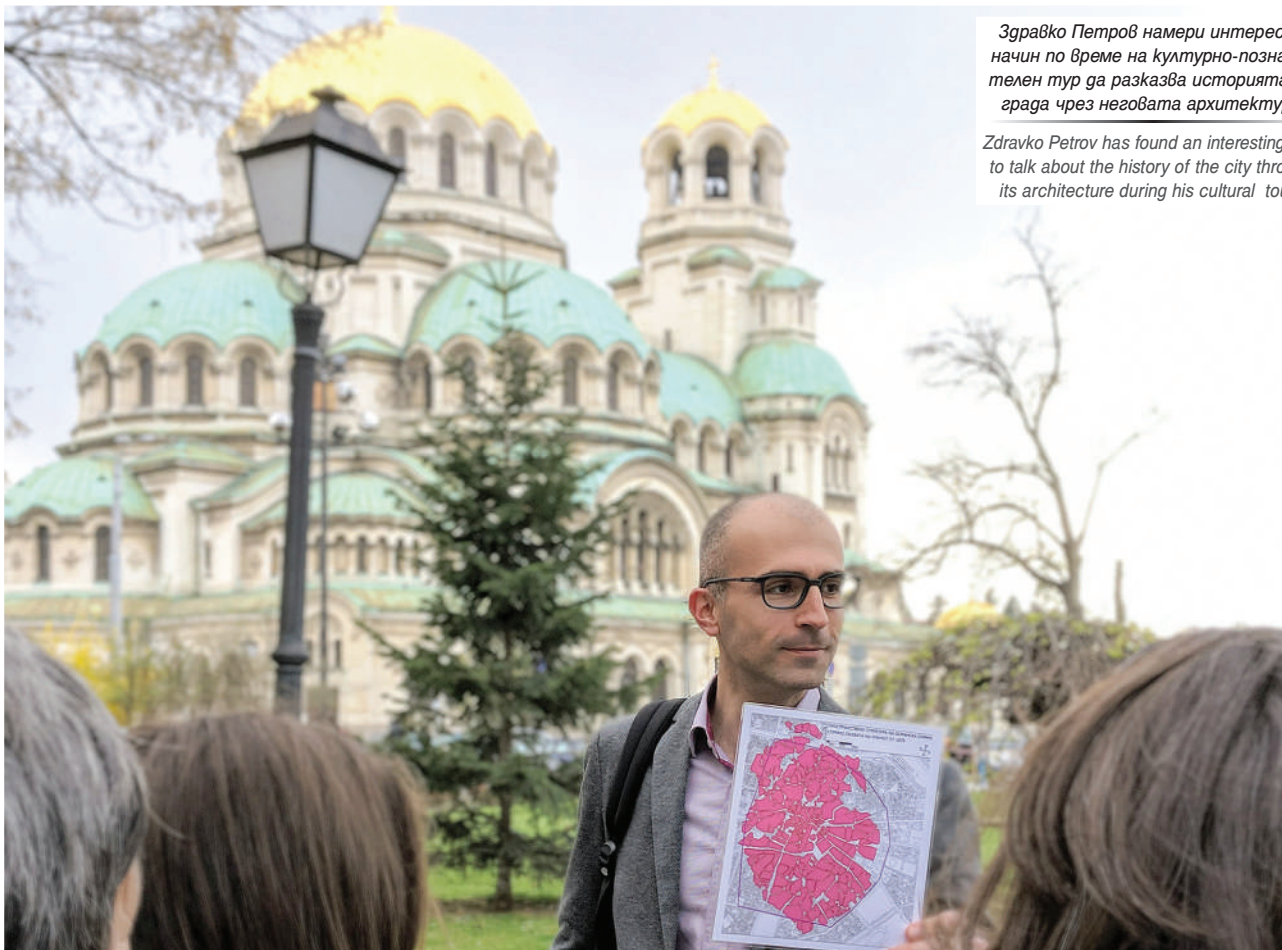
Банката на Кюмджийски
на ул. „Лега“

The Buildings Speak

Historical Routes are an entrepreneurial venture, but also a professional cause for the urbanist Zdravko Petrov

Къщата на Райко Горанов
на ул. „Дунав“

Здравко Петров намери интересен начин по време на културно-познавателен тур да разказва историята на града чрез неговата архитектура

Zdravko Petrov has found an interesting way to talk about the history of the city through its architecture during his cultural tours

Яна Колева Yana Koleva

Човек, който с професионално око изучава красивите фасади по градските улици, купува стари пощенски картички от антикварите, рови се в архивите и колекционира интересни истории за личности и сгради... После ги разказва и показва по време на „Историческите маршрути“ в София, а вече ги предлага и в луксозна книга. Здравко Петров е успял да намери онова, което ще носи не само професионално удовлетворение на самия него, но и полза за хората. Кани ни заедно да се разходим из града, за да усетим как миналото диша в настоящето.

Истинска история

За читателите на сп. „Икономика“ Здравко подбери една история за преуспял banker и повратите на времето: В началото на XX век банки и застрахователни дружества в София са притежавали някои от най-внушителните сгради и те са своеобразно огледало на икономическото възраждане на България. Земеделието, търговията и индустрията са във възход и знаменитият Атанас Буров твърди, че в навечерието на Балканските войни българските банки са били пълни със злато. По това време България е добре уредена държава, задминала по БВП на човек от населението страни като Сърбия, Португалия, Ирландия. Затова и банките безспорно са били важни. Интересна е съдбата на легендарния Анжело Куюмджийски – banker и индустриалец, аферист и меценат, който няма запазена ни една снимка. Той е роден в семейството на известен род самоковски ев-

A person, who examines the beautiful façades along the city streets with a professional eye, buys old postcards from antique shops, digs into the archives and collects interesting stories about persons and buildings... Then, shows and tells about them during the Historical Routes in Sofia, and now presents them also in a luxury book. Zdravko Petrov has succeeded in finding something that brings him not only professional satisfaction but also benefits other people. He invites us to take a walk around the city, so that we can sense how the past is breathing into the present.

True History

For the readers of Economy Magazine, Zdravko chose a story about a successful banker and the shifts of time: At the beginning of 20th century, the banks and the insurance companies in Sofia owned some of the most impressive buildings and they were kind of a mirror of Bulgaria's economic revival. Agriculture, trade and industry were on the rise, and the famous Atanas Burov claimed that just before the Balkan wars, Bulgarian banks were full of gold. At that time, Bulgaria was a well-ordered country, ahead of countries, such as Serbia, Portugal, Ireland, with regard to GDP per capita. That is why banks were indisputably important. The fate of the legendary Anzhelo Kuyumdzhyski, a banker and an industrialist, a speculator and a patron, of whom no photo has been preserved, is very interesting. He was born in a well-known Jewish family

реи. Възпитаник е на Сорбоната в Париж. Като студент участва в различни бизнес начинания, но предприемаческият му дух се проявява още като дете и той припечелва, продавайки тиквени семки. Когато се завръща в България, започва да търгува с тютюн, има индустриални и търговски предприятия, отваря и собствена банка. На ул. „Леге“ се намира построената през 1925 г. сграда на Франко-белгийска банка за България, в която Анжело Куйумджийски е бил основен акционер и при неколкратните промени в собствеността и името ѝ, той остава ключовият играч. В края на 20-те години построява сградата на ул. „Оборище“, в която сега се намира френското посолство. Продава я и в средата на 30-те години построява друг свой дом на пресечката на ул. „Велико Търново“ и ул. „Васил Априлов“, която по-късно става резиденция на американския посланик. Отвътре къщата е била с най-модерни технологии за отопление, осветление и с всички удобства за времето. В годините около Втората световна война и трудните времена за еврейте той се установява в Ню Йорк. Някои от депозитите му, въпреки национализацията през 1947 г., дълго са били пазени на негово име, става ясно от документите в „Държавния архив“ – още една от мистериите около именития banker.

Точно око

Здравко Петров е урбанист, завършил Университета по архитектура, строителство и геодезия. Вълнува го историята на градовете и нейната проекция в съвременното планиране и развитие на населеното място. Интересува се от архитектурното културно наследство. В търсене на подходяща професионална изјава той пуска сайта historicalroutes.bg, а после започва да прави и беседи на открито в столицата. Създава двата основни маршрута за софийските домове и „дворци“, добавя и обиколки около Женския пазар. Вярва, че миналото може да ни помогне да разберем настоящето – защо градът, хората и самите ние сме такива, каквито сме. Убеден е, че историята е най-доброто себепознание. По негови наблюдения първите 30 години на Следосвобожденска България са пример за голямото българско въдъхновение, когато хората бързо набират национално самочувствие и уверено започват да строят новата държава. Ето какво ни казват сградите: По онова време те се правят с уважение към цялостния облик на града и на държавата, докато днешните сгради показват по-скоро липсата на общност и на обща цел.

Трайност

Когато разрушават мавзолея, Здравко е на 11, но

from Samokov. He graduated from the Sorbonne in Paris. As a student, he took part in various business ventures, but his entrepreneurial spirit was evident since early childhood when he had started earning money by selling pumpkin seeds. When

Къщата с „короната“ на бул. „Дондуков“

he returned to Bulgaria, he started trading tobacco; he had industrial and commercial companies and opened his own bank. The Franco-Belgian Bank for Bulgaria, built in 1925, is located on Lege Street; Anzhelo Kuyumdzhiski was its main shareholder, and after several changes of name and ownership, he still remained its key player. In the late 1920s, he constructed the building on Oborishte Street, which now houses the French Embassy. He sold it, and in the mid-1930s, he built another home for himself at the intersection of Veliko Tarnovo Street and Vasil Aprilov Street, which later became the residence of the American ambassador. Inside the house, there were the most up-to-date heating, lightening, as well as all the conveniences for the time. In the years during the Second World War II, and the hard times for the Jews, he settled in New York. Some of his deposits, despite the nationalization in 1947, were kept in his name for a long time, according to the documents in the State Archive, which is another mystery related to the famous banker.

Good Eye

Zdravko Petrov is an urbanist who graduated from the University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy. He is interested in the history of cities and its projection in contemporary planning and development of the respective settlement. He is also into architectural and cultural heritage. In search of a suitable professional opportunity, he launched the site: historicalroutes.bg, and later started giving outdoor lectures in Sofia. He created two main routes about the homes and “castles” of Sofia and added tours around the Women’s Market. He believes that the past can help us understand the present – why the city, the people and we ourselves are the way we are. He is sure that history is the best self-knowledge. According to his observations, the first 30 years of Post-Liberation Bulgaria are an example of the Bulgarian inspiration when people quickly gained national pride and confidently started building

Къщата на Райна Попмиткова на Женския пазар

a new state. This is what the buildings tell us: At that time, they were built taking into account the overall appearance of the city and the state, while the buildings of today rather show lack of community and a common goal.

Къщата на Анжело Куюмджийски на ул. „Оборище“

помни този момент от репортажите по телевизията. Приема мавзолея като паметник не само на култа към Георги Димитров, но и на времето на социализма. Зданието е с интересна архитектура, имало е само пет такива сгради, но вече са четири. Според Здравко Петров така е изгубен съществен елемент от паметта за отминалите 45 години - тази сграда можеше по неповторим начин да е важна част от разказа за тоталитарното време, такава каквото е било. Архитект на мавзолея е Георги Овчаров – един от най-именитите до Втората световна война. Бил е интерниран, а после реабилитиран, за да го построи. Сега Столичната община има идея да отвори пространството под мавзолея, разказва Здравко Петров.

Оставаме!

Здравко Петров успява да развие и да популяризира „Историческите маршрути“ с постоянство и усърдие. Те може да са не просто индивидуален градски „туризъм“, но и своеобразен тимбилдинг на различни организации. Заедно със своите съмишленици, се откроява Явор Киряков от Университета за деца, ще добавя нови изживявания и нови продукти и маршрути, ще ги дигитализират, ще отидат и в други градове извън София, но с обещанието инициативата да не се превърне в масов туристически продукт. Кое ли го задържа тук? „Оставам в България, защото съм българин и като българин може да съм най-пълноценен в родината си. Тук не съм намерил най-добрата си професионална реализация, но правя опити сам да я създам и затова развивам своето малко начинание. За да бъде устойчиво във времето, то трябва да е кауза, но и предприемачество. Ако е само едното от двете, няма да носи добавена стойност. А ако като нация искаме да сме по-успешни, трябва да намерим своята обща кауза, към която всеки да допринесе с талантите си.“

С поглед напред

С „Историческите маршрути“ Здравко Петров ни разкрива част от истинското лице на София и чрез архитектурата ни връща назад в миналото. Ентузиазираният урбанист събира и съблява интересни парчета от историята на града. И вече виждаме как много неща ще останат в нея само защото той и такива като него са ги издрили и „вписали“.

Казват, че историята е полезна не защото виждаме миналото, а защото в нея четем бъдещето. „Историческите маршрути“ ни помагат, гледайки назад, да създадем своето по-добро бъдеще. (1)

Durability

When the Mausoleum was demolished, Zdravko was 11 years old, but he remembers this moment from the TV reports. He views the Mausoleum as a monument not only of the cult to Georgi Dimitrov but also of the time of socialism. The building had a very interesting architecture, there were only five such buildings, four of them still remaining. According to Zdravko Petrov, an essential element from the memory of the last 45 years has been lost – in a unique way, this building could have become an important part of the story about the totalitarian times, just as they really were. The architect of the mausoleum was Georgi Ovcharov – one of the well-known architects before the Second World War. He was interned and then rehabilitated in order to build it. Now, Sofia Municipality has an idea to open some space under the Mausoleum, Zdravko Petrov says.

We are staying!

Zdravko Petrov managed to develop and popularize Historical Routes with persistence and diligence. They could be not just individual city tours but also one of a kind team building for various organizations. Together with his co-workers, among them Yavor Kiryakov from the University for Children, he will add new experiences, products and routes, he will digitalize them, they will reach other cities outside of Sofia, but with the promise that the initiative will not turn into a mass tourism product. What keeps him here? “I am staying in Bulgaria because I am Bulgarian, and as such, I can be most useful in my native country. I have not found my best professional prospects here, but I am trying to create them myself and that is why I am developing my own small venture. In order for it to be sustainable in time, it must be a cause, but also an entrepreneurial venture. If it is only one of those two, it won't bring any added value. And if we want to be more successful as a nation, we have to find our common cause towards which each one of us should contribute with their talents.

Looking Ahead

With Historical Routes, Zdravko Petrov shows us part of the real face of Sofia, and through the architecture, he takes us back to our past. The enthusiastic urbanist collects and assembles interesting pieces of the city history. And we now see that many things will remain because he and people like him have found and “recorded” them. People say that history is useful not because we see the past, but because we read our future in it. Historical Routes help us create our better future by looking back. (2)

Пощенска картичка с улица „Търговска“ от 1906 г.

ЮСТАД

средновековното спокойствие
на шведската филмова мека

YSTAD

*The Medieval Serenity of
Sweden's Major Film Mecca*

Площад Stortorget / Stortorget Square

Преслава Георгиева Preslava Georgieva

Разположен на Балтийско море, в най-южния окръг на Швеция - Сконе, град Юстаг датира от XII в. и е един от най-добре запазените средновековни градове в Швеция. Със своите живописни, изпълнени с цветя калдъръмени улички и слънчеви площи, той е дом на множество средновековни и ренесансови сгради и над 300 къщи с външен гредоред в пастелни цветове - повече от всякъде другаде в Швеция и най-вероятно в цяла Скандинавия.

В началото на XII в. епископ Абсалон постигнал мир в този район и много рибарски семейства започнали да се заселват около устието на река Васаан. Риболовът на херинга се превърнал в основен поминък и останал такъв в продължение на много векове. Църквата „Света Богородица“ - най-старата сграда в града и една от най-старите тухлени църкви в окръга, е построена век по-късно, а Юстаг се споменава за първи път през 1244 г. след посещението на крал Ерик и неговия брат Абел. Въпреки че по това време църквата и държавата били в конфликт, през 1267 г. Францисканският орден основава манастира „Грейфрайърс“, който е сред най-добре запазените средновековни манастири в Швеция.

Anmekama om XIV Bek / The 14th century Pharmacy

Located in Sweden's southernmost Skåne County, overlooking the Baltic Sea, the town of Ystad dates back to the 12th century and is one of the best-preserved medieval towns in Sweden. With picturesque, flower-filled cobblestone streets and sun-kissed squares, it is home to many late medieval and renaissance buildings and over 300 pastel-coloured half-timbered houses – more than anywhere else in Sweden, and most likely all of Scandinavia.

In the beginning of the 12th century, Bishop Absalon brought peace to this area and many fishing families began to settle at the mouth of the river Vassaåns. Herring fishing became the largest industry and remained so for many centuries. Saint Mary Church – the town's oldest building and one of the oldest brick churches in the county, was built a century later. Ystad was first mentioned in 1244, after it was visited by King Erik and his brother Abel. Although at the time the Church and the State were in conflict, in 1267 the Franciscan Order founded the Greyfriars Monastery, which is among the best-preserved medieval monasteries in Sweden.

In the 14th century Ystad joined the Hanseatic League and was annexed by the Swedish Empire on a number of occasions. Queen Margaret I visited the city in 1387 and spent some time in the newly built section of the Monastery. Although the 15th century saw the addition of four new wings to the Franciscan

Манастирът „Грейфрайърс“ / The Greyfriars Monastery

През XIV в. Юстаг се присъединява към Ханзейската лига и на няколко пъти бива анексиран към Шведската империя. Кралица Маргарет I посети града през 1387 г. и дори прекарала известно време в новопостроената част на манастира. Въпреки че през XV в. към францисканския манастир се дострояват четири нови крила, през 1532 г., на фона на прогължавашата реформа в Дания, датският крал Фридрих I наредил на францисканците да напуснат манастира. Той бил превърнат в хоспис, а две от крилата му - разрушени. Кметството, в което се помещавали всички архиви, било опожарено от шведите през 1569 г., а три години по-късно, когато църквата „Св. Николай“ също била съборена, местните хора построили ново кметство на площад Stortorget, използвайки останките ѝ.

Въпреки че през следващия век бизнесът с херинга постепенно изчезнал, търговията с коне и волове с Германия процъфтявала. Градът придобивал все по-голямо значение и населението му достигнало 2000 души. Континенталната блокада на Наполеон в началото на XIX в. довела до мащабна контрабанда в Европа, много от местните търговци натрупали огромно богатство и издигнали разкошни къщи в града.

През XX в. се създава Музеят на изкуствата, построяват се редица паркове, детски площадки и колездачни пътеки и стартират ферроботни линии от Юстаг до Дания и Полша.

Църквата „Света Богородица“ / St. Mary Church

monastery, in 1532, amidst the ongoing reformation in Denmark, the Danish king Frederick I ordered for the Franciscans to leave the monastery. It was transformed into an almshouse and two of its wings were demolished. The Town Hall, housing all of the city's archives was burned down by the Swedes in 1569 and three years later when St. Nicolas church got destroyed, the local people used its remains to build a new Town Hall on Stortorget square.

The herring industry ended but the horse and ox trade with Germany flourished in the following century. The town grew in importance and its population reached 2000. Napoleon's Continental Blockade in the beginning of the 19th century let to a large-scale smuggling in Europe and many of the Ystad merchants made a fortune, which reflected in the grand houses they built at the time.

The 20th century saw the establishment of an Art Museum, a number of parks, playgrounds and bike paths around the city, as well as the launch of ferry services from Ystad to the Denmark and Poland.

Today Ystad is one of the three film production centers in Sweden, and is home to Scandinavia's largest film studio, Ystad Studios. Although Ystad is not a place you'd associate with murder, lately it has become world famous thanks to one of the most popular crime fiction dramas, Wallander. The British television series were adapted from the Swedish novelist Henning Mankell's novels and starring Kenneth Branagh as the police inspector Kurt Wallander.

The Wallander novels and series have become an integral part of the town's culture and the Ystad Tourist Office has created a special guided tour, called In The

Пристанището в Юстаг / Ystad Port

Днес Юстаг е един от трите центъра на филмовата индустрия в Швеция и е дом на най-голямото филмово студио в Скандинавия - Юстаг Студиос. Въпреки че трудно би могъл да бъде асоцииран с престъпност, в последните години градът става световноизвестен благодарение на една от най-популярните криминални драми, „Инспектор Валандер“. Британската телевизионна поредица е адаптирана по романите на шведския писател Хенинг Манкел, а в ролята на полицейския инспектор Кърт Валандер влиза талантливият актьор Кенет Брана.

Романите и филмите за инспектор Валандер се превръщат в неразделна част от местната култура и днес в града се предлага специална обиколка с екскурзовод, наречена „По стъпките на Валандер“. Тя ще ви отведе до редица от местата, на които са правени снимките, както и до Юстаг Студиос, където ще отидете зад кулисите, ще разгледате филмовите декори, ще научите повече за специалните ефекти, за процеса на създаване на филми, ще пробвате костюмите и ще се докоснете до тайните на киното. Юстаг е дом и на най-старото кино в Швеция - Biografteatern Scala, което бива напълно възстановено в първоначалния му вид.

Днес градът има население от 30 000 души и освен богата история и процъфтяваща филмова индустрия, той може да се похвали с прекрасни музеи и художествени галерии, кафенета и ресторанти, 40 километра пясъчни плажове и зашеметяваща природа. Можете да разгледате Юстаг пеша или да се повозите на стара пожарна кола, рикша или туристическо влакче.

Най-добрата начална точка е пазарният площад Stortorget, където се намират Старото кметство и църквата „Света Богородица“. Построена през XIII в., красивата средновековна базилика в стил „тухлена готика“ бива многократно достроявана през вековете.

Редица виещи се улички, пълни с малки магазинчета и ресторанти, започват от главния площад, за да образуват Стария град на Юстаг. Смята се, че той притежава най-добре запазените сгради от късния средновековен период до XVIII век, голяма част от които, все още обитаеми, като сградата на Аптеката от XIV век. Това е и най-доброто място за разглеждане на емблематичните за града къщи с външен гредоред.

Разходка из стария град ще ви отведе и до манастира „Грейфрайърс“, в който се намира Музеят на културната история. Манастирският комплекс се състои

Кметството / The Town Hall

Footsteps Of Wallander. It will take you to a number of filming sites, as well as the Ystad Studios Visitor Center, where you can go behind the scenes, explore film sets, special effects, learn about the process of filmmaking, try out costumes and discover the secrets of movie making. Ystad is also home to Sweden's oldest cinema, Biografteatern Scala, which has been completely restored to its original look and feel.

Today the city has a population of 30,000 people and apart from rich history and a blooming film industry, it boasts top-class museums and art galleries, cafes and restaurants, 40 km of sandy beaches and a gorgeous countryside. You can explore Ystad on foot, or by a veteran fire engine, a rickshaw or a mini train.

The best place to start exploring the city is Stortorget square, which serves as a year-round marketplace and is home to the Old Town Hall and St. Mary's church. Built in the 13 century the beautiful medieval basilica in Brick Gothic style has seen additions from nearly every century since its initial completion.

A number of small twisting streets, filled with little shops and restaurants, start from the main square to form the Old Town. It is considered to possess the region's best-preserved examples of buildings dating from the late medieval period to the 18th century still in existence and some still inhabited, as the 14th century Pharmacy. This is also the best place to explore Ystad's emblematic half-timbered houses.

A walk around the old town will take you to the Greyfriars Monastery, which houses the Museum of the Cultural History. The monastery complex consists of three connected buildings: the parish church of St. Peter, the former gatehouse and the only surviving wing. The buildings are erected in red brick, making the complex one of the best examples of Brick Gothic style in Sweden.

Ystad Theatre is yet another must-see in the city. This splendid building has remained intact for over a century and visitors can get an insight into the history of this place over a guided tour. The

Юстаг Студиос / Ystad Studios

ЖП Гарата в Юстаг / Ystad Train Station

от три свързани сгради: енорийската църква „Свети Петър“, бившата порта и единственото оцеляло крило. Сградите са издигнати от червена тухла, което прави комплекса един от най-добрите образци на архитектурния стил „тухлена готика“ в Швеция.

Театърът в Юстаг е още една задължителна спирка за туристите. Тази великолепно сграда е останала непокътната повече от век, а посетителите могат да научат повече за нейната история, ако се включат в някоя от обиколките с гид. Театърът е домакин на разнообразни спектакли, опери, концерти и мюзикъли.

Докато сте в Юстаг, не бива да пропускате да се изкачите на хълма над пристанището, за да посетите Алес Стенар - мегалитен обект, състоящ се от 59 големи камъка, с тегло от 1,8 тона всеки и образувачи овален 67-метров каменен кораб, датиращ от късната желязна епоха.

В Юстаг ще откриете и редица красиви ренесансови замъци, част от които понастоящем са превърнати в големи ферми, а други са предпочитани места за провеждане на културни мероприятия. Градът предлага множество музеи и художествени галерии, места за хранене и малки занаятчийски магазини, съжителстващи с големи марки като Armani и Ferrari. (1)

theatre hosts a variety of entertainments, such as operas, gigs and musicals.

While in Ystad, one should not miss climbing the hill above the harbour to visit Ales Stenar - a megalithic site consisting of 59 large boulders, weighing up to 1.8 tonnes each and forming an oval 67-meter long stone ship, dated to the late Nordic Iron Age.

There are a number of beautiful renaissance castles in Ystad, which are also worth seeing. Nowadays, some of them have become big farms, while others serve as venues for various cultural activities. The city also offers a great number of museums and art galleries, an array of dining spots, and many small craft shops coexisting with big brands like Armani and Ferrari. (1)

Театърът в Юстаг / The Ystad Theatre

AMODORIA

България Мол
Ниво +2

*Пощенска банка и Банка Пиреос
се обединяват
и продължават заедно*

НАПРЕ

Научете повече на:

 www.postbank.bg

 EVA Postbank Mobile App

Huvepharma® is a fast-growing, global pharmaceutical company with a focus on developing, manufacturing and marketing **human and animal health products**.

These pillars are the basis of our company name,

Huvepharma®:

HUMAN and VETERINARY PHARMACEUTICALS.

MANUFACTURING FACILITIES:

- Botevgrad, Bulgaria – enzymes and probiotics
- Razgrad, Bulgaria – APIs, nutraceutical and veterinary products
- Peshtera, Bulgaria – APIs, veterinary and technical grade products
- Segré, France – biocides-dietetics-veterinary products
- Garessio, Italy - human APIs
- Longmont, Colorado, USA – veterinary water-soluble products (WSPs)
- Van Buren, Arkansas, USA – formulation facility
- Laurinburg, North Carolina, USA – vaccines
- Lincoln, Nebraska, USA – coccidiosis vaccines and Biolabs vaccine development
- St. Louis, Missouri, USA – animal health products

AFFILIATES / REPRESENTATIVE OFFICES:

- Porte Alegre, Brazil
- Quebec, Canada
- Beijing, China
- Segré, France
- Pune, India
- Kyoto, Japan
- Guadalajara, Mexico
- Warsaw, Poland
- Moscow, Russia
- Gauteng, South Africa
- Taipei, Taiwan
- Bangkok, Thailand
- Istanbul, Turkey
- Atlanta, Georgia, USA

Huvepharma® head office: Sofia, Bulgaria.

Global sales and marketing functions: Antwerp, Belgium

www.huvepharma.com